ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «ΧΩΡΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΤΠΩΣΕΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ Γ.Σ.Π.»

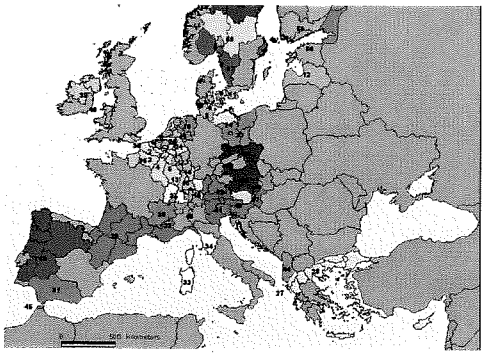

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ: **ΖΑΒΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Α.Μ.: 0804Μ001)**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: **ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ**

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ : **ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ**
ΚΑΡΑΓΑΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2007

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝ. & ΠΟΛΙΤ. ΕΠΙΣΤ. - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ.....6

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....8

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....10

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....11

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....13

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ.....15

1.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....18

1.2.1 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΩΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ.....19

1.3 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ.....21

1.3.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....21

1.3.2 ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ.....23

1.3.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ (ΕΚΤ) 24

1.3.4 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ. ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ.....24

1.3.5 ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΜΕΣΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ.....25

1.3.6 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΤΕΠ).....25

1.4 ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ.....26

1.4.1 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ (1989-93).....26

1.4.2 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (1994-1999) 27

1.4.3 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2006.....28

1.5 ΕΔΑΦΙΚΟΙ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ.....29

1.6 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ.....33

1.6.1 ΤΟ Β' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ.....34

1.6.1.1 ΟΙ ΆΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ.....34
1.7 ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....36
1.7.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1994 -1999.....36
1.7.1.1 ΈΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ.....37
1.7.1.2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ – ΝΕΟΛΑΙΑ.....39
1.7.1.3 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΔΙΚΤΥΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....40
1.7.1.4 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....42
1.7.1.5 ΓΕΩΡΓΙΑ – ΑΛΙΕΙΑ.....43
1.8 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ.....44
1.8.1.ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1994 -1999.....46
1.8.1.1 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "LEADER II".....47
1.8.1.2 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "EMPLOYMENT ".....47
1.8.1.3 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "ADAPT" 47
1.8.1.4 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "RECHAR II".....47
1.8.1.5 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "RESIDER II" 48
1.8.1.6 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ 'KONVER'.....48
1.8.1.7 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ 'RETEX'.....48
1.8.1.8 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ 'ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ'.....49
1.8.1.9 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "URBAN".....50
1.8.1.10 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ 'PESCA'.....50
1.8.1.11 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "REGIS II".....50
1.8.1.12 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "PEACE".....50
1.8.1.13 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ - ΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ'.....50
1.8.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000 – 2006.....50
1.8.2.1 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "EQUAL".....51
1.8.2.2 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "URBAN II".....51
1.8.2.3 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "LEADER +".....51
1.8.2.4 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "INTERREG III".....52
1.9 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ INTERREG II.....53
1.9.1 ΔΕΣΜΗ Α.....54
1.9.2 ΔΕΣΜΗ Β.....57
1.9.3 ΔΕΣΜΗ Γ.....58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2
2.1 ΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....60
2.1.1 Η ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....60
2.1.2 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ.....62
2.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....64

2.3 ΤΑ ΜΕΡΗ ΕΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....68

2.4 ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΕ ΕΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....70

2.5 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕΝΩΝ ΣΕ ΕΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....72

2.6 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....74

2.6.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....74

2.6.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ.....75

2.7 Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΓΣΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ INTERREG II.....76

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ.....77

3.1.1 Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ INTERREG II.....77

3.1.1.1 ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....78

3.1.1.2 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....82

3.1.2 Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΓΣΠ.....83

3.1.2.1 ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΤΟ ARCVIEW..... 85

3.1.3 ΧΑΡΤΕΣ.....90

3.1.3.1 INTERREG ΙΙΑ 90

3.1.3.2 INTERREG ΙΙΒ ΚΑΙ ΙΙΓ.....91

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩ INTERREG II.....92

4.1.1 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1994-99 (INTERREG ΙΙΑ, ΙΙΒ).....92

4.1.2 ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΑ.....94

4.1.2.1 ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΟΥ ΔΙΑΝΕΜΗΘΗΚΕ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΑ.....95

4.2 Η ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ.....99

4.2.1 ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ.....99

4.2.1.1 ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΓΑΛΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ.....106
4.2.1.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΡΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ.....108
4.2.1.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ.....109
4.2.2 ΕΙΔΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ.....111
4.2.3 ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ.....113
4.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΒ.....115
4.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ INTERREG ΙΙΒ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΣΥΝΟΡΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΥΨΗΛΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ.....116
4.3.2 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ INTERREG ΙΙΒ ΙΣΠΑΝΙΑ-ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (ΣΥΝΟΡΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ «ΜΕΣΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ»).....118
4.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ..... 120
4.4.1 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗ «ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ».....122
4.4.1.1 Η ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ.....123
4.4.1.2 Η ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ/ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....127
4.4.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ INTERREG ΙΙΑ ΣΤΗ «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ» ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.....129
4.4.2.1 ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Η ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ.....131
4.4.2.2 ΚΟΙΝΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΕΝΔΟΓΕΝΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ) 132
4.4.2.3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ/ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....135
4.4.3 Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΑ ΣΤΗΝ «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ» ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ.....135
4.4.3.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ 136
4.4.3.2 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....137
4.4.3.3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.....137
4.5 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....138
4.5.1 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ Η ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΠΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ.....138

4.5.1.1 ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ....139
4.5.1.2 ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Η ΑΛΛΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ....139
4.5.2 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ....141
4.5.3 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ....143
4.5.4 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ....145
4.6 ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑΤ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΓ....147
4.6.1 ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ....149
4.6.1.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ....151
4.6.1.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ....152
4.6.2 ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ....154
4.6.2.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ....155
4.6.2.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ....157
4.6.3 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ....158
4.6.4 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΑΝ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ....165
4.6.5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ....167
4.6.5.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ....167
4.6.5.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ....167
4.6.6 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ....168
4.6.7 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΓ....171
4.6.7.1 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ....172
4.6.8 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ....175
4.6.8.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ....175
4.6.8.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ....176
4.6.9 ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ....177
4.6.9.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ....177
4.6.9.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ....178
4.6.10 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟ INTERREG ΙΙΙΒ ΚΑΙ ΣΕ ΑΛΛΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ....179
4.6.10.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ....179
4.6.10.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ....180

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ....182
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΧΑΡΤΗΣ 1 :Τα προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 2: Οι περιφέρειες του INTERREG ΙΙΑ ανά χώρα

ΧΑΡΤΗΣ 3: Χρηματοδότηση ανά πρόγραμμα για το INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 4: Συνολική χρηματοδότηση σε σχέση με χρηματοδότηση Ε.Ε.

ΧΑΡΤΗΣ 5: INTERREG ΙΙΒ (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ)

ΧΑΡΤΗΣ 6: INTERREG ΙΙΓ –Συνεργασία στο χωρικό σχεδιασμό

ΧΑΡΤΗΣ 7: INTERREG ΙΙΓ-Διαχείριση υδάτινων πόρων

ΧΑΡΤΗΣ 7Α: INTERREG ΙΙΓ- Διαχείριση υδάτινων πόρων (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ)

ΧΑΡΤΗΣ 8: Χρηματοδότηση Ε.Ε. ανά υπό-έργο του INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 9: Υπό-έργο ανά πρόγραμμα του INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 10: Προγράμματα συμμετοχής ανά περιφέρεια INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 11: Οι επιδράσεις του INTERREG ΙΙΑ στο βαθμό απομόνωσης (με κριτήριο το βαθμό απομόνωσης)

ΧΑΡΤΗΣ 12: Οι επιδράσεις του INTERREG ΙΙΑ στον οικονομικό τομέα (με κριτήριο το βαθμό απομόνωσης)

ΧΑΡΤΗΣ 13: Οι επιδράσεις του INTERREG ΙΙΑ στην ποιότητα ζωής (με κριτήριο το βαθμό απομόνωσης)

ΧΑΡΤΗΣ 14: Οι επιδράσεις του INTERREG ΙΙΑ στο βαθμό συνεργασίας (με κριτήριο το βαθμό απομόνωσης)

ΧΑΡΤΗΣ 15: Οι επιδράσεις του INTERREG ΙΙΑ στο βαθμό απομόνωσης (με κριτήριο το ύψος της χρηματοδότησης)

ΧΑΡΤΗΣ 16: Οι επιδράσεις του INTERREG ΙΙΑ στον οικονομικό τομέα (με κριτήριο το ύψος της χρηματοδότησης)

ΧΑΡΤΗΣ 17: Οι επιδράσεις του INTERREG ΙΙΑ στην ποιότητα ζωής (με κριτήριο το ύψος της χρηματοδότησης)

ΧΑΡΤΗΣ 18: Οι επιδράσεις του INTERREG ΙΙΑ στο βαθμό συνεργασίας (με κριτήριο το ύψος της χρηματοδότησης)

ΧΑΡΤΗΣ 19: INTERREG ΙΙΓ-Συνεργασία στο χωρικό σχεδιασμό-Ποσοστό απορρόφησης των πόρων

ΧΑΡΤΗΣ 20: INTERREG ΙΙΓ-Συνεργασία στο χωρικό σχεδιασμό- Ύψος χρηματοδότησης Ε.Ε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΧΑΡΤΗΣ 21: Κ.Κ. Α.Ε.Π. στις περιφέρειες του INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 22: Κατανομή πληθυσμού στις περιφέρειες του INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 23: Ποσοστό ανεργίας στις περιφέρειες του INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 24: Συνολική χρηματοδότηση ανά πρόγραμμα για το INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 25: Χρηματοδότηση της Ε.Ε. ανά κάτοικο για το INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 26: Συνολική χρηματοδότηση ανά κάτοικο INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 27: Χρηματοδότηση της Ε.Ε. ανά τετρ. χιλιόμετρο για το INTERREG ΙΙΑ

ΧΑΡΤΗΣ 28: Συνολική χρηματοδότηση ανά τετρ. χιλιόμετρο

ΧΑΡΤΗΣ 29: INTERREG ΙΙΓ- Συνεργασία στο χωρικό σχεδιασμό-Χρηματοδότηση ανά υπό-έργο

ΧΑΡΤΗΣ 30: INTERREG ΙΙΓ- Συνεργασία στο χωρικό σχεδιασμό-Χρηματοδότηση ανά κάτοικο

ΧΑΡΤΗΣ 31: INTERREG ΙΙΓ- Συνεργασία στο χωρικό σχεδιασμό- Αριθμός υπό-έργων ανά πρόγραμμα

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΟΡΙΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ NUTS

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΔΕΣΜΗ Α, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1994-99

ΠΙΝΑΚΑΣ 5:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΥΨΗΛΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΜΕΣΑΙΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΧΑΜΗΛΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ "ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ "ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ "ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ"

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: *ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ «ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ»*

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΝΑ ΥΠΟ-ΕΡΓΟ: «ΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ»

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΝΑ ΥΠΟ-ΕΡΓΟ

:«ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ/ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ»

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 : ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΝΑ ΥΠΟ-ΕΡΓΟ: «ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ»

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΑΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ / ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 18 : ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: *Η ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΒΑΘΜΟΥ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΑ*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: *Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΑ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3,4,5 : ΕΣΤΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΒΑΣΕΙ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: *Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: *Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΣΑΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: *Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9: *ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10: *ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΤΟ INTERREG ΙΙΓ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ»*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11: *ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΤΟ INTERREG ΙΙΓ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ»*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12 : *ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΤΟ INTERREG ΙΙΓ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ»*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13: *ΟΙ ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΓ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ.*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14 : *ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ»*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15: *ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ»*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16: *ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ»*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17 : ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΝΑ ΥΠΟ-ΕΡΓΟ: «ΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18: *ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ/ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ»*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19: *ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΟΥ «ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ»*

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών υπό την επίβλεψη του Επίκουρου Καθηγητή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών Διονυσίου Καλύβα.

Το θέμα της εργασίας είναι η «Χωρική Απεικόνιση, ανάλυση και αξιολόγηση επιπτώσεων των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων σε περιφερειακό επίπεδο με τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (GIS).». Ως κέντρο της επεξεργασίας επελέγη η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG II η οποία εφαρμόστηκε κατά τα έτη 1994-1999.

Η εργασία αποτελείται από την εισαγωγή, τα τέσσερα κεφάλαια και τον επίλογο, τα οποία έχουν ως εξής:

Στο **Πρώτο Κεφάλαιο** γίνεται μια αναφορά των ευρωπαϊκών πολιτικών με ιδιαίτερη έμφαση στην περιφερειακή πολιτική, στο πλαίσιο της οποίας τοποθετείται η Πρωτοβουλία του INTERREG II. Στο ίδιο κεφάλαιο συμπεριλαμβάνεται συνοπτικά το σύνολο των προγραμμάτων της περιόδου επεξεργασίας καθώς και μια αναλυτική παρουσίαση της υπό μελέτη Πρωτοβουλίας.

Το **Δεύτερο Κεφάλαιο** ασχολείται με τη λειτουργία και τη χρήση των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (ΓΣΠ) καταδεικνύοντας τη μεγάλη εξάπλωση τους σε πολλούς τομείς των σύγχρονων επιστημών καθώς επίσης και αποδεικνύοντας το εφικτό της εφαρμογής τους για την προσέγγιση και ανάλυση, μέσω αυτών, του INTERREG II.

Το **Τρίτο Κεφάλαιο** καταπιάνεται με τη μέθοδο προσέγγισης του INTERREG II καθώς επίσης και τον τρόπο και τα εργαλεία ανάλυσης των ανάλογων ζητημάτων που προέκυψαν με τη χρήση ΓΣΠ.

Στο **Τέταρτο Κεφάλαιο** παρουσιάζεται η ανάλυση, η αξιολόγηση και τα αποτελέσματα του INTERREG II, ενώ παράλληλα επιχειρείται η προβολή και απεικόνιση τους με την αξιοποίηση των λειτουργίων των ΓΣΠ..

Στον **Επίλογο** επιχειρείται μια σύνοψη της ανάλυσης που έχει προηγηθεί καθώς επίσης και η ευρύτερη εξαγωγή συμπερασμάτων που αφορούν στο σύνολο της εργασίας.

Από τη θέση αυτή θεωρώ υποχρέωση μου να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της παρούσας εργασίας κ. Διονύσιο Καλύβα, για την σημαντική αρωγή του και τις πολύτιμες και πάντα εύστοχες παρατηρήσεις, διορθώσεις και κατευθύνσεις του καθώς επίσης και τα μέλη της επιτροπής κ. Αναστάσιο Καραγάνη και κ. Αναστάσιο Τασόπουλο. Σοβαρή επίσης παράλειψη θα αποτελούσε η μη αναφορά των ονομάτων των κ. Thomas Weber γενικό γραμματέα της διεύθυνση του INTERREG IIIB της περιοχής της Βαλτικής, της Δρ.Patricia Clarke ερευνήτριας του κέντρου διασυνοριακών σπουδών, της κ. Χριστίνας Καραταΐδη της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ε.Ε. και της κ. Hannie Baele από την υπηρεσία του INFOREGIO για την άμεση και διαφωτιστική ανταπόκριση τους σε σχετικά ερωτήματα . Τέλος, θα ήθελα να στείλω τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη μου σε όσους από τα μέλη του οικογενειακού και άμεσα φιλικού περιβάλλοντος μου προσέφεραν με τις συμβουλές και τις σημειώσεις τους αναντικατάστατη ενίσχυση κατά το επίπονο έργο της συγγραφής.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της προσπάθειας αποτελεί η επεξεργασία και προβολή των δεδομένων και αποτελεσμάτων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG II μέσω της χρήσης Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών καθώς επίσης και η ανάδειξη των τελευταίων ως ικανό και απαραίτητο εργαλείο ανάλυσης και παρουσίασης ενός ευρωπαϊκού προγράμματος όπως το INTERREG II.

Η επιλογή, ως αντικειμένου μελέτης, του INTERREG II, το οποίο έλαβε χώρα την περίοδο 1994-99 και όχι κάποιου μεταγενέστερου προγράμματος, έγινε, αφενός διότι για πιο σύγχρονα προγράμματα δε θα υπήρχαν δεδομένα εκροών και αφετέρου επειδή ο χαρακτήρας του INTERREG (διασυνοριακή περιφερειακή συνεργασία) ευνοεί τη χωρική απεικόνιση μέσω GIS και αναδεικνύει τις λειτουργίες του ως μέσο ανάλυσης και προβολής αποτελεσμάτων.

Η διαδικασία της αναζήτησης και συλλογής των δεδομένων ανέδειξαν κάποια ζητήματα για τα οποία γίνεται λόγος αναλυτικότερα στο κύριο μέρος της εργασίας:

-Συχνή έλλειψη δεδομένων εξαιτίας της μη επαρκούς οργάνωσης τους από τις διευθύνσεις των επιμέρους προγραμμάτων.

-Αδυναμία προσέγγισης του INTERREG II με τις κλασικές μεθόδους που εκτιμώνται οι υπόλοιποι Ευρωπαϊκοί Διαρθρωτικοί Πόροι για διάφορους λόγους 1(ανομοιογένεια στην κατανομή των πόρων, μικρό ύψος χρηματοδότησης για τη δημιουργία σημαντικών επιδράσεων, μεγάλη διαφοροποίηση των περιοχών εφαρμογής κτλ.).

-Εξαγωγή αποτελεσμάτων σε ποιοτικά δεδομένα που καθιστούν τη προσαρμογή τους στη βάση δεδομένων προς επεξεργασία από δύσκολη έως αδύνατη.

-Κατά περίπτωση αδυναμίες του λογισμικού του χρησιμοποιούμενου ΓΣΠ να ανταποκριθεί σε πιο σύνθετες μορφές απεικόνισης.

[1] Για λεπτομέρειες βλ. Κεφάλαιο 3

Για τη βιβλιογραφία εξετάστηκαν τίτλοι της ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή ενώ ο κύριος όγκος των δεδομένων προήλθε από τις βάσεις της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (EUROSTAT) και του ESPON (European Spatial Planning Observation Network-ESPON DATABASE) μέσω της ηλεκτρονικής άντλησης τους από τις αντίστοιχες ιστοσελίδες[2]. Σημαντική επίσης ήταν και η συνεισφορά στον τομέα των χωρικών πληροφοριών, για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας, του Ινστιτούτου Αστικού Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού του Παντείου Πανεπιστημίου, το οποίο είχε και την ευθύνη του σχεδιασμού της ενότητας του WEB-GIS του προγράμματος ESPON.

Κατά τη διαδικασία της επεξεργασίας και της συγγραφής του παρόντος πονήματος χρησιμοποιήθηκαν:

για την γεωγραφική επεξεργασία και αναγωγή των στατιστικών δεδομένων σε χωρικές πληροφορίες η εφαρμογή ARCVIEW 3.2

για την διαμόρφωση του κειμένου και τις επεξεργασίες και διαγραμματικές απεικονίσεις των δεδομένων οι εφαρμογές MICROSOFT WORD και EXCEL

για την τελειοποίηση και καλύτερη προσαρμογή των εικόνων στο κείμενο οι εφαρμογές PHOTOSHOP CS2 και MICROSOFT OFFICE PICTURE MANAGER.

[2] *ESPON: www.ESPON.EU, EUROSTAT: EC.EUROSTAT.EU/EUROSTAT*

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Οι αρχές και οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκφράζονται και ενσαρκώνονται μέσα από μια σειρά πολιτικών. Οι πολιτικές αυτές από την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης λαμβάνουν σημαίνοντα ρόλο στη στρατηγική της και βρίσκονται σε μια συνεχή πορεία εμπλουτισμού και ανανέωσης.

Καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση αποκτά αρμοδιότητες σε πολλά ζητήματα, τόσο περισσότερο τείνει να ασκεί ένα ρυθμιστικό και συντονιστικό ρόλο σε διάφορες πλευρές της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και να καθορίζει άμεσα και έμμεσα τις προοπτικές ανάπτυξης όλων των περιοχών στα πλαίσια ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου. Από αυτή την άποψη όλες οι κοινοτικές πολιτικές συνδέονται λιγότερο ή περισσότερο με τη περιφερειακή πολιτική[3], που θα μας απασχολήσει σε αυτό το πόνημα περισσότερο. Για αυτό το λόγο θα παρουσιαστεί παρακάτω, εντελώς συνοπτικά, το πλήθος των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έτσι όπως έχουν διαμορφωθεί και ορισθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [4] ενώ θα δοθεί έμφαση στη Περιφερειακή Πολιτική στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο:

- **Απασχόληση και τα Κοινωνικά Δικαιώματα:**

Απασχόληση και κοινωνική πολιτική
Καταπολέμηση των διακρίσεων/Καταπολέμηση του ρατσισμού
Ισότητα των φύλων
Πολιτική για τα Άτομα με αναπηρία

---

[3] Ανδρικοπούλου, Ελένη Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση : η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής από τη συνθήκη της Ρώμης έως το Maastricht, Θεμέλιο, Αθήνα, 1995

[4] Βλ. για περισσότερες λεπτομέρειες το ιστοχώρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (*EC.EUROSTAT.EU/EUROSTAT*)

- **Πολιτική για τη Γεωργία, Αλιεία και Τρόφιμα**

Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη
Αλιεία
Ασφάλεια τροφίμων
Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)

- **Δικαιοσύνη και Δικαιώματα των Πολιτών**

Ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη

- **Ενέργεια και Φυσικοί Πόροι**

Ενέργεια
Διευρωπαϊκά δίκτυα

- **Εξωτερικές Σχέσεις και Εξωτερικές Υποθέσεις**

Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας

- **Επιστήμη και Τεχνολογία**

Έρευνα
Κοινωνία της πληροφορίας
Βιολογικές επιστήμες και βιοτεχνολογία
Διάστημα
Δεοντολογία της επιστήμης

- **Επιχειρηματική δραστηριότητα**

Επιχειρήσεις
Εσωτερική αγορά

- **Θέματα γύρω από την Ε.Ε.**

Κοινωνία των πολιτών
Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί (ΜΚΟ)
Διακυβέρνηση

- **Μεταφορές και ταξίδια**

Μεταφορές
Τουρισμός
Ναυτιλιακή πολιτική
Διευρωπαϊκά δίκτυα

- **Οικονομία, Δημοσιονομικά και Φορολογία**

Οικονομία
Νομισματική Ένωση
Προϋπολογισμός
Καταπολέμηση της απάτης
Ανταγωνισμός

Ενιαία αγορά κεφαλαίων
Τελωνεία
Φορολογία

- **Οριζόντιες Πολιτικές**

Ανάπτυξη και εργασία
Καλύτερη νομοθέτηση
Αειφόρος ανάπτυξη

- **Περιβάλλον, Καταναλωτές και Υγεία**

Περιβάλλον
Καταναλωτές
Υγεία
Αειφόρος ανάπτυξη
Ασφάλεια τροφίμων
Ναυτιλιακή πολιτική

- **Πολιτισμός, εκπαίδευση και νεολαία**

Πολιτισμός
Πρόγραμμα «Ευρώπη για τους Πολίτες» (2007-2013)
Αδελφοποιήσεις πόλεων
Εκπαίδευση και κατάρτιση
Οπτικοακουστικά μέσα και μέσα ενημέρωσης
Νεολαία
Αθλητισμός

- **Περιφέρειες και τοπική ανάπτυξη**

Περιφερειακή πολιτική

1.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το INTERREG II υπάγεται σε μια ευρύτερη δέσμη μέτρων που η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε ήδη αρχίσει να σκιαγραφεί από τα πρώτα χρόνια της δημιουργίας της. Τα μέτρα αυτά σχεδιάζονται και εφαρμόζονται στα πλαίσια μιας πολιτικής που είναι γνωστή ως Περιφερειακή Πολιτική. Η τελευταία, όμως, είναι δυνατό να εφαρμοστεί τόσο σε εθνικό όσο και σε υπερεθνικό επίπεδο, σημείο που συχνά θέτει σε αμφισβήτηση την ύπαρξη ταυτόχρονα και των δύο πολιτικών και ειδικά της δεύτερης.

Η περιφερειακή πολιτική είναι ένα πεδίο πολιτικής, στο οποίο περιλαμβάνονται οι παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται στις περιφέρειες από την πλευρά της κεντρικής εξουσίας με στόχο τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και την ανάπτυξη των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών. Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '70, η περιφερειακή πολιτική ήταν μια αποκλειστικά εθνική πολιτική και είχε το χαρακτήρα μιας κεντρικά οργανωμένης κρατικής παρέμβασης. Από τα μέσα της δεκαετίας του '70, και ιδιαίτερα τη δεκαετία του '80, αυτή η μορφή πολιτικής μετασχηματίζεται κάτω από τη δυναμική δύο τάσεων:

α. της τάσης αποκέντρωσης σε περιφερειακό επίπεδο, όπου νέες πολιτικές ασκούνται από τις περιφερειακές αρχές με στόχο την ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού των περιφερειών και

β. της τάσης ολοκλήρωσης σε υπέρ-εθνικό επίπεδο, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή, όπου ασκείται μια πολιτική «οικονομικής και κοινωνικής συνοχής» που αποσκοπεί στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στο εσωτερικό της Ένωσης.

Η παραπάνω κατάσταση δημιουργεί μια σειρά από αλλαγές σε επίπεδο λήψης αποφάσεων αλλά και στις στρατηγικές επιλογές και τα μέσα εφαρμογής της περιφερειακής πολιτικής. Ο σχεδιασμός της τελευταίας και η εφαρμογή της από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αν και θέτει τους ίδιους στόχους μείωσης των περιφερειακών διαφορών σε κοινοτικό επίπεδο, παρουσιάζει ορισμένες ιδιομορφίες σε σχέση με τη κρατική περιφερειακή πολιτική. Κατ' αρχάς, θα πρέπει να γίνεται πάντα σαφές ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι -ακόμα- οικοδόμημα αντίστοιχο με αυτό μιας κρατικής οντότητας και για αυτόν ακριβώς το λόγο η κοινοτική περιφερειακή πολιτική θεωρείται σε μεγάλο βαθμό συμπληρωματική των εθνικών περιφερειακών πολιτικών και δεσμεύεται έτσι να ακολουθεί τους στόχους και τις προτεραιότητες που θέτουν τα κράτη-μέλη. Επίσης, οι περιφέρειες της Ένωσης με χαμηλότερα επίπεδα ανάπτυξης μπορεί να περιλαμβάνουν ολόκληρες χώρες, όπως συμβαίνει,

για παράδειγμα, με την Ελλάδα, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία. Τέλος, οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των χωρών μελών και μεταξύ των εθνικών οικονομιών δεν είναι οι κλασικές σχέσεις μεταξύ περιφερειών στο εσωτερικό ενός εθνικού κράτους[5].

1.2.1 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΩΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ

Αν και η περιφερειακή πολιτική αποτελεί παραδοσιακά βασική πολιτική του κάθε κράτους - μέλους της Ε.Ε., η κοινοτική περιφερειακή πολιτική μπορεί να θεωρηθεί σήμερα περισσότερο από ποτέ μια αναγκαιότητα για μια σειρά από λόγους:

1. Η αδυναμία των φτωχότερων χωρών της Ένωσης, να διαθέσουν τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους για την αντιμετώπιση των περιφερειακών τους προβλημάτων, τα οποία διακρίνονται από μεγαλύτερη ποικιλία και ένταση έναντι αυτών των πλουσιοτέρων χωρών.

2. Η επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μεταξύ των περιφερειών της Ε.Ε. που θεωρείται απαραίτητη για την ολοκλήρωση της. Η εξέλιξη της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης καθώς και η διεύρυνση της Ένωσης με την ένταξη σε αυτή των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, της Μάλτας και της Κύπρου, προκαλούν, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική συνοχή του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου. Όπως είναι αναμενόμενο, οι επιπτώσεις αυτές είναι ισχυρότερες στις ασθενέστερες οικονομικά περιφέρειες.

3. Το μοντέλο της χωρικής πόλωσης που επικρατεί, τροφοδοτεί την επιχειρηματολογία των φτωχότερων χωρών στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για τη διάθεση περισσότερων χρηματοδοτικών πόρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων.

4. Ο συντονισμός των επιμέρους περιφερειακών πολιτικών των χωρών - μελών της Ένωσης και η συστηματική αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την εφαρμογή των άλλων

[5] Ανδρικοπούλου, Ελένη Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση : η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής από τη συνθήκη της Ρώμης έως το Maastricht, Θεμέλιο, Αθήνα, 1995

πολιτικών της Ε.Ε. (π.χ. Κοινή Αγροτική Πολιτική, Πολιτική για τον Ανταγωνισμό). Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιτρέπεται η αποτελεσματική επέμβαση της Κοινότητας για την ενίσχυση των προβληματικών περιφερειών, ενώ, παράλληλα, παρέχεται η δυνατότητα παρακολούθησης και αξιολόγησης του συνόλου των πολιτικών της σε χωρικές μονάδες που αποτελούν τους στόχους της περιφερειακής πολιτικής.

5. Η ηθική και κοινωνική υπόσταση της Ε.Ε. επιβάλλει την καθιέρωση μιας Κοινής Περιφερειακής Πολιτικής από τη στιγμή που, παράλληλα με την οικονομική, επιδιώκεται και η πολιτική και κοινωνική ολοκλήρωση. Συνεπώς, βασική επιδίωξη της Ένωσης, αποτελεί η προώθηση της ισότητας για τις περιοχές με χαμηλά εισοδήματα και υψηλά ποσοστά ανεργίας παράλληλα με την οικονομική αποτελεσματικότητα[6].

Όλα τα παραπάνω συνέτειναν τόσο στην καθιέρωση της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής, όσο και στη συνεχή βελτίωση και εμπλουτισμό της με ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων, μέτρων και εργαλείων εφαρμογής.

[6] Παπαδασκαλόπουλος Α., Χριστοφάκης Μ.: Περιφερειακός Προγραμματισμός, εκδ. Παπαζήση, 2002

1.3 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Η περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης ξεκίνησε το 1975 με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και ενισχύθηκε σημαντικά με την ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986) και τη μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων, γεγονός στο οποίο δόθηκε έμφαση και στη Συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση του 1992.

Η αποστολή των Διαρθρωτικών Ταμείων καθορίζεται αρχικά από τον Κανονισμό - Πλαίσιο και εξειδικεύεται με τις διατάξεις των υπόλοιπων Κανονισμών. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία αποτελούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ).

1.3.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) είναι ένα από τα τρία Διαρθρωτικά Ταμεία και έχει ως κύριο στόχο τη μείωση των ανισοτήτων ανάμεσα στις περιφέρειες της Ε.Ε. Υπενθυμίζεται ότι αποτελεί το κύριο όργανο της κοινοτικής πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο. Το ΕΤΠΑ αναπτύσσει τις δραστηριότητες του σε ένα ευρύτατο πεδίο. Συγκεκριμένα, ενισχύει τις παραγωγικές επενδύσεις που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας, τις επενδύσεις σε έργα υποδομής και τις δραστηριότητες ανάπτυξης του ενδογενούς δυναμικού των περιφερειών. Σημαντική είναι η συμβολή του στην εκπόνηση σχεδίων περιφερειακής ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος[7].

Από την ίδρυση του το ΕΤΠΑ ήταν πολύ περιορισμένο. Χαρακτηριζόταν από έναν ανεπαρκή προϋπολογισμό και είχε ένα χαρακτηριστικό που το ξεχώριζε από τα άλλα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα. Αυτό αφορούσε την κατανομή των πόρων του σε ποσοστώσεις κατά κράτη - μέλη, οι οποίες το έκαναν να είναι περισσότερο όργανο των

[7] Κονσόλας, Ν., Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, Παπαζήσης, Αθήνα, 1997 σελ. 328-329.

εθνικών περιφερειακών πολιτικών παρά της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής. Δηλαδή οι πόροι του δίνονταν στα κράτη - μέλη που είχαν τα σοβαρότερα περιφερειακά προβλήματα.

Η πρώτη μεταρρύθμιση του ΕΤΠΑ έγινε τον Φεβρουάριο του 1979 και παραχωρούσε στην Επιτροπή ένα τμήμα «εκτός ποσοστώσεων» για τη χρηματοδότηση κοινοτικών ενεργειών, προοριζόμενων να συμπληρώσουν ή να ενδυναμώσουν την εφαρμογή άλλων πολιτικών της κοινότητας.

Η δεύτερη μεταρρύθμιση του ΕΤΠΑ έγινε τον Ιούνιο του 1984. Σύμφωνα με αυτήν, η διάκριση σε τμήμα ποσοστώσεων και εκτός ποσοστώσεων αντικαταστάθηκε από ένα σύστημα που καθόριζε για κάθε κράτος μέλος και για μια τριετή περίοδο το ανώτατο και το κατώτατο όριο των ενισχύσεων που μπορούσε να πετύχει, πράγμα που επέτρεπε μεγαλύτερη ευλυγισία στη διαχείριση του ταμείου και μεγαλύτερη συγκέντρωση των παρεμβάσεών του υπέρ των λιγότερο εύπορων κρατών μελών.

Η τρίτη μεταρρύθμιση του ΕΤΠΑ έγινε τον Δεκέμβριο του 1988 και βασίστηκε στη συνολική μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων. Ο νέος κανονισμός του ΕΤΠΑ επιτρέπει στο ταμείο να χρησιμοποιεί όλες τις μορφές χρηματοδοτικής παρέμβασης, δηλαδή τη συγχρηματοδότηση των λειτουργικών προγραμμάτων, τα σχέδια ενίσχυσης, την παροχή γενικών επιδοτήσεων και την οικονομική και τεχνική ενίσχυση προπαρασκευαστικών και εκτιμητικών μέτρων. Με τη μεταρρύθμιση του 1988 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θέσπισε τον κανονισμό 2052/88 που προσδιορίζει την αποστολή των Διαρθρωτικών Ταμείων ως οργάνων επιδίωξης διαρθρωτικών μεταβολών στις Ευρωπαϊκές Περιφέρειες και εξασφαλίζει τον αποτελεσματικότερο συντονισμό των κοινοτικών παρεμβάσεων[8].

Μια τέταρτη μεταρρύθμιση του κανονισμού του ΕΤΠΑ πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 1993 στο πλαίσιο της αναθεώρησης των Διαρθρωτικών Ταμείων. Η τέταρτη αυτή μεταρρύθμιση έγινε για να προσαρμοστεί η κοινοτική περιφερειακή πολιτική στη Συνθήκη του Μαάστριχτ και να συντονιστεί η δραστηριότητα του Ταμείου Συνοχής και του Χρηματοδοτικού Οργάνου Προσανατολισμού και Αλιείας (ΧΟΠΑ) με τις δραστηριότητες των άλλων Ταμείων. Λαμβάνονται πλέον υπόψη οι ειδικές ανάγκες των περιοχών, και ιδίως των περιοχών του Στόχου 1, διευρύνοντας αυτό το πεδίο στις επενδύσεις στους τομείς εκπαίδευσης και της υγείας και υπογραμμίζοντας τη σπουδαιότητα ορισμένων τομέων προτεραιότητας διευρωπαϊκών δικτύων. Ο νέος κανονισμός προέβλεπε νέες μορφές παρέμβασης, όπως οι συνολικές επιδοτήσεις για τις κοινοτικές πρωτοβουλίες.

Στο πλαίσιο της αποστολής που του ανατίθεται από το άρθρο 130Γ της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, το ΕΤΠΑ συμμετέχει στη

χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων που συμβάλλουν στη διατήρηση θέσεων απασχόλησης, επενδύσεων σε υποδομές, μέτρων στήριξης των πρωτοβουλιών ανάπτυξης του ενδογενούς δυναμικού των περιοχών, καθώς και των δραστηριοτήτων των ΜΜΕ, δράσεων που αφορούν την περιφερειακή ανάπτυξη σε κοινοτικό επίπεδο, ιδίως όσον αφορά τις παραμεθόριες περιοχές, μέτρων προπαρασκευής, παρακολούθησης και εκτίμησης, που περιλαμβάνουν μελέτες και δράσεις τεχνικής ενίσχυσης στα κράτη μέλη, και επενδύσεων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, όταν συνδέονται με την περιφερειακή ανάπτυξη.

1.3.2 ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Η Συνθήκη του Μαάστριχτ προβλέπει ότι οι χρηματοδοτικές συνεισφορές του Ταμείου Συνοχής θα χορηγούνται σε κράτη μέλη, των οποίων το ακαθάριστο εθνικό προϊόν είναι χαμηλότερο από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου και τα οποία διαθέτουν ένα πρόγραμμα σύγκλισης. Επισημαίνεται ότι το ποσοστό 90% αναφέρεται σε επίπεδο κράτους και όχι περιφέρειας, όπως ισχύει στα άλλα Διαρθρωτικά Ταμεία. Η πολιτική αυτή στοχεύει στην ενίσχυση των Διευρωπαϊκών Δικτύων Υποδομής.

Ο κανονισμός για την ίδρυση του Ταμείου Συνοχής όριζε ότι μέχρι το τέλος του 1999, τα μόνα τέσσερα δυνητικά δικαιούχα κράτη-μέλη ήταν όσα ανταποκρίνονταν στα παραπάνω κριτήρια: δηλαδή η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία.

Σκοπός του Ταμείου Συνοχής είναι η χρηματοδότηση έργων που αφορούν στον τομέα του περιβάλλοντος και των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών. Τα περιβαλλοντικά έργα συμβάλλουν στην κοινοτική πολιτική στον τομέα αυτό και ιδιαίτερα στις προτεραιότητες που έχουν καταγραφεί στο πέμπτο πρόγραμμα πολιτικής δράσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη. Σε σχέση με τον τομέα της υποδομής μεταφορών, το Ταμείο Συνοχής χρηματοδοτεί αποκλειστικά έργα που εντάσσονται στην υλοποίηση των Διευρωπαϊκών Δικτύων προτεραιότητας που έχουν προσδιοριστεί από την Κοινότητα.

Η επιλεξιμότητα της χρηματοδότησης των κρατών - μελών, η οποία δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τους δείκτες προβληματικότητας, αλλά και από την έγκριση ενός προγράμματος σύγκλισης, ξεχωρίζει το Ταμείο Συνοχής από τα άλλα διαρθρωτικά μέσα. Παρά το γεγονός ότι οι παρεμβάσεις του Ταμείου Συνοχής σκοπεύουν στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής με τη βελτίωση των υποδομών των πιο αδύναμων

[8] Κανονισμός ΕΟΚ 2052/88, άρθρο 1

οικονομιών της Κοινότητας, το τελευταίο δεν είναι αυτοσκοπός αλλά χρηματοδοτείται μόνο εφόσον οι μακροοικονομικοί δείκτες των οικονομιών αυτών, ιδιαίτερα τα δημοσιονομικά ελλείμματα, εξελίσσονται κατά τρόπο που να επιτρέπουν τη συμμετοχή τους στην τρίτη φάση της ΟΝΕ.

Η κατανομή των πόρων του Ταμείου Συνοχής μεταξύ των προαναφερθέντων τεσσάρων κρατών - μελών βασίζεται στα κριτήρια του πληθυσμού, του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. και της γεωγραφικής έκτασης[9].

1.3.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ (ΕΚΤ)

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) συμμετέχει στη χρηματοδότηση δράσεων σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και τον επαγγελματικό προσανατολισμό, οι οποίες αποσκοπούν σε προσλήψεις, σε θέσεις διαρκούς απασχόλησης, καθώς και ενεργειών καινοτόμου χαρακτήρα για την ανάπτυξη της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης. Επιπλέον, το ΕΚΤ ενισχύει ενέργειες που απευθύνονται στο προσωπικό των επιχειρήσεων και ενέργειες επαγγελματικού προσανατολισμού και παροχής συμβουλών σε ανέργους.

1.3.4 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ ή FEOGA – Fonds European pour l' Orientation et la Garantie d'Agricole), χρηματοδοτεί την Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ε.Ε. Στόχος του είναι η ενίσχυση της αγοράς και η προώθηση των διαρθρωτικών αλλαγών στη γεωργία. Το ΕΓΤΠΕ διαιρείται σε δύο τμήματα: το τμήμα Εγγυήσεων που χρηματοδοτεί τα μέτρα στήριξης των τιμών και τις επιστροφές κατά την εξαγωγή, ώστε να εξασφαλίζει σταθερές τιμές για τους γεωργούς, και το τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ/Π), το οποίο ενισχύει μέσω επιδοτήσεων την ορθολογική οργάνωση, τον εκσυγχρονισμό και τις διαρθρωτικές βελτιώσεις στη γεωργία.

1.3.5 ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΜΕΣΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ

Το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ), αποτελεί Διαρθρωτικό Ταμείο για την ενίσχυση του τομέα της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων τους. Βασικοί του στόχοι είναι η συμβολή στην επίτευξη βιώσιμης ισορροπίας μεταξύ των αλιευτικών πόρων και της εκμετάλλευσης τους, η ενίσχυση των οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων του τομέα, η βελτίωση του εφοδιασμού της αγοράς των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, και η αναζωογόνηση των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια.

1.3.6 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΤΕΠ)

Επίσης, ένα ακόμη σημαντικό χρηματοδοτικό όργανο της Ε.Ε., είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Πρόκειται για όργανο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που χορηγεί μακροπρόθεσμα δάνεια και εγγυήσεις για επενδύσεις κεφαλαίου που προάγουν την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και ολοκλήρωση της Ε.Ε. Αποτελεί το μεγαλύτερο διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα στον κόσμο και αντλεί το κύριο μέρος των πόρων της από τις κεφαλαιαγορές, ενώ το κεφάλαιο της αναλαμβάνεται από τα κράτη - μέλη. Η υποστήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης είναι το πρωταρχικό έργο της Τράπεζας, αφού οι περισσότερες από τις μισές χορηγήσεις της διοχετεύονται σε παραγωγικές επενδύσεις σε περιοχές της Ε.Ε. που υστερούν από πλευράς ανάπτυξης ή αντιμετωπίζουν βιομηχανική παρακμή.

---

[9] Βλέπε ιδιαίτερα Ε.Ε.Κ (1996): Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμείο Συνοχής 1994 - 1999, σελ. 100-104, Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο

1.4 ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

1.4.1 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ (1989-93)

Για την περίοδο 1989 - 1993, υιοθετήθηκαν οι παρακάτω πρωταρχικοί στόχοι από την Κοινότητα:

Ο Στόχος 1 αφορούσε την προώθηση της ανάπτυξης και διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών. Σαν κριτήριο ένταξης στο στόχο αυτό ήταν το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. να μην υπερβαίνει το 75% του κοινοτικού μέσου όρου με βάση τα στοιχεία των τριών τελευταίων ετών. Η χρηματοδότηση ελήφθη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΕΓΤΠΕ/Π και την ΕΤΕπ . (Στο Στόχο 1 άνηκε ολόκληρη η Ελληνική Επικράτεια.)

Ο Στόχος 2 αναφερόταν στη μετατροπή των περιφερειών, των παραμεθόριων περιοχών ή τμημάτων περιοχών (συμπεριλαμβανομένων των περιοχών αγοράς εργασίας και των αστικών κοινοτήτων) που είχαν πληγεί σοβαρά από τη βιομηχανική παρακμή. Απαιτούσε το μέσο ποσοστό ανεργίας και το ποσοστό βιομηχανικής απασχόλησης να είναι υψηλότερο του κοινοτικού μέσου όρου και να υπάρχει μείωση στην απασχόληση στη βιομηχανία. Τα όργανα χρηματοδότησης του ήταν το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και η ΕΤΕπ.

Ο *Στόχος 3* αφορούσε την καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας και ως κριτήριο λαμβάνονταν οι άνεργοι ηλικίας άνω των 25 ετών και για περίοδο μεγαλύτερη των 12 μηνών. Οι ενέργειες υποστηρίχθηκαν από το ΕΚΤ και την ΕΤΕπ.

Ο *Στόχος 4* επεδίωκε τη διευκόλυνση της επαγγελματικής ένταξης των νέων. Αφορούσε νέους ηλικίας κάτω των 25 ετών και χρηματοδοτήθηκε από τα ίδια όργανα με τον προηγούμενο Στόχο.

Ο *Στόχος 5α* αφορούσε στην επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων και χρηματοδοτήθηκε από το ΕΓΤΠΕ/Π.

Ο *Στόχος 5β* ενθάρρυνε την προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών. Ως κριτήρια επιλογής υιοθετήθηκαν το υψηλό ποσοστό απασχόλησης στη γεωργία, το χαμηλό επίπεδο γεωργικού εισοδήματος και το χαμηλό επίπεδο οικονομικο-κοινωνικής ανάπτυξης βάσει του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. Τα χρηματοδοτικά όργανα για αυτόν το Στόχο ήταν το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΕΓΤΠΕ/Π και η ΕΤΕπ.

1.4.2 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ (1994-1999)

Για την περίοδο 1994 - 1999, που άλλωστε αποτελεί και την περίοδο ενδιαφέροντος της παρούσας εργασίας, οι Στόχοι 1 και 2 δεν μεταβλήθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο. Περαιτέρω, είχαμε:

Ο Στόχος 3 αφορούσε την καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας, τη διευκόλυνση της επαγγελματικής αποκατάστασης των νέων και των προσώπων που απειλούνταν με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Οι ενέργειες χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ και την ΕΤΕπ .

Ο *Στόχος 4* υιοθετήθηκε για τη διευκόλυνση της προσαρμογής των εργαζομένων στις μεταβολές της βιομηχανίας και στην εξέλιξη των συστημάτων παραγωγής και υποστηρίχθηκε από τα ίδια χρηματοδοτικά όργανα με το Στόχο 3.

Ο Στόχος 5α προώθησε την επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Η χρηματοδότηση του Στόχου προήλθε από το ΕΓΤΠΕ και το ΧΜΠΑ.

Ο *Στόχος 5β* αφορούσε τη διευκόλυνση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αγροτικών περιοχών. Κριτήρια για την ένταξη στο Στόχο, αποτέλεσαν το χαμηλό επίπεδο κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης, το υψηλό ποσοστό απασχόλησης στη γεωργία, το χαμηλό επίπεδο γεωργικού εισοδήματος και η χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού. Στη συνδρομή του Στόχου συμμετείχαν το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΕΓΤΠΕ/Π και το ΧΜΠΑ.

Μετά την προσχώρηση στην Ε.Ε. της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας, διαμορφώθηκε και ένας *6ος Στόχος*, δηλαδή, η προώθηση της ανάπτυξης των ιδιαίτερα

αραιοκατοικημένων περιοχών, που, βεβαίως, αφορούσε κυρίως τις περιοχές του σκανδιναβικού βορρά.

Ενδιαφέρον όμως θα είχε να δούμε, για λόγους σύγκρισης, και το πως διαμορφώθηκαν οι στόχοι προτεραιότητας την επόμενη προγραμματική περίοδο (2000-2006).

1.4.3 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2006

Για την περίοδο 2000 - 2006, οι στόχοι έχουν περιοριστεί σε τρεις.

Ο *Στόχος 1* δεν διαφέρει από τον αντίστοιχο Στόχο των προηγούμενων περιόδων και έχει ενσωματώσει και τις περιοχές του παλαιού Στόχου 6. Χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΕΓΤΠΕ/Π και το ΧΜΠΑ και λαμβάνει το 69,7% των πιστώσεων 15 (135,9 δισεκ. ευρώ).

Ο *Στόχος 2* αφορά τη στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης των περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες. Συνενώνει τους Στόχους 2 και 5β της προηγούμενης περιόδου και διευρύνεται ώστε να συμπεριλάβει και άλλες περιοχές, οι οποίες αντιμετωπίζουν ανάλογα προβλήματα. Η χρηματοδότηση προέρχεται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ και καλύπτει το 11,5% των πιστώσεων, δηλαδή, 22,5 δισεκ. ευρώ.

Ο *Στόχος 3* ενισχύει τη στήριξη της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης. Συνενώνει τους Στόχους 3 και 4 των προηγούμενων περιόδων και μπορεί να παρεμβαίνει σε όλη την επικράτεια της Ένωσης εκτός των περιοχών του Στόχου 1. Χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ, καλύπτοντας το 12,3% των πιστώσεων (24,05 δισεκ. ευρώ).

1.5 ΕΔΑΦΙΚΟΙ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Εξαιτίας της ανάγκης για ενιαία και ομοιόμορφη διαίρεση των εδαφικών μονάδων των χωρών-μελών της Ε.Ε. προκειμένου να καταγραφούν τα περιφερειακά στατιστικά στοιχεία, η EUROSTAT (Στατιστική Υπηρεσία της Ε.Ε.), προχώρησε στη δημιουργία του ορισμού των NUTS[10] (Nomenclature of Territorial Units for Statistics ή Ονοματολογία Εδαφικών Στατιστικών Ενοτήτων). Η ταξινόμηση NUTS χρησιμοποιείται από το 1988 στη κοινοτική νομοθεσία αλλά μόλις το 2003, έπειτα από 3 χρόνια προετοιμασίας, εκδόθηκε κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη NUTS. Ο πρωταρχικός στόχος των NUTS είναι η κατάταξη όλων των περιφερειών συγκρίσιμου μεγέθους στο ίδιο επίπεδο για τη διευκόλυνση της εφαρμογής, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης της Κοινής Περιφερειακής Πολιτικής της Ένωσης[11].

Διάφορα κριτήρια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υποδιαίρεση του εθνικού εδάφους σε περιφέρειες. Αυτά διακρίνονται συνήθως σε κανονιστικά και αναλυτικά κριτήρια:

- οι **κανονιστικές περιφέρειες** αποτελούν έκφραση πολιτικής βούλησης· τα όριά τους καθορίζονται σύμφωνα με τα καθήκοντα που ανατίθενται στις εδαφικές κοινότητες, σύμφωνα με τα μεγέθη πληθυσμού που απαιτούνται για την εκπλήρωση, αποτελεσματικά και οικονομικά, των εν λόγω καθηκόντων και σύμφωνα με τους ιστορικούς, πολιτιστικούς και άλλους παράγοντες

- οι **αναλυτικές** (ή λειτουργικές) **περιφέρειες** ορίζονται σύμφωνα με αναλυτικές απαιτήσεις· σχηματίζουν μαζί ζώνες χρησιμοποιώντας γεωγραφικά κριτήρια (π.χ., υψόμετρο ή τύπος εδάφους) ή κοινωνικοοικονομικά κριτήρια (π.χ., ομοιογένεια, συμπληρωματικότητα ή πολικότητα των περιφερειακών οικονομιών).

---

[10] Α. Παπαδασκαλόπουλου, Μ. Χριστοφάκη: Περιφερειακός Προγραμματισμός, εκδ. Παπαζήση, 2002, σελ. 75-78

[11] *EC.EUROSTAT.EU/EUROSTAT*

Για πρακτικούς λόγους που σχετίζονται με τη διαθεσιμότητα στοιχείων και την εφαρμογή των περιφερειακών πολιτικών, η ονοματολογία NUTS βασίζεται κυρίως στις *θεσμικές υποδιαιρέσεις* που ισχύουν στα κράτη μέλη (κανονιστικά κριτήρια).

Οι εδαφικές μονάδες που αφορούν ορισμένους τομείς δραστηριότητας (περιφέρειες μεταλλείων, περιφέρειες σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, αγροτικές περιφέρειες, περιφέρειες που προσφέρουν αγορά εργασίας κ.λπ.) μπορούν μερικές φορές να χρησιμοποιούνται σε ορισμένα κράτη μέλη.

Η NUTS δεν περιλαμβάνει ορισμένες εδαφικές μονάδες και τοπικές μονάδες υπέρ των περιφερειακών μονάδων γενικού χαρακτήρα.

Δεδομένου ότι πρόκειται για ιεραρχική ταξινόμηση, η NUTS υποδιαιρεί κάθε κράτος μέλος σε έναν αριθμό περιφερειών NUTS 1, κάθε μία από τις οποίες με τη σειρά της υποδιαιρείται σε έναν αριθμό περιφερειών επιπέδου NUTS 2 κ.ο.κ.

Στο περιφερειακό επίπεδο (χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι δήμοι), η διοικητική δομή των κρατών μελών περιλαμβάνει γενικά δύο κύρια περιφερειακά επίπεδα (Länder και Kreise στη Γερμανία, régions και départements στη Γαλλία, Comunidades autonomas και provincias στην Ισπανία, regioni και provincie στην Ιταλία κ.λπ.).

Η ομαδοποίηση συγκρίσιμων μονάδων σε κάθε επίπεδο NUTS προϋποθέτει, για κάθε κράτος μέλος, τη δημιουργία ενός περιφερειακού επιπέδου πρόσθετου στα δύο κύρια επίπεδα που αναφέρονται παραπάνω. Ως εκ τούτου, αυτό το πρόσθετο επίπεδο αντιστοιχεί σε μια λιγότερο σημαντική ή ακόμη και ανύπαρκτη διοικητική δομή, και το επίπεδο ταξινόμησής του ποικίλλει εντός των 3 πρώτων επιπέδων της NUTS, εξαρτώμενο αποκλειστικά από το κράτος μέλος: NUTS 1 για τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ελλάδα, και την Ισπανία, NUTS 2 για τη Γερμανία, NUTS 3 για το Βέλγιο κ.λπ.

Ο κανονισμός NUTS καθορίζει τα ακόλουθα ελάχιστα και μέγιστα κατώτατα όρια για το μέσο μέγεθος των περιφερειών NUTS:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΟΡΙΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ NUTS

Επίπεδο	Ελάχιστο	Μέγιστο
NUTS 1	3.000.000	7.000.000
NUTS 2	800.000	3.000.000
NUTS 3	150.000	800.000

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Σε λεπτομερέστερο επίπεδο, υπάρχουν οι περιοχές και οι δήμοι. Ονομάζονται "τοπικές διοικητικές μονάδες" (Local Administrative Units-LAU) και δεν αποτελούν αντικείμενο του κανονισμού NUTS.

Στην περίπτωση της Ελλάδας, η ταξινόμηση των εδαφικών ενοτήτων στα επίπεδα NUTS έχει ως εξής:

- NUTS 0: Όλη η χώρα
- NUTS 1: Μείζονες Περιφέρειες (Βόρεια Ελλάδα, Κεντρική Ελλάδα, Αττική και α Νησιά.)
- NUTS 2: Περιφέρειες Προγραμματισμού (Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Ήπειρος, Ιόνια Νησιά, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα, Δυτική Ελλάδα, Αττική, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Νότιο Αιγαίο, Κρήτη)
- NUTS 3: Νομοί
- NUTS 4: Επαρχίες
- NUTS 5: Δήμοι και Κοινότητες

Σε γενικές γραμμές, οι κύριες εφαρμογές των εδαφικών ενοτήτων NUTS είναι α) η συλλογή, ανάπτυξη και εναρμόνιση των κοινοτικών περιφερειακών στατιστικών, β) η διενέργεια κοινωνικοοικονομικών αναλύσεων σε περιφερειακό επίπεδο, ο συσχετισμός αυτών και η συγκριτική τους αξιολόγηση και γ) η πλαισίωση της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής με τον προσδιορισμό των περιοχών επιλεξιμότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Ενδιαφέρον θα είχε, πριν να ασχοληθούμε λεπτομερώς με την περίπτωση του INTERREG II, να εξετάσουμε εν συντομία, προκειμένου να αποκτήσουμε μια πληρέστερη

εικόνα, και τα υπόλοιπα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που χορηγήθηκαν την περίοδο 1994-1999, που είναι και η περίοδος εφαρμογής του INTERREG II.

1.6 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΠΣ) αποτελούν σύνολα παρεμβάσεων που εξυπηρετούν συγκεκριμένους στόχους και έχουν προβλέψιμες επιπτώσεις, με προσδιορισμένο κόστος και πηγές κάλυψης του, καθώς και χρονικά όρια εφαρμογής. Το «σύνολο» αυτό, έχει τη μορφή δεσμευτικής προγραμματικής συμφωνίας και είναι το αποτέλεσμα της σύζευξης της περιφερειακής πολιτικής της Κοινότητας και εκείνης του κράτους - μέλους.[12]

Πιο συγκεκριμένα, αποτελούν την απάντηση της Επιτροπής στα υποβληθέντα σε αυτή Σχέδια Περιφερειακής Ανάπτυξης από τα κράτη - μέλη. Πρόκειται για μία αμοιβαία ανάληψη υποχρεώσεων, οι οποίες θεσπίζονται με τυπική απόφαση της Επιτροπής σε συμφωνία με το κράτος - μέλος. Στο πλαίσιο των ΚΠΣ ορίζονται οι κατευθυντήριες γραμμές κοινής δράσης Ε.Ε. και κράτους - μέλους και εντάσσονται οι αιτήσεις χρηματοδότησης που υποβάλλονται στην Επιτροπή.

Κάθε ΚΠΣ αποτελείται από Άξονες Προτεραιότητας οι οποίοι, επιλέγονται σύμφωνα με τις οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές του κράτους και της ενδιαφερόμενης περιφέρειας, τις οικονομικές προοπτικές τους, τα αναμενόμενα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και τη συνοχή με τις άλλες πολιτικές της Ε.Ε.. Οι ενέργειες χρηματοδότησης πρέπει απαραιτήτως να συμφωνούν με τις κοινοτικές πολιτικές. Η Επιτροπή υποχρεούται να εγκρίνει ένα ΚΠΣ εντός διαστήματος έξι μηνών από την παραλαβή αυτού, ενώ στην πορεία είναι δυνατό να υπάρξει αναθεώρηση του Προγράμματος ύστερα από σύμφωνη γνώμη όλων των εμπλεκομένων μερών.

Τα ΚΠΣ ήταν αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης και της διεύρυνσης των Διαρθρωτικών Ταμείων το 1988. Οι λόγοι που ώθησαν στη μεταρρύθμιση αυτή, ήταν πολιτικοί, οικονομικοί και νομικοί.

Οι πολιτικοί λόγοι υπαγορεύονται από την ορισθείσα από τη Συνθήκη της Ρώμης έμμεση αρχή της αλληλεγγύης των κρατών - μελών, εντάσσοντας την οικονομική και κοινωνική συνοχή, μαζί με την υλοποίηση της αγοράς χωρίς σύνορα, σε μια συνολική προσέγγιση αρμονικής ανάπτυξης του συνόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, η σύγκλιση των οικονομικών πολιτικών των κρατών - μελών της Ε.Ε. με την ταυτόχρονη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και την εξασφάλιση καλύτερης διαχείρισης των κοινοτικών πόρων, αποδεικνύεται αναγκαία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ε.Ε.. Τέλος, η μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων ήταν επιβεβλημένη, προκειμένου

[12] Ν. Κονσόλα (1997): Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, εκδ. Παπαζήση, σελ. 295

να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά τους στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Η μεταρρύθμιση αυτή, στηρίχθηκε πάνω στις αρχές της συγκέντρωσης, της εταιρικής σχέσης, του προγραμματισμού και της προσθετικότητας. Η αρχή της συγκέντρωσης καθορίζει τα χαρακτηριστικά με τα οποία γίνεται η επιλογή των περιφερειών που εντάσσονται στους έξι στόχους των Διαρθρωτικών Ταμείων, όπως αυτοί αναφέρθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο. Η αρχή της εταιρικής σχέσης επιβάλλει τη στενή συνεργασία της Επιτροπής με τους εθνικούς, περιφερειακούς ή τοπικούς φορείς σε όλα τα επίπεδα του προγραμματισμού. Η αρχή του προγραμματισμού αναφέρεται στη χρονική περίοδο, κατά την οποία διαρκεί η δράση του ΚΠΣ, τη διαδικασία προγραμματισμού και τις αρμοδιότητες κάθε Διαρθρωτικού Ταμείου στην εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών. Η αρχή της προσθετικότητας προβλέπει πως η αύξηση των πιστώσεων των Ταμείων δεν υποκαθιστά τις εθνικές ενισχύσεις. Οι τελευταίες πρέπει να κυμαίνονται τουλάχιστον στο ίδιο επίπεδο με αυτό το οποίο ίσχυε κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες μακροοικονομικές συνθήκες στο κράτος - μέλος.

1.6.1 ΤΟ Β' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

1.6.1.1 ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Το Β' ΚΠΣ (ή «Δεύτερο Πακέτο DELORS»), ίσχυσε κατά τη χρονική περίοδο 1994 - 1999 και αποτέλεσε μία δέσμη μέτρων περιφερειακής πολιτικής, η οποία παρουσίασε κάποιες αλλαγές, αρκετά ουσιώδεις, σε σχέση με το ό,τι ίσχυσε μέχρι τότε. Στόχος ήταν οι διαρθρωτικές πολιτικές να εξυπηρετήσουν νέες προτεραιότητες πολιτικής, ειδικότερα στο κοινωνικό πεδίο, και να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προέβλεπε αύξηση των χρηματοδοτήσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της Συνθήκης του Μάαστριχτ που αφορούν την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση των χωρών μελών της Ε.Ε.. Χαρακτηριστικό στοιχείο της πρότασης ήταν η κατανομή του συνολικού ποσού των διαρθρωτικών ενισχύσεων κατά 80% στις Περιφέρειες του Στόχου 1 και κατά 20% σε αυτές των Στόχων 2, 3 και 5β.

Σίγουρα αξίζει αναφοράς το γεγονός ότι οι χορηγούμενοι πόροι αυξήθηκαν με τη θέσπιση ενός ακόμη χρηματοδοτικού μέσου, του Ταμείου Συνοχής. Το Ταμείο αυτό

χρηματοδοτεί έργα που αφορούν το περιβάλλον και τα διευρωπαϊκά δίκτυα υποδομών και μεταφορών στην Ελλάδα, την Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία. Επιπρόσθετα, καταβλήθηκε προσπάθεια περαιτέρω προώθησης της αποκέντρωσης και της ενδογενούς ανάπτυξης.

1.7 ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα είναι ειδικά μέσα διαρθρωτικής πολιτικής, τα οποία προτείνονται στα κράτη - μέλη με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκειμένου να υποστηριχθούν ενέργειες που συμβάλλουν στην επίλυση προβλημάτων με ιδιαίτερες επιπτώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αποτελούν «σύνολο συναφών ενεργειών σε πολυετή βάση, οι οποίες συνδέονται άμεσα με την πραγματοποίηση κοινοτικών στόχων και την εφαρμογή των πολιτικών της Κοινότητας». Αποβλέπουν «στη λύση των σοβαρών προβλημάτων που επηρεάζουν την κοινωνικοοικονομική κατάσταση μιας ή περισσότερων περιφερειών και την εξασφάλιση καλύτερων δεσμών μεταξύ των στόχων της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής και των στόχων των άλλων κοινοτικών πολιτικών»[13].

Οι περιοχές παρέμβασης επιλέγονται με απόφαση της Επιτροπής και ανήκουν σε περισσότερα από ένα κράτη - μέλη. Τα κράτη - μέλη υποβάλλουν τα αντίστοιχα λειτουργικά προγράμματα στην Επιτροπή προς έγκριση. Τα λειτουργικά αυτά προγράμματα περιλαμβάνουν τους στόχους και τα αποτελέσματα, το είδος των ενεργειών, το σχέδιο χρηματοδότησης, καθώς και τις ζώνες και τις περιφέρειες εφαρμογής.

1.7.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1994 -1999

Κατά την περίοδο αυτή, θεσπίστηκε και εφαρμόστηκε πληθώρα Προγραμμάτων για ζητήματα ανάπτυξης. Μάλιστα, επιχειρήθηκε από την Κοινότητα να καλυφθούν ανάγκες και απαιτήσεις στο σύνολο των τομέων. Στη συνέχεια, θα επιχειρήσουμε να ομαδοποιήσουμε σε

---

11 Κ. Καστανή, Β. Σκαραμαγκά: Η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Από την Ε.Ο.Κ. στην Ε.Ε., εκδ. Κέντρου Έρευνας Περιφερειακής Αναπτύξεως Ιερώνυμος Πίντος, 1997, σελ96-97.

αυτούς τα σημαντικότερα Προγράμματα και να εστιάσουμε την προσοχή μας, όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο[14].

1.7.1.1 ΈΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η σημασία που αποκτά ο τομέας της Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης μαζί με την Καινοτομία στην Ε.Ε., βαίνει διαρκώς αυξανόμενη, προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα και η συνοχή της. Επιπλέον, μειώνονται οι περιφερειακές ανισότητες και δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για τη διαρκή και αυτοτροφοδοτούμενη οικονομική ανάπτυξη των ασθενέστερων περιφερειών. Βάση της πολιτικής αυτής της Ε.Ε., αποτέλεσε το Πρόγραμμα 'Καινοτομία' εντός του 'Προγράμματος - Πλαισίου για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη'[15].

Α. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ RIS ΚΑΙ RITS

Τα Προγράμματα RIS (Regional Innovation Strategies) και RITTS (Regional Innovation and Technology Transfer Infrastractures and Strategies) αποτέλεσαν συνέχεια της εφαρμογής του Προγράμματος 'Περιφερειακά Σχέδια Τεχνολογίας' (Regional Technology Plans-RTP) που είχε ξεκινήσει το 1994 σε πειραματικό στάδιο. Εφαρμόζονταν υπό την αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης XVI της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Περιφερειακή Πολιτική και Συνοχή. Αξίζει να σημειωθεί πως το Πρόγραμμα RIS μπορούσε να εφαρμοστεί σε όλες τις περιφέρειες, ανεξαρτήτως χαμηλού ή υψηλού επιπέδου ανάπτυξης, εξαιτίας της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας που προσέφερε και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας στο διεθνές περιβάλλον μέσα από την προώθηση δομικών αλλαγών.

Οι στόχοι των Προγραμμάτων RIS ακολουθούσαν τις βασικές κατευθύνσεις που θέτουν οι στρατηγικοί στόχοι του Προγράμματος Καινοτομία ενώ τα RITTS αποσκοπούσαν στην υποστήριξη τοπικών και περιφερειακών αρχών και φορέων για την ανάπτυξη των σχετικών με την καινοτομία και τη μεταφορά τεχνολογίας υποδομών και πολιτικών. Πιο συγκεκριμένα, για περιφέρειες με χαμηλό επίπεδο εκσυγχρονισμού και απορρόφησης

---

[14] Οδηγός Κοινοτικών Προγραμμάτων 1996 - 2000 (1996), εκδ. Apollo Media και Μούση, Ν. Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο - Οικονομία - Πολιτική, εκδ. Παπαζήση, 1997

[15] Χριστοφάκη Μ., Τοπική Ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική, εκδ. Παπαζήση, 2001, σελ. 171 -179.

τεχνολογιών, αλλά σημαντικά πλεονεκτήματα και δυνατότητες, όπως η πλειοψηφία των ελληνικών περιφερειών, βασικοί στόχοι του RIS αποτελούσαν η υποστήριξη της περιφερειακής διοίκησης στην ανάλυση των δομών της καινοτομίας, της μεταφοράς τεχνολογίας, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης για την προώθηση των στρατηγικών της καινοτομίας, καθώς και ο προσδιορισμός ενός πλαισίου δράσης σε περιφερειακό επίπεδο για τη διαμόρφωση πολιτικής, δομών και υποδομών της καινοτομίας, ιδιαίτερα προς όφελος των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων. Επιπλέον, το Πρόγραμμα αποσκοπούσε στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ της περιφερειακής διοίκησης, των επιχειρήσεων και των μονάδων παροχής ερευνητικών και παραγωγικών υπηρεσιών, στην ευαισθητοποίηση των τοπικών επιχειρήσεων σε ό,τι αφορά τις επιδράσεις από την ενσωμάτωσης της τεχνολογίας και της καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία και στην ενθάρρυνση των μηχανισμών υποστήριξης, εντός και εκτός των γεωγραφικών και διοικητικών ορίων της Περιφέρειας, ώστε να υιοθετήσουν μία ολοκληρωμένη προσέγγιση έναντι των παραδοσιακών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων .

Β. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ"

Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε στις 15/12/1994 και αποσκοπούσε στην ενεργοποίηση της ενδογενούς ανάπτυξης και την αξιοποίηση του τοπικού παραγωγικού δυναμικού και της τοπικής επιχειρηματικότητας των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της Κοινότητας. Στράφηκε κυρίως στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις παρέχοντας κίνητρα για την εισαγωγή και χρήση καινοτομικών μεθόδων.

Οι στόχοι του προγράμματος εντοπίζονται στην προώθηση ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για την καινοτομία και την αφομοίωση των νέων τεχνολογιών από τις τοπικές επιχειρήσεις, στην τόνωση της δημιουργίας ενός ανοιχτού ευρωπαϊκού χώρου για τη διάδοση τεχνολογιών και γνώσεων και στην παροχή κατάλληλων τεχνολογιών.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Καινοτομία, εντάσσονται τα σχέδια που αναφέρονται στη διαμόρφωση περιφερειακών στρατηγικών καινοτομίας και στη μεταφορά τεχνολογίας. Πρόκειται για τις 'Περιφερειακές Στρατηγικές Καινοτομίας' και τις 'Περιφερειακές Στρατηγικές και Υποδομές Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνολογίας'.

1.7.1.2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ – ΝΕΟΛΑΙΑ

Από το 1989, ήδη, είχαν σχεδιαστεί και αναληφθεί οι πρώτες Κοινοτικές Πρωτοβουλίες (Now, Euroform). Κατά την περίοδο την οποία εξετάζουμε, στο τρίπτυχο Εκπαίδευση - Επαγγελματική Κατάρτιση - Νεολαία συναντάμε μία σειρά αξιόλογων Προγραμμάτων, όπως το 'Σωκράτης' (Socrates), το Leonardo Da Vinci και το «Νεολαία για την Ευρώπη ΙΙΙ».

Α. ΤΟ ΠΡΌΓΡΑΜΜΑ "ΣΩΚΡΆΤΗΣ"

Το Πρόγραμμα Σωκράτης θεσπίστηκε στις 14/03/1995 και διήρκησε έως το 1999 και χρηματοδοτήθηκε με 850 εκατ. ECU από την αρμόδια Γενική Διεύθυνση XXII. Περιελάμβανε μέτρα και σχέδια με στόχο τη διεθνική συνεργασία γύρω από τρία θέματα. Το πρώτο αφορούσε τη συνεργασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της κινητικότητας των σπουδαστών και των διδασκόντων, τη δημιουργία πανεπιστημιακών δικτύων και πόλων και την εισαγωγή της ευρωπαϊκής διάστασης σε όλα τα επίπεδα σπουδών. Οι στόχοι αυτοί δεν είναι νέοι, αλλά επιδιώκονταν και στο παρελθόν μέσω των Προγραμμάτων Erasmus και Lingua. Το Erasmus εμφανίζεται αυτή την περίοδο ως το βασικότερο Υποπρόγραμμα του Σωκράτη. Στη συνέχεια επιδιώχθηκε η συνεργασία στη δευτεροβάθμια σχολική εκπαίδευση μέσω της συνεργασίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για την υλοποίηση προγραμμάτων των γλωσσών, των νέων τεχνολογιών, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της προστασίας του περιβάλλοντος. Οι στόχοι αυτοί αποτέλεσαν αντικείμενο του Υποπρογράμματος Comenius. Τέλος, περιέλαβε μέτρα σχετικά με όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης για την προώθηση της εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, την εκπαίδευση ενηλίκων και την ανταλλαγή πληροφοριών για εκπαιδευτικά συστήματα και πολιτικές16.

Β. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "LEONARDO DA VINCI"

Το Πρόγραμμα είχε διάρκεια από το 1995 έως το 1999 και χρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ με 620 εκατ. ECU. Επιδίωξη του αποτέλεσε η προώθηση και υποστήριξη της ποιότητας και της ικανότητας καινοτομίας των εθνικών συστημάτων στον τομέα της κατάρτισης. Οι

[16]Ιωαννίδης, Στ., Από το ERASMUS στο SOCRATES στο 8ΟΟΓ - Δομή και προοπτικές του νέου προγράμματος», στο Θ. Παπαθεοδοσίου (επιμ.), Ημερίδα: Πρόγραμμα Σωκράτης, εκδ. Ινστιτούτου Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, 1996 σελ. 11 – 29

δραστηριότητες του διαιρέθηκαν σε τέσσερα επίπεδα: α) στην υποστήριξη για τη βελτίωση των συστημάτων και των μηχανισμών εθνικής επαγγελματικής κατάρτισης, β) στην υποστήριξη για τη βελτίωση των δράσεων επαγγελματικής κατάρτισης για τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους, γ) στην υποστήριξη της ανάπτυξης των γλωσσικών ικανοτήτων, των γνώσεων και της διάδοσης των καινοτομιών και δ) στα συνοδευτικά μέτρα όπως δίκτυο συνεργασίας, πληροφόρηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση.

Γ. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΙΙΙ"

Και αυτό το Πρόγραμμα είχε χρονική διάρκεια από το 1995 έως το 1999. Δεν αποτέλεσε το πρώτο σχετικό Πρόγραμμα, αφού, από το 1964 ήδη, είχε εφαρμοστεί το Πρόγραμμα 'Νεολαία για την Ευρώπη' για τις ανταλλαγές των νέων στην Κοινότητα εκτός σχολικού πλαισίου. Στο ίδιο μήκος κύματος, το 'Νεολαία για την Ευρώπη ΙΙ', ενθάρρυνε την ανάπτυξη κοινής ευρωπαϊκής συνείδησης και αλληλεγγύης σε νέους 15 -25 ετών με τη συμμετοχή τους σε ανταλλαγές και κοινά προγράμματα με νέους άλλων ευρωπαϊκών ή τρίτων χωρών, διευκολύνοντας, κυρίως την πρόσβαση σε αυτά μειονεκτούντων ατόμων.

1.7.1.3 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΔΙΚΤΥΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στον τομέα αυτό, εντοπίζουμε μία σειρά από σημαντικά Προγράμματα όπως το 'Δίκτυο Συνεργασίας Επιχειρήσεων' (BC - NET), το πρόγραμμα Ευρω-συνεργασία (Europartenariat), το Euromanagement ΕΤΑ ΙΙΙ, την πρωτοβουλία Interprise, τα Προγράμματα Altener, Save και Thermie ΙΙΙ, καθώς και το πρόγραμμα για την ενθάρρυνση της υπεργολαβίας.

Α. ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (BC -NET)

Πρόκειται για ένα δίκτυο 600 περίπου συμβούλων επιχειρήσεων, οι οποίοι προέρχονται από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα και είναι διεσπαρμένοι σε όλη την έκταση της Ε.Ε. Χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες και την πληροφορική και αναλύουν τις δυνατότητες συνεργασίας που προτείνονται από τις επιχειρήσεις στο βιομηχανικό τομέα,

καθώς και σε αυτόν των υπηρεσιών. Το δίκτυο δεν είναι απευθείας προσιτό από τις επιχειρήσεις. Μόνο οι σύμβουλοι μπορούν να εισάγουν εμπιστευτικές προσφορές ή αιτήσεις συνεργασίας.

Β. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "EUROMANAGEMENT ΕΤΑ ΙΙΙ"

Το Πρόγραμμα είχε διάρκεια από το 1994 έως το 1999 και χρηματοδοτήθηκε με 250 εκατ. ECU. Παρείχε συνδρομή και στήριξη στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που επεδίωκαν να επιτύχουν βελτίωση της ανταγωνιστικής τους θέσης μέσα από τη στρατηγική διαχείριση και πρόσβαση σε προγράμματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, τεχνικής εναρμόνισης και πιστοποίησης ποιότητας.

Γ. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "EUROPARTENARIAT"

Στο πλαίσιο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας σε περιφερειακό επίπεδο, η Επιτροπή ανέπτυξε τη δραστηριότητα της Ευρωσυνεργασίας. Σκοπός της ήταν η στήριξη της ανάπτυξης των λιγότερο ευνοημένων περιοχών της Ε.Ε., όπως και αυτών που αντιμετώπιζαν προβλήματα αποβιομηχανοποίησης και βιομηχανική παρακμή. Παράλληλα ενθαρρύνθηκαν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις να συνεργαστούν με επιχειρήσεις από παρακμάζουσες περιοχές της Κοινότητας (Στόχων 1,2 και 5β).

Δ. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "INTERPRISE"

Και το Πρόγραμμα αυτό επεδίωκε τη συνεργασία μεταξύ ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Τρεις τουλάχιστον περιοχές τριών κρατών - μελών έπρεπε να συνεργαστούν για την οργάνωση μιας συνάντησης επιχειρήσεων με στόχο την εδραίωση τεχνικών, εμπορικών ή χρηματοοικονομικών συνεργασιών.

Ε. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ALTENER"

Το Πρόγραμμα Altener αφορούσε ειδικές δράσεις για την ευρύτερη διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η χρονική του διάρκεια ήταν πενταετής (1993 -1997) και χρηματοδοτήθηκε με 40 εκατ. ECU. Η χρηματοδότηση περιελάμβανε μεταξύ άλλων τη σύνταξη μελετών και τεχνικών αξιολογήσεων για τον καθορισμό προτύπων και τεχνικών

προδιαγραφών, μέτρα για την υποστήριξη των πρωτοβουλιών των κρατών -μελών που απέβλεπαν στη διεύρυνση και στη δημιουργία υποδομής για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως και μέτρα για την ενθάρρυνση δημιουργίας δικτύου πληροφοριών με σκοπό τη βελτίωση του συντονισμού των δράσεων τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο.

1.7.1.4 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο τομέας «Περιβάλλον», θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς, είναι συγγενικός με αυτόν της ενέργειας, ο οποίος εξετάστηκε στην προηγούμενη παράγραφο. Η κοινοτική πολιτική στον τομέα αυτό βασίζεται στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Παράλληλα, αναπτύχθηκε και μια σειρά Προγραμμάτων με σημαντικότερα το Life και την Οδηγία Natura 2000 με στόχους την προώθηση της χρήσης των εγχώριων πηγών ενέργειας και, παράλληλα, της μείωσης των ατμοσφαιρικών ρύπων (ιδίως του (CO_2)

Το Life ξεκίνησε το 1991 και, ενώ αρχικά προγραμματίστηκε να διαρκέσει έως το 1995, έλαβε παράταση για τρία ακόμη έτη ενώ Natura 2000 είναι μία Οδηγία που λειτούργησε από το 1992 και περιελάμβανε οικοτόπους που στεγάζουν είδη ιδιαίτερου κοινοτικού ενδιαφέροντος. Ευθύνη των κρατών - μελών ήταν η προστασία αυτών και η αποφυγή κάθε περιβαλλοντικής διατάραξης.

Α. ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΜΕΣΟ "LIFE"

Το Life αποτελεί χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον, στη δημιουργία του οποίου ώθησε το όλο και αυξανόμενο κόστος για την προστασία του και η ανάγκη για ολοένα και πιο μακροπρόθεσμο προγραμματισμό. Στόχευε στην ανάπτυξη και εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για το περιβάλλον με τη χρηματοδότηση προπαρασκευαστικών ενεργειών, δράσεων επίδειξης, ευαισθητοποίησης, παρότρυνσης και τεχνικής συνδρομής, καθώς και μέτρων για τη διατήρηση ή αποκατάσταση οικοτόπων και βιοτόπων. Προς την ίδια κατεύθυνση έδρασε και το «Save» για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και το Thermie III για την προώθηση της χρήσης των εγχώριων πηγών ενέργειας και, παράλληλα, της μείωσης των ατμοσφαιρικών ρύπων (ιδίως του CO_2).

1.7.1.5 ΓΕΩΡΓΙΑ – ΑΛΙΕΙΑ

Τόσο στον τομέα της γεωργίας, όσο και σε αυτόν της αλιείας, σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε πλήθος προγραμμάτων την περίοδο 1994 - 1999. Τα κυριότερα γεωργικά προγράμματα αφορούσαν την ενίσχυση της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων, την ενίσχυση της βελτίωσης των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων, την ενίσχυση της πρόωρης απομάκρυνσης των γεωργών από την επαγγελματική τους δράση (πρόωρη συνταξιοδότηση), την ενίσχυση της οριστικής εγκατάλειψης των αμπελώνων και πολλά άλλα.

Σε ό,τι αφορά την αλιεία, έχουμε ήδη αναφερθεί στην Κοινοτική Πρωτοβουλία Pesca. Παράλληλα, η Πρωτοβουλία αυτή, συνοδεύτηκε από Προγράμματα όπως για την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών σκαφών, την ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας, την έναρξη της λειτουργίας ομάδων παραγωγών και των ενώσεων αυτών (προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας), τη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων υδατοκαλλιέργειας κλπ.

1.8 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες αποτελούν παρεμβάσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων για τη στήριξη προγραμμάτων κοινοτικού ενδιαφέροντος και δρουν συμπληρωματικά με τις ενέργειες, οι οποίες περιλαμβάνονται στα ΚΠΣ. Αποσκοπούν στο να ευνοήσουν την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο και να επιτρέψουν στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές καθώς και σε περιοχές με βιομηχανική παρακμή, να δράξουν τις ευκαιρίες που προσφέρονται από την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Αποτελούν διεθνικά προγράμματα με κοινούς στόχους για όλες τις επιλέξιμες περιοχές και επιδιώκουν να επιλύσουν προβλήματα που έχουν ιδιαίτερες κοινοτικές επιπτώσεις. Η λογική των προγραμμάτων αυτών είναι προσαρμοσμένη στην προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων ή ζητημάτων που αφορούν στην Ένωση ως σύνολο και τα οποία αντιμετωπίζονται καλύτερα μέσω της συντονισμένης δράσης των κρατών - μελών. Κατά τη διαδικασία της κατάρτισης και της υλοποίησης τους, απαιτείται η ενεργός συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών, καθώς και των συλλογικών φορέων δράσης[17].

Η πρώτη δέσμη των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών ξεκίνησε το 1989 περιλαμβάνοντας πέντε πρωτοβουλίες, τις RECHAR, ENVIREG, STRIDE, REGIS και INTERREG.. Ακολούθησε το 1990 η δεύτερη δέσμη με τις HORIZON, REGEN, LEADER, NOW, EUROFORM, και TELEMATIQUE. Τα πεδία δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται είναι α) η επέκταση ορισμένων υποδομών βάσης, β) η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, και γ) η ενίσχυση της ολοκλήρωσης των αγροτικών περιοχών[18].

Οι Πρωτοβουλίες αυτές, εκφράζουν τη θέληση της Επιτροπής να υπάρξει παρέμβαση σε τρεις τομείς προτεραιότητας:

- Στην αντιμετώπιση βαθιών βιομηχανικών αλλαγών (RECHAR),

---

[17] Παπαδασκαλόπουλος, Α. Χριστοφάκης Μ. : Περιφερειακός Προγραμματισμός, εκδ. Παπαζήση, 2002

[18] Καστανή Κ., Σκαραμαγκά Β., Η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Από την Ε.Ο.Κ. στην Ε.Ε., εκδ. Κέντρου Έρευνας Περιφερειακής Αναπτύξεως Ιερώνυμος Πίντος, 1997, σελ. 360-373 και Ανδρικοπούλου, Ελένη Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση : η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής από τη συνθήκη της Ρώμης έως το Maastricht,
Θεμέλιο, Αθήνα, 1995, σελ. 127-134

- Στην ανάπτυξη δικτύων α) διακρατικής συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο (HORIZON, LEADER, REGEN,NOW, EUROFORM), β) διασυνοριακής συνεργασίας (INTERREG) και γ) τοπικών δικτύων.

- Στη μείωση των αποκλίσεων σε θέματα τεχνογνωσίας (ENVIREG, STRIDE, PRISMA, TELEMATIQUE).

1.8.1.ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1994 - 1999[19]

Οι Πρωτοβουλίες της περιόδου, υιοθετήθηκαν από την Επιτροπή τον Ιούνιο του 1993 ύστερα από διαβουλεύσεις της με τα άλλα Κοινοτικά Όργανα, καθώς και με τα κράτη - μέλη. Καταβλήθηκε προσπάθεια για μία σφαιρική προσέγγιση των ζητημάτων που βρίσκονταν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, μέσα από το συνδυασμό ολοκληρωμένων δράσεων κατάρτισης, υποστήριξης στους τομείς του τουρισμού, της γεωργίας, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, της καινοτομίας, της διαπεριφερειακής συνεργασίας κ.λ.π[20]

Οι κοινοτικές πολιτικές που στηρίζονται κατά την προαναφερθείσα περίοδο, είναι:

- Πολιτική αγροτικής ανάπτυξης (LEADER II)
- Πολιτική ενίσχυσης της απασχόλησης (EMPLOYMENT)
- Πολιτική προώθησης της βιομηχανικής αλλαγής (ADAPT, RECHAR II, RESIDER II, KONVER, MME, RETEX)
- Αστική Πολιτική (URBAN II)
- Πολιτική ενίσχυσης της αλιείας (PESCA)
- Πολιτική ενίσχυσης των απομακρυσμένων περιοχών (REGIS II) Στη συνέχεια, παρουσιάζονται εν συντομία οι ανωτέρω Πρωτοβουλίες.
- Πολιτική διασυνοριακής συνεργασίας (INTERREG). Αποτελεί συνέχεια της Πρωτοβουλίας INTERREG I, η οποία είχε ως στόχο την προετοιμασία των παραμεθόριων περιοχών ενόψει της κατάργησης των συνόρων, καθώς και της Πρωτοβουλίας REGEN, η οποία αποσκοπούσε στην ενίσχυση των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών και διάδοσης της ενέργειας. Πρόκειται για το INTERREG II, το οποίο βρίσκεται στο επίκεντρο της εργασίας αυτής και στο οποίο θα αναφερθούμε εκτενώς σε επόμενο κεφάλαιο.

---

[19] Ανδρικοπούλου, Ελένη Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση : η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής από τη συνθήκη της Ρώμης έως το Maastricht, Θεμέλιο, Αθήνα, 1995 σελ. 469-486, Καστανή, Κ Σκαραμαγκά Β., Η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Από την Ε.Ο.Κ. στην Ε.Ε., εκδ. Κέντρου Έρευνας Περιφερειακής Αναπτύξεως Ιερώνυμος Πίντος, 1997, σελ. 160-165 και Μούση, Ν., Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο - Οικονομία - Πολιτική, εκδ. Παπαζήση, 1997, σελ. 172-194, 364-365, 510-511

[20] Παπαδασκαλόπουλος, Α. Χριστοφάκης Μ. : Περιφερειακός Προγραμματισμός, εκδ. Παπαζήση, 2002, σελ 94

1.8.1.1 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "LEADER II"

Αποτελεί συνέχεια της Πρωτοβουλίας LEADER στο πλαίσιο του τομέα της αγροτικής ανάπτυξης. Σε αυτή την περίοδο η Κοινότητα εκταμίευσε 1.400 εκατ. ECU.

Χρηματοδοτήθηκε από το ΕΓΤΠΕ, το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και την ΕΤΕπ. .

1.8.1.2 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "EMPLOYMENT "

Η Πρωτοβουλία υιοθετεί μία ολοκληρωμένη προσέγγιση για την απασχόληση και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, συγκεντρώνοντας τους στόχους της σε τρεις πτυχές: τα Προγράμματα HORIZON, NOW, YOUTHSTART. Μέσω αυτών, επιχειρείται η υποστήριξη και η ανάκαμψη της απασχόλησης, η ενίσχυση της κοινοτικής αλληλεγγύης και η παροχή ίσων ευκαιριών για τις γυναίκες στην αγορά εργασίας. Σε κάθε περίπτωση, ενθαρρύνεται η εισαγωγή καινοτόμων πρακτικών. Η ενέργεια χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ με 1.400 εκατ. ECU .

1.8.1.3 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "ADAPT"

Σκοπούς της Πρωτοβουλίας ADAPT αποτέλεσαν η προσαρμογή των εργαζομένων στις βιομηχανικές μεταβολές, η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της κατάρτισης, η πρόληψη της ανεργίας με τη βελτίωση των προσόντων και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Τα 1,4 δις ECU της Κοινοτικής Συμμετοχής καταβλήθηκαν από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ.

1.8.1.4 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "RECHAR II"

Αποτέλεσε συνέχεια της Πρωτοβουλίας RECHAR με προτεραιότητα στο περιβάλλον, τις νέες οικονομικές δραστηριότητες και το ανθρώπινο δυναμικό, με επέκταση στην αντιμετώπιση των συνεπειών της παρακμής της βιομηχανίας εξόρυξης λιγνίτη. Το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ χρηματοδότησαν και αυτή την Πρωτοβουλία με 400 εκατ. ECU.

1.8.1.5 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "RESIDER II"

Reconservation de Zones Siderurgiques (Μετατροπή των ανθρακοφόρων περιοχών)

Αποτέλεσε συνέχεια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος RESIDER του 1988 και εστίασε την προσοχή της στην οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση των πληγεισών περιοχών από την παρακμή της σιδηρουργίας. Και εδώ δόθηκε προτεραιότητα στο περιβάλλον, τις νέες οικονομικές δραστηριότητες και το ανθρώπινο δυναμικό. Χρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και την ΕΤΕπ με 500 εκατ. ECU.

1.8.1.6 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ 'KONVER'

Η Πρωτοβουλία KONVER τέλεσε συνέχεια των ενεργειών PERIFRA I και II που θεσπίστηκαν το 1991 και 1992 αντίστοιχα. Σκοπός της ήταν η οικονομική διαφοροποίηση των εξαρτημένων περιοχών από τις δραστηριότητες της αμυντικής βιομηχανίας, με την ανασυγκρότηση των οικονομικών δραστηριοτήτων τους και την ενθάρρυνση εμπορικά βιώσιμων δραστηριοτήτων στο σύνολο των βιομηχανικών τομέων. Χρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠΑ και την ΕΤΕπ με 500 εκατ. ECU.

1.8.1.7 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ 'RETEX'

Τα μέτρα που ελήφθησαν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Πρωτοβουλίας, περιελάμβαναν μεταξύ άλλων, την παροχή συμβουλών και εξοπλισμό για τη βελτίωση της τεχνογνωσίας, την υποστήριξη των τοπικών ομίλων επιχειρήσεων και της συνεργασίας, λογιστικούς ελέγχους, κατάρτιση προσωπικού, αποκατάσταση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών κτιρίων και, γενικότερα, εκσυγχρονισμό των βιώσιμων επιχειρήσεων των κλάδων μεταποίησης των προαναφερθεισών περιοχών. Η Πρωτοβουλία χρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠΑ και την ΕΤΕπ με 500 εκατ. ECU

1.8.1.8 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ 'ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ'

Η Πρωτοβουλία αυτή εμφανίζεται, κατά κάποιον τρόπο, ως συνέχεια των Πρωτοβουλιών STRIDE, PRISMA και TELEMATIQUE, οι οποίες είχαν ήδη διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων. Στόχος της ήταν να συνδράμει ώστε οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (βιομηχανικές και παροχής υπηρεσιών), να προσαρμοστούν στην ενιαία αγορά και να γίνουν ανταγωνιστικές σε διεθνές επίπεδο. Το όλο εγχείρημα κόστισε 1.000 εκατ. ECU που καταβλήθηκαν από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και την ΕΤΕπ.

1.8.1.9 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "URBAN"'

Σκοπός της αποτέλεσε η συμβολή στην αναζήτηση λύσεων στα αστικά προβλήματα, μέσα από ενέργειες οικονομικής και κοινωνικής ανανέωσης των υποδομών και των εξοπλισμών, καθώς και τη βελτίωση του περιβάλλοντος. Το ύψος της χρηματοδότησης ανήλθε στα 600 εκατ. ECU και επιβάρυνε τους προϋπολογισμούς του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ, της ΕΤΕπ και του Ταμείου Συνοχής.

1.8.1.10 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ 'PESCA'

Το Πρόγραμμα στόχευε στην εξεύρεση λύσεων στο διαρθρωτικό πρόβλημα του αλιευτικού τομέα (πλεονασματική ικανότητα των αλιευτικών στόλων, συγκέντρωση πλεονασματικού κεφαλαίου, υπερβολική χρέωση των επιχειρήσεων, εύθραυστος οικονομικός ιστός των παράκτιων περιφερειών) μέσω της εξέλιξης του, της αντιμετώπισης των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών των μεταβολών και της ανάπτυξης εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων που θα δημιουργούσαν θέσεις απασχόλησης. Χρηματοδοτήθηκε με 250 εκατ. ECU από το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ).

1.8.1.11 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "REGIS II"

Αποτελεί συνέχεια της Πρωτοβουλίας REGIS για την υποστήριξη της αποτελεσματικής ένταξης των ιδιαίτερα απομακρυσμένων περιφερειών. Η Κοινότητα την ενίσχυσε με 600 εκατ. ECU μέσω του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ, του ΕΓΤΠΕ-Π και της ΕΤΕ.π

1.8.1.12 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "PEACE"

Αποτέλεσε μια Πρωτοβουλία για την υποστήριξη της ειρήνευσης στη Βόρεια Ιρλανδία, η οποία χρηματοδοτήθηκε με 300 εκατ. ECU και στόχευε στη συμφιλίωση και την οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη.

1.8.1.13 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ - ΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ'

Ενέργεια που χρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και την ΕΤΕπ με 400 εκατ. ECU με σκοπό την ανταγωνιστικότητα του κλάδου στην Πορτογαλία.

1.8.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000 – 2006

Σε αυτό το σημείο, και πριν ξεκινήσουμε την παρουσίαση της Πρωτοβουλίας INTERREG II θα βοηθούσε στην περαιτέρω κατανόηση του ρόλου των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και της λογικής του μακρινού ορίζοντα εφαρμογής τους, μια μικρή αναφορά στις Πρωτοβουλίες που ακολούθησαν την περίοδο που μόλις εξετάσαμε

Για την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες που εγκρίθηκαν είναι τέσσερις, τις EQUAL, LEADER+, URBAN II, INTERREG III . Οι τρεις τελευταίες αποτελούν ουσιαστικά συνέχεια παλαιότερων Πρωτοβουλιών. Νέο στοιχείο σε

σχέση με τις προηγούμενες περιόδους, είναι πως κάθε Πρωτοβουλία χρηματοδοτείται από ένα μόνο Διαρθρωτικό Ταμείο.

1.8.2.1 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "EQUAL"

Η νέα, συντονισμένη στρατηγική για την απασχόληση, απαιτεί τη διαμόρφωση μιας εξειδικευμένης πολιτικής με στόχο την ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και την προώθηση της επιχειρηματικότητας, την ενθάρρυνση και προώθηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς. Η Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL, προβλέπεται να λειτουργήσει συμπληρωματικά ως προς την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση, καθώς, και ως προς τις άλλες πολιτικές καταπολέμησης των κοινωνικών διακρίσεων, εστιάζοντας τη δράση της στην αγορά εργασίας. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί πως η Πρωτοβουλία σκοπεύει να χτίσει πάνω στην εμπειρία που αποκόμισαν τα κράτη - μέλη διαμέσου των Πρωτοβουλιών ADAPT και EMPLOYMENT. Η πρωτοβουλία "EQUAL" χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ.

1.8.2.2 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "URBAN II"

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN II αποτελεί ένα πρόγραμμα που αφορά στη διαμόρφωση και την εφαρμογή καινοτόμων ενεργειών για την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση πόλεων και οικισμών που βρίσκονται σε κρίση. Οι αστικές περιοχές στις οποίες απευθύνεται, πρέπει να παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα εντός μιας συνεκτικής γεωγραφικής περιοχής, όπως υψηλό επίπεδο ανεργίας, χαμηλό επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας, ιδιαίτερα υποβαθμισμένο οικιστικό περιβάλλον, ειδικές ανάγκες ανασυγκρότησης κλπ. Η Πρωτοβουλία χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ.

1.8.2.3 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "LEADER +"

Το "LEADER +" αποτελεί μια πρωτοβουλία με βασικό στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου διαμέσου της συνεχούς ανάπτυξης. Για αυτό το

λόγο εφαρμόζεται σε ορεινές και νησιωτικές κυρίως περιοχές των χωρών, οι οποίες παρουσιάζουν μια σημαντική οικονομική και κοινωνική υστέρηση. Η πρωτοβουλία χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΠΕ.

1.8.2.4 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ "INTERREG III"

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III, χρηματοδοτεί, όπως και το INTERREG II, δράσεις διασυνοριακής και διακρατικής συνεργασίας που αναφέρονται τόσο σε υλικές, όσο και σε άυλες πράξεις. Οι Άξονες Προτεραιότητάς του αφορούν α) τις διασυνοριακές υποδομές, β) την οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση, γ) την ποιότητα ζωής, το περιβάλλον και τον πολιτισμό, και δ) την τεχνική βοήθεια. Η πρωτοβουλία αυτή χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ21.

[21] Αναστασίου, Φώτιος, Ευρωπαϊκά προγράμματα και κοινοτικές πρωτοβουλίες για θέματα ανάπτυξης : η περίπτωση της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, Αθήνα , 2003 (Διπλωματική Εργασία Τμημ. Οικον. κ. Περιφερειακής Αναπτυξης), σελ.79-86

1.9 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ INTERREG II[22]

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG είναι ο κύριος εκφραστής της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη στήριξη της διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Έχει ως στόχο να ενθαρρύνει την αρμονική, ισορροπημένη και αειφόρο ανάπτυξη ολόκληρης της Ένωσης. Σε γενικές γραμμές, επιδιώκει την επίτευξη ενός στόχου που είναι κοινός σε πολλές διαρθρωτικές παρεμβάσεις: την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρώπη των 15 και στη διευρυμένη Ένωση.

Τα σύνορα πολύ συχνά αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη των περιφερειών αφού υπάρχουν παράγοντες διαφοροποίησης όπως η γλώσσα και τα διαφορετικά διοικητικά συστήματα. Επιπλέον, λόγω του περιφερειακού χαρακτήρα τους, οι μεθοριακές περιοχές δεν τυγχάνουν πάντοτε ιδιαίτερης προσοχής από τις κεντρικές διοικήσεις.

Το INTERREG II αποτέλεσε συνέχεια της πρωτοβουλίας INTERREG I, η οποία εφαρμόστηκε την περίοδο 1989-93 και ανέπτυξε 31 επιχειρησιακά προγράμματα συνολικού ύψους χρηματοδότησης 1.082 εκατομμυρίων ECU, ποσό το οποίο διατέθηκε κυρίως για τις περιοχές του Στόχου 1. Το INTERREG I στόχευε στην ανάπτυξη και αναδόμηση των συνοριακών περιοχών.

Η κοινοτική πρωτοβουλία INTERREG εισήχθη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 1990. Αντιπροσώπευε μια νέα προσέγγιση στις κοινοτικές παρεμβάσεις τόσο όσον αφορά τους γενικούς στόχους της –την διευκόλυνση και επιτάχυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, κυρίως εν όψει της Ενιαίας Αγοράς – και στην επιχειρησιακή της προσέγγιση μέσα στα Διαρθρωτικά Ταμεία (διευρωπαϊκή διάσταση στον σχεδιασμό και την διαχείριση της υλοποίησης των προγραμμάτων των ΔΤ.)

Σε αυτό το στάδιο κάλυψε μόνο την δέσμη της διασυνοριακής συνεργασίας, η οποία υπήρξε η πιο μακροβιότερη μορφή συνεργασίας αυτής της φύσης που ανάγεται πίσω στη δεκαετία του 1950. Το INTERREG I υποστήριξε 31 προγράμματα, από τα οποία 4 αφορούσαν θαλάσσια σύνορα.

[22] Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Στην περίοδο 1994-1999, το INTERREG επεκτάθηκε επιφανειακά και μέχρι το τέλος αυτής της περιόδου το INTERREG II υποστήριζε 75 προγράμματα σε τρεις δέσμες. Η Δέσμη Α στη διασυνοριακή συνεργασία, η Δέσμη Β στην ολοκλήρωση των ενεργειακών δικτύων, και η Δέσμη Γ στην συνεργασία στον περιφερειακό και χωρικό σχεδιασμό. Περιοχές επιλέξιμες για το INTERREG II ήταν όλες οι περιοχές των NUTS II και NUTS III στην Κοινότητα , που βρίσκονται σε εσωτερικά και εξωτερικά εδάφη και συγκεκριμένες περιοχές NUTS III στα θαλάσσια σύνορα.

Το INTERREG παραμένει η μεγαλύτερη κοινοτική Πρωτοβουλία. Στην παρούσα του μορφή, καλύπτει τρεις Δέσμες:

- διασυνοριακή συνεργασία
- διεθνική συνεργασία
- δια-περιφερειακή συνεργασία

Αν και οι τρεις τύποι συνεργασίας έχουν πια ρυθμιστεί και θεωρητικά και επιχειρησιακά, την περίοδο του INTERREG II μόνο η διασυνοριακή δέσμη καθιερώθηκε πλήρως. Το INTERREG II περιείχε έναν αριθμό από νέα και σε κάποιο βαθμό πειραματικά στοιχεία, κυρίως υπό την Δέσμη Γ, η οποία εισήχθηκε το 1996. Κατά την περίοδο αυτή η Ε.Ε. άρχισε να υποστηρίζει παρόμοια προγράμματα στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, κυρίως μέσω του Phare CBC από το 1994 και του Tacis CBC από το 1996. Αυτές οι εξελίξεις δημιούργησαν την προοπτική παρόμοιων με το INTERREG επιχειρήσεων στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης.

1.9.1 ΔΕΣΜΗ Α

Ο γενικός Στόχος του INTERREG ΙΙΑ ήταν να βοηθήσει στην ανάπτυξη διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ όμορων περιφερειών. Αυτό το μέρος της Πρωτοβουλίας αφορά την άμεση συνεργασία μεταξύ τοπικών/περιφερειακών αρχών και των κοινωνικών εταίρων πάνω στον κοινό σχεδιασμό και την υλοποίηση των διασυνοριακών προγραμμάτων.

Η Δέσμη Α του INTERREG II αντιπροσωπεύει μια επέκταση του INTERREG I, αλλά υποστήριξε ένα πολύ μεγαλύτερο αριθμό προγραμμάτων (59), συμπεριλαμβανομένων 16 θαλάσσιων προγραμμάτων. Από τα 59 προγράμματα, τα 35 αφορούσαν εσωτερικά σύνορα

και 24 εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας (5 από τα οποία ήταν εξωτερικά θαλάσσια σύνορα).

Τα 59 προγράμματα του INTERREG IIA κάλυψαν εσωτερικά και εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε. με συνολικό μήκος 15.000 χλμ. Οι επιλέξιμες περιοχές των προγραμμάτων αντιπροσώπευαν συνολικά ένα 36% του συνολικού εδάφους της Ε.Ε., με γύρω στα 27% του κοινοτικού πληθυσμού να ζει εκεί και με κατά προσέγγιση 350.000 ανθρώπους να ταξιδεύουν καθημερινά για τον χώρο εργασίας τους σε μια γειτονική χώρα (περίπου 2% του εργαζόμενου πληθυσμού της Ε.Ε.).

Η συνολική κατανομή των κοινοτικών επιχορηγήσεων σ' αυτήν την Δέσμη ήταν 2.6 δις €. Τα προγράμματα διέφεραν σημαντικά σε μέγεθος ποικίλλοντας από 1 εκατομμύριο € σε πάνω από 500 εκατομμύρια € ως συνεισφορά της Ε.Ε.. Τα μεγαλύτερα προγράμματα ήταν για τις περιφέρειες του Στόχου 1 και η πλειοψηφία των επιχορηγήσεων τους υποστήριξε υποδομές και άλλα πιο «σκληρά» επιχειρησιακά υπο-έργα (Projects), ενώ σε πιο ανεπτυγμένες περιοχές κυριάρχησαν «ήπιες» δράσεις με ισχυρό διασυνοριακό χαρακτήρα (π.χ. επιχειρησιακά υποέργα με διασυνοριακούς συνεργάτες). Τα 59 προγράμματα υποστήριξαν πάνω από 10.000 επιχειρησιακά υποέργα.

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής για τις Δέσμες Α και Β δημοσιεύτηκαν το 1994 και καθόριζαν βοήθεια στις συνοριακές περιοχές για να ξεπεράσουν ειδικά αναπτυξιακά προβλήματα και να δημιουργήσουν και αναπτύξουν διασυνοριακά δίκτυα συνεργασίας. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές περαιτέρω, εξειδίκευσαν μια μεγάλη ποικιλία επιλέξιμων μέτρων και ζήτησαν από τα Κράτη μέλη να επιλέξουν μια πιο περιορισμένη, αλλά ισόρροπη δέσμη μέτρων για κάθε πρόγραμμα. Επίσης, ενθάρρυναν την διαχείριση της υλοποίησης των προγραμμάτων του INTERREG IIA ώστε να γίνεται σε διασυνοριακή βάση, τουλάχιστον στην περίπτωση των εσωτερικών συνόρων.

Στη συνέχεια ακολουθεί ο πίνακας με την αρίθμηση των προγραμμάτων, το ύψος χρηματοδότησης ανά πρόγραμμα αλλά και οι σχετικοί χάρτες που προβάλλουν τα δεδομένα αυτά στο χώρο. *Στο χάρτη 1* έχουμε τα 59 προγράμματα του INTERREG IIA (ο παρακάτω πίνακας λειτουργεί και ως υπόμνημα.

Στο χάρτη 2 εμφανίζονται οι περιφέρειες του INTERREG IIA ανά χώρα και στον *χάρτη 3* το ύψος της χρηματοδότησης της Ε.Ε με βάση το διαχωρισμό σε προγράμματα μεγάλου, μεσαίου και μικρού οικονομικού μεγέθους.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο *χάρτης 4* ο οποίος παρουσιάζει με τη χρήση διαγράμματος το ύψος της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης σε σύγκριση με τη συνολική χρηματοδότηση.

ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ INTERREG IIA

ΧΑΡΤΗΣ 1

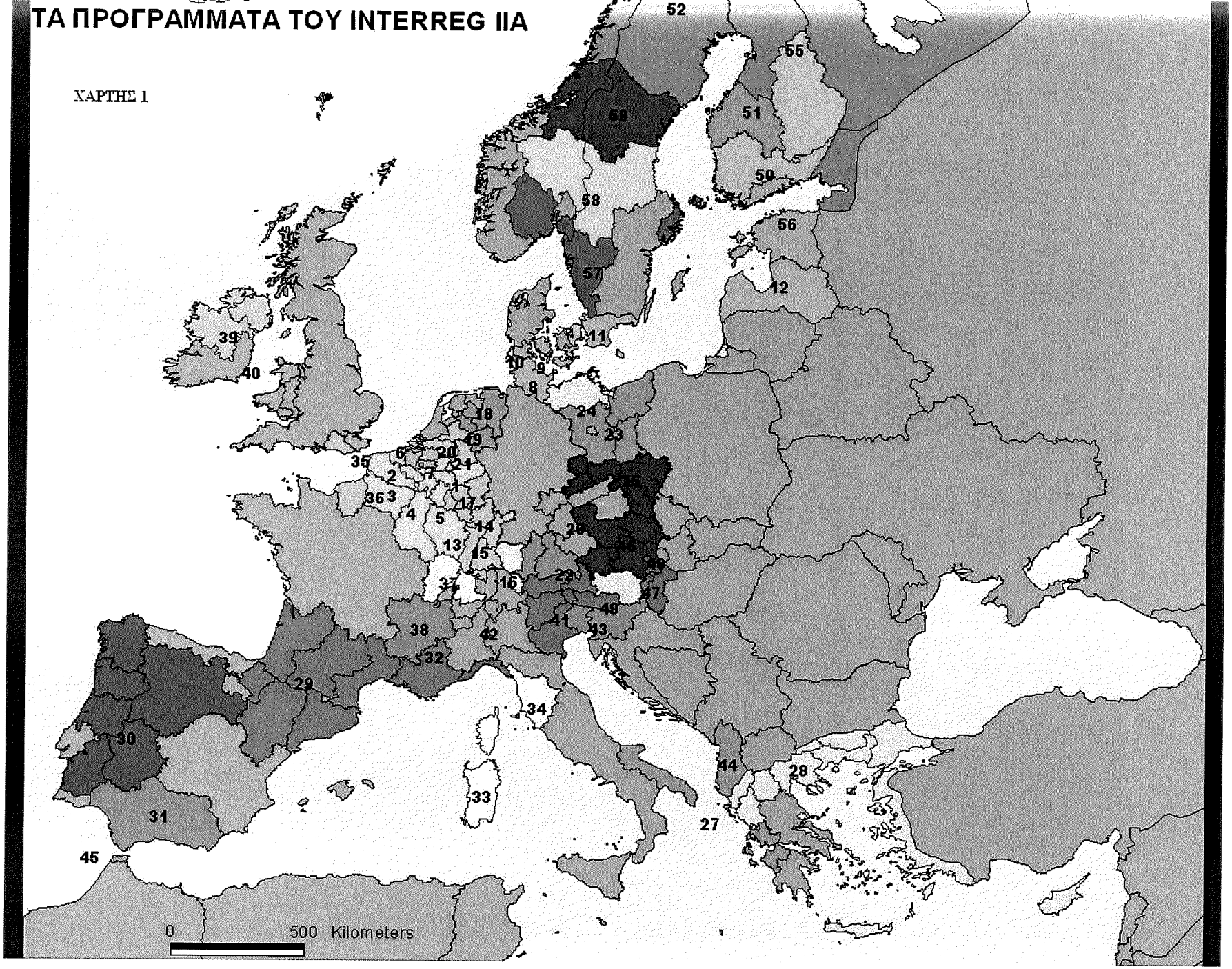

ΧΑΡΤΗΣ 2

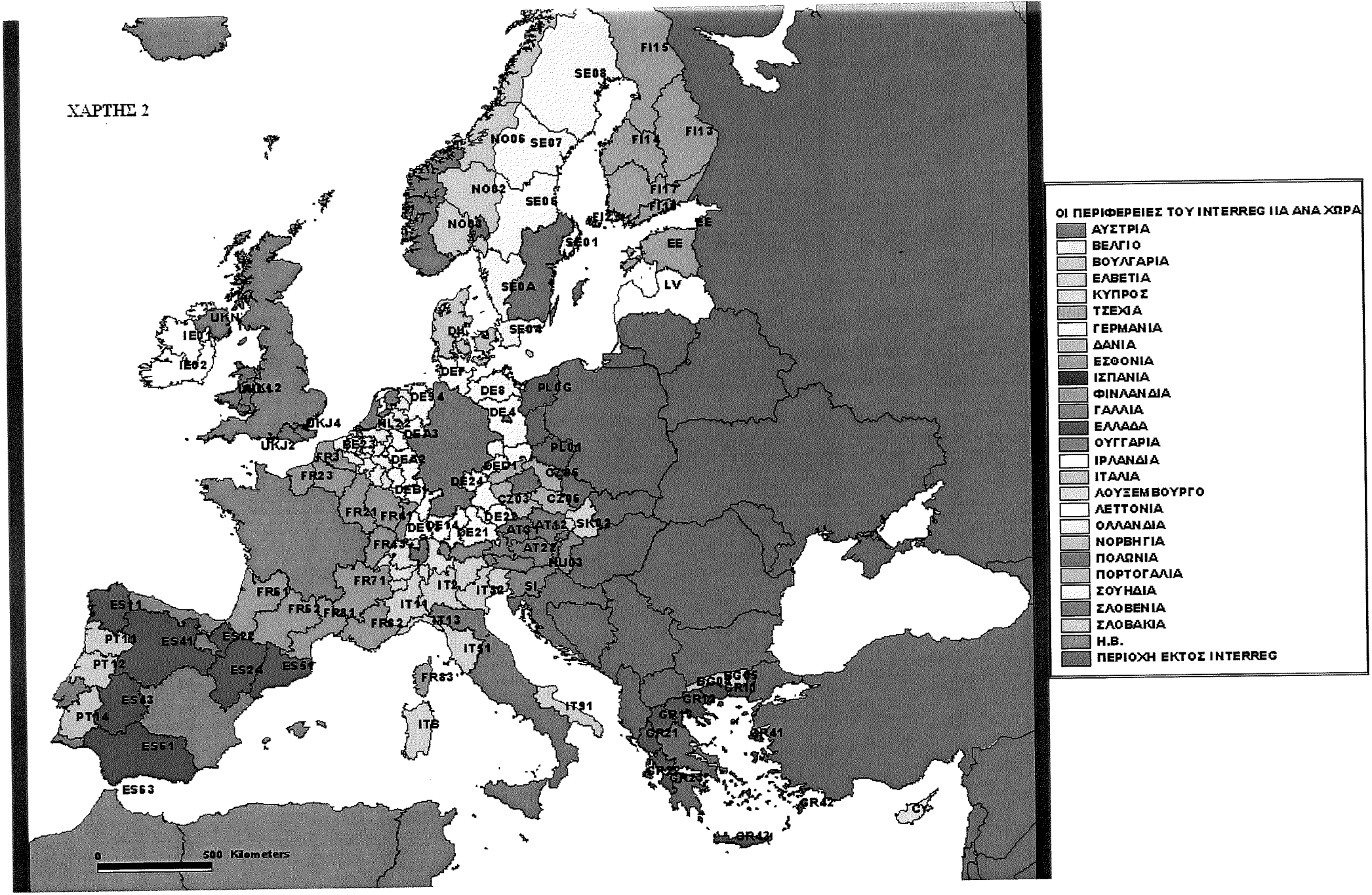
FI15
SE08
NO06
SE07
FI14
FI13
NO02
SE06
FI17
FI16
NO03
EE23
EE
SE01
EE
SE0A
LV
UKN
IE01
SE09
IE02
DE7
DE8
PL0G
DE94
DE4
DKJ4
NL22
DEA3
UKJ2
BE23
PL01
FR3
DEA2
DED1
CZ06
FR23
DE24
DEB1
CZ03
CZ06
FR21
FR41
DE25
DE14
DE21
AT13
AT32
SK02
FR42
AT21
HU03
FR71
IT2
IT32
SI
FR61
IT14
ES11
FR62
FR81
FR82
IT13
PT16
ES41
ES22
IT31
PT12
ES24
ES51
FR83
BG05
GR11
GR12
IT91
ES43
PT14
ITB
GR13
GR21
GR41
ES61
GR22
GR42
ES63
CY
GR43
0
500 Kilometers
ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟΥ INTERREG IIA ΑΝΑ ΧΩΡΑ
ΑΥΣΤΡΙΑ
ΒΕΛΓΙΟ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
ΕΛΒΕΤΙΑ
ΚΥΠΡΟΣ
ΤΣΕΧΙΑ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ
ΔΑΝΙΑ
ΕΣΘΟΝΙΑ
ΙΣΠΑΝΙΑ
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ
ΓΑΛΛΙΑ
ΕΛΛΑΔΑ
ΟΥΓΓΑΡΙΑ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ
ΙΤΑΛΙΑ
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ
ΛΕΤΤΟΝΙΑ
ΟΛΛΑΝΔΙΑ
ΝΟΡΒΗΓΙΑ
ΠΟΛΩΝΙΑ
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
ΣΟΥΗΔΙΑ
ΣΛΟΒΕΝΙΑ
ΣΛΟΒΑΚΙΑ
Η.Β.
ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

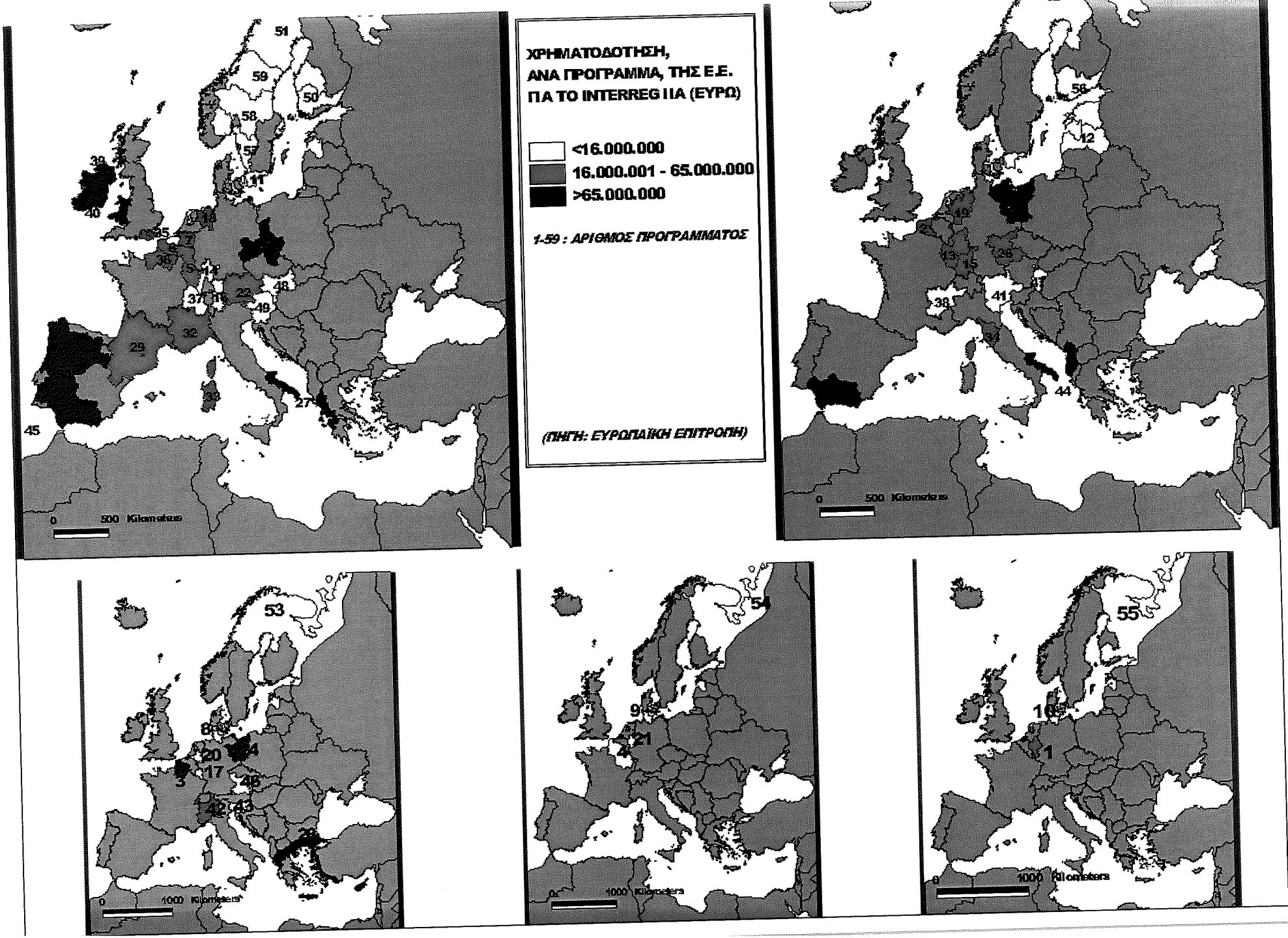
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ,
ΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΤΗΣ Ε.Ε.
ΠΑ ΤΟ INTERREG IIA (ΕΥΡΩ)
<16.000.000
16.000.001 - 65.000.000
>65.000.000
1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 500 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers

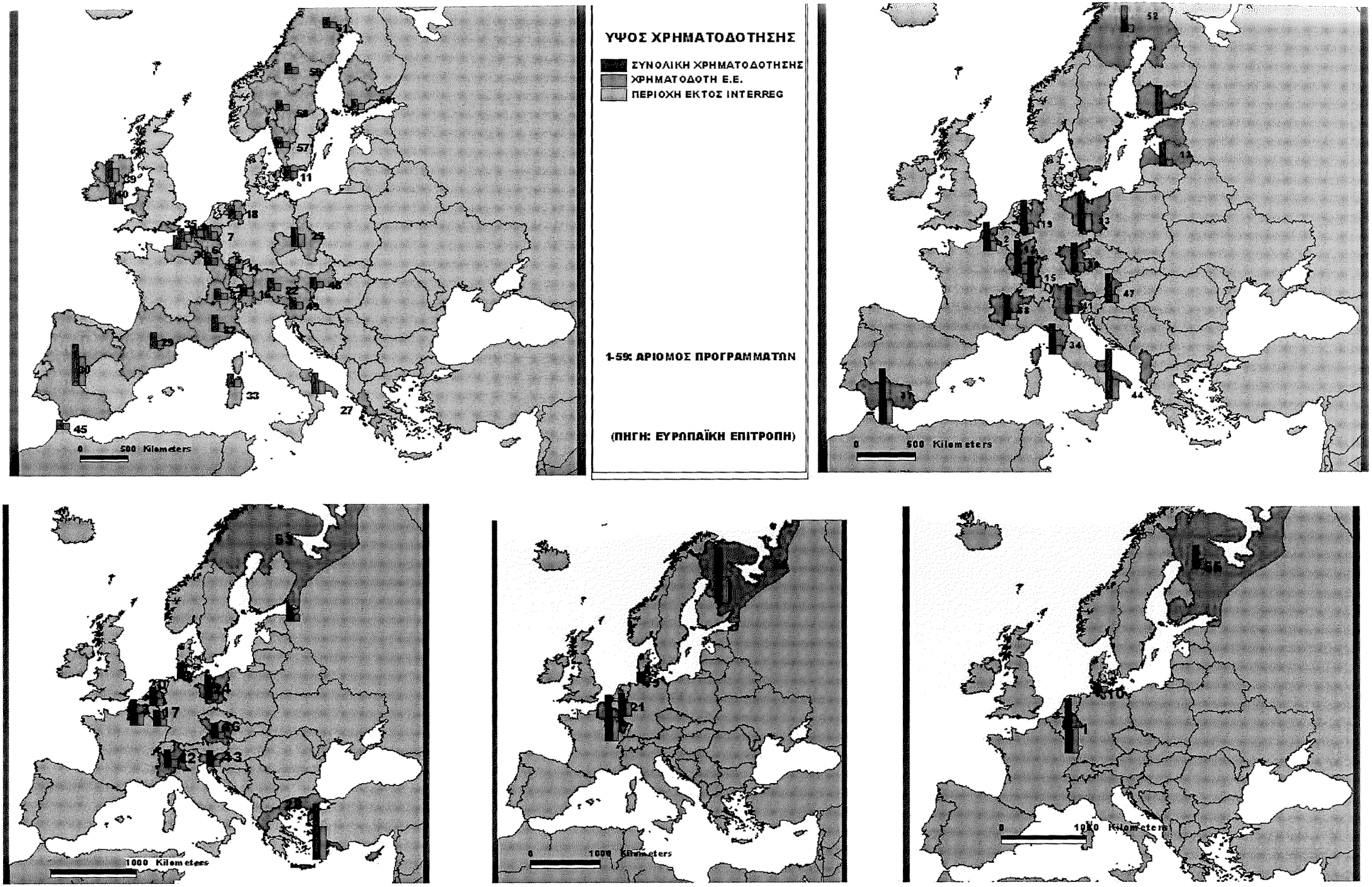
ΥΨΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗ Ε.Ε.
ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG
1-59: ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 500 Kilometers
1000 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers

Πίνακας 2: Δέσμη Α, Προγράμματα και Οικονομική Κατανομή

Ομάδα No.	Ομάδα Συνόρων / Προγράμματα	Συνολικός Προϋπολογισμός (Εκατομμύρια)	Συνεισφορά Ε.Ε. (Εκατομμύρια)
	Εσωτερικά Σύνορα		
1	B/D/NL: Maas-Rhein	86	37
2	B/F: West Flanders	39	18
3	B/F: PACTE	156	74
4	B/F: Ardennes	27	13
5	B/F/L: PED	69	31
6	B/NL: Scheldemond	23	12
7	B/NL: Middengebied	86	34
8	DK/D: Sønderj/Schleswig	22	11
9	DK/D: Fyn/KERN	5	3
10	DK/D: Storstrøm/Ostholstein	10	5
11	DK/S: Øresund	29	14
13	D/F: Saar-Lor-Westpfalz	67	25
14	D/F: PAMINA	25	12
15	D/F/CH: Oberrhein Mitte-Süd	56	26
16	D/A/CH: Bodensee/Hochrhein/Alpenrh	15	7
17	D/L	30	8
18	D/NL: Ems-Dollart	67	23
19	D/NL: EUREGIO	63	23
20	D/NL: Rhein-Waal	28	12
21	D/NL: Rhein-Maas-Nord	13	7
22	D/A: Bavaria-Austria	53	25
27	GR/I	281	158
29	E/F: Pyrénées	143	63
30	E/P	776	569
32	F/I: Alpes	159	58
33	F/I: Corsica/Sardinia	73	35
34	F/I: Corsical/Tuscany	50	19
35	F/UK: Nord-P-de Calais/Kent	95	45
36	F/UK: Rives/Manche	82	34
39	IRL/UK: Ireland/NI	283	165
40	IRL/UK: Ireland/Wales	154	85
41	I/A	28	12
50	SF/S:Island	10	4
51	SF/S/N: Kvarken&MittSkandia	15	7
52	SF/S/N: North Calotte	26	11
Σύνολο (Εσωτερικά Σύνορα)		**3144**	**1685**
	Εξωτερικά Σύνορα		
12	DK/Baltic: Bornholm	4	2
23	D/PL: POMERANIA	98	65
24	D/PL: Brandenburg	137	75
25	D/PL/CZ: Saxony	223	152

Ομάδα No.	Ομάδα Συνόρων / Προγράμματα	Συνολικός Προϋπολογισμός (Εκατομμύρια)	Συνεισφορά Ε.Ε. (Εκατομμύρια)
26	D/CZ: Bavaria/CZ	41	17
28	GR/External borders	540	344
31	E/MRC	199	104
37	F/CH: Jura	20	7
38	F/CH: Rhône-Alpes	12	5
42	I/CH	52	20
44	I/AL	165	82
43	I/SLO	31	16
45	UK/MRC: Gibraltar	2	1
46	A/CZ	13	5
47	A/H	40	11
48	A/SK	20	6
49	A/SLO	22	9
53	SF/S/N/RUS: Barents	24	11
54	SF/RUS: Karelia	33	14
55	SF/RUS: St Petersburg	33	10
56	SF/EST	45	6
57	S/N: Ett Gränslöst Samarbete	14	6
58	S/N: Inre Skandinavia	11	5
59	S/N: Nordens Gröna Bälte	14	6
Σύνολο (Εξωτερικά Σύνορα)		**1793**	**979**
Σύνολο Δέσμης Α		**4937**	**2664**

Πηγή: Τα Διαρθρωτικά Ταμεία το 1999, Ετήσια Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2001)

1.9.2 ΔΕΣΜΗ Β

Η Δέσμη Β αφορούσε στην ολοκλήρωση των ενεργειακών δικτύων. Είχε μια κατανομή γύρω στα €500 εκατομμύρια και διέφερε σημαντικά από το υπόλοιπο INTERREG:

- αντιπροσώπευε την συνεισφορά της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Regen(1989-1993)
- υποστήριξε συγκεκριμένα επιχειρησιακά υποέργα και δεν ακολούθησε μια προγραμματική προσέγγιση.

Τέσσερα Επιχειρησιακά Προγράμματα διεξήχθησαν υπό το INTERREG IIB:

1. Ισπανία/Πορτογαλία: φυσικό αέριο και ενεργειακά δίκτυα
2. Ελλάδα/Ιταλία: ολοκλήρωση των ενεργειακών δικτύων (ηλεκτρικές διασυνδέσεις)
3. Ελλάδα: ολοκλήρωση ενεργειακών δικτύων (αγωγοί φυσικού αερίου)
4. Πορτογαλία: ολοκλήρωση ενεργειακών δικτύων

INTERREG IIB
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- ΕΛΛΑΔΑ
- ΙΤΑΛΙΑ/ΕΛΛΑΔΑ
- ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
- ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ/ΙΣΠΑΝΙΑ
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

Τα 4 αυτά προγράμματα περιείχαν 455 επιχειρησιακά υποέργα συνολικού προυπολογισμού 1.279 δις €

Στο χάρτη 5 μπορούμε να παρατηρήσουμε τα 4 αυτά προγράμματα στη χωρική τους προβολή.

1.9.3 ΔΕΣΜΗ Γ

Η Δέσμη Γ διαφέρει σαφώς από την πρώτη δέσμη του INTERREG (Δέσμη Α), επειδή αφορά διεθνική (και όχι απλά διασυνοριακή) συνεργασία επί ευρύτερων περιοχών. Σε ό,τι αφορά στους στόχους της, η Δέσμη Γ εμπλέκει την περιοχή βαθύτερα και ειδικότερα σε ζητήματα περιφερειακού και χωρικού σχεδιασμού.

Η δεκαετία του 1990 έχει δει την ανάδυση της διεθνικής συνεργασίας στον τομέα των πολιτικών της χωρικής ανάπτυξης σε κοινοτικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη οδηγήθηκαν, προς αυτή την κατεύθυνση στην προώθηση της επεξεργασίας για το Σχέδιο Ανάπτυξης Ευρωπαϊκού Χώρου (ESDP- ΣΑΚΧ) το 1993.

Όταν ξεκίνησε η επεξεργασία των προγραμμάτων του INTERREG ΙΙΓ, η βασική ιδέα του ΣΑΚΧ είχε ήδη υιοθετηθεί από κοινού, ώστε υπήρχε ένα αρκετά ακριβές πλαίσιο για την δόμηση των επιχειρηματικών προγραμμάτων και ο προσδιορισμός δράσεων συνεργασίας.

Οι Κατευθυντήριες Αρχές της Επιτροπής για την επεξεργασία των προγραμμάτων του INTERREG ΙΙΓ δημοσιεύτηκαν το 1996. Οι στόχοι της δέσμης του INTERREG ΙΙΓ ήταν:

- η προώθηση μιας αρμονικής και ισόρροπης ανάπτυξης της περιοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τους στόχους και τις επιλογές των πολιτικών του ΣΑΚΧ,
- η ενδυνάμωση της συνεργασίας μέσα σε ένα κοινό πλαίσιο στον τομέα της χωρικής απεικόνισης από τα κράτη μέλη, τις περιφέρειες και άλλες αρχές και δρώντες,
- τη συνεισφορά προς την βελτίωση του αντικτύπου των κοινοτικών πολιτικών πάνω στην χωρική ανάπτυξη, και
- την βοήθεια των κρατών μελών και των περιφερειών τους ώστε να συνεργαστούν σε μια προσέγγιση για τα κοινά προβλήματα, περιλαμβανομένων εκείνων που συνδέονται με τη διαχείριση πηγών νερού που προήλθε από πλημμύρες και ξηρασία.

Στα προγράμματα της δέσμης Γ κατανεμήθηκαν περίπου 417 εκατομμύρια € από κοινοτική χρηματοδότηση και υποστηρίχθηκαν περί τα 800 επιχειρησιακά υπο-έργα. Η δράση εστιάστηκε σε τρεις κύριους τομείς, για τους οποίους τα κράτη μέλη συνεργάζονταν σε κοινά Επιχειρησιακά Προγράμματα:

1. Γενική διεθνική συνεργασία, 7 Επιχειρησιακά Προγράμματα (γύρω στα €124 εκατομμύρια),
2. Καταπράυνση από πλημμύρες, 2 Επιχειρησιακά Προγράμματα (γύρω στα €148 εκατομμύρια),
3. Πρόληψη ξηρασιών, 4 Επιχειρησιακά Προγράμματα (γύρω στα €145 εκατομμύρια),

Η Δέσμη Γ εισήγαγε μια νέα φόρμα διεθνικής συνεργασίας που πλέον έχει καθιερωθεί και έχει προωθηθεί στο INTERREG III (ως Δέσμη Γ)

Ενδιαφέρον θα είχε σε αυτό το σημείο να δούμε πως απεικονίζεται γεωγραφικά το INTERREG IIΓ με τη βοήθεια των *Χαρτών 6,7* και 7Α.

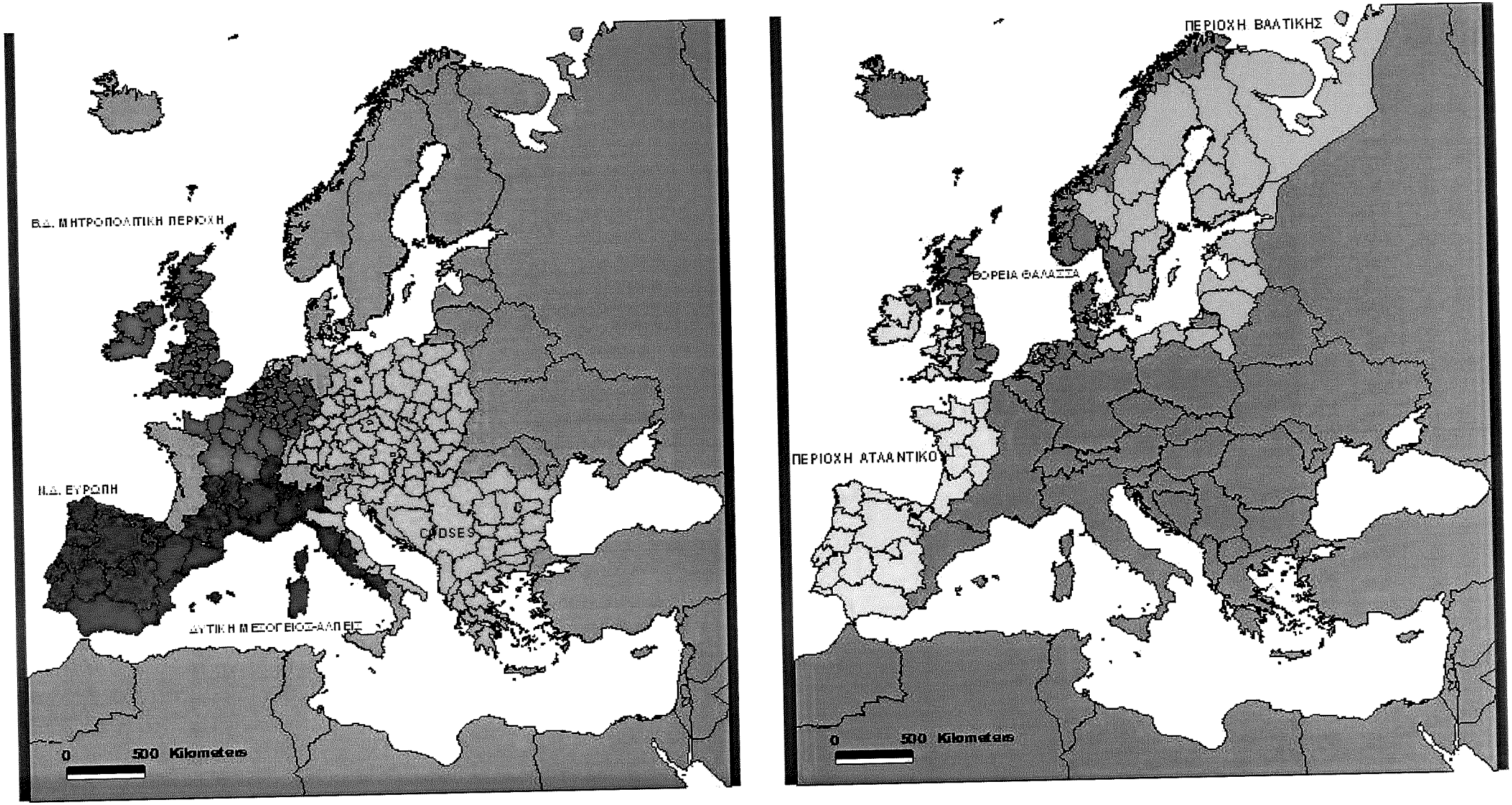

ΔΥΤΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ-ΑΛΠΕΙΣ
ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ
Β.Δ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΟΡΕΙΑΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΑΛΤΙΚΗΣ
CADSES
ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

ΧΑΡΤΗΣ 6

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

ΧΑΡΤΗΣ 7

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

- ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ
- ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

- ΙΤΑΛΙΑ/ΓΑΛΛΙΑ (ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ)
- IRMA (ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ)
- ΙΣΠΑΝΙΑ(ΞΗΡΑΣΙΑ)
- ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ(ΞΗΡΑΣΙΑ(
- ΙΤΑΛΙΑ(ΞΗΡΑΣΙΑ)
- ΕΛΛΑΔΑ (ΞΗΡΑΣΙΑ)
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

ΧΑΡΤΗΣ 7Α

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 ΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

2.1.1 Η ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '70 άρχισε να γίνεται πλέον φανερό ότι η πολυπλοκότητα των αναπτυξιακών, περιβαλλοντικών και οικονομικών προβλημάτων της σύγχρονης κοινωνίας απαιτούσε μια νέα αντιμετώπιση στο καθαρά τεχνικό και επιστημονικό επίπεδο[23]. Οι εξελίξεις της τεχνολογίας ειδικότερα στον τομέα της πληροφορικής τις τελευταίες αυτές δεκαετίες και η διείσδυση των ψηφιακών εργαλείων σε κάθε σχεδόν πτυχή της ανθρώπινης δραστηριότητας δημιούργησαν τις κατάλληλες συνθήκες για μια πολυεπίπεδη και πιο σύνθετη προσέγγιση των διαθέσιμων δεδομένων.

Παράλληλα, και ως αποτέλεσμα των παραπάνω διαπιστώθηκε ότι οι ανάγκες για αξιόπιστες και ενημερωμένες πληροφορίες γύρω από τη γη, την κοινωνία και το περιβάλλον, δε μπορούσαν να ικανοποιηθούν με τους παραδοσιακούς τρόπους συλλογής, καταγραφής, ενημέρωσης και επεξεργασίας πληροφοριών. Έτσι, ειδικά από τις αρχές της δεκαετίας του '80, γνώρισαν εξαιρετικά μεγάλη ανάπτυξη τα Geographical Informational Systems (GIS). Η έννοια αυτή, έχει προσεγγισθεί στα Ελληνικά είτε ετυμολογικά ως Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (ΓΣΠ), είτε εννοιολογικά ως Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών (ΣΓΠ), για να επικρατήσει σήμερα στην αγορά εργασίας με τον πρώτο όρο (βάσει του ψηφίσματος του καταστατικού της Ελληνικής Εταιρείας Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών, 1998) ως επέκταση των Πληροφοριακών Συστημάτων (IS) στο γεωγραφικό χώρο[24].

---

[23] Μανιάτης, Γιάννης , Γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών γης – κτηματολογίου, Θεσσαλονίκη, 1993

[24] Γιαννόπουλος, Αθανάσιος, Τα Σ.Γ.Π ως εργαλείο ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, (Διπλωματική Εργασία , ΕθνικήΣχολή Δημόσιας Διοίκησης.)

Οι κυριότεροι λόγοι, δηλαδή, που οδήγησαν στην αλματώδη ανάπτυξη και χρήση των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών μπορούν να συνοψισθούν στους εξής:

• η μεγάλη ανάπτυξη της πληροφορικής και το διαρκώς μειούμενο κόστος των αντίστοιχων μηχανημάτων (Η/Υ και των περιφερειακών τους) και του λογισμικού (προγραμμάτων).

• η βελτίωση των μαθηματικών μεθόδων ανάλυσης, ερμηνείας και πρόβλεψης των συνθηκών του γήινου περιβάλλοντος.

• η διαρκώς αυξανόμενη ανησυχία για την περιβαλλοντική υποβάθμιση τόσο σε τοπική, όσο και σε εθνική και υπερεθνική κλίμακα και βέβαια

• η αδυναμία επεξεργασίας με παραδοσιακούς τρόπους του τεράστιου αριθμού στοιχείων και σύνθετων επεξεργασιών που απαιτούνται για τη μελέτη των φυσικών, κοινωνικών και οικονομικών μεγεθών των σύγχρονων πολύπλοκων προβλημάτων ανάπτυξης.

Τα ΓΣΠ είναι μία από τις πολλές τεχνολογίες πληροφοριών που έχουν αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο οι επιστήμονες που ασχολούνται με την έρευνα της χωρικής πληροφορίας διερευνούν, επικοινωνούν και συνεργάζονται. Τα ΓΣΠ θα πρέπει να θεωρηθούν όχι ως μία καινούρια τεχνολογία, αλλά ως το αποτέλεσμα της ένωσης ενός αριθμού άλλων τεχνολογιών σε μία ενότητα, η δυνατότητα της οποίας είναι μεγαλύτερη από το άθροισμα των δυνατοτήτων των επιμέρους τεχνολογιών. Στην πράξη, τα ΓΣΠ επέτρεψαν στους επιστήμονες να συγκροτήσουν σε ένα ενιαίο σύνολο δεδομένα και μεθόδους με τέτοιο τρόπο, ώστε να χρησιμοποιούνται τόσο οι παραδοσιακές μορφές εργασίας και ανάλυσης, όσο και νέοι τρόποι ανάλυσης και μοντελοποίησης που είναι πέρα από τις δυνατότητες των παραδοσιακών μεθόδων. Με τη χρήση των ΓΣΠ είναι δυνατό να γίνεται χαρτογράφηση, δημιουργία μοντέλων και ανάλυση τεράστιων ποσοτήτων δεδομένων που βρίσκονται όλα σε μία βάση δεδομένων[25].

Μπορούμε, δηλαδή, με τη χρήση ενός ολοκληρωμένου ΓΣΠ να έχουμε άμεσα ποιοτικά και ποσοτικά οφέλη, λόγω της έγκαιρης και εύκολης πρόσβασης στο αρχειακό υλικό, στη διαδικασία και στη μεθοδολογία ανάπτυξης του σχεδιασμού, ενώ ταυτόχρονα διατηρείται το υλικό παρελθόντων ετών που αναφέρεται στην ίδια περιοχή ενδιαφέροντος. Με αυτό τον τρόπο προσφέρεται στον ερευνητή η αυτόματη αξιολόγηση της εξέλιξης των πραγμάτων, με δυνατότητα σύγκρισης και πρόβλεψης καταργώντας τις χρονοβόρες και επαναλαμβανόμενες σχεδιαστικές εργασίες και μειώνοντας έτσι το χρηματικό κόστος και τη δαπάνη σε χρόνο αλλά και τον κίνδυνο απώλειας πολύτιμων στοιχείων[26].

---

[25] Ό.π.

[26] Αραβαντινός, Α. Πολεοδομικός Σχεδιασμός: Για μια Βιώσιμη Ανάπτυξη του Αστικού Χώρου. Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα, 1997

Τα ΓΣΠ πρωτοεμφανίστηκαν στα μέσα της δεκαετίας του 1960 ως εξέλιξη ρουτινών λογισμικού κατάλληλου για εισαγωγή χαρτογραφιών δεδομένων που είχαν αναπτυχθεί παράλληλα από διάφορες υπηρεσίες, πανεπιστήμια και τεχνικά γραφεία και σήμερα έχουν διαδοθεί σε κάθε πεδίο επιστημονικής έρευνας και ενασχόλησης[27].

2.1.2 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Τα γεωγραφικά προβλήματα είναι από τη φύση τους σύνθετα και η επίλυση τους επιβάλλει το συμβιβασμό των αλληλοσυγκρουόμενων στόχων των υπεύθυνων για τη λήψη αποφάσεων. Μια σειρά αναλυτικών τεχνικών είναι διαθέσιμες ώστε να υποστηρίξουν το δύσκολο αυτό έργο. Οι τεχνικές αυτές είναι αποτελεσματικές για την επίλυση προβλημάτων που είναι καλά ορισμένα, δηλαδή, στα οποία οι υπεύθυνοι για τη λήψη αποφάσεων είναι σε θέση να αναφέρουν πλήρως τους σκοπούς τους. Όμως, τα περισσότερα γεωγραφικά προβλήματα δεν είναι πλήρως δομημένα και ορισμένα, καθώς είναι αδύνατη η καταμέτρηση και μοντελοποίηση των στοιχείων τους (π.χ. επιλογή περιοχών).

Οι αναλυτικές τεχνικές που υιοθετούνται για την επίλυση των προβλημάτων αυτών θεωρούνται ανεπαρκείς για τους ακόλουθους λόγους

-πολλά μαθηματικά και υβριδικά μοντέλα αδυνατούν να προσομοιώσουν τις διαστάσεις των χωρικών προβλημάτων, και

-η επιλογή των διαστάσεων του εκάστοτε προβλήματος γίνεται από αναλυτές και όχι από τους υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων με αποτέλεσμα οι μεταβλητές που θεωρούνται στη διαδικασία επίλυσης να μην έχουν κατάλληλα επίπεδα ανάλυσης και γεωγραφική αναφορά

Η επίλυση των σύνθετων γεωγραφικών προβλημάτων απαιτεί την παρουσία συστημάτων τα οποία θα είναι σε θέση να υποστηρίξουν μια διαδικασία έρευνας αποφάσεων παρά τη στενά ορισμένη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ενα τέτοιο σύστημα θα προσφέρει α) την αναβάθμιση του επιπέδου κατανόησης και ορισμού του εκάστοτε προβλήματος και β) την εξαγωγή και εκτίμηση εναλλακτικών λύσεων στο πρόβλημα

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι γενικά επαναληπτική, ολοκληρωτική και συμμετοχική διαδικασία:

---

[27] Καλύβας, Διον., Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών, Σημειώσεις Παραδόσεων, ΑΘΗΝΑ, 2003

- Επαναληπτική διότι εξάγονται πολλές εναλλακτικές λύσεις που εκτιμούν οι υπεύθυνοι για τη λήψη αποφάσεων, οι οποίοι τροποποιώντας τα δεδομένα εισόδου επαναλαμβάνουν τη διαδικασία ανάλυσης μέχρι την επίτευξη ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος.
- Ολοκληρωτική, διότι οι αποφάσεις των υπευθύνων για την προσέγγιση της τελικής λύσης ενσωματώνονται με τα δεδομένα και τα μοντέλα για τη λήψη αποφάσεων
- Τέλος, συμμετοχική διότι οι υπεύθυνοι έχουν διαρκώς τον έλεγχο της διαδικασίας για τη λήψη αποφάσεων και με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η βέλτιστη κριτική και μια αναβαθμισμένη ποιοτικά διαδικασία[28].

2.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Ως Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών (ή Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών) ορίζεται ένα σύνολο εργαλείων για τη συλλογή, την διαχείριση και την απεικόνιση χωρικών δεδομένων, που υποστηρίζει τη διαδικασία του σχεδιασμού παρέχοντας τη δυνατότητα στο χρήστη, να αναλύει γεωγραφικές πληροφορίες για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό σύμφωνα με το δικό του μοντέλο λήψης αποφάσεων[29]. Γενικά τα ΓΣΠ μπορούν να θεωρηθούν σαν ένα σύνολο προγραμμάτων που λειτουργούν πάνω σε μια χωρική βάση δεδομένων [30].

Οι ορισμοί για τα ΓΣΠ θα μπορούσε να πει κανείς ότι είναι τόσο πολλοί όσες και οι χρήσεις ή οι επιστήμες που αναμιγνύονται με τα ΓΣΠ : γεωγραφία, αστικός σχεδιασμός. αρχιτεκτονική του τοπίου, περιβαλλοντικές επιστήμες, και άλλα. Επίσης, ένα γεωγραφικό σύστημα πληροφοριών προσφέρει "εργαλεία" όπου επαγγελματίες σ' αυτούς τους τομείς χρησιμοποιούν για να βελτιώσουν τον τρόπο εργασίας τους[31].

Θα μπορούσαμε γενικά να πούμε ότι τα ΓΣΠ επιτυγχάνουν με τη βοήθεια των υπολογιστών την ανάπτυξη και το χειρισμό μιας βάσης δεδομένων στην οποία τα τελευταία είναι γεωγραφικά ή κατά χώρο προσανατολισμένα[32]. Σύμφωνα με μια πιο γενική Θεώρηση τα ΓΣΠ είναι συστήματα εξομοίωσης του πραγματικού χώρου.

Από πολλούς ερευνητές έχουν προταθεί διάφοροι ορισμοί για τα ΓΣΠ. Χαρακτηριστικά αναφέρονται οι παρακάτω[33] :

> " ...είναι κάθε συμβατικό, ή βασισμένο σε υπολογιστές, σύνολο διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση και διαχείριση γεωγραφικά αναφερόμενης πληροφορίας." (Aronoff, 1989).

---

[28] Στεφανάκης, Εμμ., Ανάπτυξη Ευφυών Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών, Αθήνα 1997 (Διδακτορική Διατριβή), σελ. 8

[29] Burrough, P.A., Principles of Geographical Information Systems for land Resources Assessment, Clarendon, Oxford, 1986

[30] Goodchild M. F., Kemp K. K. (ed.), Technical issues in GIS, NCGIA Core Curriculum, Univ. of California, Santa Barbara, 1990

[31] Χατζηχρήστος, Θωμ., Προσδιορισμός οικοπεριφερειών με τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και υπολογιστικής νοημοσύνης, Αθήνα, 1999, (Διδακτορική Διατριβή), σελ. 16

[32] Καλύβας, Διον., Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών, Σημειώσεις Παραδόσεων, ΑΘΗΝΑ, 2003

[33] Χαλκιάς, Χριστ., Ανάπτυξη Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών για την περιοχή της Λακωνίας με χρήση στοιχείων τηλανίχνευσης, Αθήνα, 1996 (Διδακτορική Διατριβή)

"...πρόκειται για μια οντότητα, που απεικονίζει μια οργανωμένη δομή στην οποία ενοποιούνται τεχνολογία, βάση δεδομένων και γνώση και το οποίο απαιτεί διαρκή οικονομική υποστήριξη." (Carter, 1989).

" ... είναι μια τεχνολογία πληροφορικής που αποθηκεύει, αναλύει και εμφανίζει χωρικά και μη χωρικά δεδομένα." (Parker, 1988).

" Μια ειδική περίπτωση πληροφοριακού συστήματος όπου η βάση δεδομένων αποτελείται από παρατηρήσεις χωρικά κατανεμημένων στοιχείων, διαδικασιών ή γεγονότων που καθορίζονται στο χώρο σαν σημεία, γραμμές ή επιφάνειες. Ένα ΓΣΠ διαχειρίζεται δεδομένα σχετικά μ' αυτά τα σημεία, γραμμές και επιφάνειες με σκοπό την ανάληψη, έπειτα από τη διατύπωση ειδικών ερωχημάτων καθώς και την ανάλυση τους." (Dueker, 1979).

"...ένα αυτοματοποιημένο σύνολο λειτουργιών που παρέχει στους επαγγελματίες προχωρημένες δυνατότητες για την αποθήκευση, ανάκτηση διαχείριση και παρουσίαση χωρικών δεδομένων από τον πραγματικό κόσμο." (Ozemoy, Smith, Sicherman, 1981).

" ...ένα σύστημα λήψης αποφάσεων στο οποίο συμμετέχει η ενοποίηση χωρικά αναφερόμενων δεδομένων σ' ένα περιβάλλον προβλήματος - λύσης." (Cowen, 1988).

"...ένα ισχυρό σύνολο εργαλείων για τη συλλογή, αποθήκευση. ανάκτηση κατά βούληση, μετασχηματισμό και εμφάνιση χωρικών δεδομένων από τον πραγματικό κόσμο." (Burrough, 1986).

"...ένα σύστημα με εξελιγμένες δυνατότητες γεωεξομοίωσης." (Koshkariov, Tikunov, Trofimov, 1989).

"...ένα είδος Συστήματος Διαχείρισης Πληροφορίας, το οποίο επιτρέπει χαρτογραφική απεικόνιση γενικών πληροφοριών." (Devide, Field, 1986).

"...ένα εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται για αφαίρεση και εξομοίωση της γεωγραφικής πραγματικότητας." (Morehouse, 1992).

"...μια πληροφοριακή βάση που δημιουργεί ένα χωρικό σύστημα, αποτελεί τον πυρήνα ενός Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών." (Κουτσόπουλος, 1982).

Ένας κάπως πιο περιεκτικός ορισμός έχει δοθεί από την F.I.G.. (Federation International des Geometres-1983): «Σύστημα Πληροφοριών γης είναι ένα εργαλείο για λήψη αποφάσεων νομικής, διοικητικής και οικονομικής υφής και ένα όργανο για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη, το οποίο αποτελείται από τη μια από μια Βάση Δεδομένων που περιέχει για

μία έκταση στοιχεία προσδιορισμένα στο χώρο και τα οποία σχετίζονται με τη γη και από την άλλη (αποτελείται) από διαδικασίες και τεχνικές για τη συστηματική συλλογή, ενημέρωση, επεξεργασία και διανομή των στοιχείων. Η βάση ενός ΓΣΠ είναι ένα ενιαίο σύστημα (γεωγραφικής) αναφοράς, το οποίο επίσης διευκολύνει τη σύνδεση των στοιχείων μεταξύ τους καθώς και με άλλα συστήματα που περιέχουν στοιχεία για τη γη».

Στον παραπάνω ορισμό μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ένα ΓΣΠ δεν ορίζεται απλά σαν μια (επιτυχημένη ή όχι) σύνθεση εξοπλισμού αυτοματοποίησης και προγραμμάτων (HARDWARE -SOFTWARE), αλλά ως ένα σύνολο διαδικασιών και τεχνικών για τη συστηματική συλλογή, ενημέρωση, επεξεργασία και διανομή των στοιχείων[34]. Το σημείο αυτό δείχνει με σαφήνεια ότι το σύστημα έχει άμεση σχέση με το κοινωνικό περιβάλλον, την καθημερινή λειτουργία κάθε φορέα-χρήστη, την επικοινωνία ανάμεσα στους φορείς που είναι αρμόδιοι για τη συλλογή και επεξεργασία των πληροφοριών και βεβαίως με ζητήματα οικονομίας και τελικά άσκηση πολιτικής.

Το βασικό χαρακτηριστικό ενός ΓΣΠ είναι ότι επιτρέπει τη σύνδεση και επικοινωνία ανάμεσα σε ποιοτικά-περιγραφικά χαρακτηριστικά και την αντίστοιχη θέση τους στο χώρο. Έτσι, ένα ΓΣΠ δεν είναι απλά ένα μέσο με το οποίο παράγονται χάρτες, διαγράμματα ή κατάλογοι ποιοτικών χαρακτηριστικών, αλλά μια νέα ολοκληρωμένη τεχνολογία απαραίτητη για την ανάλυση και μελέτη του χώρου, καθώς και τη λήψη αποφάσεων που αφορούν τη γη, το περιβάλλον και τον άνθρωπο[35].

Ένα ΓΣΠ μοιάζει με άλλες εφαρμογές βάσεων δεδομένων, με μία όμως σημαντική διαφορά: όλες οι πληροφορίες σε ένα ΓΣΠ σχετίζονται με μια χωρική αναφορά. Και άλλες βάσεις δεδομένων μπορεί να περιέχουν πληροφορίες με χωρική διάσταση (πχ ταχυδρομικοί κώδικες), αλλά μία βάση δεδομένων σε ένα ΓΣΠ χρησιμοποιεί γεωγραφικές αναφορές σαν το πρωτεύον κριτήριο αποθήκευσης και λήψη πληροφοριών[36]. Τα ΓΣΠ συνδέουν ποιοτικές, ποσοτικές και γενικότερα μη γεωγραφικές πληροφορίες με γεωγραφικές μονάδες. Επίσης, μπορούν να δημιουργήσουν νέες οντότητες από τις ενώσεις, τομές ή επιθέσεις των αρχικών γεωγραφικών χαρακτηριστικών. Αυτή ακριβώς η δυνατότητα των γεωγραφικών συστημάτων τα διαφοροποιεί από τα άλλα πληροφοριακά συστήματα[37].

---

[34] Καλύβας, Διον., Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών, Σημειώσεις Παραδόσεων, ΑΘΗΝΑ, 2003

[35] Γιαννόπουλος, Αθανάσιος, Τα Σ.Γ.Π ως εργαλείο ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, (Διπλωματική Εργασία , ΕθνικήΣχολή Δημόσιας Διοίκησης.)

[36] Τσάτσαρης, Α., Ειδικά Κεφάλαια στις Εφαρμογές Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών, Σημειώσεις για το μάθημα «Εφαρμογές Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών» τμήματος Τοπογραφίας ΤΕΙ Αθήνας, 2003

[37] Καραγάνης, Αναστάσιος, Πολυμεταβλητά Υποδείγματα Ανάλυσης Περιφειακής Οικονομικής Πολιτικής, Αθήνα, 1999 (Διδακτορική Διατριβή), σελ. 65

• Ένα ΓΣΠ ενοποιεί τεχνολογίες. Άλλες τεχνολογίες μπορεί να χρησιμοποιούντα μόνο για την ανάλυση αεροφωτογραφιών, τη δημιουργία στατιστικών μοντέλων ή τη δημιουργία χαρτών, ενώ όλες οι παραπάνω δυνατότητες προσφέρονται συνδυαστικά σ ένα σύγχρονο ΓΣΠ.

• Τέλος, τα ΓΣΠ υποβοηθούν στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, μέσα από επεξεργασία εναλλακτικών σεναρίων. Ο τρόπος με τον οποίο τα στοιχεία εισάγονται, αποθηκεύονται και αναλύονται σε ένα ΓΣΠ θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τον τρόπο με τον οποίο οι πληροφορίες θα χρησιμοποιηθούν για μια εξειδικευμένη έρευνα ή για τη λήψη μιας απόφασης[38].

[38] Τσάτσαρης, Α., Ειδικά Κεφάλαια στις Εφαρμογές Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών, Σημειώσεις για το μάθημα «Εφαρμογές ΣΓΠ» τμήματος Τοπογραφίας ΤΕΙ Αθήνας, 2003

2.3 ΤΑ ΜΕΡΗ ΕΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών αποτελείται σε γενικές γραμμές από τα παρακάτω μέρη: υλικό (HARDWARE), λογισμικό (SOFTWARE), δεδομένα (DATA) και διαδικασίες διαχείρισης. Δεν θα πρέπει όμως, στις φυσικά να παραγνωρίζεται ή να λησμονείται η παράμετρος του ανθρώπινου παράγοντα.

Στο υλικό συμπεριλαμβάνεται τόσο η κεντρική υπολογιστική μονάδα, όσο και οι μονάδες εισόδου, εξόδου και αποθήκευσης δεδομένων.

Τα γενικά χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει το υπολογιστικό σύστημα είναι: ισχυρό επεξεργαστή δεδομένων. εξελιγμένες δυνατότητες υποστήριξης γραφικών, έγχρωμη οθόνη υψηλής ανάλυσης, περιφερειακά μετατροπής αναλογικής πληροφορίας σε ψηφιακή (ψηφιοποιητές, σαρωτές), μονάδες αποθήκευσης δεδομένων, καθώς και εξελιγμένες συσκευές εξόδου, δηλαδή. παραγωγής χαρτών και αναφορών (εκτυπωτές, σχεδιογράφοι)[39].

Το λογισμικό ενός ΓΣΠ το οποίο εκμεταλλεύεται και αξιοποιεί τις δυνατότητες του υλικού αποτελείται γενικά από τα εξής μέρη[40]:

- εισαγωγής και διόρθωσης δεδομένων,
- αποθήκευσης και διαχείρισης δεδομένων,
- παρουσίασης και παραγωγής προϊόντων εξόδου,
- μετασχηματισμών,
- αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας με τους χρήστες.

Το τμήμα εισαγωγής και διόρθωσης δεδομένων καλύπτει όλες τις διαδικασίες μετασχηματισμού των δεδομένων από υπάρχοντες χάρτες, καταγραφές (π.χ δεδομένα Τηλανίχνευσης), παρατηρήσεις πεδίου κλπ, σε μορφή κατάλληλη για επεξεργασία με ΓΣΠ. Με το τμήμα αποθήκευσης και διαχείρισης δεδομένων, ολοκληρώνεται η κάλυψη των αναγκών επεξεργασίας των δεδομένων με ένα σύστημα διαχείρισης βάσης δεδομένων. Επίσης, με αυτό το τμήμα οργανώνεται και δομείται η πληροφορία σε τέτοια μορφή ώστε να είναι κατάλληλη για επεξεργασία. Το τμήμα αυτό είναι σε άμεση συνεργασία με το τμήμα εισαγωγής δεδομένων.

---

[39] Καλύβας, Διον., Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών, Σημειώσεις Παραδόσεων, ΑΘΗΝΑ, 2003
[40] Burrough, P.A., Principles of Geographical Information Systems for land Resources Assessment, Clarendon, Oxford, 1986

Το λογισμικό παρουσίασης και παραγωγής προϊόντων εξόδου, αφορά στον τρόπο εμφάνισης των δεδομένων καθώς και στον τρόπο με τον οποίο παρέχονται τα αποτελέσματα των διαδικασιών ανάλυσης (παραγωγή τελικών χαρτών και αναφορών).

Το λογισμικό μετασχηματισμού παρέχει αυτοματοποιημένες δυνατότητες, τόσο για χωρικούς μετασχηματισμούς προσαρμογής στο κατάλληλο σύστημα συντεταγμένων, όσο και για την ανάλυση και αξιοποίηση της πληροφορίας[41]

Τέλος, με το λογισμικό αλληλεπίδρασης με το χρήστη (user interface), υλοποιούνται όλα τα παραπάνω μέσα από ένα περιβάλλον εντολών και επιπλέον παρέχονται οι δυνατότητες για ερωτήσεις (queries) που αφορούν στα δεδομένα.

[41] Καλύβας, Διον., Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών, Σημειώσεις Παραδόσεων, ΑΘΗΝΑ, 2003

2.4 ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΕ ΕΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Τα δεδομένα (data) είναι το βασικό συστατικό ενός Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών. Πρόκειται για το σύνολο της πληροφορίας για την περιοχή ενδιαφέροντος. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη τους σε ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών, είναι να περιλαμβάνουν πληροφορίες οι οποίες είναι χωρικά προσανατολισμένες.

Ως προς τη φύση τους τα δεδομένα ενός Γεωγραφικού Συστήματος διακρίνονται σε χωρικά (spatial data), στα οποία η βασική πληροφορία είναι η θέση τους στο χώρο ως προς κάποιο σύστημα αναφοράς, και στα περιγραφικά ή αλφαριθμητικά (attributes), τα οποία παρέχουν τις ιδιότητες κάποιων χωρικών θέσεων. Μια γραμμή σε ένα χάρτη, η οποία αναπαριστά ένα ρήγμα, συνιστά χωρική πληροφορία, ενώ ο χαρακτηρισμός του σαν "κανονικό" ή "ανάστροφο", για παράδειγμα, είναι μια περιγραφική πληροφορία.

- Τα χωρικά δεδομένα (spatial data) διακρίνονται σε τρεις βασικές κατηγορίες: τα σημειακά, τα γραμμικά, και τα πολυγωνικά:

  - Σημειακά δεδομένα: Αυτά αφορούν σε οντότητες οι οποίες παριστάνονται σαν σημεία. Η αναπαράσταση αυτή είναι συνάρτηση της κλίμακας παρατήρησης. Για παράδειγμα, ένας οικισμός σένα χάρτη μπορεί να σημειωθεί ως σημείο ή ως πολύγωνο ανάλογα με την κλίμακα. Τα σημειακά δεδομένα ορίζονται με ζεύγη συντεταγμένων χ, ψ. Άλλα παραδείγματα σημειακών δεδομένων είναι οι θέσεις δειγματοληψίας, τα ακραία σημεία ενός γραμμικού στοιχείου κλπ.
  - Γραμμικά δεδομένα: Τα δεδομένα αυτά αφορούν γραμμικές οντότητες όπως δρόμους, χείμαρρους και ποταμούς, ρήγματα, διοικητικά όρια κ.τ.λ. Τα γραμμικά δεδομένα αποτελούνται από μία απλή σειρά σημειακών δεδομένων τα οποία έχουν διαφορετική αρχή και τέλος. Τα γραμμικά δεδομένα έχουν καταγεγραμμένη σαν εσωτερική πληροφορία το μήκος τους. ενώ περιέχουν και πληροφορία για τη φορά τους.
  - Πολυγωνικά δεδομένα. Είναι ο πιο συνηθισμένος τύπος δεδομένων. Τα δεδομένα αυτά καταλαμβάνουν μια περιοχή η οποία περικλείεται και ορίζεται από γραμμικά δεδομένα. Σ' ένα πολυγωνικό επίπεδο πληροφορίας, το κάθε πολύγωνο θεωρείται σαν ανεξάρτητη οντότητα. Έχει ιδιαίτερη σημασία να

κατανοηθεί ότι αν ένα πολυγωνικό θεματικό επίπεδο θεωρηθεί σαν ένα σύνολο, τα στοιχεία αυτού του συνόλου είναι οι οντότητες πολύγωνα. Τα επιφανειακά δεδομένα έχουν περίμετρο και έκταση. Η περίμετρος είναι το άθροισμα των μηκών των γραμμικών στοιχείων που περιγράφουν ένα πολυγωνικό σχήμα, ενώ έκταση του πολυγώνου είναι το εμβαδό της κλειστής πολυγωνικής επιφάνειας που περιγράφουν οι γραμμικές αυτές οντότητες. Μια επιφάνεια μπορεί να αποδοθεί ακόμα και ως σημείο σε μικρής κλίμακας χάρτες.

- Τα μη χωρικά ή περιγραφικά δεδομένα (attributes) μπορεί να είναι ποιοτικά ή ποσοτικά. Αυτά αφορούν στις ιδιότητες των χωρικών δεδομένων οι οποίες πρέπει να διαχειριστούν σε ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών, αλλά δεν είναι χωρικές οι ίδιες, ως προς τη φύση τους. Η εισαγωγή όλων αυτών των δεδομένων επιτυγχάνεται με τη βοήθεια αριθμών, λέξεων, κωδικών συμβόλων, χρωμάτων κ.τ.λ. Για παράδειγμα, μια πολυγωνική οντότητα, η οποία αναπαριστά την εμφάνιση ενός γεωλογικού σχηματισμού, διακρίνεται στο τμήμα της χωρικής πληροφορίας ενός ΓΣΠ με τη χρήση χρώματος, διαγράμμισης ή συμβόλου. Όταν ο χρήστης επιθυμεί να καταγράψει δεδομένα σχετικά με το πάχος του σχηματισμού, την ηλικία του, την εσωτερική του δομή, τη σύσταση του κλπ, είναι προφανές ότι πρέπει να συσχετίσει όλη αυτή την περιγραφική πληροφορία με τη συγκεκριμένη χωρική οντότητα. Ο συσχετισμός αυτός γίνεται με τη βοήθεια κωδικών. Έτσι, δομείται βάση δεδομένων όπου για κάθε μια χωρική οντότητα έχουμε πλήθος περιγραφών. Σημειώνεται, τέλος, ότι οι περιγραφές αυτές μπορεί να είναι απλοί κωδικοί, σύμβολα κλπ. αλλά ακόμα και λίστες ή αναφορές.

Οι διαδικασίες διαχείρισης τέλος είναι το πλαίσιο οργάνωσης όλων των παραπάνω, σε ένα καλά οργανωμένο ΓΣΠ. Με αυτές τις διαδικασίες, αξιοποιούνται οι δυνατότητες του λογισμικού, σύμφωνα με τα πλαίσια και τους περιορισμούς του υλικού[42].

[42] Χαλκιάς, Χριστ., Ανάπτυξη Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών για την περιοχή της Λακωνίας με χρήση στοιχείων τηλανίχνευσης, Αθήνα, 1996 (Διδακτορική Διατριβή), σελ.20-25

2.5 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕΝΩΝ ΣΕ ΕΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Τα δεδομένα που αποθηκεύονται σε ένα ΓΣΠ αναφέρονται σε κάποιο Γεωγραφικό χώρο της γήινης επιφάνειας. Για την ακριβή αναπαράσταση των ιδιαίτερων χωρικών χαρακτηριστικών αυτών των πραγματικών δεδομένων χρησιμοποιούνται διάφορα συστήματα αναφοράς (σύστημα σφαιρικών συντεταγμένων φ και λ, σύστημα καρτεσιανών συντ/νων χ.ψ, κλπ).

Πηγή: Χαλκιάς 1996

Για την αναπαράσταση της γης (την οποία θεωρούμε σφαίρα ή σφαιροειδές) σε ένα χάρτη, είναι απαραίτητη η εφαρμογή μιας μαθηματικής διαδικασίας αμφιμονοσήμανης προβολής του γεωγραφικού καννάβου σε επίπεδο σύστημα συντεταγμένων. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται χαρτογραφική απεικόνιση ή προβολή. Επειδή η σφαίρα και το σφαιροειδές δεν είναι αναπτυκτές σε επίπεδο επιφάνειας, χρησιμοποιείται μια ενδιάμεση απεικόνιση σε κώνο ή κύλινδρο.

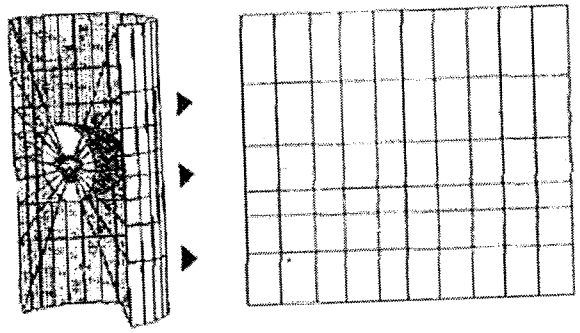

Πηγή: Χαλκιάς 1996

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι παραμορφώσεις κατά τη διαδικασία χαρτογραφικής προβολής, είναι αναπόφευκτες. Οι παραμορφώσεις αυτές οι οποίες αφορούν στο σχήμα, στο εμβαδόν, στις αποστάσεις και στις γωνίες είναι επίσης υπαρκτές σε διαφορετικό βαθμό για κάθε προβολή. Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι δεν υπάρχει "καλύτερη" και "χειρότερη" προβολή. Η επιλογή του προβολικού συστήματος είναι συνάρτηση της εφαρμογής και της κλίμακας απεικόνισης.

Είναι προφανές ότι η γεωγραφική προσαρμογή (map projection) των συντεταγμένων των θεματικών επιπέδων ενός Γ.Σ.Π είναι απαραίτητη κυρίως για λόγους σύγκρισης και συσχετισμού των δεδομένων που προέρχονται από διαφορετικές πηγές. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι αφού κάθε χάρτης απεικονίζει τον πραγματικό χώρο με βάση κάποιο προβολικό σύστημα, θα πρέπει αυτό το σύστημα να προκαθορίζεται στα πλαίσια ενός Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών.

2.6 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Έχει διαπιστωθεί ότι οι παραδοσιακές (συμβατικές) καταγραφές των πληροφοριών με στόχο την απογραφή της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής και φυσικής πραγματικότητας είναι ανεπαρκείς ως προς την ποιότητα και την ποσότητα. Σε σχέση με τις παραδοσιακές μεθόδους συλλογής, οργάνωσης, καταχώρισης και επεξεργασίας πληροφοριών, τα ΓΣΠ υπερτερούν σε πολλά σημεία, όμως κρύβουν και μερικές αδυναμίες κυρίως σε ό,τι αφορά την εφαρμογή τους [43].

2.6.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Η γενική προσέγγιση του ΓΣΠ μας δηλώνει ότι σε καμία περίπτωση δεν αντικαθιστά τον αρμόδιο για το πρόβλημα επιστήμονα, απλά αποτελεί ένα αναλυτικό και αποτελεσματικό εργαλείο λήψης αποφάσεων το οποίο είναι απαραίτητο για το σχεδιασμό και την άμεση επέμβαση. Γενικά, σε ένα ΓΣΠ υφίσταται από τη μία η γεωγραφική πληροφορία και από την άλλη η περιγραφική. Η πρώτη αφορά την αναπαράσταση των γεωγραφικών οντοτήτων ενώ η δεύτερη, μας παρέχει ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά αυτών. Μέσα από τις δυνατότητες που μας δίνουν τα σύγχρονα πακέτα λογισμικού μπορούμε να έχουμε σύνδεση του χάρτη με μια ισχυρή βάση δεδομένων. Συνεπώς μαζί με την παραγωγή εικόνας έχουμε ένα ευρύ πεδίο πληροφοριών το οποίο ενημερώνεται όποτε αυτό είναι αναγκαίο. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα πράξεων μεταξύ των διαφορετικών χαρτών δηλαδή συσχέτιση πληροφοριών που βρίσκονται σε διαφορετικούς χάρτες.

Ειδικότερα με ένα ΓΣΠ είναι δυνατή:

- Εισαγωγή δεδομένων σε ψηφιακή μορφή
- Διατήρηση σε ψηφιακή μορφή των δεδομένων
- Διατήρηση και ανάληψη των στοιχείων με πολύ μικρό κόστος ανά μονάδα στοιχείων και σε σημαντικά μικρό χρόνο.

[43] Κορρέ, Μ., Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών. Ενδεικτικές Εφαρμογές, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Αθήνα 1999

- Πολύπλοκες μορφές επεξεργασίας των δεδομένων μέσα από διαφορετικά προγράμματα Η/Υ. Η παραπάνω επεξεργασία αφορά χωρικά ή και περιγραφικά δεδομένα ή σε συσχέτιση το ένα με το άλλο.
- Πραγματοποίηση πολλαπλών και σύντομων ελέγχων για τη «Γεωγραφία/ φυσιογνωμία» μιας περιοχής με τη χρήση διάφορων Μοντέλων.
- Ανάλυση διαχρονικών αλλαγών.
- Αναλύσεις οικονομικότερες και αποδοτικότερες από τις «χειροποίητες» προσεγγίσεις. Ολοκληρωμένη διαδικασία όπου η συλλογή στοιχείων, η ανάλυση και η διαδικασία αποφάσεων αποτελούν μια συνεχή ροή.
- Ανάκτηση των δεδομένων γίνεται με μεγάλη ταχύτητα.
- Διαφορετικά προγράμματα Η/Υ επιτρέπουν μια μεγάλη ποικιλία επεξεργασίας των στοιχείων.
- Δυνατότητα αναλύσεων μη εφικτών από τις παραδοσιακές μεθόδους.
- Με την ταχεία εξέλιξη των τεχνολογιών λογισμικού είναι πλέον εύκολη η μετατροπή διαφορετικής ποιότητας και μορφής δεδομένων σε μία ενιαία, παρόλη την ύπαρξη αρκετών διαφορετικών προγραμμάτων ΓΣΠ.

2.6.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

Οι προσπάθειες εγκατάστασης και λειτουργίας ΓΣΠ αλλά και γενικότερα Πληροφοριακών Συστημάτων παρουσιάζουν προβλήματα ως προς την επίτευξη τους. Αυτό οφείλεται σε διάφορους γενικούς και ειδικούς παράγοντες:

- Το σχετικά μεγάλο κόστος της δημιουργίας των υπαρχόντων στοιχείων σε μορφή κατάλληλη για είσοδο στον Η/Υ (αν και σημαντικός όγκος των δεδομένων αυτών έχει ως ένα βαθμό ήδη ψηφιοποιηθεί).
- Το αρχικό κόστος για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος και την τεχνική υποστήριξη του.
- Υπάρχουν περιπτώσεις όπου το οριακό κέρδος τυχαίνει μικρότερο του οριακού κόστους[44].

[44] Γιαννόπουλος, Αθανάσιος, Τα Σ.Γ.Π ως εργαλείο ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, (Διπλωματική Εργασία , ΕθνικήΣχολή Δημόσιας Διοίκησης.) και
Κουζής, Δημήτριος Ενδοπεριφερειακές ανισότητες στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και απεικόνισή τους με τη βοήθεια γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών, Αθήνα , 1998

2.7 Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΓΣΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ INTERREG II

Από ό,τι έχει αναφερθεί μέχρι τώρα είμαστε σε θέση να εξάγουμε το συμπέρασμα ότι τα ΓΣΠ αποτελούν ένα εργαλείο και ένα πεδίο γνώσης απαραίτητο για οποιοδήποτε ερευνητή επιθυμεί την σφαιρική και ολιστική προσέγγιση των ζητημάτων που αντιμετωπίζει.

Με τα ΓΣΠ γίνεται εφικτή η προβολή κάθε είδους δεδομένων με γεωγραφική αναφορά, τα οποία με τις σχετικές ομαδοποιήσεις μπορούν να χρησιμεύσουν τόσο ως αναπόσπαστο κομμάτι για την εξαγωγή συμπερασμάτων όσο και στην λήψη αποφάσεων, γεγονός που πλέον αποτελεί συνηθισμένη πρακτική σε πολλούς υπηρεσιακούς τομείς και αξιολογικές μελέτες.

Είναι πολύ συχνό φαινόμενο πλέον σε έρευνες και εμπειρικές προσεγγίσεις η χρήση χαρτογραφικών αναπαραστάσεων και η παροχή γεωγραφικών πληροφοριών να αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της συνολικής επιστημονικής εργασίας και παρουσίασης εξαιτίας της εύκολης λήψης και κατανόησης των φαινομένων αυτών όταν είναι σωστά οργανωμένα και προβεβλημένα στο χώρο.

Το INTERREG II αποτελεί μια ενότητα που έχει σαφέστατη γεωγραφική αναφορά (τον Ευρωπαϊκό χώρο στα διάφορα επίπεδα) και έτσι αποτελεί με βεβαιότητα ένα ελκυστικό αντικείμενο για την περαιτέρω ανάλυση του και προβολή, τόσο της κάθε πτυχής της διάρθρωσής του, όσο και των αποτελεσμάτων του, με τη χρήση ΓΣΠ.

Με τον τρόπο αυτό εξετάζονται και αναλύονται τα δεδομένα του προγράμματος αυτού όχι μόνο σε επίπεδο καθαρά στατιστικό αλλά κυρίως επεκτείνονται σε επίπεδο ευρύτερων γεωγραφικών επιδράσεων γεγονός που εμπλουτίζει και ολοκληρώνει την μέθοδο προσέγγισης και δημιουργεί συνθήκες καλύτερης πρόσληψης των στοιχείων που προήλθαν από την δεδομένη επεξεργασία.

Έτσι, στις ενότητες που ακολουθούν θα γίνει προσπάθεια της όσο δυνατόν μεγαλύτερης χρήσης της γεωγραφικής πληροφορίας και απεικόνισης για την προσέγγιση του ζητήματος με τη παροχή της δυνατότητας στον αναγνώστη της εξαγωγής συμπερασμάτων αλλα ταυτόχρονα και της ευκαιρίας να αντιληφθεί τη χρησιμότητα της γεωγραφικής απεικόνισης, εν γένει, στην ανάλυση που ακολουθεί.

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

3.1.1 Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ INTERREG II

Η ανάλυση που ακολουθεί έλαβε υπόψη και τις τρεις δέσμες του INTERREG II στην ολότητα τους. Τη δέσμη Α : Διασυνοριακή Συνεργασία, τη δέσμη Β: Ολοκλήρωση των ενεργειακών δικτύων και τη δέσμη Γ: Διεθνική Συνεργασία. Οι τρεις δέσμες εφαρμόστηκαν μέσα από συνολικά 75 προγράμματα των οποίων η ανάλυση που ακολουθεί βασίστηκε στην επίσημη αξιολόγηση της Επιτροπής η οποία πήρε την τελική της μορφή τον Νοέμβριο του 2003. Προτού γίνει αυτό είχαν προηγηθεί έρευνες και ειδικές αναλύσεις από το μια κεντρική ομάδα αξιολόγησης αποτελούμενη από συντονιστές και ειδικούς αναλυτές με καθήκοντα και πεδία έρευνας σαφώς διαχωρισμένα μεταξύ τους.

Οι γενικοί στόχοι της αξιολόγησης του INTERREG II καθορίστηκαν ως εξής:

- για τις δέσμες Α και Β: να γίνει εκτίμηση του βαθμού στον οποίο αυτά οι δέσμες της πρωτοβουλίας έχουν μια αποτελεσματική συμβολή στην προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας, βοηθώντας τις παραμεθόριες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ξεπεράσουν τα συγκεκριμένα προβλήματα που προέρχονται από τη σχετική απομόνωσή τους από τις εθνικές οικονομίες και την Ένωση συνολικά, και στην ολοκλήρωση των ελλειπουσών συνδέσεων στο διευρωπαϊκό δίκτυο ενεργειακής διανομής.
- για τη δέσμη Γ: να αξιολογήσει σε ποιο βαθμό αυτή η δέσμη συνείργησε στην δημιουργία ή βελτίωση της στοχοθέτησης των στρατηγικών και των διαδικασιών για επανισορρόπηση και προγραμματισμό του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η διαδικασία ανάλυσης, αποτίμησης και παρουσίασης των αποτελεσμάτων της Πρωτοβουλίας INTERREG II με τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών που

προσπαθεί να ενεργήσει η παρούσα εργασία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην επίσημη αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που έχει προαναφερθεί. Τα περισσότερα πρωτογενή δεδομένα έχουν αντληθεί είτε από την Στατιστική Υπηρεσία της Ε.Ε. (EUROSTAT), είτε μέσω της βάσης δεδομένων του ESPON (ESPON DATABASE) ενώ τα δεδομένα σχετικά με την εφαρμογή και τις εκροές των προγραμμάτων, ως επί το πλείστον έχουν εξαχθεί από τις επίσημες εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σύμφωνα με την τελευταία, οι γενικοί στόχοι της Πρωτοβουλίας έχουν συνοψισθεί σε μια σειρά ζητημάτων που στο εξής θα αποτελούν τη βάση προσέγγισης των προγραμμάτων και των αποτελεσμάτων τους.

Τα ζητήματα αυτά είναι τα εξής:

-*η απομόνωση* των περιοχών μελέτης και εφαρμογής των προγραμμάτων και η σχετική βελτίωση της από τα μέτρα της Πρωτοβουλίας

-*οι οικονομικές δομές* των επιλέξιμων περιφερειών και η αποτελεσματικότητα της βοήθειας σε αυτό τον τομέα

-*η ποιότητα ζωής* του εμπλεκόμενου στα προγράμματα πληθυσμού

-ο *βαθμός συνεργασίας* μεταξύ των περιφερειών των προγραμμάτων και η επιτυχία η όχι εμβάθυνσης του.

3.1.1.1 ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι καθιερωμένες μέθοδοι εκτίμησης που χρησιμοποιήθηκαν στα υπόλοιπα Διαρθρωτικά Ταμεία και τα προγράμματα δεν είναι ούτε κατάλληλα ούτε ικανά για την εκτίμηση των δεσμών Α και Β, για ποικίλους λόγους, κυρίως λόγω της διαφοροποίησης των προγραμμάτων και την σχετικά μικρή κλίμακα των περισσότερων από τις παρεμβάσεις.

Όπως θα δειχθεί και στα κεφάλαια που ακολουθούν οι δέσμες Α και Β του Interreg II υλοποιήθηκαν μέσα από τελείως διαφορετικά επιχειρησιακά προγράμματα, σε σχέση με:

- Τον βαθμό απομόνωσής τους και τη φύση των συνόρων (σύνορα ξηράς, θαλάσσια σύνορα, ορεινά σύνορα, εσωτερικά ή εξωτερικά σύνορα),
- Η γεωγραφική κάλυψη (π.χ. μεγάλες ή μικρές περιοχές),

- Την εξειδικευμένη θεματικά εστίαση (Interreg IIA και IIB) και τον προσανατολισμό της στρατηγικής (έντονη επικέντρωση σε ένα θέμα, συνδυασμός ποικίλων θεμάτων στρατηγικής κλπ.),
- Το δημοσιονομικό μέγεθος (π.χ. λίγα οικονομικά μεγάλα προγράμματα, πολυάριθμα μεσαίου μεγέθους και μικρότερα προγράμματα),
- Την έκταση, στην οποία βασικά προβλήματα ανάπτυξης διεκπεραιώνονταν αποτελεσματικά μέσω της συνεργασίας σε επίπεδο προγράμματος ή σχεδίου.

Ο μικρός οικονομικός όγκος της υποστήριξης των Διαρθρωτικών Ταμείων σε διάφορα προγράμματα του Interreg IIA είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρέασε την μεθοδολογική προσέγγιση. Ολόκληρη η αρχική υποστήριξη των Διαρθρωτικών Ταμείων για όλα τα 59 προγράμματα του Interreg IIA (2,660 εκατομμύρια €) ήταν προσέγγιζε περίπου το μέγεθος μόνο του ισπανικού πολυπεριφερειακού Προγράμματος του Στόχου 1 για την εθνική αγορά εργασίας (2,633 εκατομμύρια €), ενώ η διαθέσιμη υποστήριξη των Διαρθρωτικών Ταμείων και για όλα τα προγράμματα του INTERREG B (512 εκατομμύρια €) δεν ήταν καν στο επίπεδο της αρχικής κοινοτικής υποστήριξης που διανεμήθηκε μόνο στο πορτογαλικό πολυπεριφερειακό πρόγραμμα του Στόχου 1 που ήταν αφιερωμένο στο περιβάλλον και την αστική αναδόμηση (559 εκατομύρια €).

Συνεπώς, οι καθιερωμένες μέθοδοι όπως τα μακροοικονομικά μοντέλα δεν είναι κατάλληλα για μια αξιολόγηση αποτελεσμάτων του INTERREG II (π.χ. καθορισμός των επιδράσεων σε δείκτες σύγκλισης όπως το ΑΕΠ, η ανάπτυξη, η απασχόληση κλπ.). Το ίδιο ισχύει και για μια εκτίμηση επιδράσεων περισσότερο προσανατολισμένη από τα κάτω προς τα πάνω (bottom-up). Η αναγνώριση οικονομικής ώθησης σε επίπεδο περιφερειακό που προέρχεται από την στήριξη των Διαρθρωτικών Ταμείων (π.χ. στα ετήσια ποσοστά επενδύσεων, στο περιφερειακό ΑΕΠ) ή ο προσδορισμός της δημιουργίας καθαρής ανεργίας και του αντικτύπου της στην περιφερειακή αγορά εργασίας ή σύνθεση της απασχόλησης ανά εξειδικευμένο τομέα θα συναντήσουν αξιοσημείωτα μεθοδολογικά προβλήματα εξαιτίας ενός αριθμού παραγόντων. Μεταξύ αυτών είναι και η έλλειψη, συνολικών στατιστικών με μια ευρεία ποικιλία από συγκρίσιμους κοινωνικο-οικονομικούς ή διαρθρωτικούς δείκτες για τις διασυνοριακές εδαφικές ενότητες.

Η προσέγγιση που ακολουθείται στοχεύει, από την μια πλευρά να αντιμετωπίσει το υψηλό επίπεδο της διαφοροποιήσης των προγραμμάτων μέσω μιας δομημένης προσέγγισης και κατηγοριοποίησης, ενώ από την άλλη πλευρά, καθιερώνει μια βάση για την

συγκρισιμότητα της γενικής σημασίας των αποτελεσμάτων που προήλθαν από τις παρεμβάσεις των ετών 1994-1999.

- Ένας συγκεκριμένος βαθμός δια-προγραμματικής συγκρισιμότητας μπορεί να επιτευχθεί με την εκτίμηση των επιδράσεων κάθε προγράμματος ξεχωριστά για κάθε ένα από τα στρατηγικά θέματα (π.χ. μείωση της απομόνωσης, βελτίωση της οικονομικής δομής, βελτίωση της ποιότητας ζωής, εμβάθυνση της συνεργασίας) απέναντι σε έναν περιορισμένο αριθμό κοινών αναλυτικών κατηγοριών. Αυτές οι κατηγορίες δίνουν έμφαση σε ποιοτικές και ενδιάμεσες πλευρές ώστε να αντανακλούν πλήρως τη συγκεκριμένη φύση αυτών των προγραμμάτων και τον τύπο των παρεμβάσεων που πραγματοποιούνται (π.χ. μέτρα υποδομής, μεγάλη ποικιλία ελαφρών μέτρων και δικτυακών δραστηριοτήτων).
- Μια διαφοροποίηση μπορεί να πραγματοποιηθεί λαμβάνοντας υπόψη το δημοσιονομικό μέγεθος διαφορετικών προγραμμάτων του INTERREG IIA (π.χ. οικονομικά μικρά, μεσαία και μεγαλύτερα προγράμματα) και το ιδιαίτερο σημείο αφετηρίας (χαμηλός, μεσαίος, μεγάλος βαθμός απομόνωσης).

Η εκτίμηση των αποτελεσμάτων για κάθε θεματική περιοχή θα βασιστεί πρωταρχικά σε δύο θεματικές:

- Πόσο σημαντικές ήταν οι αλλαγές που επιτεύχθηκαν από τις παρεμβάσεις του Interreg IIA/B, αναφορικά με την αρχική κατάσταση της περιφέρειας, πριν από το INTERREG II.
- Ποιος είναι ο πιθανός βαθμός βιωσιμότητας των επιδράσεων; Η απόδειξη βιωσιμότητας και πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων (π.χ. συνέχιση του εγχειρήματος, δημιουργώντας συνθήκες για περαιτέρω/περισσότερες δράσεις) θα επηρεάσει την «ετυμηγορία» πάνω στη σπουδαιότητα του αντίκτυπου που παρατηρήθηκε από την αξιολόγηση.

Υπήρξαν μείζονες αντιξοότητες στη συλλογή κατανοητών και με συνοχή πληροφοριών οι οποίες θα επέτρεπαν συστηματική ποσοτικοποίηση και άθροιση ομάδων προγραμμάτων και δεσμών. Παρόλα αυτά, στις περισσότερες περιπτώσεις συλλέχθηκαν επαρκή στοιχεία για να διαμορφώσουν μια καθαρή κρίση επί των εκροών και των αποτελεσμάτων του προγράμματος συγκρινόμενο με τους αρχικούς στόχους, αναφορικά κυρίως με το INTERREG IIA. Για το IIB και IIΓ η έλλειψη στοιχείων δεν επιτρέπει στην επεξεργασία την μετάβαση σε ένα επόμενο βήμα της, ανάλυσης δηλαδή των επιδράσεων από τη εφαρμογή των προγραμμάτων.

Ο κύριος περιορισμός στον τύπο των πληροφοριών που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για ενδείξεις είναι η ανεπάρκεια των συστημάτων που έχουν οι διαχειριστές των προγραμμάτων για επίβλεψη (monitoring). Παρά το ότι σχεδόν όλα τα προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ στην πραγματικότητα όρισαν έναν αριθμό μεταβλητών/ενδείξεων για εποπτεία των αποτελεσμάτων σε υπολογιστικό επίπεδο, οι ερευνητικές ομάδες ήταν σε θέση να χρησιμοποιήσουν μόνο ένα περιορισμένο αριθμό πληροφοριών από τις ενδείξεις των συστημάτων για τους ακόλουθους λόγους:

- Στα περισσότερα προγράμματα μόνο ένα περιορισμένος αριθμός από δεδομένες ενδείξεις από απτά αποτελέσματα (π.χ. αριθμός θέσεων εργασίας, χιλιόμετρα κατασκευασμένων δρόμων ή τοποθετημένων καλωδίων, αύξηση της χωρητικότητας αποχετευτικών αγωγών κ.ο.κ.) έχει ακολουθηθεί συστηματικά και αποθηκευτεί στα συστήματα εποπτείας του προγράμματος. Αυτά τα δεδομένα, αντικατοπτρίζονται επίσης σε αυτήν την αναφορά εφόσον εξυπηρετούν στην σκιαγράφηση των αντιστοίχων «κύριων ενδείξεων

- Ένα γενικό πρόβλημα όλων των προγραμμάτων INTERREG ΙΙΑ ήταν ότι πολύ λίγες κατάλληλες ενδείξεις είχαν αρχικά σχηματιστεί στα προγράμματα που να επιτρέπουν την πλήρη εκτίμηση της εξειδικευμένης φύσης της διασυνοριακής συνεργασίας. Μόνο κάποιες πολύ βασικές ενδείξεις όπως ο αριθμός των συμμετεχόντων ή ο αριθμός των οργανωθέντων σεμιναρίων ακολουθήθηκαν συνεπώς στα περισσότερα εποπτειακά συστήματα των προγραμμάτων. Τέτοιες ενδείξεις μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε ένα περιορισμένο μόνο αριθμό περιπτώσεων ως βάση για την εκτίμηση της κλίμακας της συνεργασίας(π.χ. εκπαίδευση, πολιτιστικά γεγονότα κτλ.).

Τέλος, παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί δείκτες αξιολόγησης των προγραμμάτων οι οποίοι στην ανάλυση που θα ακολουθήσει θα έχουν σημαίνοντα ρόλο:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΥΠΟ-ΘΕΜΑ	ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ	
Ένταξη των διασυνοριακών μεταφορικών δικτύων	1. Αριθμός κυκλοφοριακών προβλημάτων που επιλύθηκαν/ αριθμός κόμβων που δημιουργήθηκαν 2. % μείωση του χρόνου μετάβασης μεταξύ μεγάλων διασυνοριακών πόλεων
Ενσωμάτωση διασυνοριακών δικτύων ενέργειας, υπηρεσιών κοινής ωφελείας και τηλεπικοινωνιών	3. Αριθμός νέων ενεργειακών, τηλεπικοινωνιακών κόμβων και κόμβων κοινής ωφελείας που δημιουργήθηκαν
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ	
Ανάπτυξη διασυνοριακών επιχειρησιακών δραστηριοτήτων και ενδυνάμωση του δυναμικού των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	4. Αριθμός νέων διασυνοριακών υποδομών υποστήριξης και συμβουλευτικών κέντρων που δημιουργήθηκαν. 5. Αριθμός Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων με διασυνοριακές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων νέων επαφών και συμφωνιών συνεργασίας.
Βελτίωση του διασυνοριακού δυναμικού στον τομέα της Ε&Α και τη καινοτομίας	6. Αριθμός νέων διασυνοριακών δραστηριοτήτων Ε&Α, δομών και υπηρεσιών.
Ενδογενείς πόροι και δυναμικό στον τομέα της γεωργικής ανάπτυξης και του τουρισμού	7. % αύξησης του όγκου διασυνοριακών πωλήσεων αγροτικών προϊόντων. 8. Αριθμός νέων διασυνοριακών τουριστικών υποδομών και προϊόντων.
Βελτίωση του διασυνοριακού εκπαιδευτικού δυναμικού και βελτίωση της διασυνοριακής αγοράς εργασίας	9. Αριθμός νέων συμφωνιών συνεργασίας στους τομείς της εκπαίδευσης και της εξειδίκευσης
ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	
Βελτίωση της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών υγείας, έκτακτης ανάγκης και κοινωνικών υπηρεσιών	10. Αριθμός νέων συμφωνιών συνεργασίας
Βελτίωση του διασυνοριακού φυσικού περιβάλλοντος	11. Αριθμός νέων πλάνων ή συμφωνιών για συμμετοχική έρευνα, παρακολούθηση και διαχείριση των φυσικών πόρων
Βελτίωση της διασυνοριακής συνεργασίας σε θέματα πολιτισμού και μέσων επικοινωνίας	12. Αριθμός νέων διασυνοριακών δικτύων και προϊόντων πολιτισμού και μέσων επικοινωνίας
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	
Στρατηγική συνεργασία σε επίπεδο προγράμματος	13.Βαθμός ένταξης στη διαχείριση των προγραμμάτων του INTERREG II
Συνεργασία σε επίπεδο υποέργου	14. % των υποστηριζόμενων υπο-έργων που συγκαταλέγονται στα αμιγώς συνεργατικά-διασυνοριακά.

3.1.1.2 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Πριν προχωρήσουμε στην ανάπτυξη της διαδικασίας χρήσης και παρουσίασης των δεδομένων και της επεξεργασίας τους μέσω της χρήσης του ΓΣΠ πρέπει να γίνουν κάποιες παρατηρήσεις σχετικά με την ανάλυση των προγραμμάτων που θα ακολουθήσει:

- Το INTERREG IIA αποτελείται από 59 προγράμματα τα οποία περιλαμβάνουν περιφέρειες κα ευρύτερες περιοχές ολόκληρης της Ευρώπης. Για λόγους συντομίας τα προγράμματα θα αναφέρονται, πέραν της αρχικής του παραθέσεως, συντμημένα με στοιχεία ένδειξης τα αρχικά των χωρών όπως αυτά χρησιμοποιούνται ευρέως.

- Για την έννοια Project έχει χρησιμοποιηθεί ο όρος υπο-έργο.

- Όπου αναφέρεται ως πηγή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εννοείται, όπου δεν διαχωρίζεται, η σχετική της αξιολόγηση για την Πρωτοβουλία INTERREG II.

3.1.2 Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΓΣΠ

Για την επεξεργασία των διαθέσιμων δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα Arcview 3.2 . Η εφαρμογή αυτή δίνει τη δυνατότητα της προβολής διαφόρων περιγραφικών δεδομένων στο χώρο. Για να γίνει όμως αυτό τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να είναι ποσοτικά και σωστά δομημένα προκειμένου να μπορούν να «αναγνωσθούν» από το πρόγραμμα.

Έτσι, πρωταρχικό βήμα κατά την έναρξη της διαδικασίας ήταν η εύρεση των απαραίτητων στατιστικών στοιχείων, τα οποία θα αποτελούσαν τη βάση δεδομένων η οποία θα εισαγόταν στο σύστημα προς επεξεργασία. Τα στοιχεία αυτά πολλές φορές ήταν ποιοτικές πληροφορίες οι οποίες συχνά δεν ήταν δυνατό να μεταφρασθούν σε ποσοτικές και να εισαχθούν ως μέτρο σύγκρισης στη βάση. Εξάλλου, εξαιτίας των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του INTERREG, που έχουν ήδη προαναφερθεί, πολλές φορές τα ίδια τα αποτελέσματα των προγραμμάτων δεν αποτελούσαν συμπαγή και αξιοποιήσιμα στοιχεία.

Για τη δημιουργία της βάσης εξάχθηκαν πρωτογενή δεδομένα όπως ποσοστό ανεργίας, κατά κεφαλήν ΑΕΠ, πληθυσμός κτλ κυρίως από την EUROSTAT και το ESPON σε μορφή δομημένη και έτοιμη προς επεξεργασία. Για τα επιμέρους στοιχεία των προγραμμάτων του INTERREG II Α ,Β, Γ τα διαθέσιμα στοιχεία χαρακτηρίζονταν από μεγάλη διασπορά και ανομοιογένεια και έτσι έπρεπε να γίνουν ξεχωριστές ενέργειες προς την συγκέντρωσή και την οργάνωση τους σε βάση δεδομένων. Δηλαδή, για στοιχεία όπως το ύψος χρηματοδότησης των προγραμμάτων, το βαθμό απομόνωσης των συνόρων και των σχετικών αποτελεσμάτων στις θεμελιώδεις θεματικές η άντληση έπρεπε να γίνει μέσα από τις αναφορές των προγραμμάτων και στη συνέχεια να γίνει η κατανομής τους στις ανάλογες κατηγορίες.

Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι οι τρεις δέσμες του INTERREG δεν υποβλήθηκαν στο ίδιο βαθμό ανάλυσης τόσο ποσοτικά όσο και σε βάθος εξαιτίας της ποσοτικής διαφοράς των δεδομένων. Αυτός είναι εξάλλου και ο λόγος που το INTERREG ΙΙΑ έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ανάλυση που θα ακολουθήσει στο επόμενο κεφάλαιο σε σύγκριση με τις δύο άλλες δέσμες Β και Γ.

Πέραν όμως από τη βάση η οποία θα αποτελεί τα περιγραφικά δεδομένα, θα έπρεπε να έχουμε στη διάθεση μας τα πολύγωνα (τις χωρικές ενότητες) που μας ενδιέφεραν για την περαιτέρω προβολή της βάσης στο χώρο. Υπό άλλες συνθήκες και σε πολύ πρωταρχικό στάδιο τα πολύγωνα, που ουσιαστικά στην περίπτωση μας είναι οι ευρωπαϊκές περιφέρειες NUTS2 και NUTS3 και οι χώρες εφαρμογής των προγραμμάτων, θα έπρεπε να δημιουργηθούν εξ αρχής. Έπρεπε, δηλαδή, να ψηφιοποιήσουμε τις ξεχωριστές περιφέρειες και να τις εισάγουμε με τη χρήση των ανάλογων διαδικασιών και τη χρήση συντεταγμένων και της σωστής κλίμακας. Θα είχαμε, έτσι, δημιουργήσει τα πολύγωνα τα οποία θα αντιστοιχούσαν στις περιοχές μελέτης και τα οποία θα ήταν έτοιμα, αν όλα είχαν γίνει σωστά, να δεχθούν τις περιγραφικές πληροφορίες.

Η εξαιρετικά χρονοβόρα αυτή διαδικασία απεφεύχθη αφού οι χωρικές αυτές πληροφορίες (shapefiles) είχαν ήδη δημιουργηθεί και διατέθηκαν για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης από το Ινστιτούτο Αστικού Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού το οποίο τα είχε στη διάθεσή του ως σχεδιαστής της ενότητας του Web-Gis του προγράμματος ESPON.

Έχοντας στη διάθεση μας τα χωρικά και περιγραφικά δεδομένα το επόμενο στάδιο επεξεργασίας αφορούσε στο συνδυασμό τους μέσω της εφαρμογής του Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών που επελέγη για την ανάλυση.

3.1.2.1 ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΤΟ ARCVIEW

Οι χάρτες που δημιουργήσαμε περιέχουν ανάλυση σε επίπεδο περιφέρειας και σε επίπεδο προγράμματος. Η ανάλυση σε επίπεδο προγράμματος αναφέρεται είτε σε ομάδες περιφερειών που συμμετέχουν (INTERREG IIA) είτε σε ομάδες χωρών και ευρύτερων περιοχών (INTERREG IIB και IIΓ).

Για την προσέγγιση ανά περιφέρεια η διαδικασία είναι απλή και πρόκειται ουσιαστικά για αντιστοίχιση των στατιστικών δεδομένων που μας ενδιαφέρουν στα πολύγωνα που αναλογούν στις περιφέρειες που εμπλέκονται στην υπό μελέτη Πρωτοβουλία.

Αντίθετα με τα παραπάνω, όταν θέλουμε να προχωρήσουμε σε επεξεργασία των δεδομένων μας σε επίπεδο προγράμματος θα πρέπει να δοκιμάσουμε πιο σύνθετες διαδικασίες ενοποίησης και ομαδοποίησης των περιφερειών ανάλογα με το πρόγραμμα που συμμετέχουν, σε νέα πολύγωνα, το οποία θα είναι τα πολύγωνα των προγραμμάτων. Αυτό θα μας επιτρέπει την προβολή, επεξεργασία και σύγκριση των στοιχείων σε επίπεδο προγράμματος.

Η σύνθετη αυτή διαδικασία στο ARCVIEW 3.2 γίνεται μέσω της εντολής DISSOLVE από την επέκταση GEOPROCESSING WIZARD και τα αποτελέσματα της φαίνονται παρακάτω:

ΕΙΚΟΝΑ 1,2 : Η διαδικασία DISSOLVE

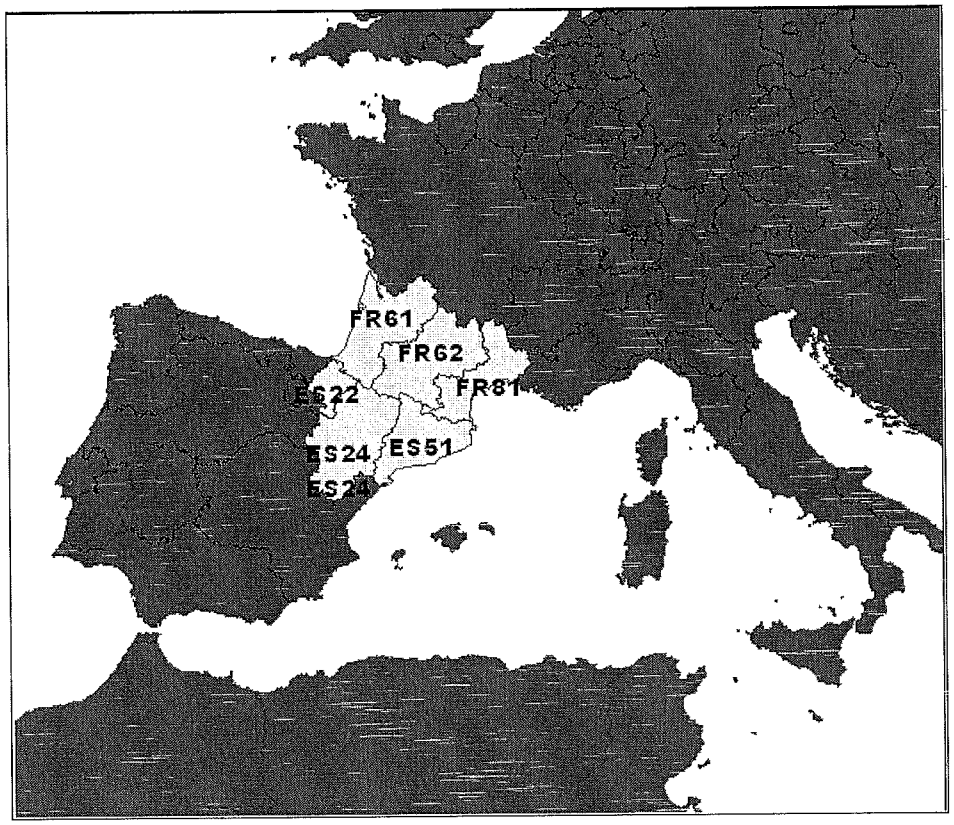

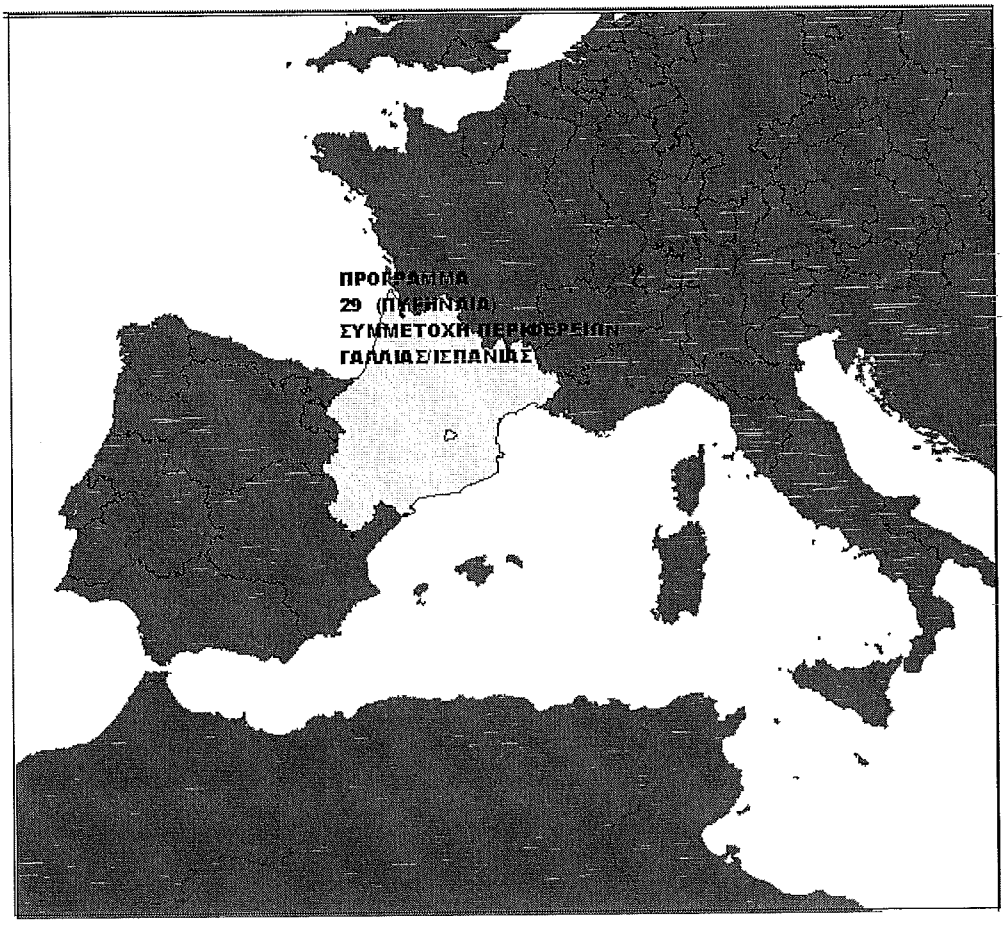

Στις εικόνες 1 και 2 απεικονίζονται οι περιφέρειες της Γαλλίας και της Ισπανίας του προγράμματος 29 του INTERREG IIA σε απλή προβολή και σε ομαδοποιημένες με βάση το συγκεκριμένο πρόγραμμα του INTERREG IIA..

Για τη σύγκριση των δεδομένων και των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων ως κύριο μέσο έχει χρησιμοποιηθεί η διαβάθμιση χρώματος (GRADUATED COLOUR) και η χρήση διαγραμμάτων (CHARTS) ανάλογα με την ένταση των υπό μελέτη φαινομένων ή ακόμα και ο συνδυασμός των δύο στον ίδιο χάρτη. Έτσι, έχουμε τη δυνατότητα να προβάλλουμε ταυτόχρονα την παράλληλη εξέλιξη δύο μεταβλητών στον ίδιο χάρτη, των οποίων η ένταση θα παρουσιάζεται αφενός με τη χρήση διαγράμματος και αφετέρου με τη χρήση διαβάθμισης χρώματος. Αυτό γίνεται ευκολότερα αντιληπτό παρακάτω:

ΕΙΚΟΝΑ 3 : Η διαδικασία διαβάθμισης χρώματος (Grad. Colour) και του διαγράμματος (CHARTS)

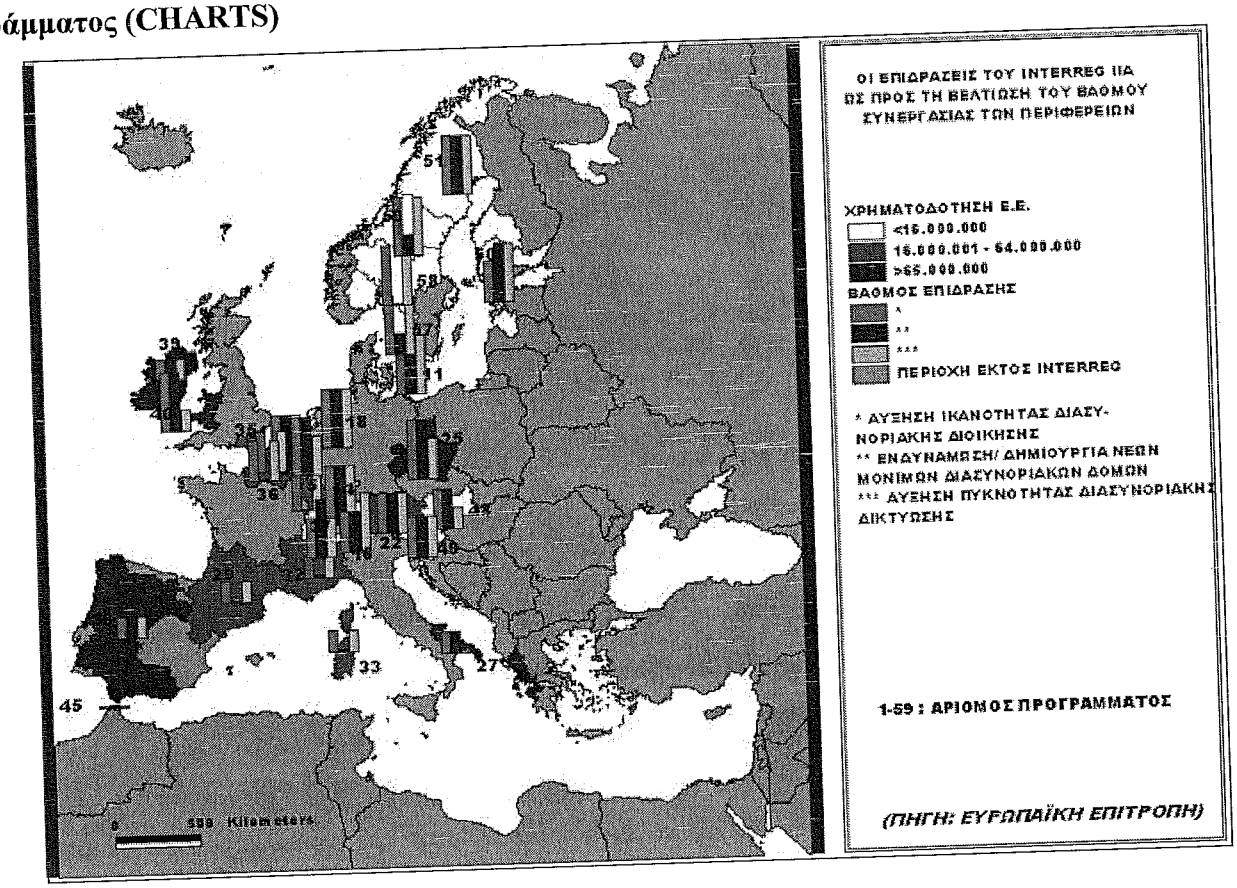

Εκτός από αυτά που προηγήθηκαν για τη δημιουργία καλύτερων δυνατών οπτικών αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκαν πολλαπλοί χάρτες (multiple layers) στην ίδια προβολή προκειμένου να απεικονισθούν παράλληλα διαφορετικά φαινόμενα και εδαφικές διαιρέσεις. Η διαδικασία αυτή γίνεται καλύτερα αντιληπτή με την απεικόνισή τους παρακάτω:

ΕΙΚΟΝΑ 4: Χρήση πολλαπλών χαρτών για καλύτερα αποτελέσματα

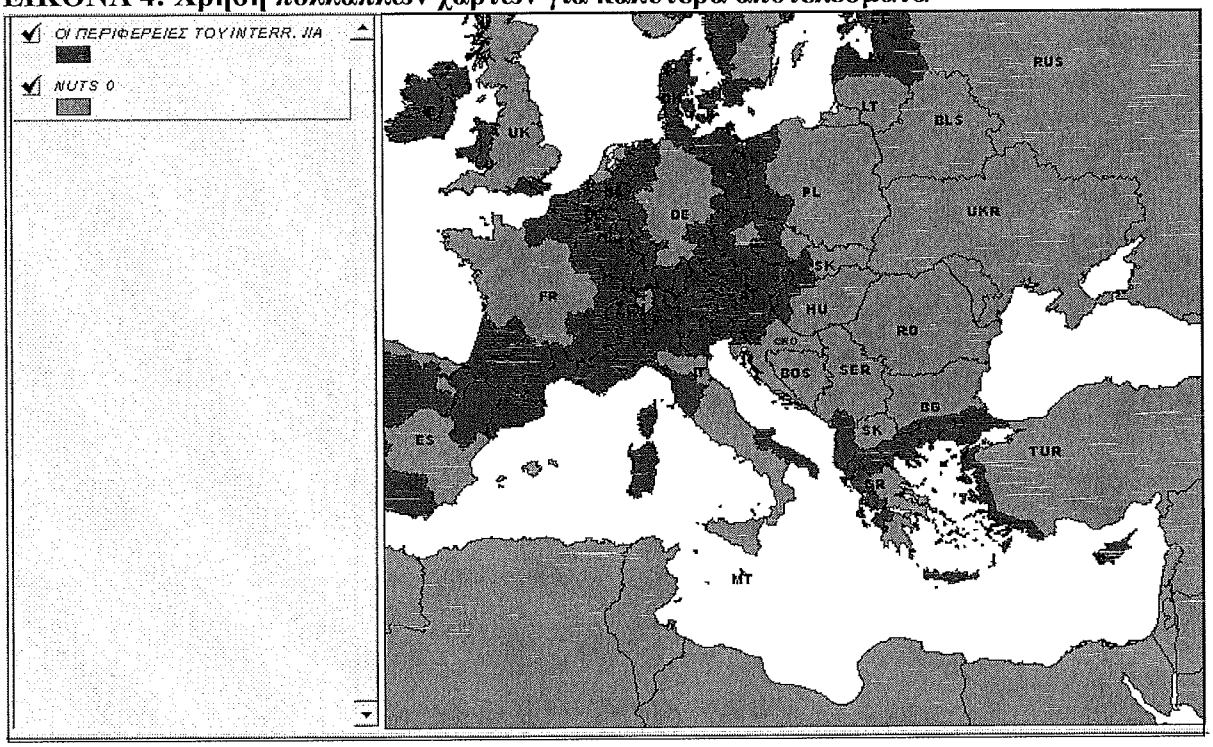

Στην παραπάνω εικόνα έχει χρησιμοποιηθεί το θέμα «Περιφέρειες του INTERREG IIA» και το θέμα «NUTS 0» για τη δημιουργία ενός χάρτη στον οποίο θα φαίνονται ξεχωριστά με έντονο χρώμα οι περιφέρειες του INTERREG IIA (επίπεδο NUTS2) ενώ οι περιοχές που δεν ανήκουν στην Πρωτοβουλία έχουν απεικονιστεί σε επίπεδο NUTS 0. Η σειρά προτεραιότητας στην τοποθέτηση των θεμάτων καθορίζει το ποιο θέμα θα προβάλλεται.

Τέλος, όλοι οι χάρτες που δημιουργήθηκαν διέθεταν το ανάλογο υπόμνημα και την ακριβώς ορισμένη κλίμακα τους, χαρακτηριστικά τα οποία τοποθετήθηκαν στο χάρτη κατά τη διαδικασία της χαρτοσύνθεσης (LAYOUT) όπως απεικονίζονται παρακάτω:

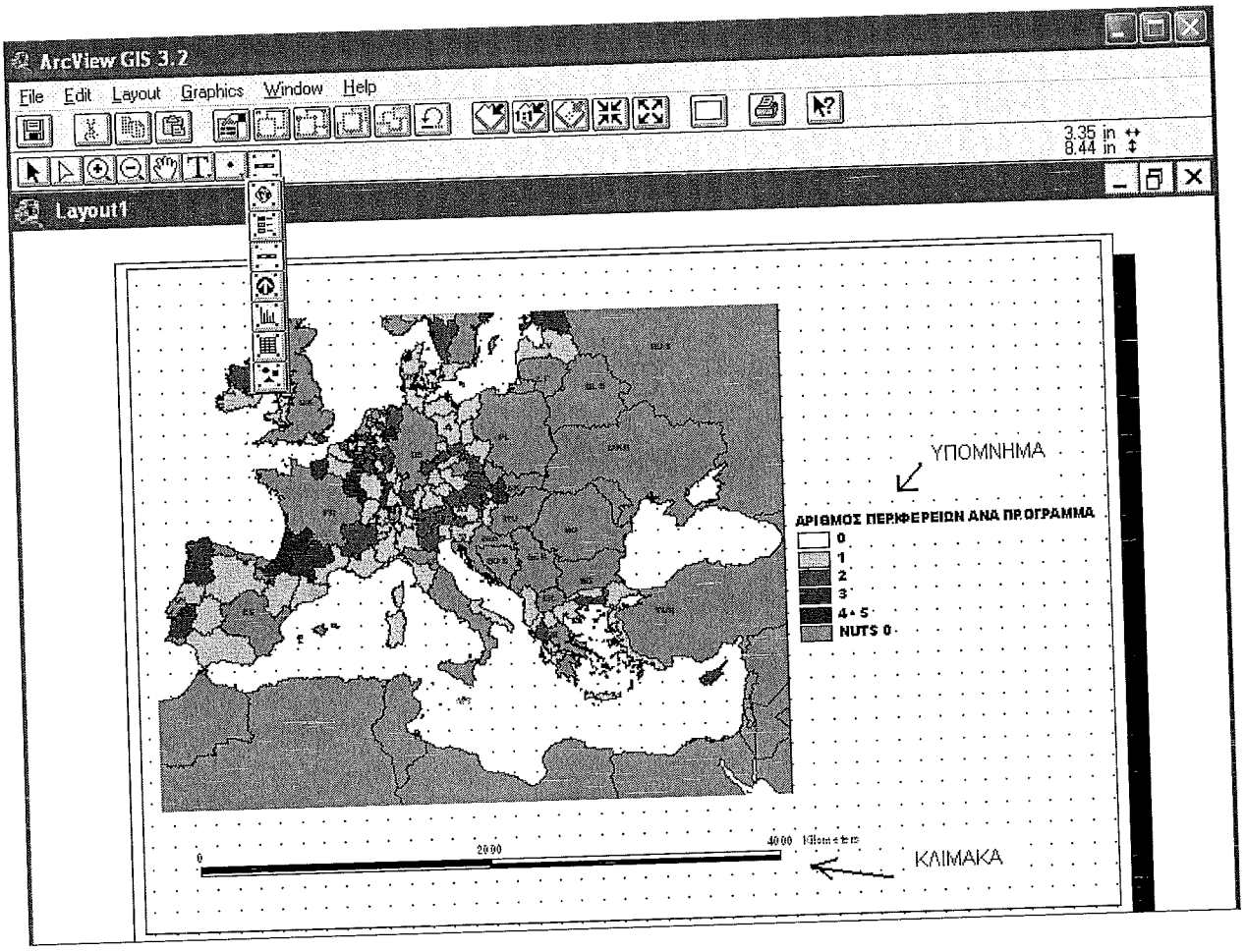
ArcView GIS 3.2
File Edit Layout Graphics Window Help
3.35 in
8.44 in
Layout1
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
0
1
2
3
4 - 5
NUTS 0
0
2000
4000
ΚΛΙΜΑΚΑ

3.1.3 ΧΑΡΤΕΣ

3.1.3.1 INTERREG IIA

Για το INTERREG IIA που, όπως έχει ήδη ειπωθεί, αποτελεί τον κύριο όγκο της χαρτογραφικής ανάλυσης, έχουν δημιουργηθεί χάρτες τόσο σε επίπεδο απεικόνισης της έντασης των αρχικών δεδομένων όσο και της προβολής των επιδράσεων που επιτεύχθηκαν από την εφαρμογή των προγραμμάτων.

Σε άμεση σχέση με τα παραπάνω η χωρική προβολή περιλαμβάνει χάρτες σε επίπεδο περιφέρειας και χάρτες σε επίπεδο προγράμματος.

Οι χάρτες ανά περιφέρεια αφορούν κυρίως στην απλή απεικόνιση και προβολή της έντασης κάποιων φαινομένων για τη σύγκριση σε επίπεδο περιφέρειας (χάρτες προφίλ περιφερειών).

Σε επίπεδο προγράμματος έχουν δημιουργηθεί χάρτες οι οποίοι προβάλλουν

α. τα χαρακτηριστικά προγραμμάτων για περαιτέρω σύγκριση

β. τα αποτελέσματα των προγραμμάτων στις περιοχές που εφαρμόστηκαν για την αξιολόγηση τους.

Για τις παραπάνω περιπτώσεις πρέπει να γίνουν οι εξής παρατηρήσεις:

- Στην περίπτωση της εξέτασης της βελτίωσης ή όχι της κατάστασης στην κάθε μία από τις 4 θεματικές (απομόνωση, οικονομικός τομέας, ποιότητα ζωής, συνεργασία) οι εκτιμήσεις (χωρίς επιδράσεις, περιορισμένες επιδράσεις, φανερές επιδράσεις, σημαντικές επιδράσεις) έχουν ποσοτικοποιηθεί αναλόγως προκειμένου να γίνει εφικτή η συγκρισιμότητα τους. Έτσι, έχει καταχωρηθεί στη βάση και εμφανίζεται στο σχετικό διάγραμμα ως κλίμακα από το 0 έως το 3.

- Επειδή υπάρχουν περιφέρειες που συμμετέχουν σε παραπάνω από ένα προγράμματα, οι χωρικές αλληλοκαλύψεις προγραμμάτων είναι αναπόφευκτες. Έτσι, προκειμένου να εμφανίζονται όλα τα προγράμματα ξεχωριστά κρίθηκε αναγκαίο στην κατά πρόγραμμα απεικόνιση να έχουμε την ταυτόχρονη πέντε χαρτών (αφού ο μέγιστος αριθμός των περιφερειών που συμμετέχουν σε κάποιο πρόγραμμα είναι πέντε).

- Τα ονόματα των περιφερειών και των χωρών τόσο στους χάρτες όσο και στα διαγράμματα ως επί το πλείστον αναφέρονται με την αγγλική τους ονοματολογία

όπως είναι ευρέως γνωστά διεθνώς. Οι δε περιφέρειες συχνά στην επιφάνεια των χαρτών για λόγους οικονομίας χώρου γράφονται με το αρχικό της χώρας συν κάποιο χαρακτηριστικό νούμερο το οποίο έχει δοθεί από την Ε.Ε. για την κατάταξη στο διαχωρισμό των NUTS.

3.1.3.2 INTERREG IIB ΚΑΙ IIΓ

Για το INTERREG IIA και IIΓ έχουμε ουσιαστικά απεικόνιση μόνο κάποιων βασικών χαρακτηριστικών των προγραμμάτων αφού δεν υπάρχουν διαθέσιμες αναφορές επιδράσεων ικανές για ποσοτικοποίηση, προβολή και σύγκριση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩ INTERREG II

Ο σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η εκτίμηση της επάρκειας και καταλληλότητας των στρατηγικών που ακολουθήθηκαν από τα προγράμματα INTERREG ΙΙΑ και ΙΙΒ, ως προς το εάν κατάφεραν να αντιμετωπίσουν τα θεμελιώδη προβλήματα των επιλέξιμων περιοχών και γενικότερα να επιτύχουν τους συνολικούς στόχους της πρωτοβουλίας INTERREG. Θα ερευνηθεί, δηλαδή, η επιτυχία των προγραμμάτων σε όρους καταλληλότητας και προσαρμογής τους στα βασικά προβλήματα που χαρακτήριζαν τις συνορεύουσες περιοχές κατά την έναρξη της περιόδου 1994-99.

Η ανάλυση του κεφαλαίου αυτού θα συνοδεύεται από την προβολή χαρτών, κάθε φορά ανάλογα με την ενότητα και την θεματική.

4.1.1 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1994-99 (INTERREG ΙΙΑ, ΙΙΒ)

Για να προβούμε σε οποιαδήποτε αξιολόγηση των προγραμμάτων θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας τα γενικότερα προβλήματα που χαρακτήριζαν τις μεθοριακές περιοχές, τις οποίες στόχευσε το INTERREG ΙΙΑ και ΙΙΒ.

Συγκρινόμενη με την πρωτοβουλία INTERREG I, η διασυνοριακή συνεργασία της δέσμης Α του INTERREG II είδε μία διεύρυνση στον αριθμό των προγραμμάτων που υιοθετήθηκαν. Αυτό συνέβη κυρίως εξαιτίας της συμπερίληψης ενός μεγάλου αριθμού θαλασσίων και εξωτερικών συνόρων στις επιλέξιμες περιοχές.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα μια μεγαλύτερη ποικιλία στο είδος των συνόρων όσον αφορά στα βασικά γεωγραφικά και κοινωνικό-οικονομικά χαρακτηριστικά αλλά και στα διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας και παράδοσης στη αποκεντρωτική διασυνοριακή

συνεργασία. Έτσι, εντοπίστηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν κάποια ζητήματα, τα οποία αποτελούν την κοινή συνισταμένη του προγράμματος και τα οποία αναφέρονται παρακάτω:

- τα συνεχή μειονεκτήματα των συνοριακών περιφερειών τα οποία δεν εξαλείφθηκαν από την εγκαθίδρυση την Ενιαίας Αγοράς το 1992 και τα οποία προέρχονταν από τους συνοριακούς φραγμούς και την σχετική απομόνωση από το εθνικό κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον.

- η πρόκληση της εύρεσης του τρόπου μεταμόρφωσης αυτών των αδυναμιών σε ευκαιρίες.

- ο δυισμός των στρατηγικών στόχων που τείνει να περικλείει τους όρους «ένταξη» και «ανάπτυξη».

Σε όρους βαθμού απομόνωσης και κατάστασης συνεργασίας, οι ομάδες των συνόρων κατηγοριοποιήθηκαν χρησιμοποιώντας κάποια κριτήρια. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την προαναφερθείσα κατηγοριοποίηση καθώς και τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Κατηγοριοποίηση των Συνόρων σε όρους Απομόνωσης και Συνεργασίας στην αρχή της περιόδου 1994-99

Ομάδα Συνόρων	Κατάσταση Απομόνωσης	Κατάσταση Συνεργασίας
1. Τα σύνορα μεταξύ Ισπανίας, Πορτογαλίας, Γαλλίας (Νότιο-Δυτικής).	**Μ**	**Γ**
2. Τα σύνορα μεταξύ Ελλάδας, Ιταλίας και γειτονικών Βαλκανικών χωρών.	**Υ**	**Γ**
3. Τα σύνορα μεταξύ Γαλλίας (Νότιας, Νότιο-Ανατολικής), Ιταλίας, Ελβετίας.	**Μ**	**Γ**
4. Τα σύνορα μεταξύ Γαλλίας (Βόρειο-Ανατολικής), Γερμανίας, Βελγίου, Ολλανδίας, Λουξεμβούργου, Ελβετίας.	**Χ**	**Α** (Β: Γαλλία/Βέλγιο/Λουξεμβούργο))
5. Τα σύνορα μεταξύ Γερμανίας, Βελγίου, Ολλανδίας.	**Χ**	**Α**
6. Τα σύνορα μεταξύ Η.Β., Γαλλίας(Βόρειας), Βελγίου.	**Χ** (Μ: Η.Β./Γαλλίας)	**Β** (Α: Βέλγιο/Γαλλία)
7. Τα σύνορα μεταξύ Η.Β. και Ιρλανδίας	**Μ**	**Β**
8. Τα σύνορα μεταξύ Δανίας, Γερμανίας, Αυστρίας, Ελβετίας.	**Χ**	**Α** (Γ: Γερμανία /Αυστρία)
9. Τα σύνορα μεταξύ Γερμανίας, υπό προσχώρηση χωρών.	**Υ**	**Γ**
10. Τα σύνορα μεταξύ Σουηδίας, Νορβηγίας, Φινλανδίας, Δανίας και χωρών της Βαλτικής.	**Μ**	**Α**

11.	Τα σύνορα μεταξύ Σουηδίας, Φινλανδίας, Νορβηγίας, Ρωσίας και Εσθονίας	**Μ** (Υ: Φινλανδία/Ρωσία)	**Α** (Γ: Εξωτερικά Σύνορα)
12.	Τα σύνορα μεταξύ: Αυστρία, Ιταλία, υπό προσχώρηση	**Μ** (Υ: Εξωτ. Σύνορα)	**Γ** (Β: Αυστρία/Ιταλία)

Πηγή : Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Κατάσταση Απομόνωσης:
Υ: Υψηλή: Ανεπαρκής μεταφορικοί σύνδεσμοι (έλλειψη σημαντικών διασυνοριακών διαβάσεων, τούνελ, πορθμείων κτλ)
Μ: Μέση: Ύπαρξη σύνδεσης αλλά η καθημερινή επαφή μη εφικτή (εξαιτίας του χρόνου διέλευσης, της συχνότητας των υπηρεσιών, του κόστους)
Χ: Χαμηλή: Επαρκής σύνδεσμοι διαθέσιμοι και εφικτή καθημερινή επαφή(σε όρους άνεσης, κόστους και χρόνου συγκρινόμενες με τις αντίστοιχες στο εσωτερικό της χώρας)

Κατάσταση Συνεργασίας:
Α: Έντονη και μακροχρόνια ανεπίσημη συνεργασία και πλήρως ενσωματωμένη επίσημη συνεργασία σε επίπεδο σχεδιασμού και διαχείρισης των προγραμμάτων
Β :Ανεπίσημη Συνεργασία και μερική επίσημη σε επίπεδο σχεδιασμού και διαχείρισης των προγραμμάτων
Γ : Ανεπίσημη Συνεργασία μόνο

4.1.2 ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΑ

Σε σχέση με τις προκλήσεις που είχε να αντιμετωπίσει το INTERREG ΙΙΑ αναφορικά με τη διαφοροποίηση των προβλημάτων και των γεωγραφικών χαρακτηριστικών η συνολική οικονομική ενίσχυση και των 59 προγραμμάτων θα μπορούσε να θεωρηθεί περιορισμένη (περίπου 2,6 δις ECU), ποσό που είναι ίσο περίπου με τη βοήθεια που δόθηκε στην Ισπανία για τον πολυπεριφερειακό πρόγραμμα του Στόχου 1 (2.633 εκατ. Ε.).

Όπως έχει ήδη ειπωθεί, οι επιλέξιμες περιοχές του INTERREG ΙΙΑ ήταν ιδιαίτερα ετερογενής και κάλυπταν εσωτερικά και εξωτερικά με την Ε.Ε. σύνορα, θαλάσσια και ηπειρωτικά σύνορα, καθώς και σύνορα με διαφορετικό βαθμό απομόνωσης και διαφορετικό επίπεδο διασυνοριακής συνεργασίας, στοιχεία καθοριστικά για την επιτυχία ή όχι του προγράμματος. Σε αυτά έρχονται να προστεθούν η διαφορετικότητα των εγκεκριμένων προγραμμάτων τα οποία είχαν σημαντικές διαφορές ως προς το ύψος της χρηματοδότησης, των θεμελιωδών στόχων (ανάπτυξη, ενσωμάτωση, συνεργασία) και της στόχευσης

Προκειμένου να είμαστε σε θέση να εκτιμήσουμε την καταλληλότητα των στρατηγικών θεωρήθηκε αναγκαία η κατηγοριοποίηση όμως και των προγραμμάτων με βάση δύο χαρακτηριστικά κλειδιά που κυριαρχούσαν στη διαφορετικές διασυνοριακές περιφέρειες. Αυτά είναι ο βαθμός απομόνωσης ως ο πιο απλός τρόπος έκφρασης του είδους των

προβλημάτων και της κατηγορίας των συνόρων, και το ύψος χρηματοδότησης των προγραμμάτων του INTERREG ΙΙΑ για την αντιμετώπιση των βασικών προβλημάτων με κύριο μέσο το οικονομικό μέγεθος του προγράμματος.

Για τον βαθμό απομόνωσης έχουμε ήδη αναφερθεί για αυτό θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον να στραφούμε στο οικονομικό κριτήριο των προγραμμάτων.

4.1.2.1 ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΟΥ ΔΙΑΝΕΜΗΘΗΚΕ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΑ

Τα 59 προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ χωρίζονται στις εξής 3 κατηγορίες με βάση ύψος της χρηματοδότησης που έλαβαν:

-Προγράμματα μεγάλου μεγέθους (Μεγ.): πάνω από 65 Εκατομμύρια ECU

- Προγράμματα μεσαίου μεγέθους(Μ): από 18 Εκατομμύρια έως 65 εκατ. ECU

-Προγράμματα μικρού μεγέθους (Μικ.): λιγότερο από 18 Εκατομμύρια ECU

Τα προγράμματα μεγάλου μεγέθους καλύπτουν κυρίως περιφέρειες του στόχου 1 (με εξαίρεση το πρόγραμμα ιρλανδία/Η.Β Ουαλία) αν και μερικές περιφέρειες του ίδιου Στόχου καλύπτονται από μεσαίου μεγέθους προγράμματα (Κορσική/Σαρδινία, Nord-Pas-de-Calais).

Στον πίνακα 5 απεικονίζονται τα προγράμματα του INTERREG II με βασικό κριτήριο το οικονομικό τους μέγεθος (βλέπε χάρτη 3):

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΕΓΕΘΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ
E/P	569
GR/Εξωτ. Σύνορα	344
GR/I	158
IRL/UK: Ireland/NI	165
D/PL/CZ: Saxony	152
E/MRC	104
IRL/UK: Ireland/Wales	85
I/AL	82
D/PL: Brandenburg	75
B/F: PACTE	74
D/PL: POMERANIA	65

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ
E/F: Pyrénées	63
F/I: Alpes	58
F/UK: Nord-P-de Calais/Kent	45
B/D/NL: Maas-Rhein	37
F/UK: Rives/Manche	34
B/NL: Middengebied	34
F/I: Corsica/Sardinia	35
B/F/L: PED	31
D/F/CH: Oberrhein Mitte-Süd	26
D/A: Bavaria-Austria	25
D/F: Saar-Lor-Westpfalz	25
D/NL: EUROREGIO	23
D/NL: Ems-Dollart	23
I/CH	20
F/I: Corsical/Tuscany	19
B/F: West Flanders	18

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ
D/CZ: Bavaria/CZ	17
I/SLO	16
DK/S: Øresund	14
SF/RUS: Karelia	14
B/F: Ardennes	13
D/NL: Rhein-Waal	12
D/F: PAMINA	12
I/A	12
B/NL: Scheldemond	12
SF/S/N: North Calotte	11
A/H	11
DK/D: Sønderj/Schleswig	11
SF/S/N/RUS: Barents	11
SF/RUS: St Petersburg	10
A/SLO	9
D/L	8
F/CH: Jura	7
SF/S/N: Kvarken&MittSkandia	7
D/NL: Rhein-Maas-Nord	6
A/SK	6
S/N: Ett Gränslöst Samarbete	6
SF/EST	6
S/N: Nordens Gröna Bälte	6
F/CH: Rhône-Alpes	5
DK/D: Storstrøm/Ostholstein	5
D/A/CH: Bodensee/Hochrhein/Alpenrh	5
A/CZ	5
S/N: Inre Skandinavia	5
SF/S:Island	4
DK/D: Fyn/KERN	2
DK/Baltic: Bornholm	2
UK/MRC: Gibraltar	1

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: *Η σχέση μεταξύ βαθμού απομόνωσης και μεγέθους οικονομικής ενίσχυσης των προγραμμάτων του INTERREG ΙΙΑ*

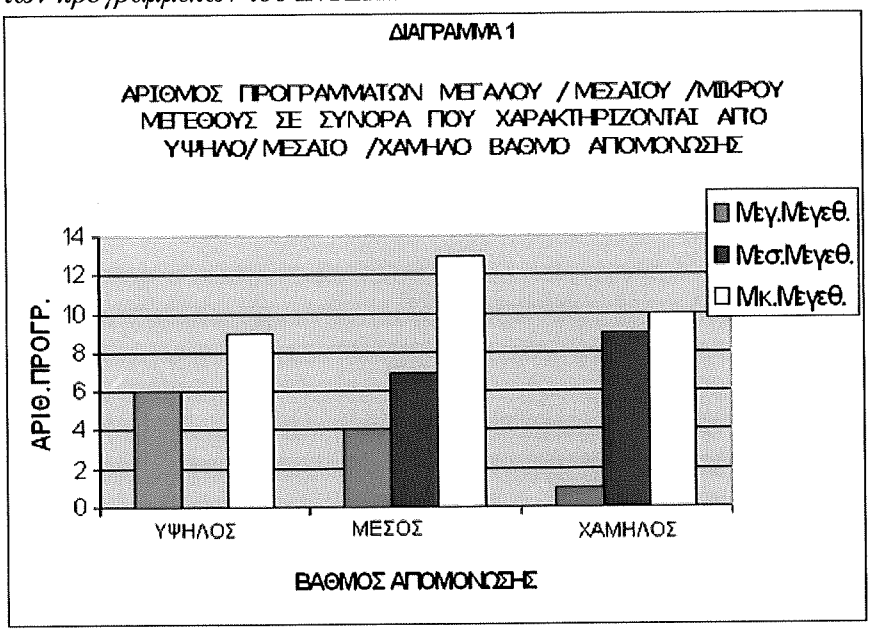

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Από το Διάγραμμα 1 γίνεται σαφές ότι τα προγράμματα μεγάλου μεγέθους απαντώνται σε περιοχές με σύνορα που χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό απομόνωσης ενώ αντίστοιχα οι περιοχές με μικρή και μεσαίο και μικρό βαθμό απομόνωσης χρηματοδοτούνται από πληθώρα μικρού και μεσαίου μεγέθους προγραμμάτων.

***ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2**: Η κατανομή των ευρωπαϊκών πόρων του INTERREG ΙΙΑ ανά θεματική και οικονομικό μέγεθος προγράμματος*

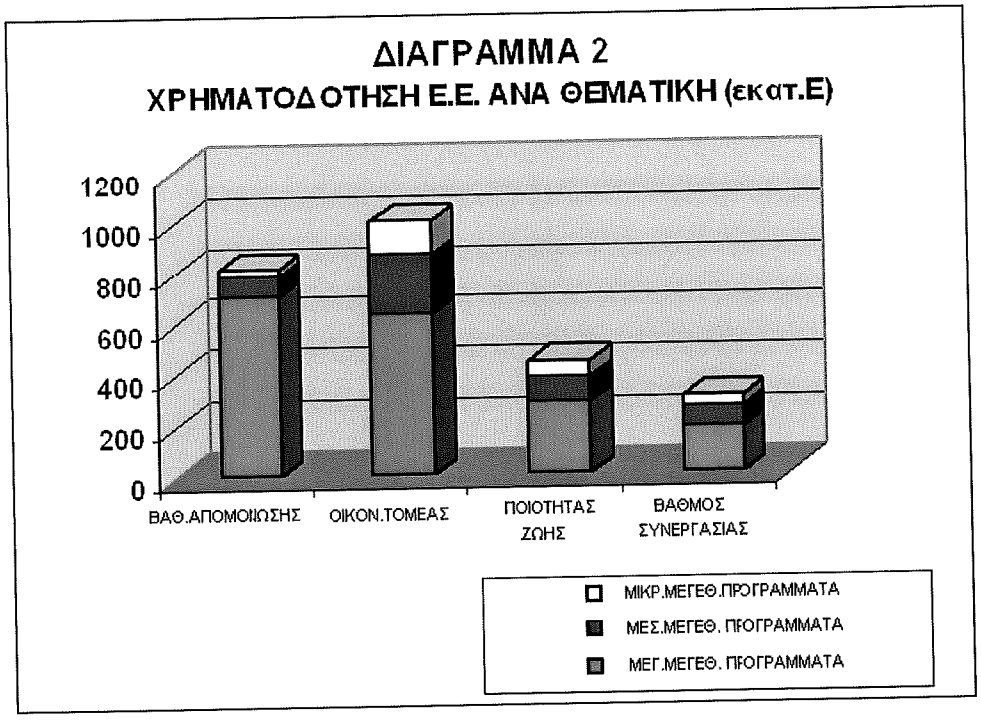

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Το διάγραμμα 2 δείχνει καθαρά ότι τα μεγάλου μεγέθους προγράμματα διέθεσαν αναλογικά το μεγαλύτερο μέρος των πόρων τους για τη βελτίωση του βαθμού απομόνωσης των συνοριακών περιφερειών τους. Μας δίνεται επίσης η δυνατότητα να παρατηρήσουμε ότι τα μεσαίου και μικρού μεγέθους προγράμματα δαπάνησαν σε απόλυτα ποσά το μεγαλύτερο μέρος των ενισχύσεων για την βελτίωση στον οικονομικό τομέα.

Τέλος, η μικρότερη δαπάνη των μικρότερων προγραμμάτων μπορεί να ιδωθεί στις προσπάθειες για τη βελτίωση της θεματικής του βαθμού απομόνωσης ενώ αντίστοιχα οι μεγαλύτερες για τα μεσαίου μεγέθους παρατηρούνται στη βελτίωση του οικονομικού τομέα.

Στο σημείο αυτό θα ήταν σημαντικό για την ανάλυση μας να ρίξουμε μια ματιά και στην κατανομή των προγραμμάτων ανά περιφέρεια, στον αριθμό των υποέργων ανά πρόγραμμα καθώς επίσης και το ύψος της χρηματοδότησης ανά υπο-έργο όπως αυτά έχουν προβληθεί σε χωρικό επίπεδο στους *Χάρτες 8, 9 και 10.*

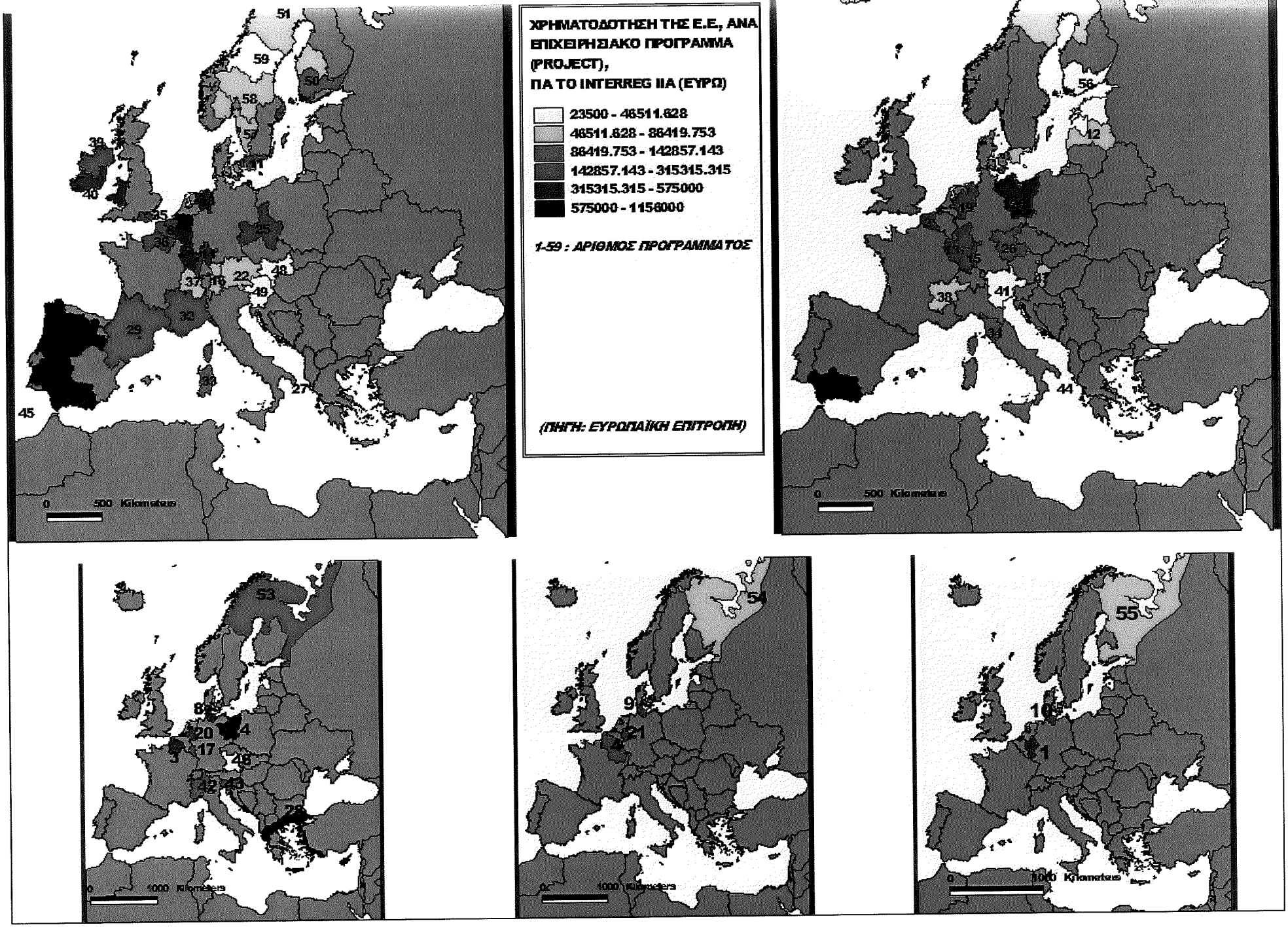
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε., ΑΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (PROJECT), ΠΑ ΤΟ INTERREG IIA (ΕΥΡΩ)
23500 - 46511.628
46511.628 - 86419.753
86419.753 - 142857.143
142857.143 - 315315.315
315315.315 - 575000
575000 - 1158000
1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 500 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers

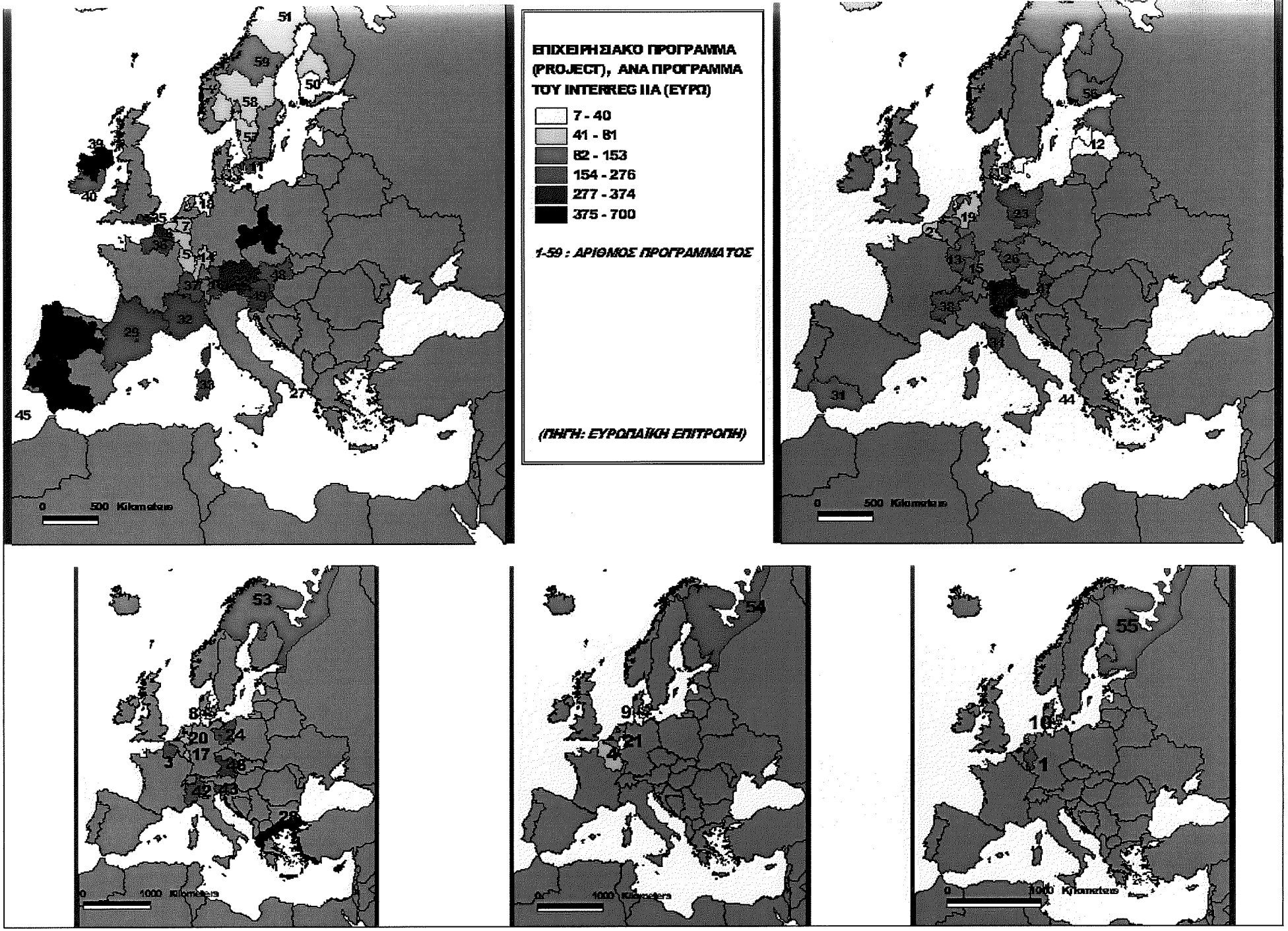
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (PROJECT), ΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ INTERREG IIA (ΕΥΡΩ)
7 - 40
41 - 81
82 - 153
154 - 276
277 - 374
375 - 700
1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 500 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers

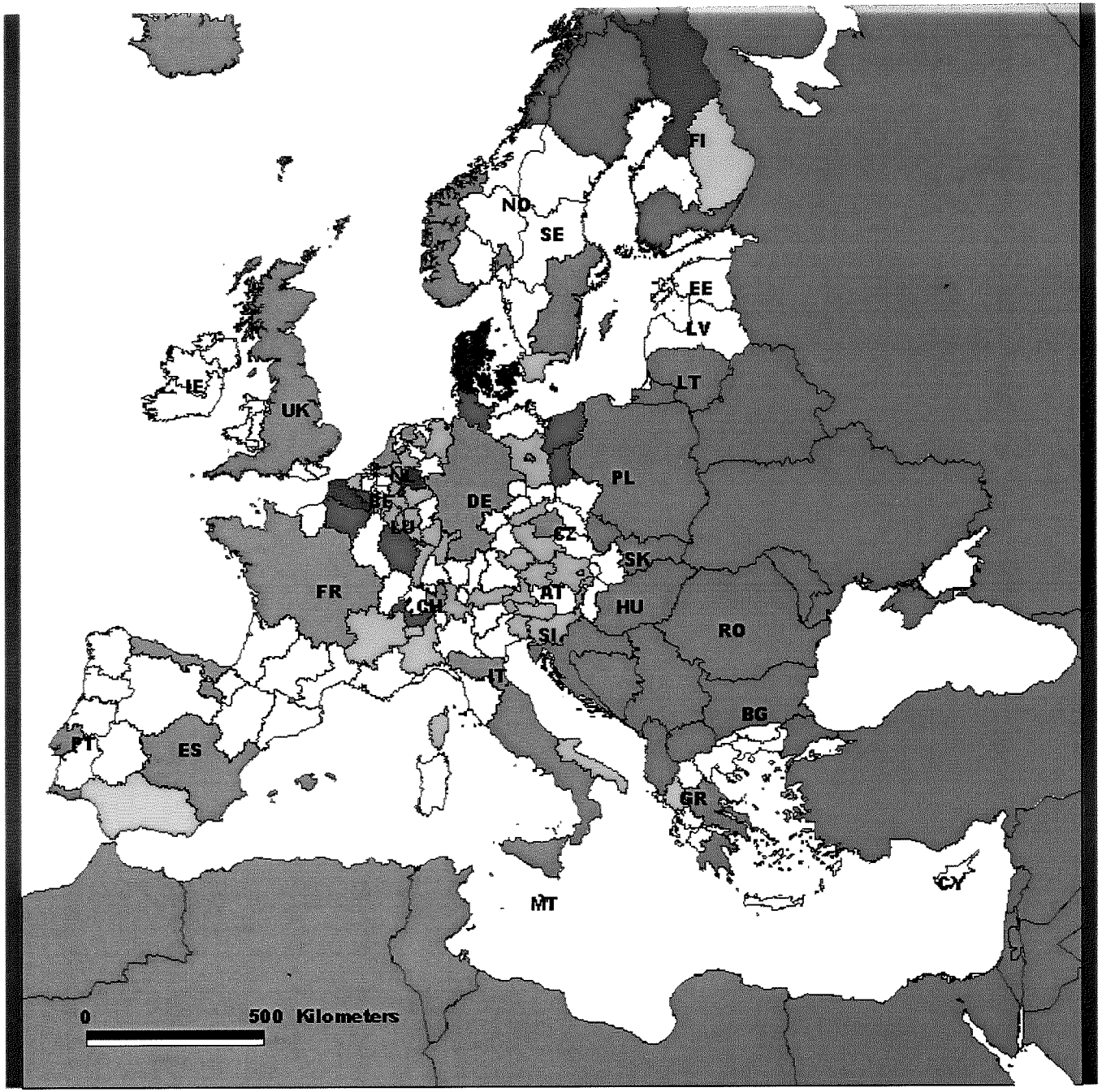

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ INTERREG IIA ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

(ΣΤΟΙΧΕΙΑ : EUROSTAT - 1998)

4.2 Η ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Η καταλληλότητα των στρατηγικών των προγραμμάτων εκτιμάται με δύο τρόπους: α. με όρους εστίασης της στρατηγικής και εναρμόνισης με τα βασικά προβλήματα όπως αυτά εντοπίστηκαν στην αρχή της περιόδου 1994-99 και β. τους τύπους της παρέμβασης που διενεργήθηκε από τα αντίστοιχα προγράμματα.

4.2.1 ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Τα αποτελέσματα όπως απεικονίζονται στα παρακάτω διαγράμματα μας δίνουν τη δυνατότητα να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητα της εστίασης των παρεμβάσεων. Σε γενικές γραμμές, υπάρχει μια ισχυρή σχέση μεταξύ τους είδους των συνόρων και της εστίασης των στρατηγικών που υιοθετήθηκαν από τα προγράμματα του INTERREG IIA, γεγονός που επιβεβαιώνει την καταλληλότητα της εστίασης τους. Είναι ξεκάθαρο ότι σε περιοχές με πολύ απομονωμένα σύνορα η στόχευση γίνεται στην προσπάθεια μείωσης της απομόνωσης ενώ αντίστοιχα μικρότερα ποσά δαπανώνται για περιφέρειες με σύνορα που χαρακτηρίζονται από μικρότερο βαθμό απομόνωσης και τελικά λίγοι είναι οι πόροι που ξοδεύονται για την μείωση της απομόνωσης σε εντελώς διαπερατά σύνορα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3,4,5 : ΕΣΤΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΒΑΣΕΙ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

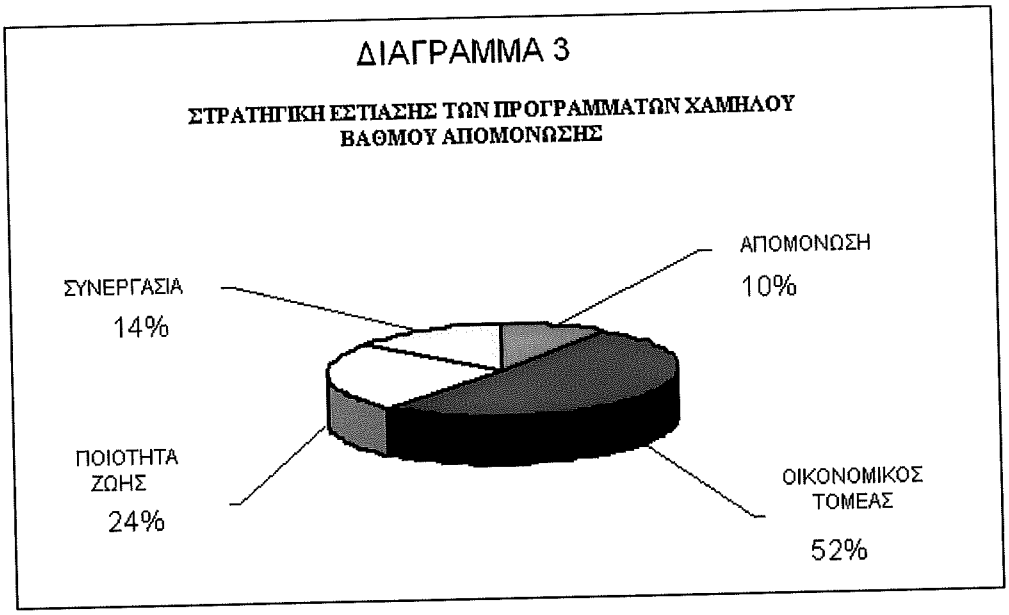

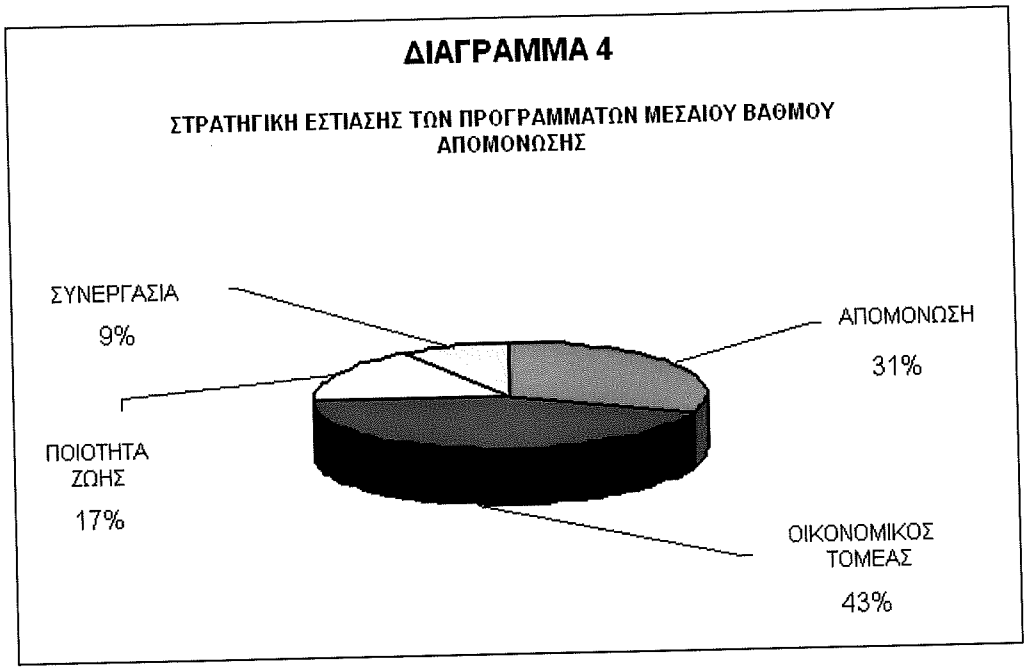

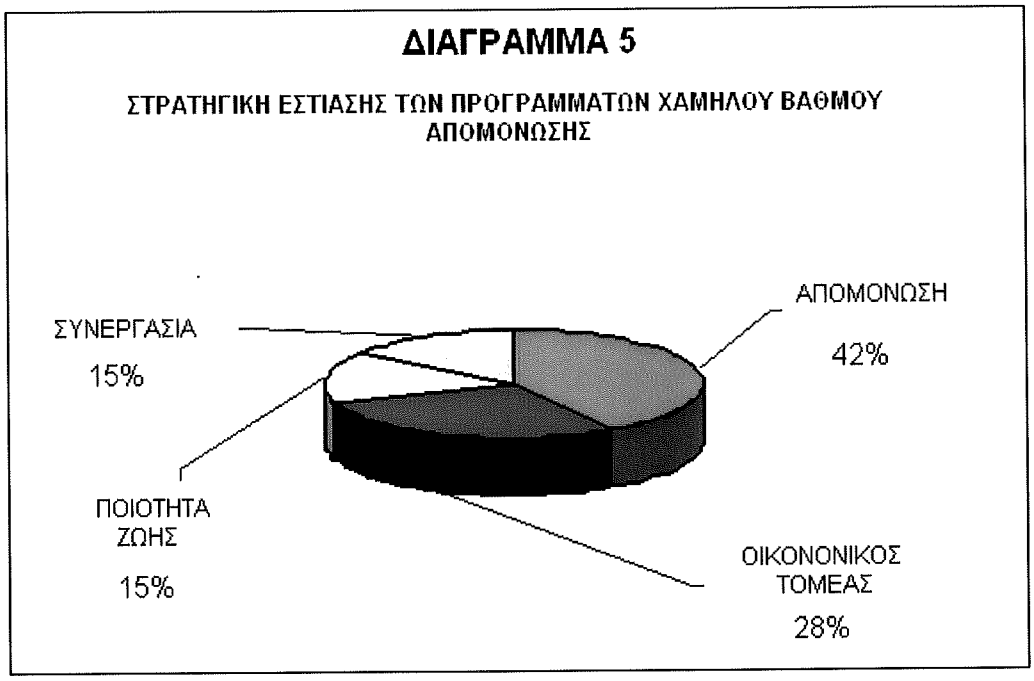

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ο πίνακας που ακολουθεί συνοψίζει τα θεμελιώδη προβλήματα και τις αντίστοιχες πολιτικές παρέμβασης για σύνορα που χαρακτηρίζονται από υψηλό, μέσο και χαμηλό βαθμό απομόνωσης.

Μπορεί εύκολα να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι και εδώ στην συντριπτική πλειοψηφία των προγραμμάτων υπάρχει μια αναλογία μεταξύ προβλήματος και παρέμβασης γεγονός που επαληθεύει την καταλληλότητα των στρατηγικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΥΨΗΛΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ.

Θεματική	Θεμελιώδη Προβλήματα	Τυπικές παρεμβάσεις (για όλα τα προγράμματα)	Στρατηγική εστίαση
Μείωση της απομόνωσης	▪ *Ανεπαρκής και/ή χαμηλή ποιότητα διασυνοριακών δομών (ειδικότερα στα εξωτερικά σύνορα)* ▪ *Αραιό μεταφορικό και τηλεπικοινωνιακό δίκτυο* ▪ *Γεωγραφικό Πλαίσιο: διαφοροποίηση, μεγάλες αποστάσεις ,περιφερειακή/ απομονωμένη* ▪	▪ *υποδομές* ▪ *μεταφορές* ▪ *σημεία διάσχισης συνόρων/ κόμβοι μεταφορών* ▪ *τηλεπικοινωνιακές και επικοινωνιακές εγκαταστάσεις*	▪ *Στρατηγική εστίαση στα προγράμματα GR/I, GR/Εξωτ., D/PL (Pomerania); I/AL* ▪ *Σε απόλυτους αριθμούς το μεγαλύτερο ποσό που ξοδεύτηκε για την εξάλειψη της απομόνωσης στα προγράμματα: GR/Ext'I και GR/I (πάνω από 80 Εκατ. Ευρώ το καθένα)*
Βελτίωση στο οικονομικό τομέα	▪ *Χαμηλή οικονομική ανάπτυξη/ελλείψεις στους παραγωγικούς τομείς/χαμηλή παραγωγικότητα* ▪ *Διαρθρωτικές αλλαγές: βιομηχανική αναδόμηση, μείωση της παραδοσιακής βιομηχανίας* ▪ *Κυριαρχία του πρωτογενούς τομέα/ Εσωστρεφών και ευάλωτων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (GR/I).* ▪ *Περιορισμέννη εκπαιδευτική παράδοση (σύνορα με τη Ρωσία)*	▪ *Επιχειρήσεις: υπηρεσίες υποστήριξης επιχειρήσεων/ ενδυνάμωση επιχειρηματικότητας* ▪ *Συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων: συνεργασία μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων /διασυνοριακές βιομηχανικές τοποθεσίες/βιομηχανικά πάρκα* ▪ *Αγροτικές περιοχές: Βελτίωση συνθηκών ζωής στις αγροτικές περιοχές, διαποίκιλση πόρων αγροτικού εισοδήματος* ▪ *Τουρισμός* ▪ *Γεωργία και δασοκομία* ▪ *Εκπαίδευση, έρευνα και ανάπτυξη: Εκπαίδευση για τις Μικρομεσαίες*	▪ *Στρατηγική εστίαση στα προγράμματα: A/Εξωτ., I/SLO, S/F/N/RUS:Barents, F/RUS:Karelia programmes* ▪ ▪ *Σε απόλυτους όρους το μεγαλύτερο ποσό χρημάτων δαπανήθηκε για τη βελτίωση του οικονομικού τομέα στο πρόγραμμα: GR/Εξωτερικά Σύνορα (Πάνω από 100 εκατ.ΕΥΡΩ)*
Βελτίωση της ποιότητας ζωής	▪ *Ανθρώπινο δυναμικό: Υψηλά επίπεδα ανεργίας/ Μεγάλες εισοδηματικές ανισότητες (Σύνορα με τη Ρωσία).* ▪ *Περιβαλλοντικά προβλήματα: μόλυνση στις αστικές περιοχές, προβλήματα ύδρευσης, προβλήματα λόγω εντατικής αγροτικής εκμετάλλευσης, οικολογικά προβλήματα στις παράλιες περιοχές και ελλιπής επίβλεψη: (GR/I)* ▪ *Έλλειψη διασυνοριακών συνδέσεων/ Πολιτισμικές διαφορές* ▪ *Έλλειψη βασικών εγκαταστάσεων και (GR/ Εξωτερικά Σύνορα)* ▪ *Παράνομη μετανάστευση (GR/I)*	▪ *Περιβαλλοντική προστασία:διαχείριση αποβλήτων και απορριμμάτων* ▪ *Ανθρώπινο δυναμικό: εκπαίδευση και απασχόληση* ▪ *Βελτίωση των διασυνοριακών πάρκων.*	▪ *Στρατηγική εστίαση στα προγράμματα: D/PL: Brandenburg, προγράμματα D/CZ* ▪ *Σε απόλυτους αριθμούς το μεγαλύτερο ποσό που ξοδεύτηκε για την βελτίωση της ποιότητας ζωής ανήκει στα εξής προγράμματα: GR/Εξωτερικά Σύνορα, D/PL/CZ:Saxony, D/PL:Brandenburg, GR/I (πάνω από 20εκατ. ΕΥΡΩ στο καθένα)*
Εμβάθυνση της συνεργασίας	▪ *Έλλειψη συνεργασιακής παράδοσης (συχνά εξαιτίας ιστορικών παραγόντων), δεκαετίες απομόνωσης.* ▪ *Έλλειψη θεσμικού πλαισίου/διαφοροποίηση θεσμικών δομών.* ▪ *Ελλιπής γνώση των συνθηκών πέραν των συνόρων σε τοπικό και*	▪ *Έρευνα και ανταλλαγή εμπειριών. Οικονομική και επιστημονική συνεργασία.* ▪ *Διασυνοριακός σχεδιασμός και σχετικές μελέτες.* ▪ *Επιχειρησιακό περιβάλλον και συνεργασία: Διοικητική εκπαίδευση.*	▪ *Στρατηγική εστίαση στα προγράμματα: D/PL/CZ: Saxony.* ▪ *Σε σχετικούς και απόλυτους όρους το μεγαλύτερο ποσό που δαπανήθηκε από την Ε.Ε. είναι για το παραπάνω πρόγραμμα (πάνω από 50 εκατ. ΕΥΡΩ.*

Θεματική	Θεμελιώδη Προβλήματα	Τυπικές παρεμβάσεις (για όλα τα προγράμματα)	Στρατηγική εστίαση
	περιφερειακό επίπεδο:(A/Εξωτ.) ▪ Μακρινές αποστάσεις και περιορισμένες ταξιδιωτικές πιθανότητες (σύνορα με Ρωσία)		

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΜΕΣΑΙΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ

Θεματική	Θεμελιώδη Προβλήματα	Τυπικές παρεμβάσεις (για όλα τα προγράμματα)	Στρατηγική εστίαση
Μείωση της απομόνωσης	▪ Γεωγραφικό παράγοντες: Παραθαλάσσια σύνορα-έλλειψη εδαφικής συνέχειας και επαρκών κόμβων (Pyrenees) ▪ Μεγάλες αποστάσεις (S/N;S/F;S/DK) ▪ Περιφερειακή θέση/ απομόνωση από τα κύρια κέντρα λήψης αποφάσεων και τις ευρωπαϊκές αγορές. ▪ Έλλειψη κόμβων μεταφορών και επικοινωνιακών συνδέσμων (F/I, F/CH, I/CH)	▪ Συντονισμένος διασυνοριακός σχεδιασμός / Οργάνωση μεταφορών στις διασυνοριακές περιοχές/ Βελτίωση συνδέσμων στις περιοχές αυτές ▪ Υποδομές: Δρόμους, Λιμάνια, Αεροδρόμια, Σιδηρόδρομος ▪ Βελτίωση διαπερατότητας Pyrenean (E/F) ▪ Ενέργεια και τηλεπικοινωνίες (IRL/NI) /Συντονισμός των επικοινωνιών (F/S/N) ▪ Αγροτική και ανάπτυξη και ανάπτυξη των νήσων (F/EST)	▪ ▪ Στρατηγική εστίαση στα προγράμματα: F/I:Corsical/Tuscany and IRL/W και πάνω από το 30% των επιδοτήσεων σε in F/I:Corsica/Sardinia, F/S/N, F/CH:Jura, IRL/NI ▪ Σε απόλυτους όρους το μεγαλύτερο ποσό που δαπανήθηκε ήταν για το πρόγραμμα E/P (πάνω από 190 εκατ. ΕΥΡΩ) αλλά επίσης και οι προϋπολογισμοί των προγραμμάτων IRL/NI, IRL/W για τη θεματική αυτή είναι αξιοσημείωτοι.
Βελτίωση στο οικονομικό τομέα	▪ Εξάρτηση από γεωργία /τουρισμό / υπηρεσίες (E/P, F/CH, F/I, I/CH) ▪ Ασθενές διασυνοριακό εμπόριο και ενσωμάτωση (E/F, F/I) ▪ Διασπορά τομέα Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (IRL/UK)/ κυριαρχία ΜΜΕ (E/P) / έλλειψη ΜΜΕ (S/F/N) ▪ Έλλειψη εναλλακτικής απασχόλησης/ ΑνεργίαLack of alternative employment / Unemployment, depopulation, ageing (S/N, S/F, S/DK) ▪ Περιορισμένη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και πανεπιστημίων (S/F/N) ▪ Απόσταση από κέντρα E&A (IRL/UK)	▪ Ανάπτυξη των δεξιοτήτων και της τεχνολογικής ικανότητας ▪ Προσανατολισμός στις εξαγωγές: δημιουργία δικτύων/ βελτίωση της γνώσης των αγορών/ ανάπτυξη του μάρκετινγκ και της βελτίωσης των προϊόντων. ▪ Διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης.(F/S/N) ▪ Ανάπτυξη επιχειρήσεων: Ανάπτυξη ΜΜΕ. ▪ Προώθηση του τουρισμού (F/EST) ▪ Ανάπτυξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού ▪ Διαποίκιλση στις γεωργικές δραστηριότητες και στη δασοκομία (E/F)	▪ Στρατηγική εστίαση στα προγράμματα:S/N, F/EST, F/S, F/S/N, ▪ F/I:Alpes, I/A, F/UK programmes, E/MRC, DK/S:Øresund, E/F:Pyrénées, E/P, F/CH:Rhône-Alpes, I/CH ▪ ▪ Σε απόλυτους αριθμούς το πρόγραμμα E/P δαπάνησε τα μεγαλύτερα ποσά (πάνω από 205 εκατ. ΕΥΡΩ),αλλά τα προγράμματα E/MRC, UK/NI, F/I:Alpes διέθεσαν όλα πάνω από 40 εκατ. ΕΥΡΩ για αυτή τη θεματική.

Θεματική	Θεμελιώδη Προβλήματα	Τυπικές παρεμβάσεις (για όλα τα προγράμματα)	Στρατηγική εστίαση
Βελτίωση της ποιότητας ζωής	▪ *Περιβάλλον: Θαλάσσια και ορεινά οικοσυστήματα, φυσικοί πόροι, διάβρωση των ακτών, μόλυνση των υδάτων, έλλειψης επιτήρησης και ενημερότητας.* ▪ *Κοινωνικά προβλήματα: ανεργία, εισροές μεταναστών(E/MRC,)/ χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού, γήρανση πληθυσμού, εξωτερική μετανάστευση (E/F)* ▪ *Έλλειψη ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης. (E/F)* ▪ *Χαμηλά επίπεδα υγείας και περίθαλψης (E/F), έλλειψη κοινών υπηρεσιών επειγουσών αναγκών (S/F/N)* ▪ *Πολιτισμικές και γλωσσικές διαφορές (S/F/N, DK/Baltics, F/EST)*	▪ *Περιβάλλον: Διατήρηση των φυσικών πόρων, προστασία του θαλασσίου και παράκτιου περιβάλλοντος (IRL/W) ποιότητα υδάτων, προστασία υδάτινων πόρων και καταπολέμηση ρύπανσης.* ▪ *Υποστήριξη κοινής ιστορικής, φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς.* ▪ *Σύστημα υγείας, απασχόληση και αποκατάσταση (S/N)* ▪ *Αραιοκατοικημένες περιοχές (F/S/N)*	▪ *Η Ποιότητα ζωής δεν ήταν στρατηγικός στόχος σε κανένα από τα προγράμματα.* ▪ *Σε απόλυτους όρους το μεγαλύτερο ποσό για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής δαπανήθηκαν στο πρόγραμμα E/P programme (περίπου 100 εκατ. ΕΥΡΩ), αλλά υψηλά ποσά δαπανήθηκαν και στα προγράμματα UK/NI (πάνω από 30 εκατ. ΕΥΡΩ).*
Εμβάθυνση της συνεργασίας	▪ *Ασθενείς σύνδεσμοι συνεργασίας σε όλες τις περιοχές εξαιτίας:* ▪ *έλλειψης συνεργασιακής παράδοσης/* ▪ *ασθενών θεσμικών συνδέσμων και ανάλογου θεσμικού πλαισίο* ▪ *μεγάλες γεωγραφικές αποστάσεις (S/F/N)* ▪ *δυσπιστία και πολιτικές δυσκολίες (IRL/NI)* ▪ *γλωσσικά εμπόδια (S/F/N)*	▪ *Ανάπτυξη μεταφορικών συνδέσμων* ▪ *Τουριστική και πολιτιστική συνεργασία* ▪ *Επιχειρηματική Συνεργασία* ▪ *Κοινά δίκτυα υπηρεσιών* ▪ *Οικονομική και επιστημονική συνεργασία* ▪ *Ειδικά μέτρα για την υπερκάλυψη των γλωσσικών εμποδίων (I/A)* ▪ *Συστήματα πληροφοριών μεταφορών (IRL/W)*	▪ *Η εμβάθυνση της συνεργασίας αποτέλεσε στρατηγική εστίαση στα προγράμματα: DK/Baltic:Bornholm και UK/MRC..* ▪ *Σε απόλυτους όρους το πρόγραμμα IRL/NI είχε το μεγαλύτερο προϋπολογισμό προσανατολισμένο στην θεματική της εμβάθυνσης της συνεργασίας had the largest budget to address deepening of cooperation*

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Θεμελιώδη προβλήματα και στρατηγικές αποκρίσεις σε προγράμματα που χαρακτηρίζονται από χαμηλό βαθμό απομόνωσης.

Θεματική	Θεμελιώδη Προβλήματα	Τυπικές παρεμβάσεις (για όλα τα προγράμματα)	Στρατηγική εστίαση
Μείωση της απομόνωσης	▪ *Ασθενείς μεταφορικοί και επικοινωνιακοί κόμβοι: κυκλοφοριακές συμφορήσεις, έλλειψη σύνδεσης μεταξύ δικτύων.* ▪ *Φυσικά εμπόδια (Ρήνος)*	▪ *Υποδομές* ▪ *Μεταφορές και συστήματα επικοινωνίας* ▪ *Χωρική δομή*	▪ *Η θεματική αυτή δεν αποτέλεσε στρατηγική εστίασης για κανένα από τα προγράμματα.* ▪ *Σε απόλυτες τιμές δεν υπήρχαν μεγάλες διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα προγράμματα.*
Βελτίωση στο οικονομικό τομέα	▪ *Έλλειψη διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων/ τοπικές αγορές χωρίς προσανατολισμό στις εξαγορές* ▪ *Σημασία παραδοσιακών και εύθραυστων βιομηχανικών τομέων, σοβαρά προβλήματα αναφορικά με την αλλαγή της δομής, την παρακμή*	*Τεχνολογία και καινοτομία/ E&A /επιστημονική συνεργασία* *Επιχειρηματική συνεργασία και αυξημένη πρόσβασης στις αγορές, ενίσχυση των ΜΜΕ, προώθηση και διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των αγορών*	▪ *Στρατηγική εστίαση σε όλα σχεδόν τα προγράμματα.* ▪ *Σε απόλυτους όρους τα προγράμματα με τη μεγαλύτερη δαπάνη για αυτή τη θεματική είναι τα: B/F:PACTE (πάνω από 50*

Θεματική	Θεμελιώδη Προβλήματα	Τυπικές παρεμβάσεις (για όλα τα προγράμματα)	Στρατηγική εστίαση
	της βιομηχανίας την σχετική υψηλή ανεργία ▪ Χαμηλή διασυνοριακή μεταφορά τεχνολογίας, περιορισμένη πυκνότητα E&A και μικρός ρόλος των πανεπιστημίων και απουσία εξειδικευμένου προσωπικού ▪ Ανεπαρκής χρήση της διασυνοριακής αγοράς εργασίας.	Τουρισμός Εκπαίδευση και απασχόληση, αγορά εργασίας Ανάπτυξη της περιφερειακής γεωργικής δομής	εκατ. ΕΥΡΩ)
Βελτίωση της ποιότητας ζωή	▪ Περιβάλλον: μόλυνση, επιπτώσεις κυκλοφοριακής συμφόρησης, έλλειψη φυσικών πόρων, μη αντιμετώπιση των προβλημάτων σε διασυνοριακό επίπεδο ▪ Έλλειψη διασυνοριακής πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας.	▪ Περιβάλλον: προστασία των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος, διαχείριση σπατάλης υδάτινων πόρων, αντιμετώπιση της μόλυνσης ▪ Χωρική σχεδίαση των πόλεων και της επαρχίας. ▪ Κοινωνική συνοχή, συνεργασία σε θέματα πολιτισμού, παιδείας, υγείας	▪ Στρατηγική εστίαση στα προγράμματα: B/NL:Middengebied, D/A/CH:Bodensee/Hochrhein/Alpen (από το 40% του ευρωπαϊκού κονδυλίου). ▪ Σε απόλυτες τιμές δεν υπήρχαν μεγάλες διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα προγράμματα.
Εμβάθυνση της συνεργασίας	▪ Σε γενικές γραμμές όχι κυρίαρχα προβλήματα αλλά κάποια εμπόδια στη συνεργασία: ▪ Διαφορετικά διοικητικά και νομικά πλαίσια (ειδικά στους τομείς της υγείας, της αγοράς εργασίας και της εκπαίδευσης ▪ Έλλειψη συνεργασιακής παράδοσης (Ardennes) ▪ Ελλιπής γνώση του δυναμικού και των πιθανοτήτων/ ασθενείς δομές επίσημης συνεργασίας ▪ Σε κάποιες περιπτώσεις γλωσσικά εμπόδια	▪ Κοινωνική ενσωμάτωση, κοινωνικό-πολιτιστικά δίκτυα ▪ Διασυνοριακά δίκτυα, ανταλλαγή εμπειριών ▪ Διασυνοριακή αστική ανάπτυξη	▪ Η θεματική αυτή δεν αποτέλεσε στρατηγική εστίασης για κανένα από τα προγράμματα.

Πηγή για τους πίνακες 3,4,5: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

4.2.1.1 ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΓΑΛΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

Οι στρατηγικές οι οποίες αναπτύχθηκαν από τα 11 μεγαλύτερα προγράμματα του Interreg ήταν σε μεγάλο βαθμό οι κατάλληλες, καθώς ο όγκος των οικονομικών πόρων κατανεμήθηκε σε εκείνες τις προτεραιότητες και τα μέτρα τα οποία επέτρεψαν τον χειρισμό των σημαντικότερων «προβλημάτων κλειδιών» που προσδιορίστηκαν στις σχετικές οριοθετημένες περιοχές στην αρχή της προγραμματικής περιόδου.

Σε όλα τα προγράμματα η κοινοτική βοήθεια ανά θεματική δείχνει ότι οι παρεμβάσεις εστιάστηκαν κυρίως στην μείωση της τρέχουσας κατάστασης απομόνωσης (39%) και στην βελτίωση του οικονομικού τομέα (35%). Ένα άλλο σημαντικό θέμα είναι το πολύ μικρό μέρος πόρων που προορίσθηκε για τα μέτρα βελτίωσης της παρούσας κατάστασης διασυνοριακής συνεργασίας (10%), το οποίο μπορεί να θεωρηθεί αδυναμία των στρατηγικών αυτών από την άποψη του χαμηλού βαθμού συνεργασίας που κυριαρχούσε στην αρχή της προγραμματικής περιόδου.

Όλα όσα ειπώθηκαν φαίνονται παραστατικά στο διάγραμμα 6:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: *Η ενίσχυση των προγραμμάτων μεγάλου μεγέθους ανά θεματική*

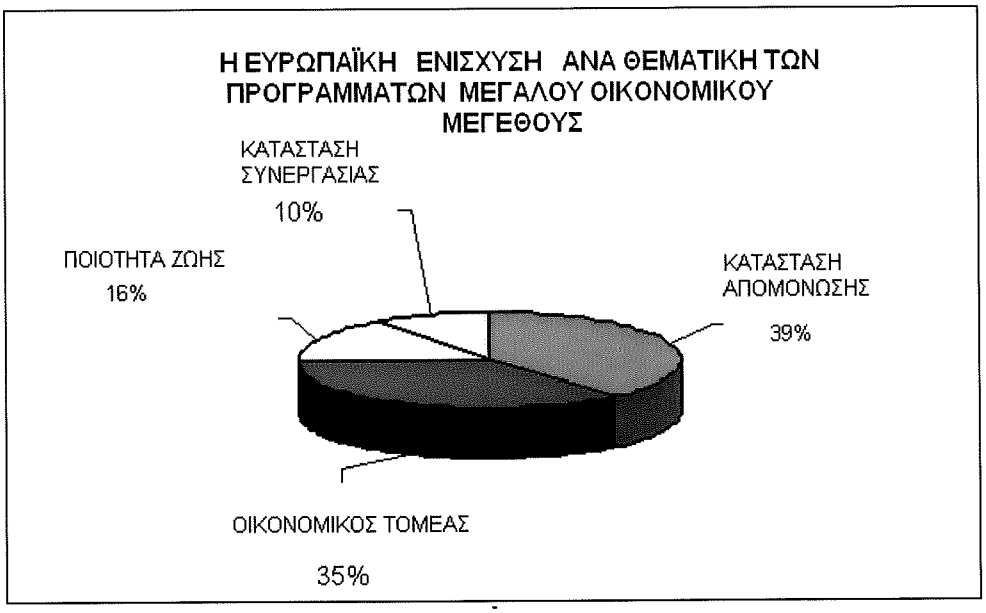

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ανάμεσα στα διάφορα προγράμματα που υιοθετήθηκαν για την περίοδο 1994-99 μπορεί κανείς να παρατηρήσει σημαντικές διαφορές στις αντίστοιχες στρατηγικές προσεγγίσεις.

Τα 7 προγράμματα Ελλάδας, Ιταλίας,Ισπανίας, Πορτογαλίας, Ιρλανδίας, και τα προγράμματα του Ηνωμένου Βασιλείου, είχαν ως πρώτη προτεραιότητα την μείωση της απομόνωσης καθώς και την «ανάπτυξη» ως ευρύτερη θεματική.

Τα 3 προγράμματα τα οποία κάλυπταν τα εξωτερικά σύνορα της Γερμανίας υιοθέτησαν μία ελαφρώς πιο ισορροπημένη στρατηγική προσέγγιση η οποία χαρακτηριζόταν παρόλα αυτά από αδυναμίες ιδίως στον τομέα της συνεργασίας.

Το πρόγραμμα Nord-Pas-de-Calais/Picardie/Hainaut (F/B) υιοθέτησε μία προσέγγιση καθαρά αφιερωμένη στην διασυνοριακή συνεργασία, η οποία διασυνέδεσε μέτρα που στόχευαν στην βελτίωση της οικονομικής συνοχής και της ποιότητας ζωής.

4.2.1.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΡΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

Οι προγραμματικές στρατηγικές που υιοθετήθηκαν από τα μετρίου μεγέθους προγράμματα του INTERREG IIA υπήρξαν σε μεγάλο βαθμό κατάλληλες και συνεκτικές. Ο όγκος των οικονομικών πόρων κατανεμήθηκε σε εκείνες τις προτεραιότητες και τα μέτρα τα οποία επέτρεψαν την ορθή διαχείριση των σημαντικότερων προβλημάτων που προσδιορίστηκαν στις σχετικές οριοθετημένες περιοχές στην αρχή της προγραματικής περιόδου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: *Η κατανομή των πόρων ανά θεματική στα προγράμματα μεσαίου οικονομικού μεγέθους*

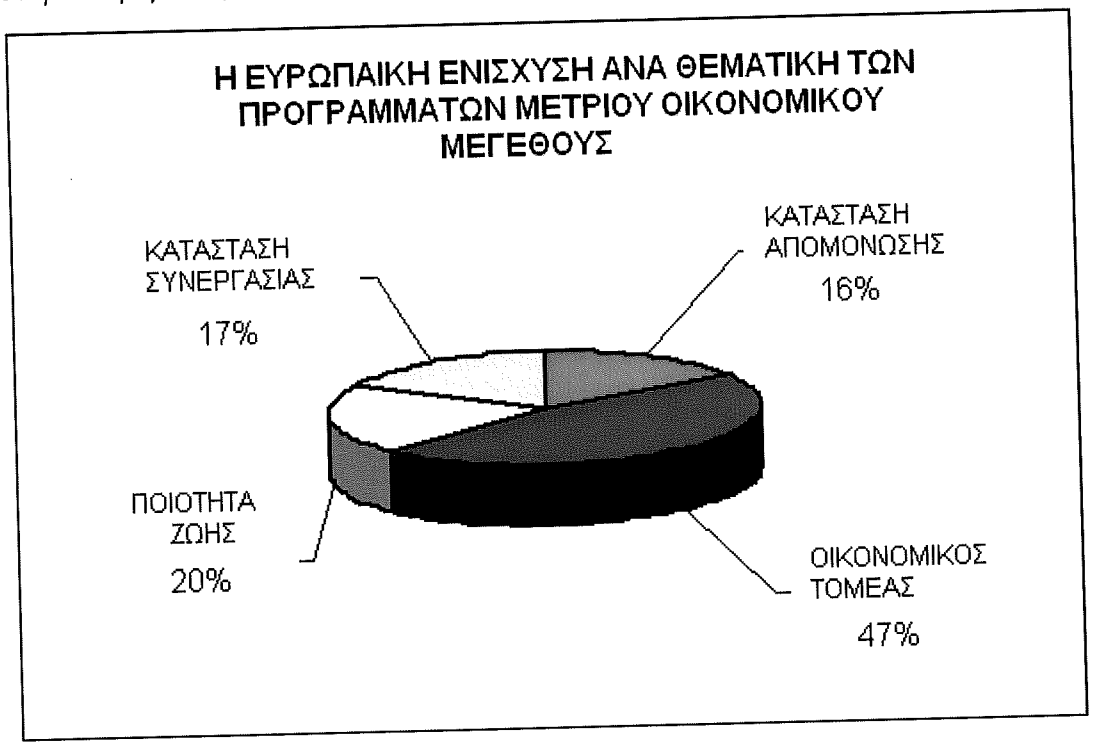

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η, ανά θεματική, κατανομή της αρχικής Κοινοτικής βοήθειας στα 16 προγράμματα δείχνει ότι οι παρεμβάσεις εστιάστηκαν κυρίως στην βελτίωση της οικονομικής δομής (47%)και την ποιότητα ζωής (20%). Μέτρα τα οποία στόχευαν στην βελτίωση της τρέχουσας κατάστασης συνεργασίας (17%) και στην μείωση του βαθμού απομόνωσης (16%) έπαιξαν λιγότερο σημαντικό ρόλο.

Παρά τη γενίκευση που διατυπώθηκε παραπάνω μπορούν να εντοπιστούν σημαντικές διαφορές στις ξεχωριστές στρατηγικές προσεγγίσεις των 16 αυτών προγραμμάτων. Παραδείγματος χάρη τα προγράμματα "Corsica/Sardinia" και "Corsica/Tuscany" υιοθέτησαν στρατηγικές με υψηλή εστίαση και προσανατολισμό στην ανάπτυξη, καθώς ο όγκος της κοινοτικής υποστήριξης κατανεμήθηκε σε μέτρα βελτίωσης αστικών, λιμενικών και αερολιμενικών υποδομών στα σημεία επαφής κάθε περιοχής

4.2.1.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

Και οι προγραμματικές στρατηγικές οι οποίες υιοθετήθηκαν από τα μικρότερα προγράμματα του INTERREG IIA ήταν κατάλληλες και περιεκτικές, καθώς ο όγκος των οικονομικών πόρων διαμοιράστηκε σε εκείνες τις προτεραιότητες και τα μέτρα τα οποία επέτρεψαν τον αποτελεσματικό χειρισμό των θεματικών προβλημάτων που προσδιορίστηκαν στις σχετικές περιφέρειες.

Το παρακάτω διάγραμμα αναπαριστά τον τρόπο με τον οποίο μοιράστηκαν οι πόροι των προγραμμάτων οικονομικού μεγέθους:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: *Η κατανομή των πόρων ανά θεματική για τα μικρού μεγέθους προγράμματα*

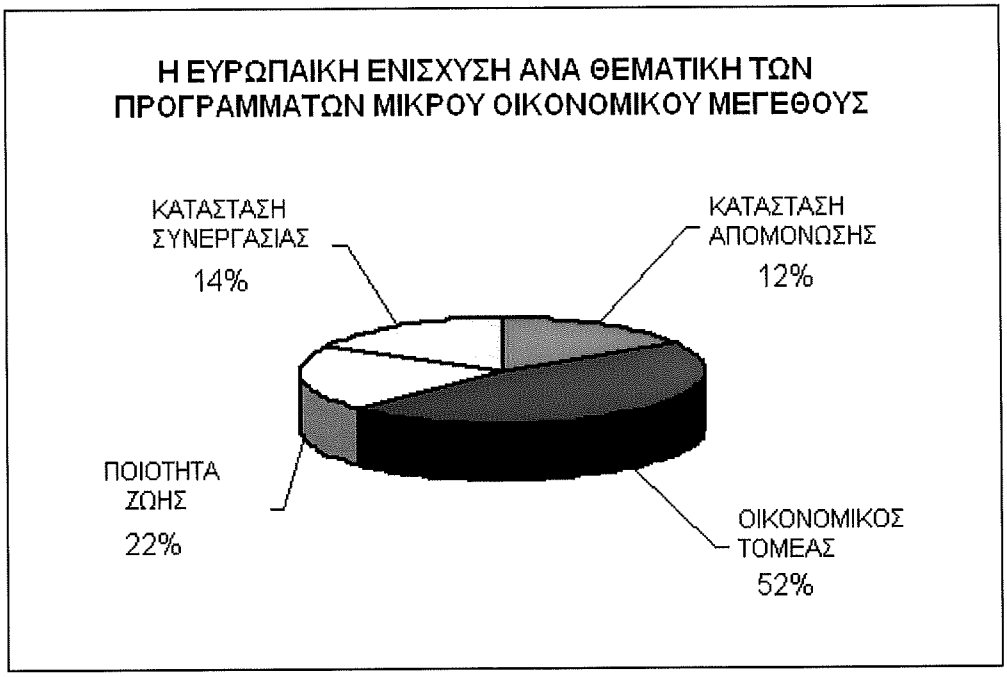

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Σύμφωνα με αυτό μία θεματική αξιολόγηση της κοινοτικής βοήθειας που κατανεμήθηκε σε όλα τα μικρότερα προγράμματα του INTERREG IIA, δείχνει ότι τα μέτρα εστιάστηκαν κυρίως στην βελτίωση της οικονομικής δομής (52%) και την ποιότητα ζωής (22%). Σημαντικές ήταν επίσης και οι προγραμματικές παρεμβάσεις οι οποίες στόχευαν στην βελτίωση της τρέχουσας κατάστασης συνεργασίας (14%). Μέτρα τα οποία ασχολήθηκαν ρητά με την μείωση της απομόνωσης ήταν γενικά μικρής σημασίας, το οποίο και φαίνεται από το μικρό μερίδιο υποστήριξης που κατανεμήθηκε σε αυτό το θέμα (12%).

Το πιθανό εύρος προτεραιοτήτων και σχετικών μέτρων που θα μπορούσαν να υιοθετηθούν υπήρξε παρόλα αυτά πολύ περιορισμένο εξαιτίας του μετριότατου ύψους χρηματοδότησης που ήταν διαθέσιμο σε κάθε πρόγραμμα. Ωστόσο, παρατηρεί κανείς μερικές διαφορές στις

ξεχωριστές στρατηγικές προσεγγίσεις οι οποίες υιοθετήθηκαν από τα μικρότερα προγράμματα INTERREG IIA. Επί παραδείγματι τα προγράμματα INTERREG IIA κατά μήκος των εξωτερικών συνόρων της Φινλανδίας, της Σουηδίας, της Γερμανίας, της Αυστρίας και της Ιταλίας, υιοθέτησαν πολιτικές με κύρια εστίαση στην βελτίωση της οικονομικής δομής ή της ποιότητας ζωής, αν και πολύ συχνά χαρακτηρίζονταν από αδυναμίες, ιδίως στο πεδίο της συνεργασίας ενώ αντίθετα ένας μεγάλος αριθμός προγραμμάτων που κάλυπταν περιοχές χαρακτηριζόμενες από μέσο ή χαμηλό βαθμό απομόνωσης, υιοθέτησαν διασυνοριακές στρατηγικές συνεργασίας υψηλής εστίασης με μία σειρά μέτρων που στόχευαν στην βελτίωση της οικονομικής δομής τέτοια παραδείγματα είναι τα εξής: "Fyns Amt/ KERN" και "Storstrøm/Ostholstein", "Champagne-Ardenne/Wallonie" .

4.2.2 ΕΙΔΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ

Μία σύνοψη των προγραμματικών στρατηγικών που λήφθηκαν υπόψη πιο πάνω, δείχνει ότι εμπίπτουν σε δύο μεγάλες κατηγορίες σε σχέση με τον προσανατολισμό τους:

α. τις «στρατηγικές ανάπτυξης» και

β. τις «διασυνοριακές στρατηγικές συνεργασίας». Οι πρώτες υπάρχουν σε μεγαλύτερα προγράμματα και αφορούν σε σύνορα με υψηλό/μέσο βαθμό απομόνωσης. Οι δεύτερες είναι συνήθεις σε μικρότερα προγράμματα και σύνορα που χαρακτηρίζονται από χαμηλό/μέσο βαθμό απομόνωσης. Υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στις διασυνοριακές στρατηγικές συνεργασίας, με κάποιες από αυτές να είναι πολύπλευρες(«ισορροπημένες και ενοποιημένες»), ενώ άλλες να εστιάζονται σε ένα

στρατηγικό θέμα. Υπάρχουν επίσης και κάποιες, οι οποίες δεν έχουν συγκεκριμένη εστίαση.

Οι τύποι που προαναφέραμε αναφέρονται κάπως πιο αναλυτικά παρακάτω:

- **Στρατηγικές ανάπτυξης υψηλής εστίασης.** Έχουν ως προτεραιότητα την μείωση της απομόνωσης καθώς οι περισσότερες απο τις πηγές του προγράμματος κατανεμήθηκαν σε επενδύσεις μεταφορικών και επικοινωνιακών υποδομών, ενω σχετικά λιγοστοί πόροι σε μέτρα βελτίωσης της κατάστασης συνεργασίας. Οι στρατηγικές αυτές υπάρχουν σε μεγαλύτερα προγράμματα INTERREG IIA και σε μερικά μετρίου μεγέθους προγράμματα που καλύπτουν κυρίως σύνορα χωρών συνοχής και περιοχές του Στόχου 1:
  - μεγάλα προγράμματα: Ισπανία/Πορτογαλία, Ιρλανδία/H.B., Ελλάδα/Εξωτ. Σύνορα
  - μετρίου μεγέθους προγράμματα: Corsica/Sardinia, Corsica/Tuscany

- **Ισορροπημένες και ενοποιημένες διασυνοριακές στρατηγικές συνεργασίας.** Συνδυάζουν μέτρα που στοχεύουν στην βελτίωση της οικονομικής δομής (ανάπτυξη επιχειρήσεων, συνεργασία Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, E&A, τουρισμός, εκπαίδευση/εξειδίκευση) με παρεμβάσεις που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής (συνεργασία στην υγεία και τις υπηρεσίες εκτάκτου ανάγκης, περιβάλλον, πολιτισμός και ΜΜΕ). Οι στρατηγικές αυτές υπάρχουν σε μετρίου μεγέθους και μικρότερα προγράμματα INTERREG IIA κυρίως κατά μήκος ημιδιαπερατών ή διαπερατών περιοχών. Παραδείγματα:
  - προγράμματα μετρίου μεγέθους: D/NL (Ems Dollard, EUREGIO), B/NL (Middengebied)
  - μικρά προγράμματα: D/F(PAMINA), D/LUX

- **Διασυνοριακές στρατηγικές συνεργασίας υψηλής εστίασης.** Εστιάζονται σε ένα στρατηγικό θέμα (βελτίωση της οικονομικής δομής ή ποιότητα ζωής) και

αποτελούνται από μία σειρά διασυνδεδεμένων μέτρων. Οι στρατηγικές αυτές υπάρχουν κατά μήκος πολλών συνόρων που καλύπτονται κυρίως από μικρότερα προγράμματα INTERREG IIA, μερικές φορές όμως έχουν αδυναμίες στην διασυνοριακή προσέγγισή τους (εξωτερικά σύνορα ή σύνορα με μια πρώτη εμπειρία με το INTERREG το 1994-99). Παραδείγματα αυτών αποτελούν τα:

- Εξωτερικά σύνορα Φινλανδίας και Σουηδίας, εξωτερικά σύνορα Αυστρίας, εξωτερικά σύνορα Γερμανίας
- Εσωτερικά σύνορα: DK/D: FynsAmt/Kern, Storstrom/Ostholstein

➢ **Διασυνοριακές στρατηγικές συνεργασίας χωρίς εστίαση.** Επεδίωκαν σε μεγάλο βαθμό να καλλιεργήσουν την διασυνοριακή συνεργασία, δεν ήταν επακριβώς εστιασμένες εν σχέση είτε προς τους στόχους είτε προς τα προβλήματα κλειδιά και κατά την διάρκεια της υλοποίησης έγιναν έρμαια των απαιτήσεων συγκεκριμένων ομάδων δικαιούχων. Υπήρχαν κατά μήκος πολλών «ενδιάμεσων» συνόρων και ιδίως συνόρων τα οποία συμπεριλαμβάνονταν στο INTERREG για πρώτη φορά την περίοδο 1994-99 (και ως τέτοια δεν είχαν εγκαθιδρυμένη διασυνοριακή συνεργασία ή κοινή στρατηγική προσέγγιση). Τέτοιες στρατηγικές χαρακτηρίζονταν συχνά από σημαντικό επαναπρογραμματισμό κατά την υλοποίηση, δηλαδή αλλαγές στον οικονομικό επιμερισμό μεταξύ μέτρων και προτεραιοτήτων. Παραδείγματα:

- UK/F

4.2.3 ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ

Η επισκόπηση των ρυθμών απορρόφησης περιορίστηκε από την έλλειψη δεδομένων και από το γεγονός ότι η κύρια ανάλυση διενεργήθηκε από ομάδα συνοριακών (από κοινού) και όχι μεμονωμένων προγραμμάτων. Χρησιμοποιώντας τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα (ρυθμοί δέσμευσης των πόρων) αυτό που θα

μπορούσε να εξαχθεί σαν γενικό συμπέρασμα είναι ότι οι ρυθμοί δέσμευσης ήταν γενικά ικανοποιητικοί, κυμαινόμενοι από 97% έως 104%.

Στο τέλος του 1999 υπήρχαν δύο εξαιρέσεις στον παραπάνω κανόνα : ομάδες συνόρων GR/I, GR/Εξωτερικά Σύνορα, I/AL Δέσμη Β (ΕΛΛΑΔΑ), Δέσμη Β (I/GR) και B/F: PACTE και F/UK: Nord-Pas-de Calais/ Kent όπου οι ρυθμοί διαστρεβλώθηκαν από την απόδοση ενός πολύ μικρού αριθμού προγραμμάτων, κυρίως εξαιτίας καθυστέρησης στην υλοποίηση. Οι τελικοί ρυθμοί δέσμευσης πάντως (2001) ήταν πολύ υψηλότεροι, εμπίπτοντας στην ίδια έκταση όπως τα υπόλοιπα προγράμματα.

4.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΟΥ INTERREG IIB

Κατα την διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 1994-99 παρουσιάστηκε μία νέα δέσμη του INTERREG II ως συνέχεια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας REGEN (1989-1993). Στόχευε στο να ολοκληρώσει και να ενοποιήσει επιλεγμένα ενεργειακά δίκτυα (συνδέσεις φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού) στην Ελλάδα, μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας καθώς επίσης μεταξύ Ισπανίας και Πορτογαλίας. Το INTERREG IIB υποστήριξε 3 προγράμματα στα οποία είχε αρχικά επιμεριστεί συνολική υποστήριξη ύψους 512 εκ Ευρώ.

Συγκρινόμενη με την διαθέσιμη Κοινοτική υποστήριξη για τα 59 προγράμματα του INTERREG IIA, η υποστήριξη για όλα τα προγράμματα της δέσμης Β υπήρξε σημαντική. Συγκρινόμενη όμως με άλλες δεσπόζουσες παρεμβάσεις Διαρθρωτικών Πόρων, η υποστήριξη της δέσμης Β δεν ήταν ούτε καν στο επίπεδο της αρχικής Κοινοτικής υποστήριξης που επιμερίστηκε μόνο στο πρόγραμμα του Πορτογαλικού πολυ-ζωνικού στόχου 1, ο οποίος ήταν αφιερωμένος στην περιβαλλοντική και αστική ανανέωση (569 εκατ.Ε.).

Αν λάβει κανείς υπόψη του τα σημαντικότερα γεωγραφικά και κοινο-οικονομικά στοιχεία βάσης των σχετικών περιοχών, μπορεί να δει ότι τα προγράμματα του INTERREG IIB υλοποιήθηκαν μόνο κατά μήκος συνόρων τα οποία χαρακτηρίζονται απο υψηλό ή μετριο βαθμό απομόνωσης. Δηλαδή:

- 2 προγράμματα INTERREG IIB υλοποιήθηκαν κατά μήκος συνόρων τα οποία χαρακτηρίζονταν από υψηλό βαθμό απομόνωσης. Το πρόγραμμα στην Ελλάδα και το πρόγραμμα μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας ήταν αφιερωμένα στην επέκταση και ενοποίηση των ενεργειακών δικτύων. Τα προγράμματα αυτά αντιπροσώπευαν

το 55,6% όλων των αρχικών πόρων τα οποία επιμερίστηκαν στη συγκεκριμένη δέσμη ολόκληρης της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας (284,4 εκ. Ευρω)

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα INTERREG IIB για το φυσικό αέριο υλοποιήθηκε ανάμεσα στην Ισπανία και την Πορτογαλία, ένα σύνορο το οποίο χαρακτηρίζεται από μέσο βαθμό απομόνωσης. Στο Ισπανο-Πορτογαλικό πρόγραμμα αποδόθηκε 44,4% της συνολικής αρχικής υποστήριξης ολόκληρου της δέσμης Β κατά τα έτη 1994-99.

4.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ INTERREG IIB ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΣΥΝΟΡΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΥΨΗΛΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ.

Οι στρατηγικές των προγραμμάτων INTERREG IIB υπήρξαν συνεπείς με τα προβλήματα τομέων τα οποία ανέλαβαν να διευθετήσουν. Άξια σημείωσης, η έλλειψη αγωγών αερίου στο πρόγραμμα Ισπανία/Πορτογαλία και η αρχική εισαγωγή συνολικά του φυσικού αερίου στην Ελλάδα, καθώς και η σημασία εγκαθίδρυσης ηλεκτρικής διασύνδεσης ανάμεσα στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι παρεμβάσεις συντονίστηκαν με άλλα προγράμματα της Ε.Ε. και υπέστησαν σχετικά μικρές μετατροπές κατά την υλοποίηση, με εξαίρεση το πρόγραμμα Ηλεκτρικών Διασυνδέσεων μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας.

Συνοπτικά τα σημαντικότερα «προβλήματα κλειδιά» αναφορικά με την αρχική κατάσταση των δικτύων φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού που επικρατούσε στην Ελλάδα στην αρχή της προγραμματικής περιόδου έχουν ως εξής:

- Ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας έδωσε δυναμική ώθηση στις ανάγκες της χώρας σε φυσικό αέριο, ήταν όμως εξαρτώμενος από την κατανάλωση ενέργειας και απαιτούσε σταδιακά την απελευθέρωση της αγοράς της παραγωγής ηλεκτρισμού. Αυτό χρειαζόταν επέκταση συστημάτων μεγάλης κλίμακας προκειμένου να αυξηθεί η δυνατότητα μετάδοσης και τα επίπεδα παροχής σε βιομηχανικούς καταναλωτές. Ιδιαιτέρως έπρεπε να επιταχυνθεί η

δημιουργία υποδομών εισαγωγής και μετάδοσης αερίου σε περιοχές που είχαν έλλειψη τέτοιων εγκαταστάσεων.

- Αναφορικά με τα ηλεκτρικά δίκτυα ενέργειας, η Ελλάδα είχε μεγάλη ανάγκη να ολοκληρώσει μείζονες ηλεκτρικές διασυνδέσεις με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση και να αναβαθμίσει την μετάδοση και διανομή ηλεκτρική ενέργειας εντός της χώρας (να αυξήσει την αξιοπιστία και των δύο συστημάτων). Οι ενέργειες αυτές ήταν απαραίτητες ώστε να ενσωματωθεί αποτελεσματικά η Ελλάδα σε μια κοινή ευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και να καταστεί ικανή να αναπτύξει εξαγωγικές πρωτοβουλίες στην περιοχή διακινώντας αυξημένες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας στις γείτονες Βαλκανικές χώρες, την Νοτιοανατολική Μεσόγειο και τις χώρες της Βορείου Αφρικής.

Προκειμένου να διευθετήσουν τα προαναφερθέντα προβλήματα στον χώρο του φυσικού αερίου, το πρόγραμμα INTERREG IIB «Ελλάδα-Ολοκλήρωση Λειτουργικών Ενεργειακών Δικτύων(Αγωγού Φυσικού Αερίου)» επεδίωξε τους ακόλουθους στρατηγικούς στόχους: Το πρόγραμμα στόχευε στο να εξασφαλίσει την εισαγωγή φυσικού αερίου στην Ελλάδα βασισμένη σε ένα σύστημα διανομής το οποίο να λειτουργεί σύμφωνα με τα αυστηρότερα πρότυπα ασφαλείας και ποιότητας και στο να δημιουργήσει επαρκή χωρητικότητα ώστε να διασφαλίσει συνεχόμενη παροχή αερίου στους καταναλωτές, ιδίως σε περιόδους υψηλής ζήτησης (κατασκευή αποθηκευτικών χώρων για φυσικό αέριο σε υγρή μορφή).

Η στρατηγική του προγράμματος υπήρξε συνεπής με τα αρχικά προβλήματα κλειδιά τα οποία προσδιορίστηκαν για τον τομέα αυτό και συμπληρωματικά για την ευρύτερη εθνική πολιτική για την ενέργεια και το φυσικό αέριο, η οποία μερίμνησε για θεσμικές αλλαγές καθώς και για άλλες παρεμβάσεις με στόχο να αναστρέψει αφενός την αποκλειστική εξάρτηση τη Ελλάδας στην εισαγωγή πετρελαίου και αφετέρου να πετύχει την ενεργειακή ισορροπία.

4.3.2 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ INTERREG IIB ΙΣΠΑΝΙΑ-ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (ΣΥΝΟΡΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ «ΜΕΣΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ»)

Στην αρχή της προγραμματικής περιόδου 1994-99 το φυσικό αέριο είχε πρόσφατη ιστορία και στις δύο χώρες της Ιβηρικής Χερσονήσου, οι οποίες σχηματίζουν μαζί το μεγαλύτερο εσωτερικό σύνορο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σημαντικότερη ανάγκη ήταν η δημιουργία σχετικών υποδομών διασύνδεσης και διανομής οι οποίες θα επέτρεπαν την εισαγωγή της νέας αυτής πηγής ενέργειας και στις δύο χώρες και την παροχής υποστήριξης στην ευρύτερη κοινοτική στρατηγική ανάπτυξης δι-ευρωπαϊκών ενεργειακών δικτύων.

Το πρόγραμμα INTERREG IIB Πορτογαλία/Ισπανία για το φυσικό αέριο επεξεργάστηκαν από κοινού οι δύο χώρες και θα πρέπει να θεωρηθεί ως συνέχεια του προγράμματος REGEN το οποίο υλοποιήθηκε προηγουμένως στην Πορτογαλία. Ο κύριος στόχος του προγράμματος INTERREG IIB ήταν η εγκαθίδρυση ενός κοινού και ανοιχτού κυκλώματος φυσικού αερίου ανάμεσα στην Ισπανία και την Πορτογαλία, το οποίο θα έπρεπε να συνεισφέρει στην ποικιλότητα ενεργειακού εφοδιασμού και των δύο χωρών, να ωθήσει τις αντίστοιχες οικονομικές ανταγωνιστικότητες και να παράγει θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον.

Το πρόγραμμα φυσικού αερίου προσδιόρισε εν τούτοις διαφορετικούς λειτουργικούς στόχους για τις εργασίες του, οι οποίες προσαρμόστηκαν στην αντίστοιχη φάση ανάπτυξης αναφορικά με την κατάσταση εισαγωγής του φυσικού αερίου που επικρατούσε και στις δύο χώρες. Διαδοχικές προγραμματικές παρεμβάσεις εστίασαν κυρίως στην ολοκλήρωση της διασύνδεσης, των συστημάτων παράδοσης και μεταφοράς αερίου ανάμεσα στην Ισπανία και την Πορτογαλία. Έχοντας κατά νου την γενική έλλειψη αγωγών αερίου και στις δύο χώρες κατά την αρχή της προγραμματικής περιόδου, μπορεί να πει κανείς ότι, τόσο η προγραμματική στρατηγική, όσο και οι κύριες παρεμβάσεις της ήταν ευθυγραμμισμένες με τα

σημαντικότερα προβλήματα κλειδιά, όπως αυτά προσδιορίστηκαν στην αρχή της προγραμματικής περιόδου.

Όλα τα παραπάνω θα αποκτήσουν σαφέστατα ένα βαθύτερο περιεχόμενο με την παράθεση, στα παρακάτω κεφάλαια, της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων ως προς την κάλυψη των θεματικών καθώς επίσης και των ευρύτερων αποτελεσμάτων των πολιτικών κυρίως του INTERREG ΙΙΑ και ΙΙΒ, ενώ το INTERREG ΙΙΓ θα εξεταστεί σε ξεχωριστή ενότητα.

4.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ο σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να ελέγξει την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων INTERREG IIA και INTERREG IIB ως προς την επιτυχία των συνολικών στόχων της πρωτοβουλίας INTERREG II.

Οι διασυνοριακές δραστηριότητες συνεργασίας που υποστηρίζονται από τα προγράμματα του INTERREG IIA καλύπτουν μια ευρεία κλίμακα θεμάτων όπως προγραμματισμός κοινής ανάπτυξης, ανάπτυξης βασικών υποδομών οικονομικής ανάπτυξης και επιχειρηματικής συνεργασίας, αγροτικής και επαρχιακής ανάπτυξης, τουριστικής προώθησης, εκπαίδευσης/επιμόρφωσης και διασυνοριακής αγοράς εργασίας, περιβαλλοντικής προστασίας και κοινωνικών δραστηριοτήτων (συστήματα υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες) και δραστηριότητες στον πολιτισμό και στον τύπο. Οι οδηγίες της Επιτροπής για το INTERREG II αναγνώρισαν με σαφήνεια τέτοια ευρεία προσέγγιση, ειδικά θέτοντας μια μακριά λίστα από πιθανές λειτουργίες που θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με τα προγράμματα INTERREG II και μέσω συστάσεων όσον αφορά στη διασυνοριακή συνεργασία που πρέπει να προωθηθεί στην Ε.Ε. εντός και εκτός συνόρων στην ευρύτατη γκάμα πιθανών θεμάτων.

Ακολούθως, παρουσιάζεται η ανάλυση των επιτευγμάτων του προγράμματος βασισμένη σε τρεις ευρείες κατηγορίες:

- Η πρώτη κατηγορία ερευνά το βαθμό στον οποίο τα προγράμματα INTERREG IIA και IIB έχουν αποτελεσματικά συνεισφέρει στη μείωση ή την εξαφάνιση της απομόνωσης.

- Η δεύτερη κατηγορία επεξεργάζεται το βαθμό στον οποίο τα προγράμματα INTERREG IIA συνεισφέρουν αποτελεσματικά στη

βελτίωση του παραγωγικού (ή οικονομικού) τομέα στις συνοριακές και διασυνοριακές περιοχές.

- Τέλος, η τρίτη κατηγορία ερευνά το βαθμό στον οποίο τα προγράμματα INTERREG IIA συνεισφέρουν αποτελεσματικά στη βελτίωση του επιπέδου ζωής στις συνοριακές περιοχές και σε όλο το διασυνοριακό φάσμα.

Ένα (κυρίαρχο) θέμα, το οποίο παρακολουθείται στενά σε όλα αυτά τα υποθέματα, είναι ο βαθμός στον οποίο η μεσολάβηση του προγράμματος INTERREG II καθιέρωσε, στην πραγματικότητα, διασυνοριακή συνεργασία.

Σε κάθε ένα από τις τρία ευρεία θέματα, τα πραγματικά αποτελέσματα εκτιμώνται για συγκεκριμένα υποθέματα που αντικατοπτρίζουν με μεγαλύτερη ακρίβεια τις προτεραιότητες των προγραμμάτων INTERREG IIA και IIB :

- **Στη μείωση/ εξάλειψη της απομόνωσης τα υποθέματα είναι :**
  - -Δίκτυα μεταφοράς
  - -Δίκτυα ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου

- **Στη βελτίωση του παραγωγικού πλαισίου τα υποθέματα είναι:**
  - -Επιχειρηματική ανάπτυξη και Έρευνα και Ανάπτυξη/Καινοτομία
  - -Τουρισμός αγροτική και περιφερειακή ανάπτυξη (ενδογενές δυναμικό)
  - -Επιμόρφωση/εκπαίδευση και διασυνοριακή αγορά εργασίας.

- **Στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τα υποθέματα είναι:**
  - -Υγεία, κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσία έκτακτης ανάγκης
  - -Προστασία του περιβάλλοντος και της φύσης
  - -Πολιτισμός και μέσα επικοινωνίας

4.4.1 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗ «ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ»

Τα προγράμματα των δεσμών Α και Β σαφώς αναμένονταν να βοηθήσουν τις εσωτερικές και εξωτερικές συνοριακές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο να ξεπεράσουν τα ειδικά αναπτυξιακά προβλήματα που προκύπτουν από τη σχετική απομόνωσή τους εντός των εθνικών οικονομιών τους και εντός της Ε.Ε. ως ολότητα όπως επίσης και στην ολοκλήρωση των επιλεγμένων ενεργειακών δικτύων και την ένωση αυτών με τα ευρύτερα Ευρωπαϊκά δίκτυα.

- Η διασυνοριακή συνεργασία στη δέσμη θα έπρεπε – σε περιοχές σοβαρά υπολειπόμενες σε υποδομές- να βελτιώσει τις μεταφορές και τα άλλα επικοινωνιακά συστήματα μέσα και ανάμεσα στις συνοριακές περιοχές με τη δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών. Τέτοια επένδυση σε υποδομές θα πρέπει κυρίως να επικεντρώνεται, όσο αυτό είναι δυνατό, σε μικρές διοικητικές περιοχές δίπλα ακριβώς από τα σύνορα και να επιδεικνύουν καθαρή απόκριση σε προβλήματα άμεσα συνδεδεμένα με την ύπαρξη των συνόρων. Επίσης, τα προγράμματα θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την πρόβλεψη για τοπικά αποθέματα νερού αερίου και ηλεκτρισμού καθώς και τοπικών τηλεπικοινωνιακών συνδέσμων
- Η ολοκλήρωση των ενεργειακών δικτύων (INTERREG IIB) αναμένεται να συνεισφέρει στη μείωση του κόστους ενέργειας που χρησιμοποιείται στις περιοχές, για να εξασφαλίσει καλύτερη διαχείριση και μεγαλύτερη ασφάλεια των αποθεμάτων ενέργειας για τις εν λόγω περιοχές και για την κοινωνία ως ολότητα.

Οι παρεμβάσεις του INTERREG II στη μείωση ή την εξάλειψη της απομόνωσης θα πρέπει ως επακόλουθο να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για περαιτέρω ανάπτυξη των συνοριακών και διασυνοριακών περιοχών και να τους δώσει τη δυνατότητα να λειτουργούν ως «γέφυρες» στους γείτονές τους στα εξωτερικά και εσωτερικά σύνορα της

Ε.Ε. συνάμα. Σε μια ευρύτερη οπτική, τέτοιες δραστηριότητες θα πρέπει να βοηθήσουν στην ολοκλήρωση της Εσωτερικής Αγοράς και να δείξουν το δρόμο για μια Ευρώπη χωρίς σύνορα.

Μια εκτίμηση των συνολικών επιτευγμάτων των προγραμμάτων INTERREG II αναφορικά με τη μείωση ή εξάλειψη της απομόνωσης στις συνοριακές περιοχές επικεντρώνεται στην απάντησει των δυο καίριων ερωτημάτων:

- Σε τι βαθμό βελτίωσαν τα προγράμματα INTERREG IIA τη διασυνοριακή ολοκλήρωση των μεταφορικών δικτύων και συνεισέφεραν ακολούθως στη μείωση της απομόνωσης σε διαφορετικούς τύπους συνοριακών περιοχών;

- Σε τι βαθμό βελτιώνουν τα προγράμματα INTERREG IIA and IIB τη διασυνοριακή ενοποίηση στον τομέα της ενέργειας, επικοινωνιών και δικτύων δημόσιας χρήσης και συνεισφέρουν παράλληλα στη μείωση της απομόνωσης στις συνοριακές περιοχές;

4.4.1.1 Η ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Α. ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ INTERREG IIA ΣΕ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ «ΥΨΗΛΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ»:

Τα μεγάλου οικονομικού μεγέθους προγράμματα που γενικά κάλυπταν πολύ απομονωμένες και κυρίως τα εσωτερικά σύνορα της Ε.Ε., έχουν παράγει σημαντικά αποτελέσματα και συμπεράσματα λόγω των επενδύσεων μεγάλης κλίμακας όπως επέκταση και βελτίωση του οδικού δικτύου, βελτίωση των διερχομένων συνοριακών σημείων, αναβάθμιση των σιδηροδρομικών γραμμών και των ελικοδρομίων (σε νησιά). Αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την εδραίωση κόμβων ή τη μείωση του κυκλοφοριακού προβλήματος και συχνά επίσης τη δραστική μείωση του χρόνου ταξιδίου μεταξύ δύο σημείων του συνόρου (ή του χρόνου μετάβασης στη διέλευση από τα σύνορα).

Αυτό σκιαγραφείται με σαφήνεια στο πρόγραμμα «Ελληνικά εξωτερικά σύνορα» που ήταν το δεύτερο μεγαλύτερο από όλα τα προγράμματα INTERREG IIA σε οικονομικούς όρους και συγκέντρωσε περισσότερο από το 50% της Κοινοτικής υποστήριξης, με στόχο την εξάλειψη κυκλοφοριακών προβλημάτων και τη δημιουργία κόμβων. Το εγχείρημα βελτίωσε τα οδικά δίκτυα μεγάλης κλίμακας, συνέδεσε σημεία εισόδου των συνόρων με τερματικά σημεία (λιμάνια) στη βόρεια Ελλάδα(π.χ. με άμεσες οδικούς άξονες) και αναβάθμισε την εσωτερική σύνδεση των σιδηροδρομικών γραμμών. Η επενδυτική υποστήριξη των επεκτεινόμενων/αναβαθμιζόμενων οδικών αξόνων και της βελτίωσης του σιδηροδρομικού δικτύου, των λιμανιών και των συνοριακών σημείων έχει επιτύχει τη ταχύτερη μεταφορά ανθρώπων και αγαθών με διαφορετικούς τρόπους μεταφοράς.

Μέτριου και μικρού μεγέθους προγράμματα παρουσιάζουν μια πιο μπερδεμένη εικόνα. Παρότι τα 4 προγράμματα INTERREG IIA στα γερμανικά εξωτερικά σύνορα με την Πολωνία και την Τσεχία έχουν γενικότερα συγκεντρώσει σημαντικά επίπεδα υποστήριξης σε μεσολαβήσεις που βελτιώνουν το δίκτυο μεταφορών, δεν είχαν όλα την ίδια αποτελεσματικότητα στην εξάλειψη των κυκλοφοριακών προβλημάτων και ελλιπών κόμβων. Τα πιο σημαντικά αποτελέσματα που αφορούν στην εξάλειψη των κυκλοφοριακών προβλημάτων, τη μείωση του χρόνου ταξιδιού ή τη βελτιωμένη άνεση στα διασυνοριακά ταξίδια παρατηρούνται στο πρόγραμμα "Saxony" ακολουθούμενο από τα προγράμματα "Bavaria", "Pomerania" και "Brandenburg".

Παρόμοια, μεσολαβήσεις σχετιζόμενες με μεταφορές που υποστηρίζονται από προγράμματα σε μήκος των εξωτερικών συνόρων της Φινλανδίας/Σουηδίας, Αυστρίας και Ιταλίας έχουν μόνο σε κάποιες περιπτώσεις επιτύχει σημαντικά και σε μεγάλη κλίμακα αποτελέσματα. Στα αυστριακά σύνορα και στα σύνορα Ιταλίας/Σλοβενίας, οι μεσολαβήσεις δεν είχαν σχεδόν κανένα αποτέλεσμα. Η μικρή διαθέσιμη χρηματοδότηση σε αυτά τα προγράμματα επέτρεψε μόνο την αναβάθμιση των χαμηλόβαθμων διερχόμενων σημείων (τα εξωτερικά σύνορα της Αυστρίας) ή την ανάλυση των σπουδών (Ιταλία/Σλοβενία). Μόνο οι μεσολαβήσεις που πραγματοποιήθηκαν στα 3 Σκανδιναβικά προγράμματα που καλύπτουν τα εξωτερικά σύνορα με τη Ρωσία συνεισέφεραν καίρια αλλά εν μέρει στην απομάκρυνση των συγκοινωνιακών προβλημάτων και της κίνησης στις διασυνοριακές περιοχές.

Β. ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΑ ΣΕ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ «ΜΕΤΡΙΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ»:

Τα πιο σημαντικά αποτελέσματα σε συνάρτηση με την εξάλειψη των κυκλοφοριακών προβλημάτων και δημιουργία κόμβων και τη μείωση του χρόνου ταξιδίου μεταξύ των μεγάλων αστικών κέντρων και των συνοριακών περιοχών επετεύχθησαν στα 5 οικονομικά μεγαλύτερα προγράμματα που κανονικά καλύπτουν περιοχές Στόχου 1 (Ισπανία/Πορτογαλία, Ισπανία/Μαρόκο και ΗΒ/Ιρλανδία, Ιταλία/Γαλλία «Κορσική/Σαρδηνία»).

Πολύ περιορισμένα αποτελέσματα επετεύχθησαν σε μέτριου μεγέθους και μικρότερα προγράμματα με την αξιοσημείωτη εξαίρεση του προγράμματος Ισπανία/Γαλλία. Πολλά από αυτά τα προγράμματα δεν υποστήριζαν αμιγώς μεταφορικές υποδομές. Οι δραστηριότητες συγκεντρώνονταν σε σπουδές, σχεδιασμό και περιγραμματοποίηση κανόνων. Ο πιο σημαντικός λόγος ήταν στις περισσότερες περιπτώσεις υπήρχε πολύ μικρή χρηματοδότηση για να επιτευχθούν πιο σημαντικά μέτρα αναφορικά με την εξάλειψη των κυκλοφοριακών προβλημάτων και χαμένων συνδέσμων ή τη μείωση του χρόνου του διασυνοριακού ταξιδιού.

Γ. INTERREG ΙΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ «ΧΑΜΗΛΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ»:

Σχεδόν όλα τα προγράμματα στα άμεσα προσπελάσιμα σύνορα της Ε.Ε. πραγματοποίησαν μέτρα που βελτίωσαν τις διασυνοριακές δημόσιες μεταφορικές υπηρεσίες. Οι περισσότερες από αυτές υποστήριξαν επίσης «ήπιες δραστηριότητες» στον τομέα των μεταφορών όπως το θέμα συνεργασίας και σπουδών. Σε κάποιες εξαιρετικές περιπτώσεις το πρόγραμμα υποστηρίζει εγχειρήματα που έχουν εξαλείψει τα κυκλοφοριακά προβλήματα και έχουν δημιουργήσει κόμβους..

Βελτιώσεις στην ποιότητα των μέσων μαζικής μεταφοράς περιλαμβάνουν:

- Η εισαγωγή νέων άμεσων συνδέσεων με λεωφορεία ανάμεσα σε τοποθεσίες που δεν εξυπηρετούνταν εκείνη τη στιγμή ή η εγκατάσταση σιδηροδρομικών γραμμών διερχομένων από τα σύνορα.
- Η εναρμόνιση και περαιτέρω διασυνοριακή ολοκλήρωση της δρομολόγησης ή των τιμολογιακών συστημάτων και των χρονοδιαγραμμάτων στο ευρύτερο πλαίσιο των ήδη υπαρχουσών υπηρεσιών μέσων μαζικής μεταφοράς (D/A, D/NL, D/NL/B). Από τις παραπάνω δραστηριότητες εξήχθησαν πολύτιμα συμπεράσματα στις συνοριακές περιοχές αναφορικά με τη βελτίωση της ποιότητας των διασυνοριακών υπηρεσιών μέσων μεταφοράς και την αύξηση του όγκου των διασυνοριακών επιβατών.

Ένα καλό παράδειγμα «ήπιων ενεργειών» είναι το πρόγραμμα "Ems Dollard", το οποίο βοήθησε στην καθιέρωση εντατικοποιημένης προστιθέμενης αξίας συνεργασίας που στόχο είχε την κοινή χρήση συγκεκριμένων κατασκευών (αντί για οξύ ανταγωνισμό ανάμεσα στα πολυτροποποιήσιμα λειτουργικά κέντρα μεταφοράς αγαθών μέσω σιδηρόδρομων, συμπεριλαμβανομένης και της πρόβλεψης μιας καλύτερης αμοιβαίας πρόσβασης με σκοπό το άνοιγμα των αγορών και την οδήγηση των ροών των προϊόντων σε διασυνοριακές περιοχές (π.χ. μεταβατικός κόμβος στη Σκανδιναβία).

Πολλά άλλα προγράμματα πραγματοποιούν μια ευρεία γκάμα μελετητικών εργασιών που σχετίζονταν με το γενικό σχεδιασμό των μεταφορών στη διασυνοριακή περιοχή, με καλύτερη σύνδεση/ολοκλήρωση της διασυνοριακής περιοχής στο ευρύτερο Διευρωπαϊκό Μεταφορικό Δίκτυο(D/NL, D/A/CH/FL) ή με την τεχνική δυνατότητα πρακτικών μεταφορικών ενεργειών. Αυτά τα σχέδια συχνά είχαν έναν πολύ κερδοφόρο αντίκτυπο στην εφαρμογή των επακόλουθων ενεργειών που ως στόχο έχουν την περαιτέρω ενίσχυση των διασυνοριακών περιοχών.

Τα προγράμματα "Ems Dollard" και "EUREGIO" περιλαμβάνουν παρεμβάσεις που θα έχουν αποτελεσματική συνεισφορά στην εξάλειψη μικρών κυκλοφοριακών προβλημάτων και έλλειψης κόμβων στο αντίστοιχο διασυνοριακό πλαίσιο.

4.4.1.2 Η ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ/ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.

Στα μέσα του 1990, μια περαιτέρω επέκταση της ενοποίησης της Ενίας Αγοράς η ώθηση προς άλλους τομείς της οικονομίας (τηλεπικοινωνίες ενέργεια) είχε γίνει προφανής. Η Κοινότητα άρχισε να προωθεί συγκεκριμένες στρατηγικές για όλη την Ε.Ε. για αυτούς τους τομείς , που μπορούν εν συντομία να αναφερθούν ως ακολούθως:

- Στο ευρύτερο πλαίσιο της Μοναδικής αγοράς για ενέργεια (πχ ηλεκτρισμός και φυσικό αέριο) οι πιο σημαντικοί στόχοι είναι η διασφάλιση μιας πιο ενοποιημένης προσφοράς ενέργειας κατά μήκος της Ε.Ε. και η προώθηση της ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Αναφορικά στη Ευρωπαϊκή ενοποίηση στις τηλεπικοινωνίες, οι κύριοι στόχοι είναι η διασφάλιση της ροής και της ανταλλαγής πληροφοριών στην Ε.Ε. και να επιτραπεί η ανάδειξη της «κοινωνίας της πληροφορίας», η οποία στη συνέχεια να δώσει τη δυνατότητα για ελεύθερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ατόμων, επιχειρήσεων και κυβερνητικών οργανισμών ενώ ταυτόχρονα θα προστατεύονται τα προσωπικά δεδομένα.

Αλλά επίσης η κοινοτική πρωτοβουλία INTERREG II αναμενόταν να συνεισφέρει στην ευρύτερη πολιτική της Ε.Ε. , ειδικά βελτιώνοντας το πρίσμα και την ποιότητα των των δικτυακών συνδέσμων ανάμεσα σε περιοχές και των δυο πλευρών των εθνικών συνόρων.

Οι παρεμβάσεις του INTERREG IIB στο τομέα των ΔΙΚΤΥΩΝ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ πέτυχαν σημαντικά αποτελέσματα αναφορικά με τα παρακάτω:

- Τη δημιουργία νέων συνδέσμων ανάμεσα στα εθνικά ενεργειακά δίκτυα
- Τη βελτίωση των συνθηκών για παροχή/προσφορά νέων εναλλακτικών μορφών ενέργειας
- Τη διανομή της ενέργειας βασισμένη στο υψηλό ποιοτικό επίπεδο (π.χ. στάνταρ ασφαλείας, τεχνικές διανομής, σταθερότητα σε κορυφώσεις ζήτησης).

Αυτά τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν το σημαντικό διαθέσιμο όγκο οικονομικής υποστήριξης, στα 3 προγράμματα INTERREG IIB (Ισπανία/Πορτογαλία, Ελλάδα, Ελλάδα/Ιταλία), για τα οποία αρχικά συγκεντρώθηκαν δομικά κεφάλαια αξίας πλέον των €511 εκατ.. Αξίζει επίσης να αναφερθεί, ότι οι δραστηριότητες που έλαβαν χώρα σε αυτά τα προγράμματα κυρίως πραγματοποιήθηκαν ως εργασίες που «υφίστανται αφ' εαυτού» με καθόλου ή ελάχιστη διασυνοριακή συνεργασία.

Το Ελληνικό πρόγραμμα INTERREG IIB ήρθε σε πέρας μέσω 422 μικρότερων εργασιών , τα οποία ολοκλήρωσαν τις υποδομές φυσικού αερίου με την εγκατάσταση της σπονδυλικής στήλης του συστήματος μετάδοσης φυσικού αερίου. Η υποστήριξη του προγράμματος επέτρεψε την πραγματοποίηση ενός υποθαλάσσιου δικτύου και 11 παραρτημάτων μετάδοσης σε διαφορετικές τοποθεσίες, με σωλήνες συνολικού μήκους 952 χλμ., και την πραγματοποίηση 2 δεξαμενών υγρού φυσικού αερίου. Εκτός της εγκατάστασης των βασικών υποδομών για εισαγωγή, μετάδοση και διανομή φυσικού αερίου στην Ελλάδα, οι μεσολαβήσεις του προγράμματος (που χρηματοδοτήθηκαν από τα INTERREG IIB) δίνουν τη δυνατότητα στην Ελλάδα να αναπτύξει πρωτοβουλίες μεταφοράς φυσικού αερίου στην περιοχή από τις πηγές του (Κασπία Θάλασσα, Κεντρική Ασία, Ιράν, Πρώην Σοβιετική ένωση, Βόρειος Αφρική) στις καταναλωτικές χώρες της Ευρώπης και των Βαλκανίων είτε μέσω Ιταλίας είτε κατά μήκος της Βαλκανικής Χερσονήσου. Αυτές οι εργασίες είναι παρόλα αυτά κυρίως εθνικές δραστηριότητες χωρίς άμεσα διασυνοριακά αποτελέσματα συνεργασίας. Η μόνη συνεργατική διάσταση έγκειται στο ευρύτερο πρίσμα των επιχειρησιακών σχέσεων που καλλιεργούνται μεταξύ της ελληνικής ΔΕΠΑ και εταιρείες αερίου στην Τουρκία, Ιταλία,

Ιράκ, Αζερμπαϊτζάν (ως τμήμα μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής που θα θέτει τις προϋποθέσεις για την Ελλάδα να γίνει κόμβος στη μετάβαση του φυσικού αερίου).

Το πρόγραμμα INTERREG IIB Έλλάδας-Ιταλίας υποστήριξε την ολοκλήρωση των ηλεκτρικών διασυνδέσεων μεταξύ των δύο χωρών. Το πρόγραμμα επέτρεψε την πραγματοποίηση 8 εργασιών, 4 στην Ιταλική και 4 στην Ελληνική πλευρά. Τα πιο σημαντικά επιτεύγματα που πραγματοποιήθηκαν ήταν η κατασκευή 490 χλμ. γραμμών μεταφοράς σε ξηρά και η αναβάθμιση των 3 υπαρχόντων υποσταθμών σε Κέντρα Υψηλής Τάσης 400 kV/150 kV. Εκτός από την εγκατάσταση της υποδομής για εισαγωγή, μεταφορά και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, οι μεσολαβήσεις που χρηματοδοτήθηκαν με το INTERREG IIB δίνουν τη δυνατότητα στη χώρα να αναπτύξει εξαγωγικές πρωτοβουλίες στην περιοχή με το εμπόριο αυξημλενων ποσοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας στις γειτονικές βαλκανικές χώρες , στη νοτιοανατολική Μεσόγειο και στις χώρες της Βορείου Αφρικής. Επίσης, εδώ, η μόνη ουσιαστική συνεισφορά της διασυνοριακής συνεργασίας είναι λιγότερο προσανατολισμένη προς την Ιταλία και περισσότερο προς τις ευρύτερες επιχειρηματικές διεθνείς σχέσεις (από την ΔΕΗ) όσον αφορά τις προαναφερόμενες περιοχές στόχους

4.4.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ INTERREG ΙΙΑ ΣΤΗ «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ» ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.

Μια μείζονα προσδοκία που σχηματίστηκε με τις οδηγίες του INTERREG II το 1994 ήταν ότι η διασυνοριακή συνεργασία προγραμμάτων της δέσμης Α θα συνεισέφερε στο να δώσει ώθηση την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στις περιοχές που ήταν ιδιαίτερα μειονεκτικές λόγω της παρουσίας των συνόρων. Ως συνέπεια, οι οδηγίες ανέφεραν μια μακριά λίστα πιθανών λειτουργιών μελλοντικών προγραμμάτων που θα

μπορούσαν να αξιοποιηθούν ώστε να διεγείρουν την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών. Σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο, τα προγράμματα θα συνεισέφεραν στη δημιουργία εναλλακτικών εργασιών, στο άνοιγμα της αγοράς εργασίας και στην εναρμόνιση των επαγγελματικών ειδικοτήτων, έτσι ώστε να προωθηθεί η απασχόληση και η ενοποίηση της αγοράς εργασίας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μία εκτίμηση των συνολικών επιτευγμάτων των προγραμμάτων INTERREG IIA αναφορικά με τη βελτίωση του παραγωγικού πλαισίου των συνοριακών περιοχών συγκεντρώνεται στις απάντηση των τριών παρακάτω ερωτημάτων:

- Σε τι βαθμό τα προγράμματα INTERREG IIA ανάπτυξαν διασυνοριακές επιχειρησιακές δραστηριότητες, προώθησαν τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις σε συνεργασία και βελτίωσαν τις διασυνοριακές δυνατότητες στο τομέα της έρευνας και ανάπτυξης ή της καινοτομίας;

- Σε τι βαθμό κέντρισαν τα προγράμματα INTERREG IIA την κοινή χρήση συγκεκριμένων ενδογενών δυνατοτήτων (π.χ. αγροτικές δυνατότητες, τουρισμό) για την εκκίνηση της οικονομικής ανάπτυξης των συνοριακών και διασυνοριακών περιοχών;

- Σε τι βαθμό βελτίωσε το πρόγραμμα INTERREG IIA τις διασυνοριακές δυνατότητες εκπαίδευσης και την ανάπτυξη των διασυνοριακών αγορών εργασίας;

4.4.2.1 ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ -ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Η ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η διασυνοριακή ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας επετεύχθη κυρίως μέσω της εγκατάστασης διαφόρων υποστηρικτικών δομών και διασυνοριακών δικτύων. Αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του επιπέδου των διαθέσιμων οικομικών υπηρεσιών υποστήριξης και μια διευκόλυνση της διασυνοριακής επιχειρηματικής συνεργασίας. Παρόλα αυτά η άμεση διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων επιτεύχθηκε μόνο σε κάποιες εξαιρετικές περιπτώσεις, αλλά εκεί που έλαβε χώρα τα αποτελέσματα ήταν αξιοσημείωτα.

Ο τύπος των μεσολαβήσεων που πραγματοποιήθηκαν, διέφερε από περιοχή σε περιοχή, ποικίλλοντας από την καθιέρωση διασυνοριακών δομών επιχειρησιακής υποστήριξης ή επιχειρησιακών βάσεων δεδομένων, από την οργάνωση των διασυνοριακών εκθέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων σε μια κοινή προώθηση των διασυνοριακών επιχειρήσεων προς τα έξω.

Παρεμβάσεις στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτομίας συνεισφέρουν στη στενότερη και ευρύτερα αποκλίνουσα συνεργασία ανάμεσα στα καθιερωμένα δημόσια, ημιδημόσια και ιδιωτικά σώματα. Η επιτυχία σε αυτόν τον τομέα βασιζόταν ιδιαίτερα στη διαθεσιμότητα των κατάλληλων υποδομών και γνωστικών δυνατοτήτων στις διασυνοριακές περιοχές(πανεπιστήμια, εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα, επιχειρήσεις εντάσεως τεχνολογίας). Ενδοεπιχειρησιακές και βασισμένες σε επιχειρήσεις πιλοτικές δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν μόνο σε κάποιες εξαιρετικές περιπτώσεις.

4.4.2.2 ΚΟΙΝΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΕΝΔΟΓΕΝΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ)

Η πιο σημαντική επιτυχία των προγραμμάτων INTERREG ΙΙΑ μπορεί να εντοπιστεί στον τομέα του τουρισμού, με την πληθώρα αποτελεσμάτων όπως βελτίωση /ανάπτυξη των τουριστικών εγκαταστάσεων και των εγκαταστάσεων υποδομής , νέα τουριστικά προϊόντα, μικρής κλίμακας υποδομές, και κοινές πρωτοβουλίες μάρκετινγκ για τη διασυνοριακή περιοχή. Οι πραγματοποιηθείσες δραστηριότητες είχαν ως αποτέλεσμα συγκεκριμένες βελτιώσεις στην ποιότητα και στο πρίσμα των προβλέψεων του διασυνοριακού τουρισμού, όπως επίσης και στην ανάδυση της αμοιβαίας κατανόησης ότι οι διασυνοριακές περιοχές μπορεί να θεωρηθεί και να προωθηθεί ως «μοναδικός προορισμός τουριστών» . Αυτά τα επιτυχημένα αποτελέσματα είναι προφανή σε όλους τουε τύπους των συνόρων και προγραμμάτων

Σχεδόν όλα τα προγράμματα INTERREG ΙΙΑ παρείχαν σημαντική υποστήριξη στις διασυνοριακές τουριστικές δραστηριότητες.Αυτές οι δραστηριότητες συχνά συνδέονταν ή συνδυάζονταν με άλλους τύπους μεσολαβήσεων του INTERREG ΙΙΑ, ειδικά με αυτές για τη βελτίωση του περιβάλλοντος και αυτές που κέντριζαν τη πολιτιστική συνεργασία. Η μελέτη των 59 προγραμμάτων και οι μετρήσεις σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (case studies) δείχνει ότι ο πιο συχνός τύπος ενεργειών που υποστηρίχθηκαν επικεντρώθηκε:

- Στην αναστύλωση τοπικών θεαμάτων (μνημεία, μουσεία) και στην εγκατάσταση νέων μικρής κλίμακας διασυνοριακών τουριστικών υποδομών (π.χ. συγχώνευση υπαρχόντων δρόμων και δημιουργία νέων)

- Στην ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων πληροφοριών ή άλλων υποστηρικτικών υποδομών (π.χ. δίκτυα κέντρων πληροφοριών,

διαδικτυακές πληροφορίες σε πολλές γλώσσες, διασυνοριακά συστήματα κρατήσεων)

- Ανάπτυξη νέων τουριστικών προϊόντων μέσω της αυξημένης χρήσης των κοινών πολιτιστικών ή φυσικών δυνατοτήτων (π.χ. τουρισμός στη φύση σε συνδυασμό με εθνικά διασυνοριακά φυσικά πάρκα, ήπιες δραστηριότητες όπως ποδήλατο, ιππασία, τουρισμός με σπά και ιαματικά λουτρά).

- Κοινές προσεγγίσεις μαρκετινγκ για να αυξηθεί η ελκυστικότητα και η «ορατότητα» των διασυνοριακών τουριστικών περιοχών(τουρισμός εκτός σαιζόν, κοινά logo, κοινές καμπάνιες και συνδιοργανώσεις συναντήσεων)

- Η ανάλυση των σπουδών, της αγοράς ή η οργάνωση κοινών διασυνοριακών δραστηριοτήτων μαρκετινγκ/προώθησης.

Άμεσα κατανοητά αποτελέσματα των διασυνοριακών προγραμμάτων τουρισμού επετεύχθησαν κυρίως στα εσωτερικά σύνορα της Ε.Ε., που καλύπτονταν κυρίως από μικρά και μεσαία προγράμματα INTERREG IIA .Τα διασυνοριακά εγχειρήματα είχαν ως αποτέλεσμα την τοπική βελτίωση της ποιότητας και της οπτικής των προσφορών του διασυνοριακού τουρισμού καθώς και τη δημιουργία επιπρόσθετης απασχόλησης(πλήρους και εποχιακής). Οι παρεμβάσεις είχαν επίσης θετικό αντίκτυπο στην αύξηση του αριθμού των επισκεπτών στις διασυνοριακές περιοχές αλλά μια ακριβής μέτρηση αυτού του φαινομένου στις περισσότερες περιπτώσεις είναι δύσκολη. Τα αντιπροσωπευτικά προγράμματα επιτυχών προσεγγίσεων είναι τα εξής:

- Τα 5 προγράμματα στα σύνορα του Ηνωμένου Βασιλείου, της Βορείου Γαλλίας και του Βελγίου όπου η ανάπτυξη του διασυνοριακού τουρισμού ήταν ένα επιτυχημένο μέτρο. Περίπου 75 διασυνοριακά σχέδια που

πραγματοποιήθηκαν πέτυχαν ορατά προϊόντα και αποτελέσματα (π.χ. νέα τουριστικά προϊόντα, νέος εξοπλισμός, κοινή προώθηση, αυξανόμενος αριθμός τουριστών).

- Τα 5 προγράμματα στα σύνορα της Ελβετίας, Ολλανδίας και Βελγίου διασυνοριακής ανάπτυξης του τουρισμού κυρίως επικεντρώθηκαν στη βελτίωση/αναβάθμιση τόσο της ποιότητας όσο και της ποσότητας των τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων. Σε αυτά τα 5 προγράμματα τα μέτρα τουριστικής ανάπτυξης εκτιμώνται ότι δημιούργησαν επιπλέον όγκο επισκεπτών της τάξεως των 220,000 ατόμων.(ετήσια μεγέθυνση του 20% σε κάποιες περιοχές).

Πολλά μεγάλου οικονομικού μεγέθους προγράμματα στα εσωτερικά και εξωτερικά σύνορα έδειξαν τη γενική τάση να υποστηριχθούν κυρίως μονόπλευρες τουριστικές αναπτυξιακές δραστηριότητες χωρίς σημαντική εμπλοκή των συμμετεχόντων στην άλλη πλευρά των συνόρων

Εκτός από αυτά, η τουριστική ανάπτυξη που προωθήθηκε από το INTERREG IIA ήταν ένα από τα πιο υποσχόμενα θέματα για πρωτοβουλία διασυνοριακής πολιτιστικής συνεργασίας στα σύνορα που χαρακτηρίστηκε από μικρή εμπειρία συνεργασίας και αντιμετώπισε δύσκολες γεωγραφικές και επικοινωνιακές συνθήκες (π.χ. Ιρλανδία/Ουαλία, εξωτερικά σύνορα Γερμανίας

Διασυνοριακές δραστηριότητες στον τομέα της αγροτικής και επαρχιακής ανάπτυξης αναπτύχθηκαν σε έναν μικρό αριθμό προγραμμάτων με αρκετά περιορισμένα αποτελέσματα. Και αυτό παρά το γεγονός ότι οι περισσότερες παραμεθόριες περιοχές είναι κυρίως αγροτικές και αυτό αποδίδεται κυρίως στην έλλειψη προγραμματικών εφαρμογών εξαιτίας της παράλληλης εφαρμογής και άλλων προγραμμάτων της Ε.Ε.

4.4.2.3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ/ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Σε αυτόν τον τομέα σημαντικά αποτελέσματα (κοινή εκπαίδευση, διπλά προσόντα, συμβουλευτικές εργασίες και διασυνοριακή απασχόληση) επετεύχθησαν κυρίως από μέτριου και μικρού μεγέθους προγράμματα σε ανοιχτά σύνορα με παράδοση στη συνεργασία. Καλά αποτελέσματα επετεύχθησαν και σε άλλα σύνορα, ιδιαίτερα σε αυτά που χαρακτηρίζονταν από μέτριο βαθμό απομόνωσης πχ UK/F, F/CH, I/CH, DK/S, E/F, παρά τους επικρατούντες περιορισμούς που επηρέαζαν καθημερινά την ανθρώπινη επαφή.

Λόγω της απουσίας μεγάλων γεωγραφικών εμποδίων στον συχνά υψηλό αριθμό διασυνοριακών διερχομένων, οι πρακτικές δραστηριότητες συνεργασίας είναι γενικά εύκολες στην εφαρμογή σε συνοριακές περιοχές που χαρακτηρίζονται από χαμηλό βαθμό απομόνωσης. Ως συνέπεια μπορεί να παρατηρηθεί σημαντικά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί από μικρότερα προγράμματα που καλύπτουν αυτά τα σύνορα της Ε.Ε. (π.χ. NL/B, D/NL, D/NL/B, DK/D, D/A, D/L, E/F)

4.4.3 Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΑ ΣΤΗΝ «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ» ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Η εκτίμηση για τα προγράμματα αυτής της θεματικής θα πρέπει να λάβει υπόψη της το κατά πόσο αντιμετωπίζονται επαρκώς τα εξής ζητήματα:

- Σε ποιο βαθμό τα προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ ενεργούν θετικά ως προς την ανάπτυξη συνεργασίας στον τομέα της

υγείας, των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης και των κοινωνικών υπηρεσιών στους διαφορετικούς τύπους των συνόρων.

- Σε ποιο βαθμό τα προγράμματα του INTERREG IIA προωθούν τη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος στις διασυνοριακές περιφέρειες.

- Σε ποιο βαθμό τα προγράμματα του INTERREG IIA προωθούν τη διασυνοριακή συνεργασία στους τομείς του πολιτισμού και των Μέσων Επικοινωνίας.

4.4.3.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Καλά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί σε ένα μικρό αριθμό προγραμμάτων στα σύνορα άνετης πρόσβασης (D/NL, D/NL/B, B/NL, F/B) όπου η συνεργασία γύρω από αυτή τη θεματική λαμβάνει ήδη χώρα εκτός πλαισίου του INTERREG. Κάποια προγράμματα σε σύνορα χαρακτηριζόμενα από μέτριο βαθμό απομόνωσης ((F/CH, θαλάσσια σύνορα Φινλανδίας) πέτυχαν αξιόλογα αποτελέσματα. Οι διαφορές στα εθνικά συστήματα δημιούργησαν ισχυρά εμπόδια για περαιτέρω συνεργασία σε όλα τους τύπους συνόρων και προγραμμάτων.

4.4.3.2 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Σχεδόν όλα τα προγράμματα συνέβαλαν στην βελτίωση της περιβαλλοντικής ποιότητας στην παραμεθόριες περιοχές. Κατάφεραν να πετύχουν καλά αποτελέσματα στη βελτίωση της παροχής νερού, στην καταπολέμηση της σπατάλης των υδάτινων πόρων, στην εδραίωση φυσικών και θαλάσσιων πάρκων, στην εστίαση σε τοπικά περιβαλλοντικά προβλήματα και στην παρακολούθηση των εκπομπών κτλ.

Στις διαπερατές περιφέρειες οι περισσότερες από τις προαναφερθείσες δράσεις έλαβαν χώρα από κοινού ενώ στις περιφέρειες με υψηλότερο βαθμό απομόνωσης κυριάρχησαν τα μονομερή υπο-έργα.

4.4.3.3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η διαπεριφερειακή συνεργασία σε αυτό τον τομέα έπαιξε έναν αξιοπρόσεκτο ρόλο σε όλα σχεδόν τα προγράμματα του INTERREG IIA.

Μια πληθώρα υπο-έργων εκτελέστηκαν, όπως η διοργάνωση φεστιβάλ και εκδηλώσεων τέχνης, κοινές ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές καθώς και διασυνοριακές αθλητικές διοργανώσεις. Τέλος αρκετές συνεργασίες υπήρξαν σε τομείς όπως βιβλιοθήκες, σχολεία και εφημερίδες

Τα παραπάνω κινητοποίησαν αρκετές φορές ένα σημαντικό αριθμό συμμετεχόντων από τις συνορεύουσες περιφέρειες και συνέβαλαν στην προώθηση της καθημερινής εμπλοκής ιδιωτών.

4.5 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

4.5.1 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ Η ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΠΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

Το κεφάλαιο αυτό ασχολείται με τα τελικά αποτελέσματα των προγραμμάτων του INTERREG IIA και IIB στις περιφέρειες που αυτά εφαρμόστηκαν.

Παράλληλα με την ανάλυση παρατίθενται και οι ανάλογοι Χάρτες που στοχεύουν στην απεικόνιση των αναλύσεων που ακολουθούν. Οι χάρτες αυτοί έχουν χρησιμοποιήσει τεχνική διπλής απεικόνισης και είτε προκύπτει σύγκριση της επίδρασης με βάση το ύψος της χρηματοδότησης είτε με το βαθμό απομόνωσης. Για την επίδραση έχουν χρησιμοποιηθεί διαγράμματα μέσα στο χάρτη ανάλογα με το αποτέλεσμα της παρέμβασης των προγραμμάτων ενώ για τα κριτήρια (ύψος χρηματοδότησης, βαθμός απομόνωσης) έχει χρησιμοποιηθεί η διαβάθμιση χρώματος. Οι Χάρτες 11-14 εκτιμούν τα αποτελέσματα με βάση το βαθμό απομόνωσης ενώ οι Χάρτες 15-18 με βάση το ύψος της χρηματοδότησης.

Τα μεγαλύτερα προγράμματα της δέσμης Α και της δέσμης Β του INTERREG II που καλύπτουν σύνορα που χαρακτηρίζονται από υψηλό ή μεσαίο βαθμό απομόνωσης, οι παρεμβάσεις των προγραμμάτων διεκπεραιώθηκαν αποτελεσματικά και μείωσαν έναν αριθμό «βασικών προβλημάτων» που κυριαρχούν στις περιοχές των συνόρων στην αρχή της προγραμματικής περιόδου. Καθαρά ορατά αποτελέσματα, και σε πολλές περιπτώσεις σημαντικά και μακροπρόθεσμα, έχουν παρατηρηθεί σε σχέση με μία μείωση της απομόνωσης, τα οποία είναι διασυνοριακής και ακόμα ευρύτερα μακρο- περιφερειακής σημασίας.

4.5.1.1 ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Παρεμβάσεις για τις μεταφορές των μεγαλύτερων προγραμμάτων του INTERREG ΙΙΑ έχουν προκαλέσει αποτελέσματα ευρύτερης μακρο- περιφερειακής σημασίας, που συνέβαλλαν σημαντικά στη μείωση της απομόνωσης στην ενδοχώρα και στην βελτίωση της προσπέλασης των συνοριακών περιοχών, αλλά επίσης και στην βελτίωση της διασυνοριακής κινητικότητας και ταξιδιωτικής άνεσης.

Η πλειοψηφία των μεσαίου και μικρού μεγέθους προγραμμάτων του INTERREG ΙΙΑ δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα στη μείωση της απομόνωσης μέσω παρεμβάσεων που αφορούσαν την μετακίνηση, είτε γιατί οι προγραμματικές στρατηγικές δεν διέβλεψαν τέτοιες δράσεις είτε ως συνέπεια του γεγονότος ότι σημαντικές δραστηριότητες στον τομέα αυτό είχαν ιεραρχηθεί σε συμπληρωματικά προγράμματα ή εγχειρήματα.

4.5.1.2 ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Η ΑΛΛΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΚΟΙΝΟΦΕΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στον τομέα της ενέργειας, των επικοινωνιών και των δικτύων δημοσίων υπηρεσιών, σημαντικές επιδράσεις με ένα ευρύτερο περιφερειακό ή και εθνικό ενδιαφέρον σημειώθηκαν μόνο από τα προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ και INTERREG ΙΙΒ μεγάλου μεγέθους.

Τα τρία προγράμματα του INTERREG ΙΙΒ (ΕΛΛΑΔΑ, ΕΛΛΑΔΑ/ΙΤΑΛΙΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ/ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ) είχαν μία θεματικά πιο ρηχή αλλά σημαντική επίδραση στη βελτίωση της ποιότητας και της επάρκειας των δικτύων ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.

Αρκετά προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ που κάλυπταν σύνορα υψηλής και μέσης απομόνωσης είχαν αρκετά ορατά αποτελέσματα και σημαντικές επιδράσεις στην βελτίωση της ποιότητας της παροχής υπηρεσιών και της επαρκούς λειτουργίας των δικτύων. Παράδειγμα μπορεί να ονομαστούν τα προγράμματα (E/P, UK-NI, GR/εξωτ.συνορα, G/I, I/AL) και (E/MRC).

Ο πίνακας που ακολουθεί αναφέρει συνολικά τα αποτελέσματα του INTERREG ΙΙΑ ανά πρόγραμμα με κριτήριο το βαθμό απομόνωσης και το μέγεθος της χρηματοδότησης, όπου σημειώνονται με σταυρούς οι σχετικές επιδράσεις των προγραμμάτων (ενώ με το σύμβολο 0 απεικονίζεται η μηδενική επίδραση):

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ "ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ"				
Τύπος συνόρων με βάση το βαθμό απομόνωσης	**Ομάδα Προγραμμάτων**	**Αναλυτικές κατηγορίες της εκτίμηση των αποτελεσμάτων**		
		Μεταφορές: Μείωση της εσωτερικής απομόνωσης και βελτίωση της διασυνοριακής πρόσβασης)	Μεταφορές: Βελτίωση της διασυνοριακής κινητικότητας και ταξιδιωτικής άνεσης.	Ενέργεια/Επικοινωνίες: βελτίωση της ποιότητας παροχής υπηρεσιών/επάρκεια λειτουργίας δικτύων
Μεγάλου Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση πάνω από 65 εκατ. ΕΥΡΩ)		+++	++/+++ +++	++/+++
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	GR Εξωτ.Σύνορα, GP/I , I/AL	+++ + (I/Alb.)	++ +++	++
	Εξωτ. Σύνορα Γερμανίας	++ OS +++ (Saxony) 0/+ (Brandenburg)	++ +++ (Saxony) 0/+ (Brandenburg)	0
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	ES/P E/MRC	+++ +++	++ +++	++/+++
	IRL/UK-NI, IRL/UK-Wales,	+++	++ +++ (IRL/NI)	+++ (IRL/NI)
Χαμηλός βαθμός απομόνωσης	FR/ B (NPDC-Picardie/Hainaut)	0	0	+
Μεσαίου Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση από18-65 εκατ. ΕΥΡΩ)		++	++/+++	**0/+**
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	E/F, F/I (Alps, Corsica/Sardinia, Corsica/Tuscany), I/CH	0 (F/I, I/CH) + (E/F) ++ (F/I-maritime)	0 (F/I) + (E/F, I/CH) ++ (F/I-maritime)	0
	UK/F (Transmanche, Rives Manche)	0	0	0
Χαμηλός βαθμός απομόνωσης	D/NL/B, D/NL (Maas-Rhein, Ems Dollard, EUREGIO)	+++ 0 (Maas Rhein)	+++	0/+
	B/NL (Middengebied), F/B (NPDC/West Flanders), F/B/LUX, D/F (Saar-Lor-Westpfalz), D/F/CH, D/A	0	++/+++ 0 (F/B)	0 + (F/B/LUX)
Μικρού Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση κάτω από 18 εκατ. ΕΥΡΩ)		**0/+**	**0/+**	**0/+**
Υψηλός βαθμός	Εξωτ Σύνορα A, I/D (Bavaria)	0 (A&I εξωτ.) ++ (D εξωτ.)	0 (A&I εξωτ..) ++ (D εξωτ..)	0

απομόνωσης	Scandinavian εξωτ. Σύνορα SF/RUS (Karelia, SE-Finland) & S/SF/NOR/RUS (Barents)	++	++	+/++ (Karelia) +/++ (Barents)
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	F/CH (Rhône Alpes, Franche Comte), I/A, UK-MRC	0 ++ (UK εξωτ..)	0 ++ (UK εξωτ..)	0
	S/NOR (Nordic Green Belt, Inner Scandinavia SF/S/NOR (Kvarken Mittskandia, North Kalotte)	0	0 (S/NOR) 0/+ (SF/S/NOR)	0
	S/DK (Øresund), S/SF (Islands), SF/EST, DK/Baltics	0	0 0/+ (SF/EST)	0
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	B/NL (Scheldemond), F/B (Ardennes), D/LUX, D/F (Pamina), D/A/CH/FL	0	++/+++ 0 (F/B)	0
	D/NL (Rhein-Maas-Nord, Rhein Waal), DK/D (Sønderjylland / Schleswig, Fyn/K.E.R.N Storstrøm/Ostholstein)	0	0 (DK/D) +/++ (D/NL)	0
0 = χωρίς αποτελέσματα, + = περιορισμένα αποτελέσματα ++ = ορατά αποτελέσματα +++=σημαντικά αποτελέσματα				

4.5.2 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ.

Η εκτίμηση των επιδράσεων σχετικά με τη βελτίωση στον οικονομικό τομέα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι οι παρεμβάσεις του INTERREG IIA διαφέρουν σημαντικά από τις αντίστοιχες που υιοθετούνται από τα κλασικά ευρωπαϊκά, εθνικά ή ακόμα και περιφερειακά προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης (υποστήριξη μεγάλου μεγέθους σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και οικονομικές δομές).

Τα προγράμματα του INTERREG IIA κυρίως στράφηκαν σε συμπληρωματικά μέτρα όπως η εφαρμογή μικρής κλίμακας διασυνοριακών υποδομών (τουρισμός), ήπια μέτρα αναφορικά με τη συνεργασία, όπως επιχειρηματικά σεμινάρια, και εκπαίδευση σε θέματα E&A και γλώσσας. Αυτές οι δραστηριότητες βοήθησαν στη εδραίωση κοινής πλατφόρμας ως προς την αμοιβαία επαφή και διασυνοριακή αναταλλαγή εμπειρίας με σκοπό την αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Πρόκειται δηλαδή για δράσεις που δε στόχευαν στην απευθείας βελτίωση των προβληματικών θεματικών και έτσι η ορατή πρόοδος ήταν περιορισμένη ενώ τελικά μπορούν να ειδωθούν ως πρώτα πρακτικά βήματα σε ένα δρόμο προς την μελλοντική ανάπτυξη.

Μπορεί κανείς εύκολα να παρατηρήσει ότι σχεδόν όλα τα προγράμματα μεσαίου μεγέθους και μια μεγάλη πλειοψηφία προγραμμάτων μικρού οικονομικού μεγέθους

πέτυχαν τα πιο ορατά και σημαντικά αποτελέσματα ως προς την βελτίωση του οικονομικού τομέα στις διασυνοριακές περιοχές. Συνέβαλαν δυναμικά στην αύξηση της διασυνοριακής επιχειρηματικής και ερευνητικής αλληλεπίδρασης, στη βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών εξαιτίας της χρήσης του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού (τουρισμός) και στη βελτίωση της διασυνοριακής κινητικότητας.

Τα όσα αναφέρονται παραπάνω παρουσιάζονται συνολικά στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ "ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ"				
Τύπος συνόρων με βάση τοβαθμό απομόνωσης	**Ομαδα Προγραμμάτων**	**Αναλυτικές κατηγορίες της εκτίμηση των αποτελεσμάτων**		
		Περισσότερη διασυνοριακή επιχειρηματική και ερευνητική αλληλεπίδραση	Αύξηση της ελκυστικότητας μέσω χρήσης του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού	Αύξηση διασυνοριακής κινητικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και επίτευξη των πρώτων βημάτων για την ενσωμάτωση των αγορών
Μεγάλου Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση πάνω από 65 εκατ. ΕΥΡΩ)		+ ++	+ ++	+ ++
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	GR/Εξωτ.Σύνορα, GR/I, I/AL	+ (Gr-εξωτ.. & I/AL)	+/++ (Gr-εξωτ.. & I/AL)	+/++ (Gr-εξωτ.. & I/AL)
	External borders new German Länder (Pomerania, Saxony, Brandenburg)	+	++	0/+
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	ES/P E/MRC	+ ++	0/+	0/+
	IRL/UK-Northern IRL/UK-Wales,	++ ++/+++ (IR/NI)	+ ++ (IRL/NI)	+
Χαμηλός βαθμός απομόνωσης	FR/B (NPDC-Picardie/Hainaut)	+	+++	+
Μεσαίου Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση από18-65 εκατ. ΕΥΡΩ)		++	++	++
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	E/F, F/I (Alps, Corsica/Sardinia, Corsica/Tuscany), I/CH	+/++ (E/F) 0/+ (F/I, I/CH)	++	++ (E/F) 0/+ (F/I, I/CH)
	UK/F (Transmanche, Rives Manche)	+ / ++	++	+
Χαμηλός βαθμός	D/NL/B, D/NL (Maas-Rhein, Ems Dollard, EUREGIO)	+++	++/+++	++/+++

απομόνωσης	B/NL (Middengebied), F/B (NPDC/West Flanders), F/B/LUX, D/F (Saar-Lor-Westpfalz), D/F/CH, D/A	++ +/++ (D/A) + (F/B)	++	++ 0 (F/B)
Μικρού Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση κάτω από18 εκατ. ΕΥΡΩ)		++	++/+++	++
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	Εξωτ Σύνορα A, I&D, (Bavaria)	+ (A&I Εξωτ.) 0 (D/Εξωτ.)	++	0/+ OS (A&I εξωτ.) 0 (D εξωτ.)
	Scandinavian: SF/RUS (Karelia, SE-Finland) & S/SF/NOR/RUS (Barents)	0/+ ++ (SE-FI)	0/+ ++ (Karelia)	0/+
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	F/CH (Rhône Alpes, Franche Comte), Italy/Austria, UK-Morocco	0 (UK εξωτ..) 0/+ (A/I) +/++ (F/CH)	0 (UK εξωτ.) ++ (A/I) ++ (F/CH)	0 (A/I, UK εξωτ.) +/++ (F/CH)
	S/NOR (Green Belt, Inner Scandinavia SF/S/NOR (Kvarken Mittskandia, North Kalotte)	++	+/++	++/+++ (S/NOR) +/++ SF/S/NOR
	S/DK (Øresund), S/SF (Islands), SF/EST, DK/Baltics	++/+++ + (SF/EST)	++/+++ + (SF/EST)	++/+++ 0/+ (SF/EST)
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	B/NL (Scheldemond), F/B (Ardennes) D/LUX, D/F (Pamina), D/A/CH/FL	++ + (D/A/CH/FL)	++	++ + (F/B)
	D/NL (Rhein-Maas-Nord, Rhein Waal), DK/D (Sønderjylland/Schleswig, Fyn/K.E.R.N Storstrøm/Ostholstein,)	++ (DK/D) ++/+++ (D/NL)	+++ (DK/D) +++ (D/NL)	++ (DK/D) ++/+++ (D/NL)
0 = χωρίς αποτελέσματα, + = περιορισμένα αποτελέσματα ++ = ορατά αποτελέσματα +++=σημαντικά αποτελέσματα				

4.5.3 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Η παρεμβάσεις όλων των προγραμμάτων του INTERREG ΙΙΑ, ανεξαρτήτως μεγέθους εμφάνισαν ορατά, ή ακόμα και σημαντικά αποτελέσματα στον τομέα της βελτίωσης της ποιότητας ζωής στις συνοριακές και διασυνοριακές περιοχές.

Τα μεσαίου οικονομικού μεγέθους προγράμματα είχαν γενικά τα θετικότερα και πιο μακροχρόνια αποτελέσματα ως προς την προαναφερθείσα θεματική με σαφείς βελτιώσεις στις συνθήκες περιβάλλοντος και διαβίωσης, παροχής κοινωνικό-πολιτιστικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών και σε κάποιες περιπτώσεις βελτίωση της παροχής υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης. Τα γενικότερα αποτελέσματα, τα οποία ήταν

σημαντικά αλλά έντονα τοπικοποιημένα , παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ "ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ"				
Τύπος συνόρων με βάση τοβαθμό απομόνωσης	**Ομαδα Προγραμμάτων**	**Αναλυτικές κατηγορίες της εκτίμηση των αποτελεσμάτων**		
		Βελτίωση του ποιοτικού επιπέδου στην παροχή υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης και άλλων δημοσίωνυπηρεσιών	Βελτίωση περιβαλλοντικών συνθηκών και συνθηκών διαβίωσης	Βελτίωση κοινωνικό-πολιτιστικής κατανόησης και πολιτιστικών υπηρεσιών και εγκαταστάσεων
Μεγάλου Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση πάνω από 65 εκατ. ΕΥΡΩ)		**0/+**	**++**	**++**
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	GR/Εξωτ.Σύνορα, GR/I, I/AL	+ (A&I Εξωτ..)	+++ (Gr-εξωτ.. & I/A)	+ (Gr-εξωτ.. & I/A)
	External borders new German Länder (Pomerania, Saxony, Brandenburg)	0/+	++ ++	+++
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	ES/P E/MRC	0/+	++	0/+
	IRL/UK-Northern IRL/UK-Wales,	0	+ ++	0/+
Χαμηλός βαθμός απομόνωσης	FR/B (NPDC-Picardie/Hainaut)	+	++	+++
Μεσαίου Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση από18-65 εκατ. ΕΥΡΩ)		+/++	++/+++	++/+++
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	E/F, F/I (Alps, Corsica/Sardinia, Corsica/Tuscany), I/CH	0/+ (E/F, I/CH, F/I)	+/++ (E/F, F/I) 0/+ (I/CH) +++ (F/I θαλάσσια)	++/+++ (E/F, F/I) + (I/CH)
	UK/F (Transmanche, Rives Manche)	0/+	+/++	++
Χαμηλός βαθμός απομόνωσης	D/NL/B, D/NL (Maas-Rhein, Ems Dollard, EUREGIO)	++/+++	++/+++	++/+++
	B/NL (Middengebied), F/B (NPDC/West Flanders), F/B/LUX, D/F (Saar-Lor-Westpfalz), D/F/CH, D/A	+/++ 0/+ (D/A) 0 (F/B)	++/+++ ++ (F/B)	++/+++ ++ (F/B)
Μικρού Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση κάτω από18 εκατ. ΕΥΡΩ)		+/++	++	++/+++
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	Εξωτ Σύνορα A, I&D, (Bavaria)	0	+++	++
	Scandinavian: SF/RUS (Karelia, SE-Finland) & S/SF/NOR/RUS (Barents)	+/++ 0 (Barents)	0	++ 0 (SE-Finland)
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	F/CH (Rhône Alpes, Franche Comte), Italy/Austria, UK-Morocco	+ (F/CH) 0 (UK εξωτ.., A/I)	++ (A/I) 0/+ (F/CH) 0 (UK εξωτ..)	++ (A/I) +/++ (F/CH) 0 (UK εξωτ..)
	S/NOR (Green Belt, Inner Scandinavia SF/S/NOR (Kvarken Mittskandia, North Kalotte)	0/+	0/+ (S/NOR) ++ (SF/S/NOR)	++/+++
	S/DK (Øresund), S/SF (Islands), SF/EST, DK/Baltics	0/+ ++ OS (SF/EST)	+ 0/+ (SF/EST)	++/+++ ++ (SF/EST)
Υψηλός	B/NL (Scheldemond), F/B (Ardennes) D/LUX, D/F (Pamina), D/A/CH/FL	+/++	++/+++ + (F/B)	++/+++

βαθμός απομόνωσης	D/NL (Rhein-Maas-Nord, Rhein Waal), DK/D (Sønderjylland/Schleswig, Fyn/K.E.R.N Storstrøm/Ostholstein,)	0/+ (DK/D) ++/+++ (D/NL)	++ (DK/D) + (D/NL)	+++ (DK/D) +/++ (D/NL)
0 = χωρίς αποτελέσματα, + = περιορισμένα αποτελέσματα ++ = ορατά αποτελέσματα +++=σημαντικά αποτελέσματα				

4.5.4 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η εδραίωση κοινών θεσμικών και διοικητικών δομών σκόπευε στην διεύρυνση και εμβάθυνση της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των εθνικών αντιπροσωπειών, των ιδιωτικών οργανισμών και εθελοντικών ομάδων αποτέλεσε ρητό στοχό των κατευθυντήριων γραμμών για τη δέσμη Α στην οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έδωσε ιδιαίτερη σημασία.

Ανάμεσα σε όλα τα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το INTERREG IIA είχε καθαρά ορατά και πολλές φορές αρκετά σημαντικά αποτελέσματα στην εμβάθυνση της διασυνοριακής συνεργασίας.

Οι πιο σημαντική πρόοδος επιτεύχθηκε από τα μεσαίου και μικρού οικονομικού μεγέθους προγράμματα.

Οι συνολικές επιδόσεις των προγραμμάτων σε σχέση με την εμβάθυνση της Συνεργασίας παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ «ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ»

Τύπος συνόρων με βάση τοβαθμό απομόνωσης	Group of programmes	**Αναλυτικές κατηγορίες της εκτίμηση των αποτελεσμάτων**		
		Αύξηση ικανότητας διασυνοριακής διαχείρισης	Ενδυνάμωση υπαρχουσών και δημιουργία νέων μόνιμων διασυνοριακών δομών	Αύξηση πυκνότητας διασυνοριακού δικτύου
Μεγάλου Μεγέθους προγράμματα του INTERREG IIA (Χρηματοδότηση πάνω από 65 εκατ. ΕΥΡΩ)		++	++	+/++
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	GR/Εξωτ.Σύνορα, GR/I, I/AL	0/+	+	0/+
	External borders new German Länder (Pomerania, Saxony, Brandenburg)	+++	+++	+/++
	GR/Εξωτ.Σύνορα, GR/I, I/AL	0/+	+	0/+
Informal CBC only or partially developed CBC	ES/P E/MRC	+	0	0/+
	IRL/UK-Northern IRL/UK-Wales,			
Well-developed or long-standing	FR/B (NPDC-Picardie/Hainaut)	++	0	+++

CBC tradition				
Μεσαίου Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση από18-65 εκατ. ΕΥΡΩ)		++/+++	++	++/+++
Lack of CBC experience	E/F, F/I (Alps, Corsica/Sardinia, Corsica/Tuscany), I/CH	+/++	0	+
	UK/F (Transmanche, Rives Manche)	+/++	0	+
Χαμηλός βαθμός απομόνωσης	D/NL/B, D/NL (Maas-Rhein, Ems Dollard, EUREGIO)	++	0	++
	B/NL (Middengebied), F/B (NPDC/West Flanders), F/B/LUX, D/F (Saar-Lor-Westpfalz), D/F/CH, D/A	+/++	++/+	+/++
		+++	+++	+++
		+++	++	++/+++
Μικρού Μεγέθους προγράμματα του INTERREG ΙΙΑ (Χρηματοδότηση κάτω από18 εκατ. ΕΥΡΩ)		++/+++	++	++/+++
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	Εξωτ Σϋνορα A, I&D, (Bavaria)	++	+/++	+/++
	Scandinavian: SF/RUS (Karelia, SE-Finland) & S/SF/NOR/RUS (Barents)	++ +/++ (SF/EST)	0 +++ (Karelia)	+/++
Μεσαίος βαθμός απομόνωσης	F/CH (Rhône Alpes, Franche Comte), Italy/Austria, UK-Morocco	+/++ (A/I) + (F/B)	0	+
	S/NOR (Green Belt, Inner Scandinavia SF/S/NOR (Kvarken Mittskandia, North Kalotte)	++/+++	++/+++	++
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	S/DK (Øresund), S/SF (Islands), SF/EST, DK/Baltics	+++	0/+	+++
	B/NL (Scheldemond), F/B (Ardennes) D/LUX, D/F (Pamina), D/A/CH/FL	++/+++	++/+++	++/+++
Υψηλός βαθμός απομόνωσης	D/NL (Rhein-Maas-Nord, Rhein Waal), DK/D (Sønderjylland/Schleswig, Fyn/K.E.R.N Storstrøm/Ostholstein,)	+++ /++	+++	+++
	Εξωτ Σϋνορα A, I&D, (Bavaria)	+++	0/+	+++

0 = χωρίς αποτελέσματα, + = περιορισμένα αποτελέσματα ++ = ορατά αποτελέσματα +++=σημαντικά αποτελέσματα

ΣΤΟ ΒΑΘΜΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

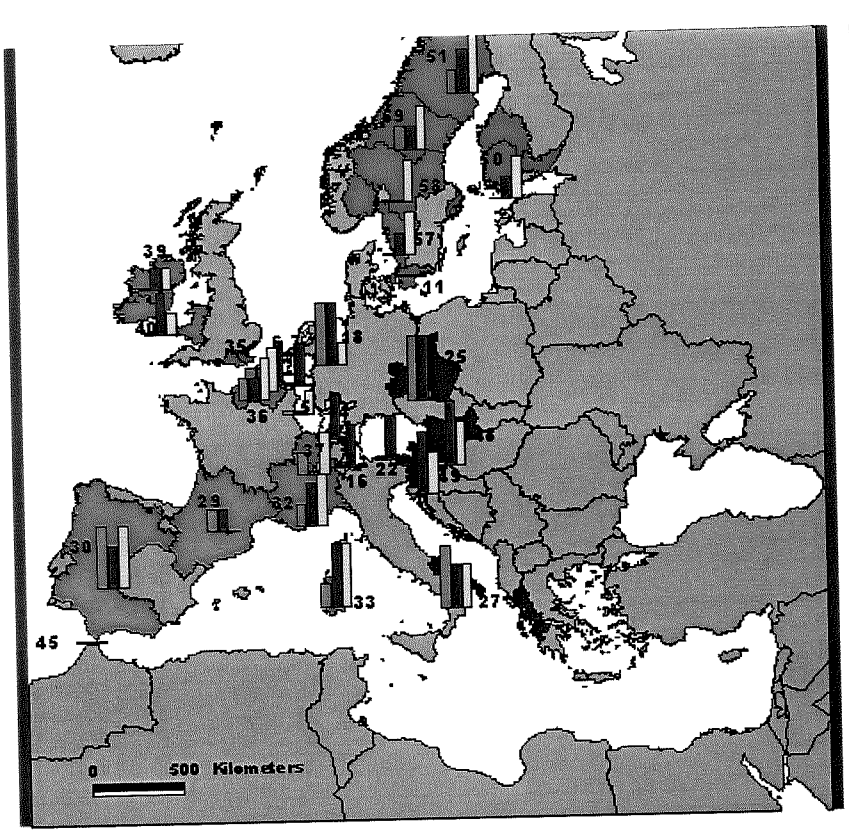

ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΣΥΝΟΡΩΝ
ΧΑΜΗΛΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ
ΥΨΗΛΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ
*
**
***
ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

* ΜΕΙΩΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΧΩΡΑΣ/ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ
** ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΕΣΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ
*** ΕΝΕΡΓΕΙΑ/ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ/ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΔΙΚΤΥΩΝ

ΧΑΡΤΗΣ 11

1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

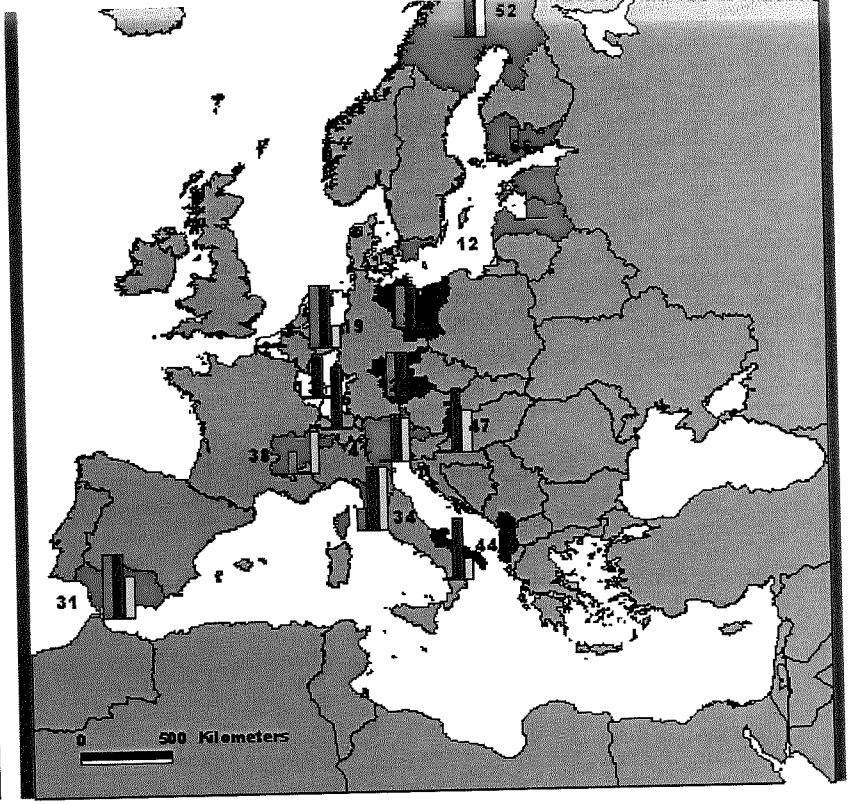

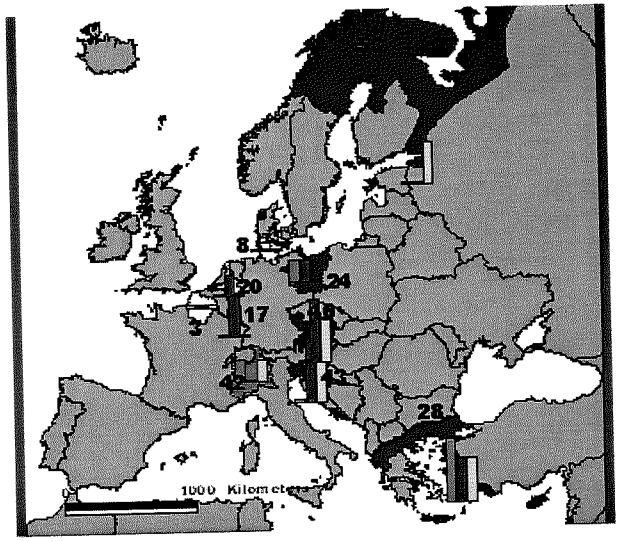

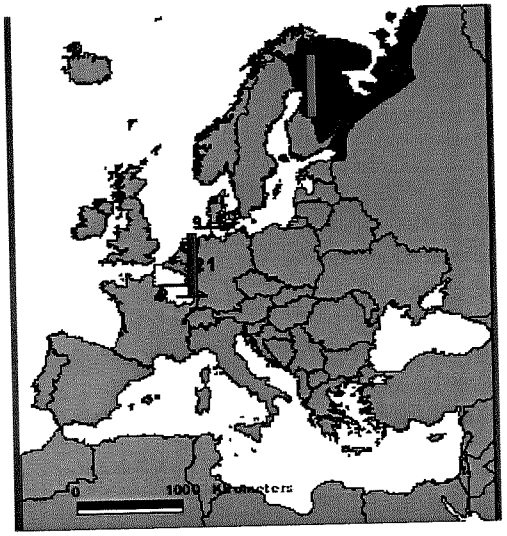

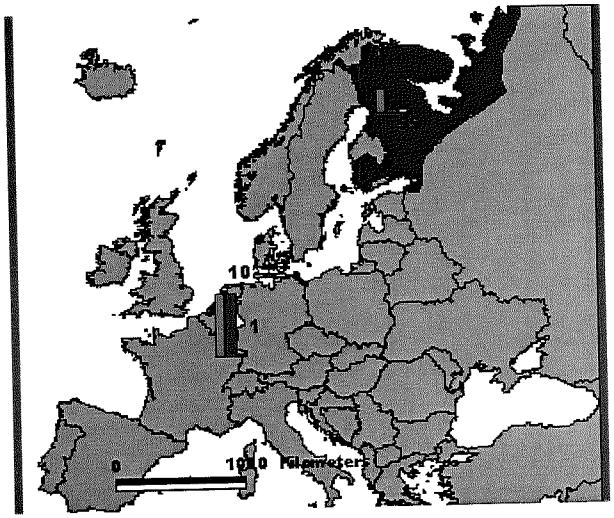

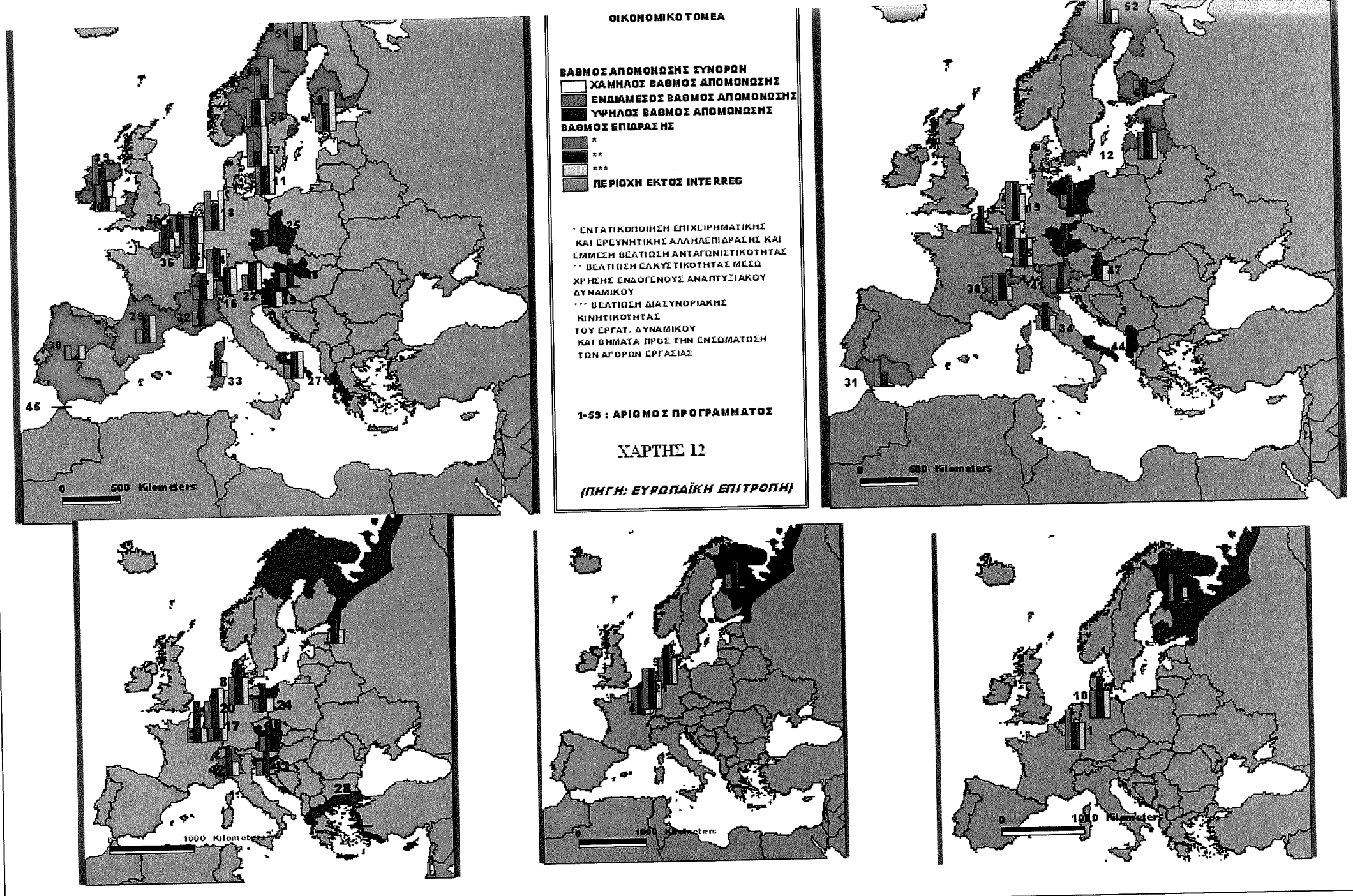

ΧΑΡΤΗΣ 12

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

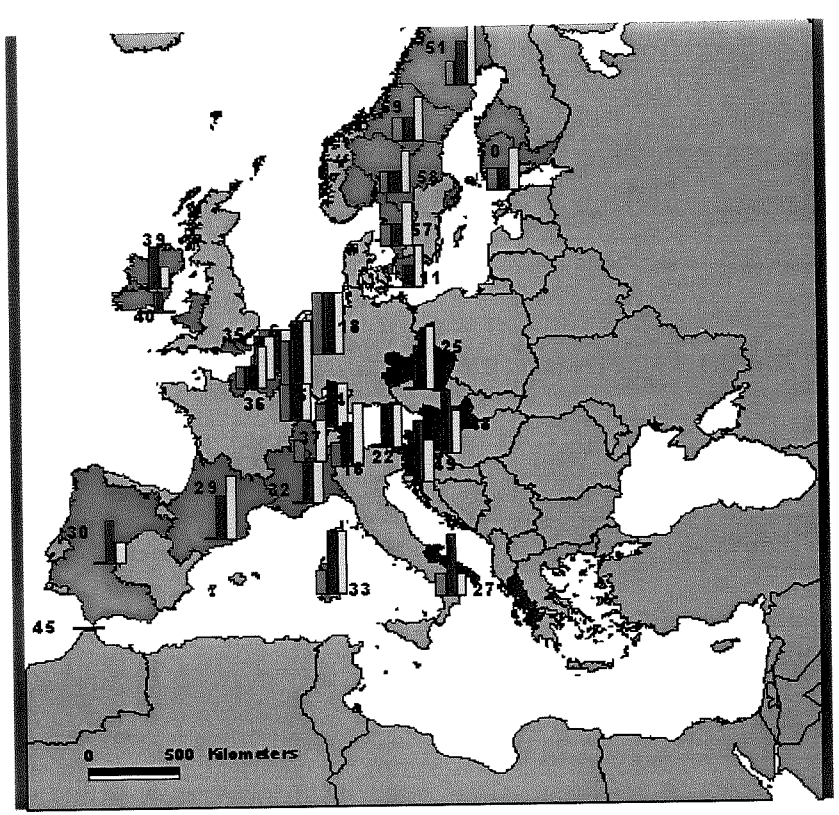

ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΣΥΝΟΡΩΝ

- ΧΑΜΗΛΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ
- ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ
- ΥΨΗΛΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ

- *
- **
- ***
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

* ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ
** ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
*** ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ / ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΧΑΡΤΗΣ 13

1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

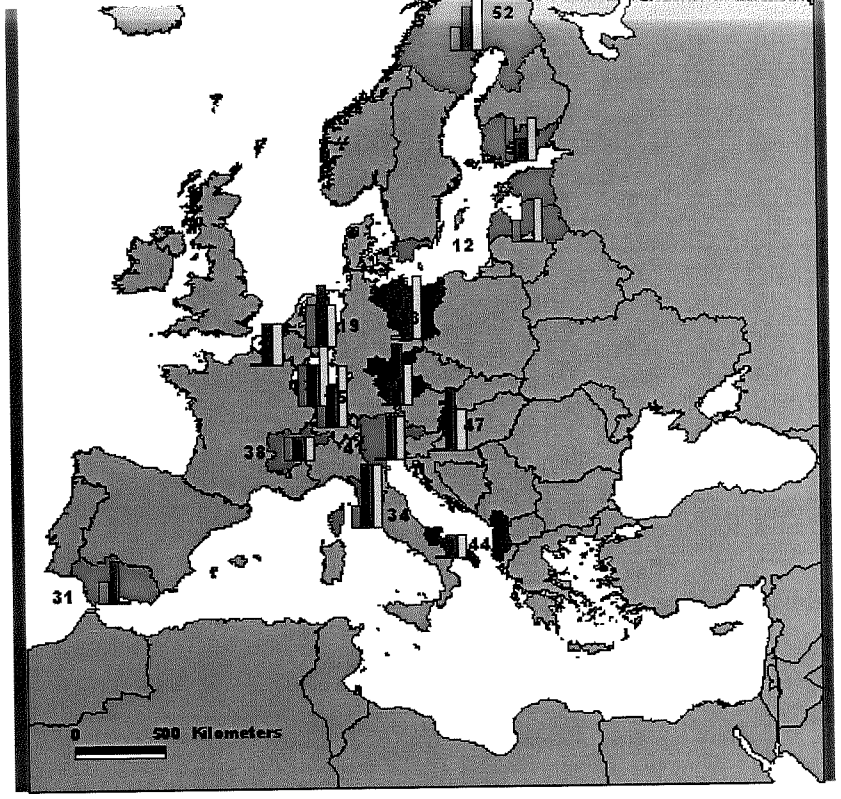

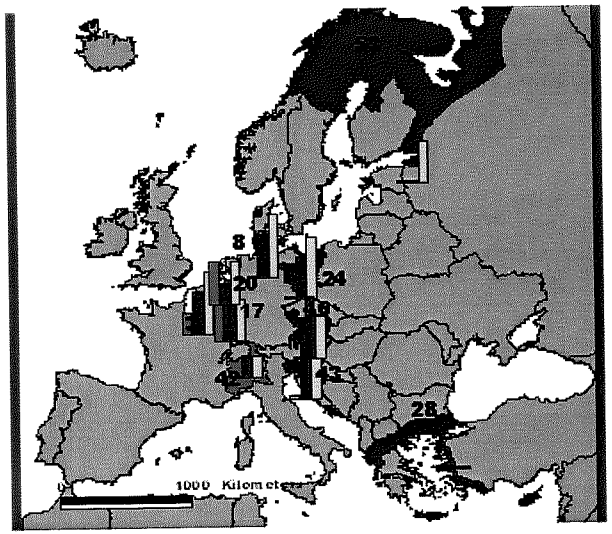

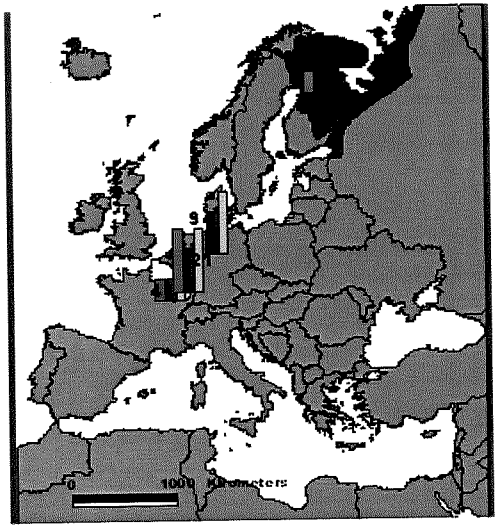

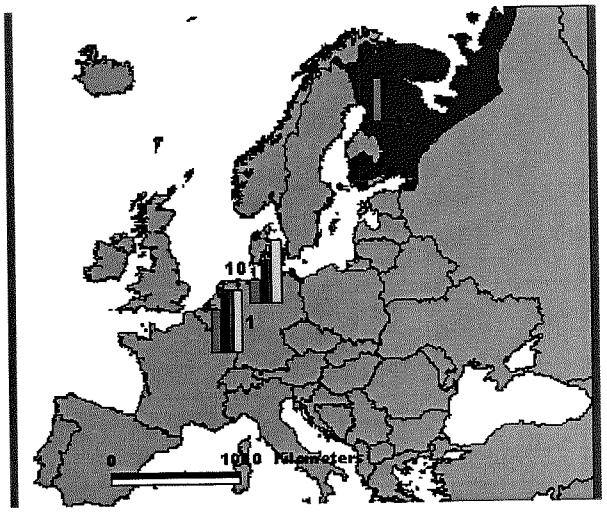

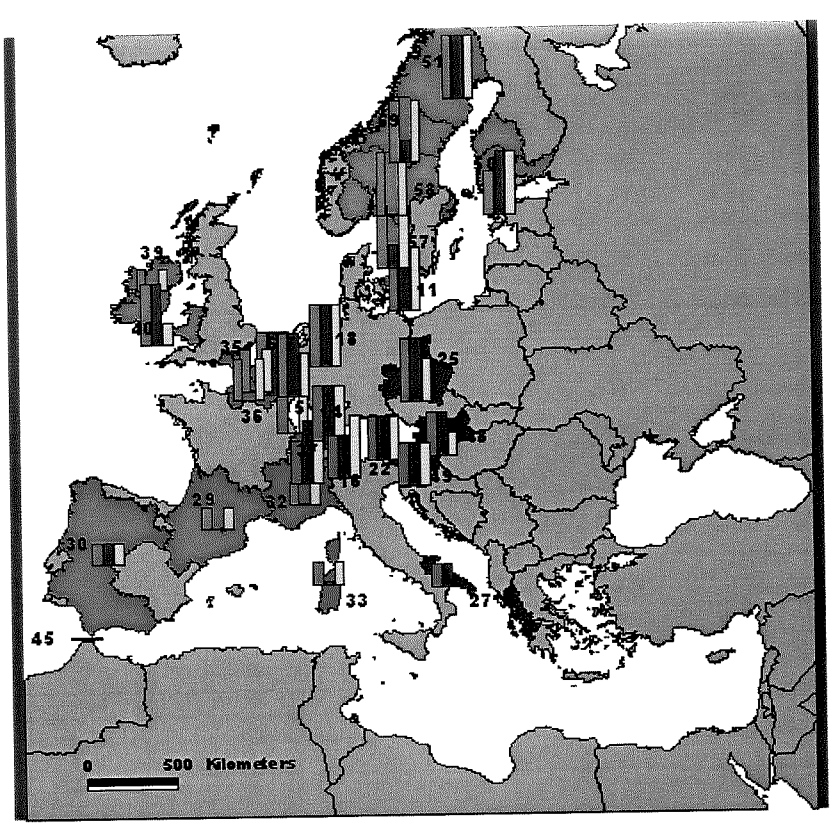

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΣΥΝΟΡΩΝ
ΧΑΜΗΛΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ
ΥΨΗΛΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΡΡΑΣΗΣ
*
**
***
ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

* ΑΥΞΗΣΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
** ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ/ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΜΟΝΙΜΩΝ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΔΟΜΩΝ
*** ΑΥΞΗΣΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

ΧΑΡΤΗΣ 14

1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

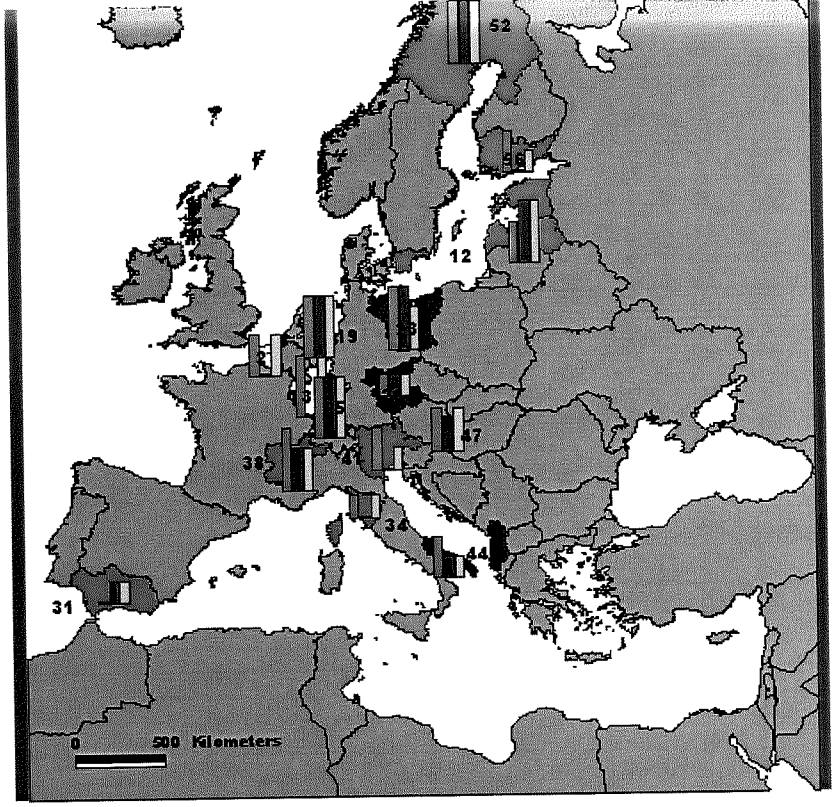

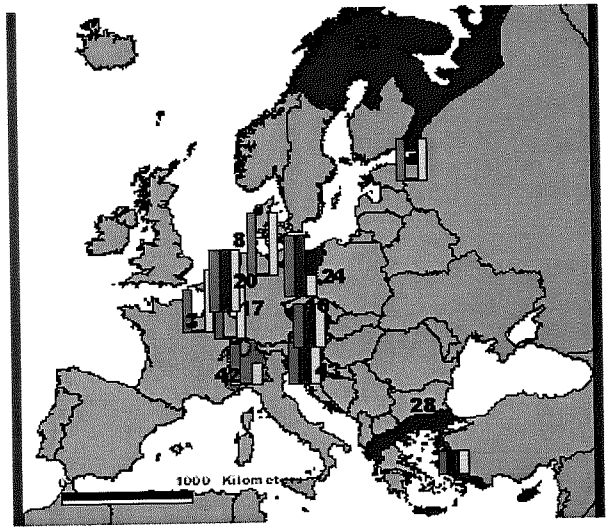

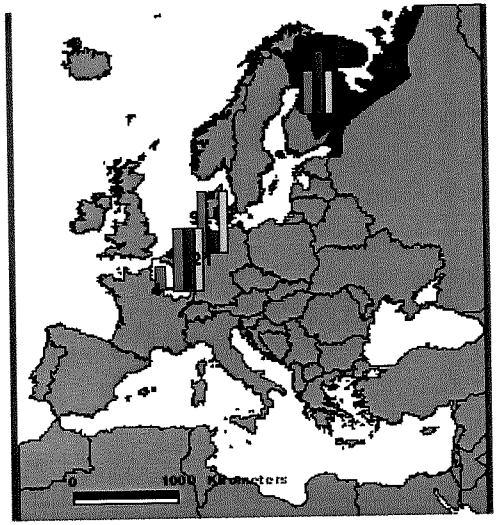

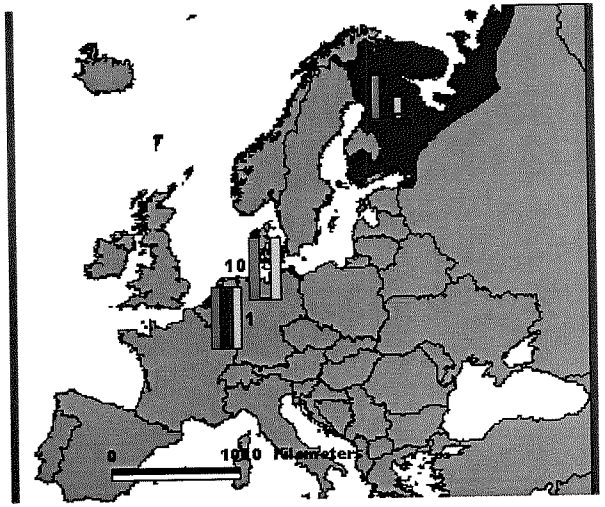

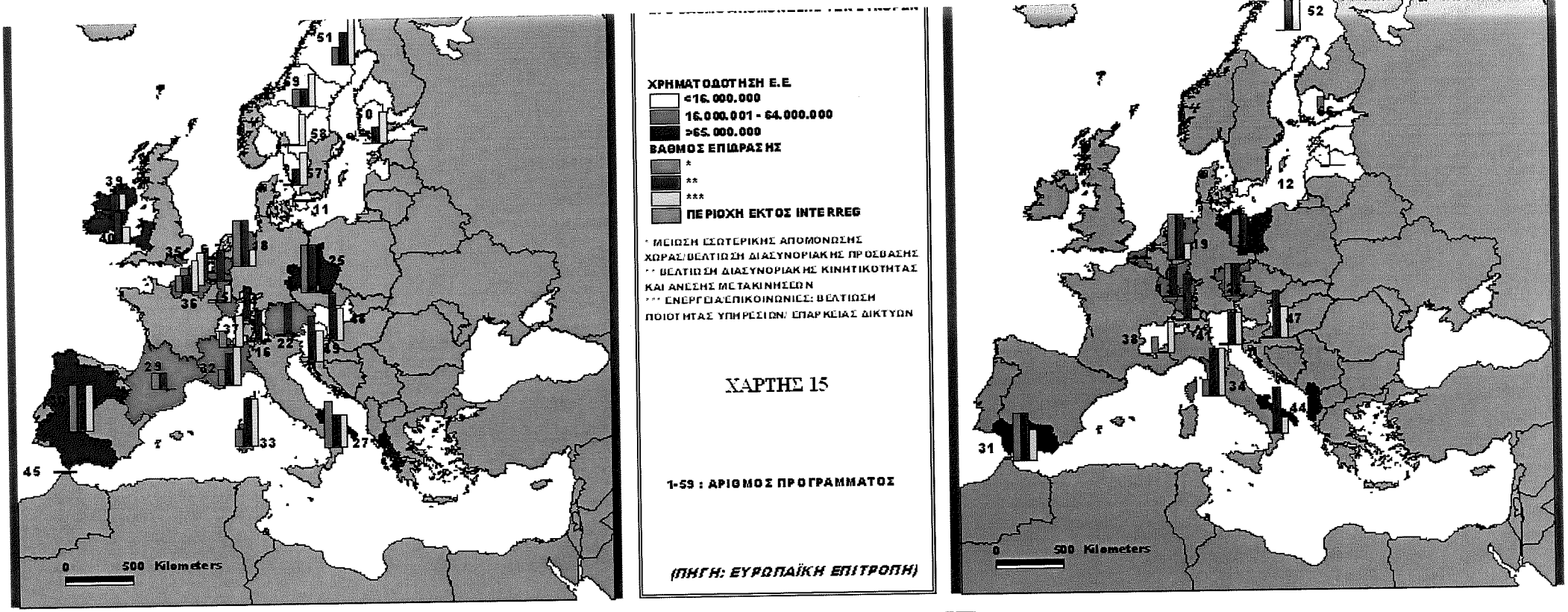
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Ε.Ε.
<=16.000.000
16.000.001 - 64.000.000
>65.000.000
ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ
*
**
***
ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG
* ΜΕΙΩΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗΣ ΧΩΡΑΣ/ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ
** ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΕΣΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ
*** ΕΝΕΡΓΟΙΑ/ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ/ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΧΑΡΤΗΣ 15
1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 500 Kilometers

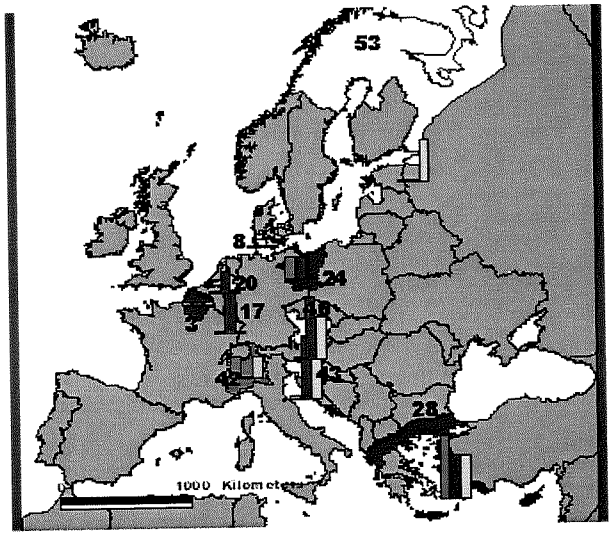
1000 Kilometers

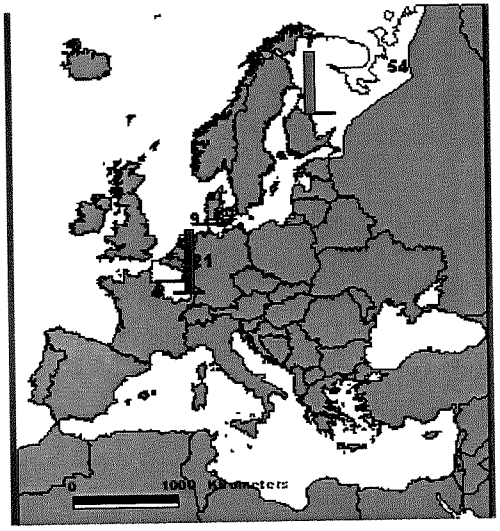
0 1000 Kilometers

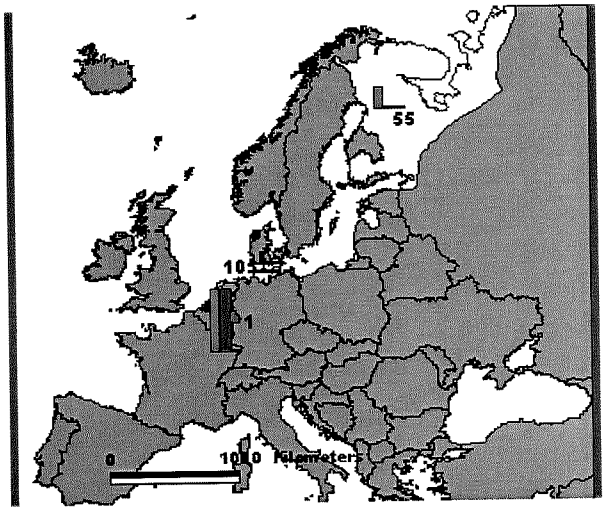
0 1000 Kilometers

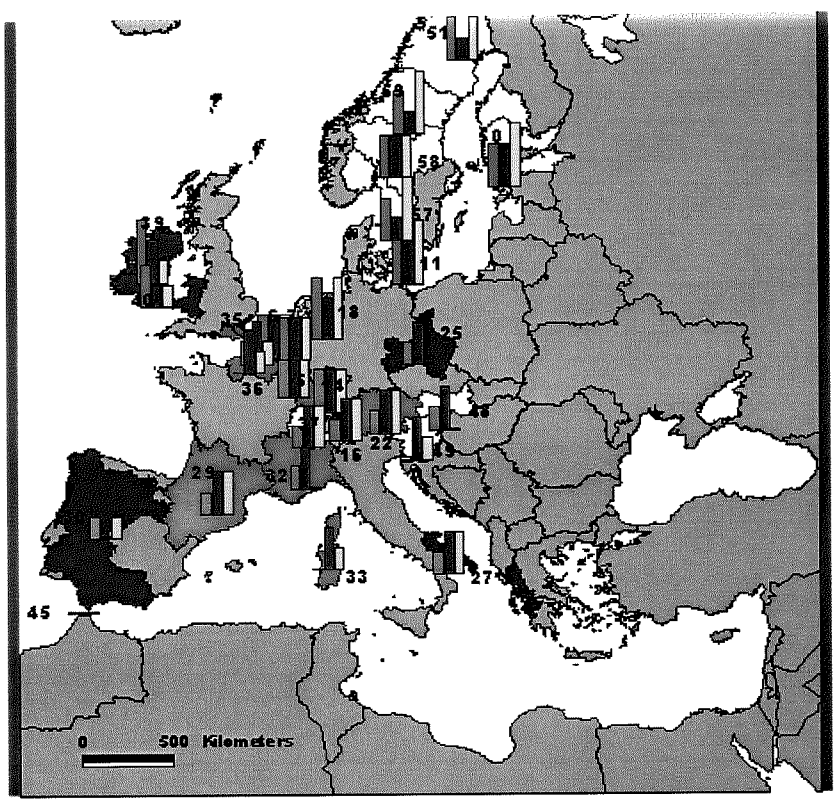

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Ε.Ε.

- <16.000.000
- 16.000.001 - 64.000.000
- >65.000.000

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΡΡΑΣΗΣ

- *
- **
- ***
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

* ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

** ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕΣΩ ΧΡΗΣΗΣ ΕΝΔΟΓΕΝΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

*** ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤ. ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΧΑΡΤΗΣ 16

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

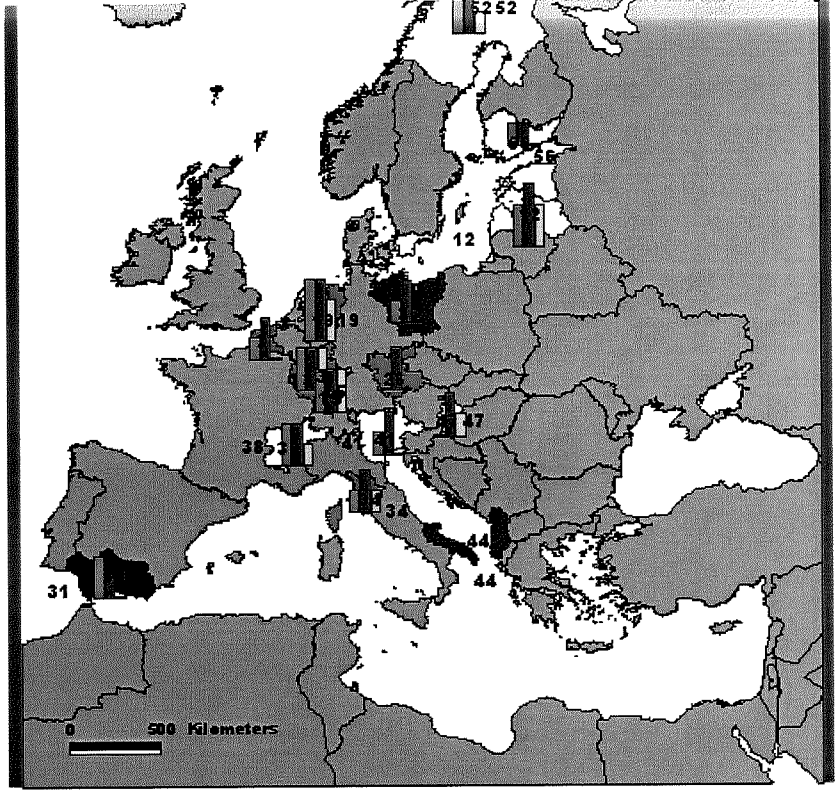

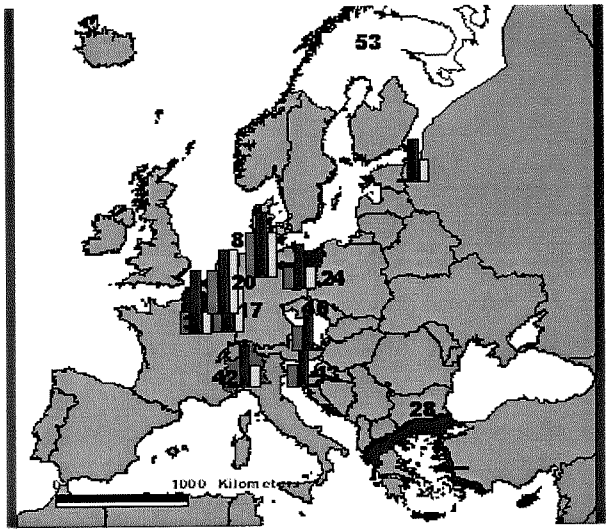

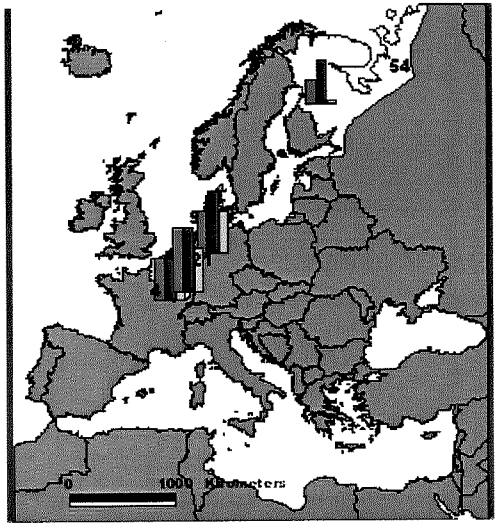

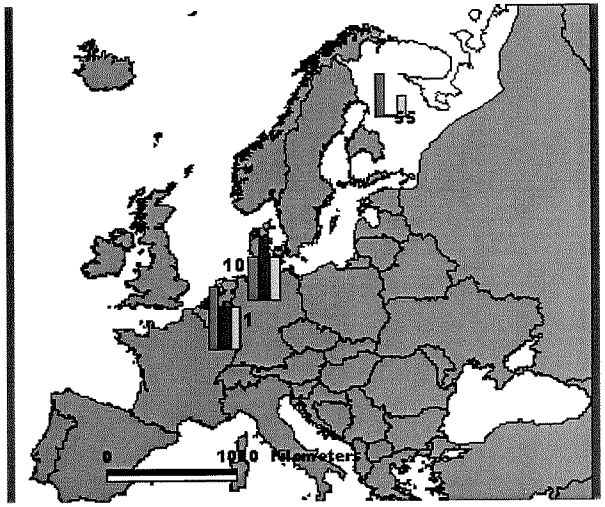

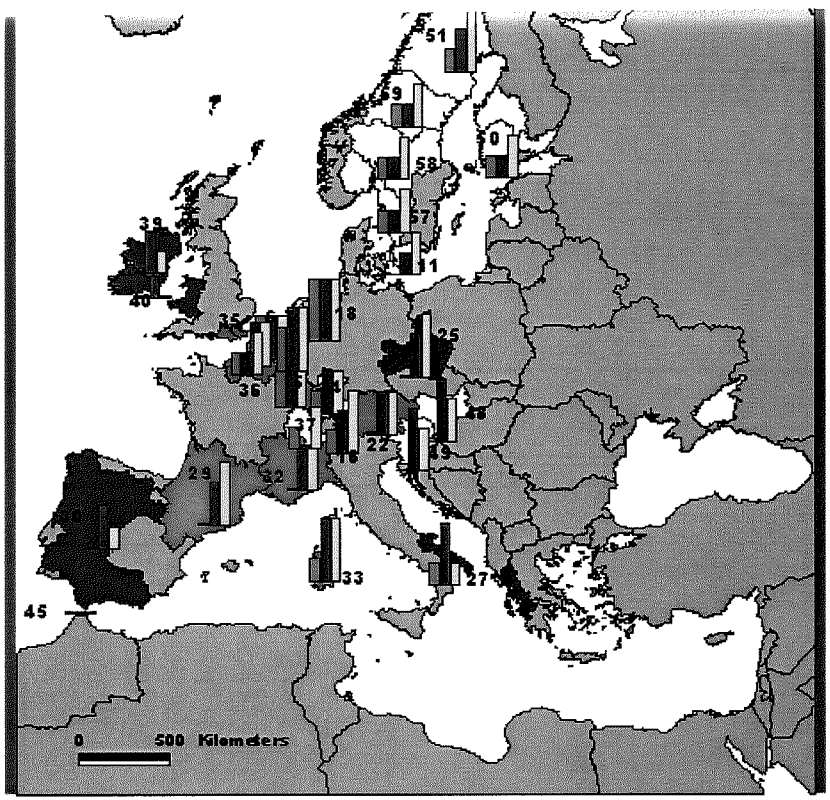

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Ε.Ε.

- <16.000.000
- 16.000.001 - 64.000.000
- >65.000.000

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΡΡΑΣΗΣ

- *
- **
- ***
- **ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG**

* ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

** ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

*** ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ / ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΧΑΡΤΗΣ 17

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

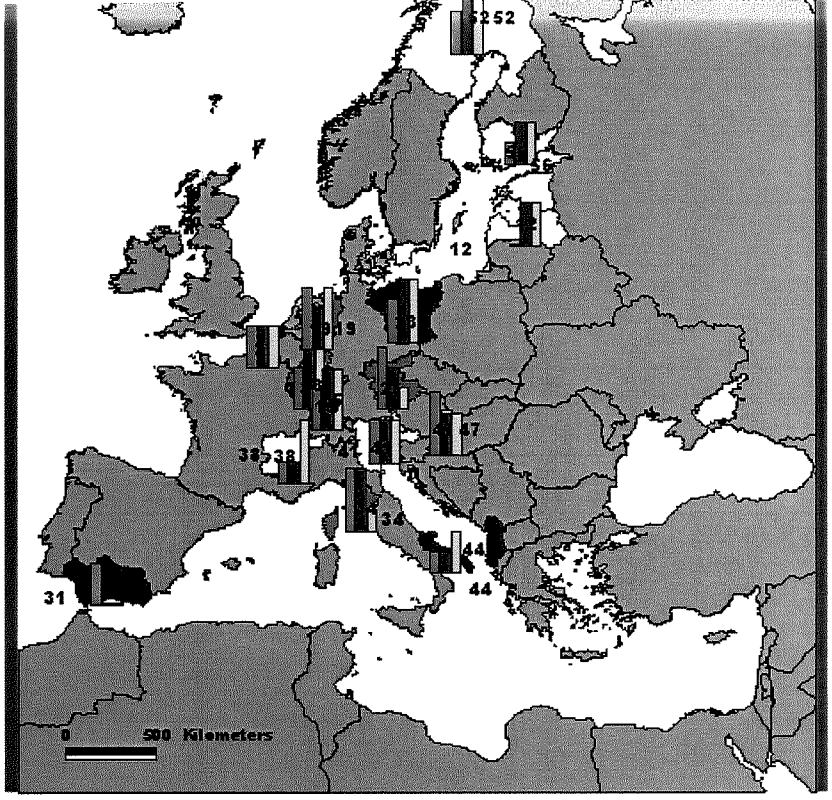

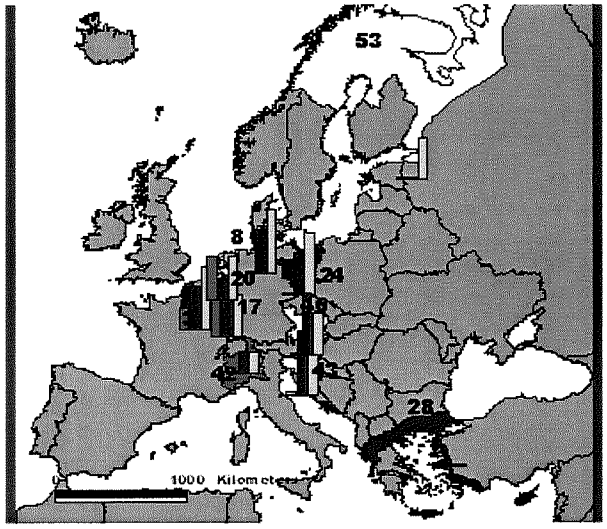

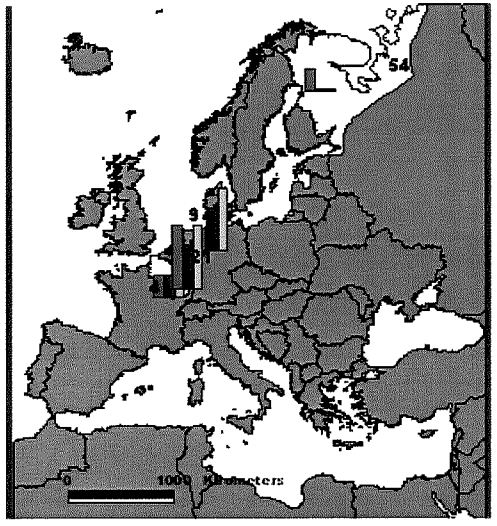

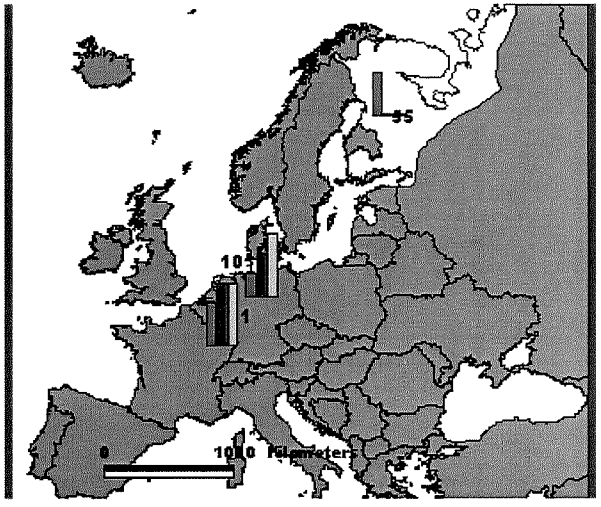

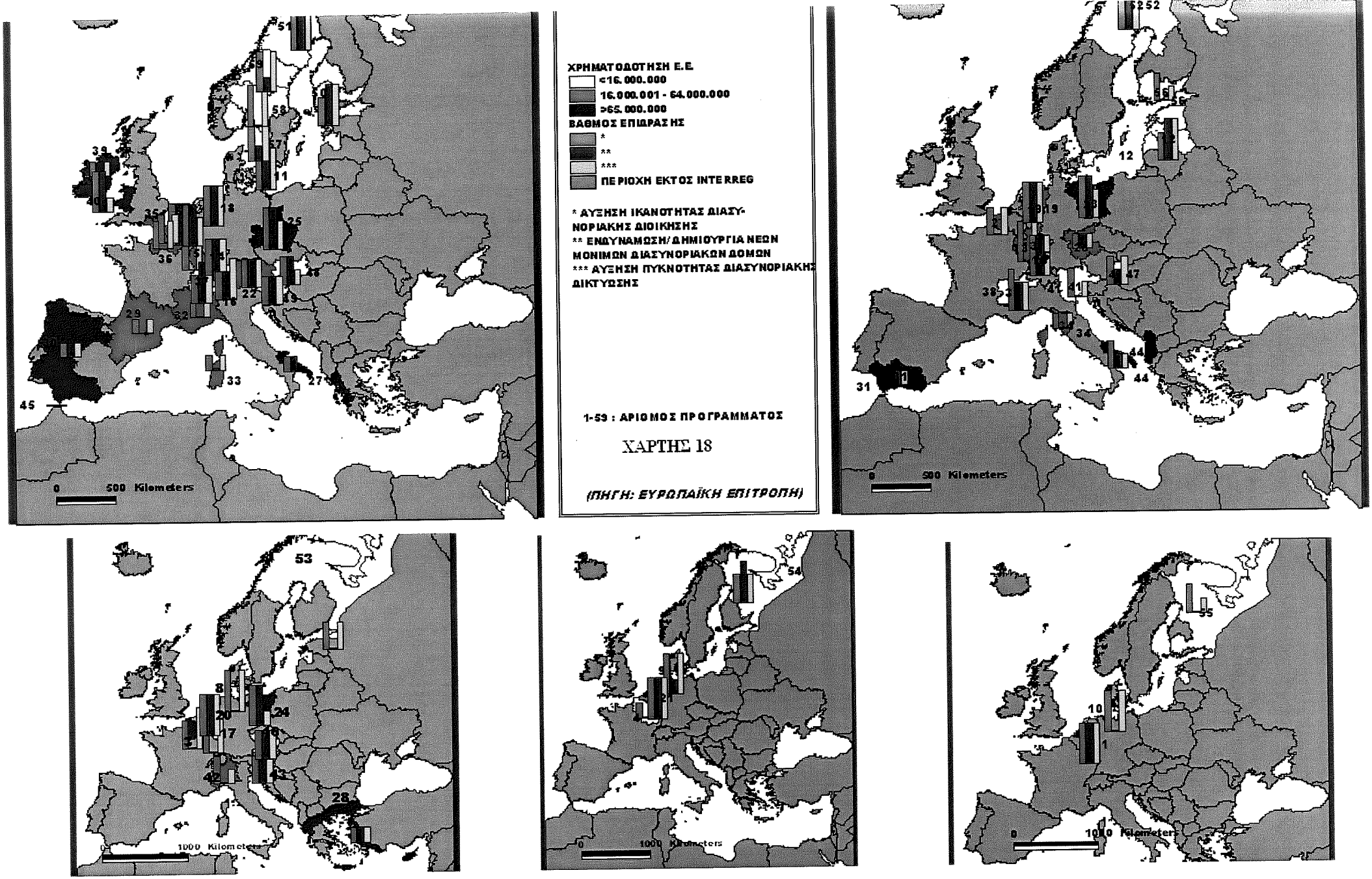

ΧΑΡΤΗΣ 18

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

4.6 ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑΤ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΓ

Η δράση της δέσμης Γ, όπως έχουμε ήδη αναφέρει εστιάστηκε σε τρεις κύριους τομείς, για τους οποίους τα κράτη μέλη συνεργάζονταν σε κοινά Επιχειρησιακά Προγράμματα:

1. Γενική διεθνική συνεργασία, 7 Επιχειρησιακά Προγράμματα (γύρω στα €124 εκατομμύρια), («Συνεργασία στο χωρικό σχεδιασμό»)
2. Αποτροπή Πλημμυρών, 2 Επιχειρησιακά Προγράμματα (γύρω στα €148 εκατομμύρια),
3. Μετριασμός της ξηρασίας, 4 Επιχειρησιακά Προγράμματα (γύρω στα €145 εκατομμύρια)

Οι περιοχές που εφαρμόστηκαν τα παραπάνω προγράμματα είναι οι εξής:

1. -Δυτική Μεσόγειος και Άλπεις *(Western Mediterranean and Latin Alps)*: Ισπανίας, Γαλλίας, Ιταλίας και Ελλάδας.

-Νότιο Δυτική Ευρώπη *(South-Western Europe)*: Πορτογαλία, Ισπανία, Γαλλία.

-Περιοχή Ατλαντικού *(Atlantic Area)*: Πορτογαλία, Ισπανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία.

-Νότιο-Δυτική Μητροπολιτική Περιοχή *(North Western Metropolitan Area)*: Γαλλία, Λουξεμβούργο, Βέλγιο, Γερμανία, Ολλανδία, Η.Β., Ιρλανδία.

-Περιοχή Βόρειας Θάλασσας *(North Sea Area):* Η.Β., Ολλανδία, Γερμανία, Δανία, Σουηδία, Νορβηγία.

-Περιοχή Βαλτικής *(Baltic Sea Area):* Γερμανία, Δανία, Σουηδία, Φινλανδία, Χώρες Βαλτικής

-Κεντρική, Αδριατική, Παραδουνάβια και Νότιο-ανατολική Ευρώπη *(CADSES)*: Ιταλία, Αυστρία, Ελλάδα, Γερμανία

2. -IRMA (*Rhein-Maas*): Γαλλία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Γερμανία, Ολλανδία, Ελβετία.

-Πρόγραμμα Γαλλία-Ιταλία

3. -Πρόγραμμα για τον μετριασμό της ξηρασίας στην Πορτογαλία

- Πρόγραμμα για τον μετριασμό της ξηρασίας στην Ισπανία
- Πρόγραμμα για τον μετριασμό της ξηρασίας στην Ιταλία

Η ανάλυση που ακολουθεί συνοδεύεται από τους ανάλογους χάρτες όπου αυτοί ήταν εφικτό να δημιουργηθούν. Συγκεκριμένα πρόκειται για τους χάρτες 19 και 20 οι οποίοι απεικονίζουν τη χωρική κατανομή της έντασης του ρυθμού απορρόφησης των πόρων του INTERREG ΙΙΓ καθώς επίσης και το ύψος της χρηματοδότησης της Ε.Ε. ανά πρόγραμμα.

4.6.1 ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ

Τα προγράμματα του INTERREG ΙΙΓ διαφοροποιούνται σημαντικά ως προς το οικονομικό μέγεθος, με το μεγαλύτερο από αυτά εκείνο της διαχείρισης νερού (συνολικός προϋπολογισμός 420 εκατ Ε.), μια αναλογία 1 προς 63 μεταξύ μεγαλύτερου και μικρότερου.

Με την εξαίρεση του προγράμματος Ατλαντική Περιοχή που εγκρίθηκε σε ένα ύστερο στάδιο, ο ρυθμός απορρόφησης των πόρων ήταν ικανοποιητικός (89% κατά μέσο όρο για τα 7 προγράμματα του Interreg ΙΙΓ «συνεργασία για τον χωρικό σχεδιασμό», 85% κατά μέσο όρο για τα προγράμματα αποτροπής πλημμυρών, 102% για τα προγράμματα μετριασμού της ξηρασίας.

Ένα σημαντικό ποσοστό πόρων αναδιανεμήθηκε μεταξύ των διάφορων υποπρογραμμάτων, προτεραιοτήτων και μέτρων. Αν και δεν παρουσιάζεται κάποιο επαναλαμβανόμενο μοτίβο στην αναδιανομή, φαίνεται ωστόσο, ότι κατά μέσο όρο οι πόροι αναδιανεμήθηκαν από την γενικότερη θεματική «Μεταφορές και Επικοινωνίες» στην αντίστοιχη «Αστικά/Πολιτικά συστήματα και Θέματα Μητροπόλεων», ενώ στη θεματική «Εμπλουτισμός της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς» οι συνολικές αυξήσεις και μειώσεις των πόρων φαίνονται μάλλον ισοσκελισμένες. Αυτό σημαίνει ότι κάποια προγράμματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πιο αποτελεσματικά όσον αφορά στην τοποθέτηση των πόρων. Αυτό το μειονέκτημα δεν είχε ωστόσο αξιοσημείωτη επίδραση στο συνολικό ρυθμό απορρόφησης των πόρων.

Τα στοιχεία οικονομικής αναφοράς για την απορρόφηση και την αναδιανομή των πόρων αποτελούν από τη μια οι προσωρινοί και τροποποιημένοι προϋπολογισμοί (πλευρά εσόδων) και από την άλλη τα συνολικά επιλέξιμα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν (πλευρά εξόδων). Πρέπει να ληφθεί υπόψη η μικρή διάρκεια των προγραμμάτων (λιγότερο από 2 χρόνια μεταξύ της έγκρισής τους και των τελικών δεσμεύσεων) και η καταρχήν συγκέντρωση των δαπανών στο δεύτερο μισό της περιόδου υλοποίησης. Βάσει των παραπάνω, το ύψος των

συνολικών εσόδων και συνολικών δαπανών που έγιναν μπορεί να θεωρηθεί συγκρίσιμο, με το έτος 1999 να αποτελεί έτος αναφοράς για τη σύγκριση.

Στα διαγράμματα που ακολουθούν βλέπουμε τη συγκριτική απεικόνιση των προϋπολογισμών των προγραμμάτων ανά θεματική και ανά περιοχή:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9: *ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ*

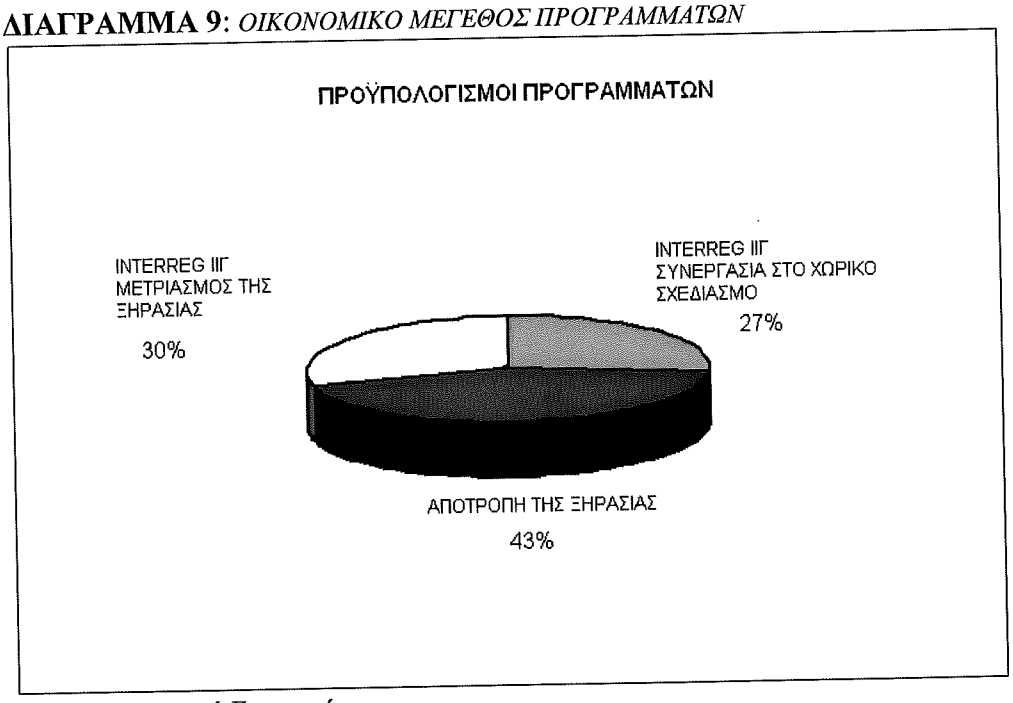

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

4.6.1.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10: *Συνολική εγκριθείσα δαπάνη για το INTERREG IIΓ για το πρόγραμμα «Συνεργασία στο χωρικό σχεδιασμό»*

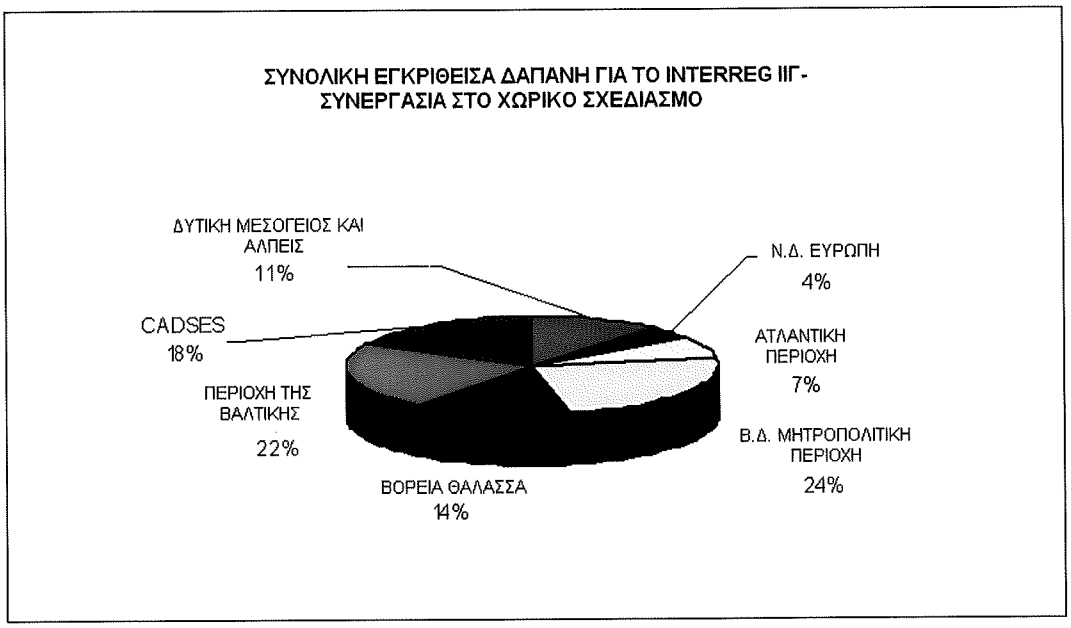

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Το συνολικό οικονομικό μέγεθος των τροποποιημένων προϋπολογισμών των προγραμμάτων ήταν 229.493 εκατομμύρια Ευρώ, εκ των οποίων οι πόροι του ΕΤΠΑ αντιπροσώπευαν περίπου το 54.6%. Το μέσο οικονομικό μέγεθος των προγραμμάτων ήταν 32.785 εκατομμύρια ευρώ. Υπήρχε ωστόσο μια μεγάλη διαφοροποίηση μεταξύ των προγραμμάτων, με το μικρότερο (ΝΔ Ευρώπη) να ανέρχεται στα 20.414 εκατ. ευρώ και το μεγαλύτερο (ΒΔ μητροπολιτική περιοχή) στα 59.640 εκατ. ευρώ, μια σχέση 1 προς 6.

4.6.1.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Α. ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11: *Συνολική εγκριθείσα δαπάνη για το INTERREG ΙΙΓ για το πρόγραμμα «Αποτροπή πλημμυρών»*

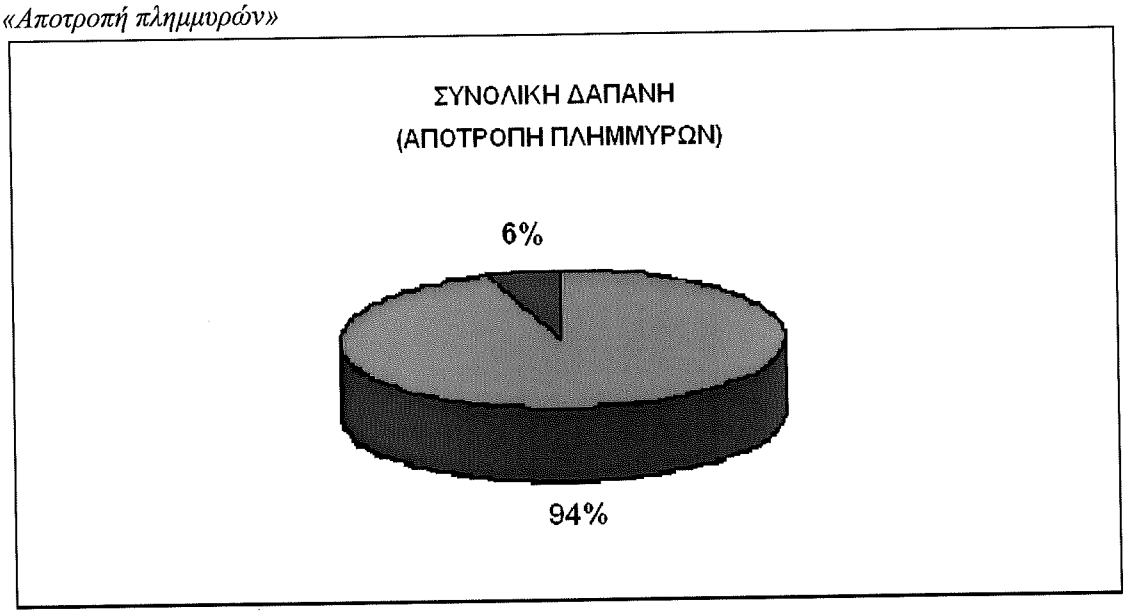

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Από ό,τι φαίνεται και στο παραπάνω διάγραμμα υπάρχει μια μεγάλη διαφορά σε όρους οικονομικής ένταση μεταξύ των δύο προγραμμάτων. Με συνολικό προϋπολογισμό περίπου 420 εκατομμύρια ευρώ, το πρόγραμμα IRMA (μπλε χρώμα) ήταν με διαφορά το μεγαλύτερο πρόγραμμα INTERREG ΙΙΓ, ενώ το πρόγραμμα «Αποτροπή Πλημμυρών Γαλλία-Ιταλία», με προϋπολογισμό μόλις 21 εκατ. ευρώ, ήταν ένα από τα μικρότερα.

Β. **ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12 : *Συνολική εγκριθείσα δαπάνη για το INTERREG ΙΙΓ για το πρόγραμμα «Αποτροπή πλημμυρών»*

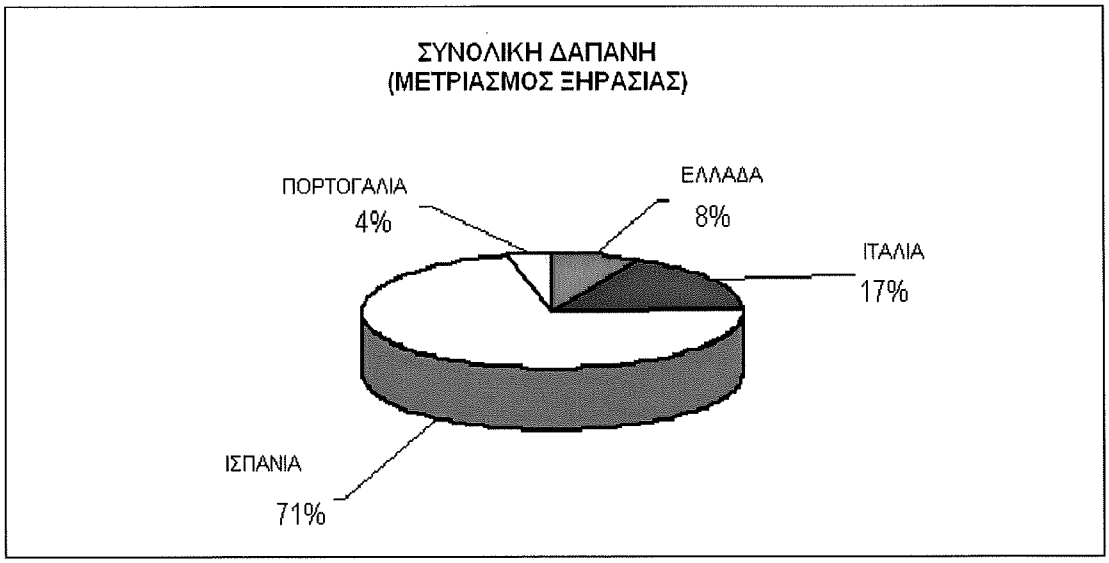

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Τα τέσσερα προγράμματα για τον μετριασμό της ξηρασίας διέφεραν πολύ σε οικονομικό μέγεθος. Ενώ το μεγαλύτερο πρόγραμμα (Ισπανία) ανερχόταν σε περισσότερα από 143 εκατομμύρια ευρώ, το μικρότερο (Πορτογαλία) εφτανε μόνο τα 8,6 εκατομμύρια ευρώ. Τα υπόλοιπα δύο προγράμματα είχαν πρϋπολογισμούς της μέσης κλίμακας των προγραμμάτων INTERREG ΙΙΓ: 35,7 εκατομμύρια ευρώ στην περίπτωση της Ιταλίας και 17,8 εκατομμύρια ευρώ σε αυτήν της Ελλάδας. Όλα τα προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν μέσα από πόρους των ERDF και EAGGF.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί απεικονίζονται διαγραμματικά οι ρυθμοί απορρόφησης των προγραμμάτων ανά θεματική:

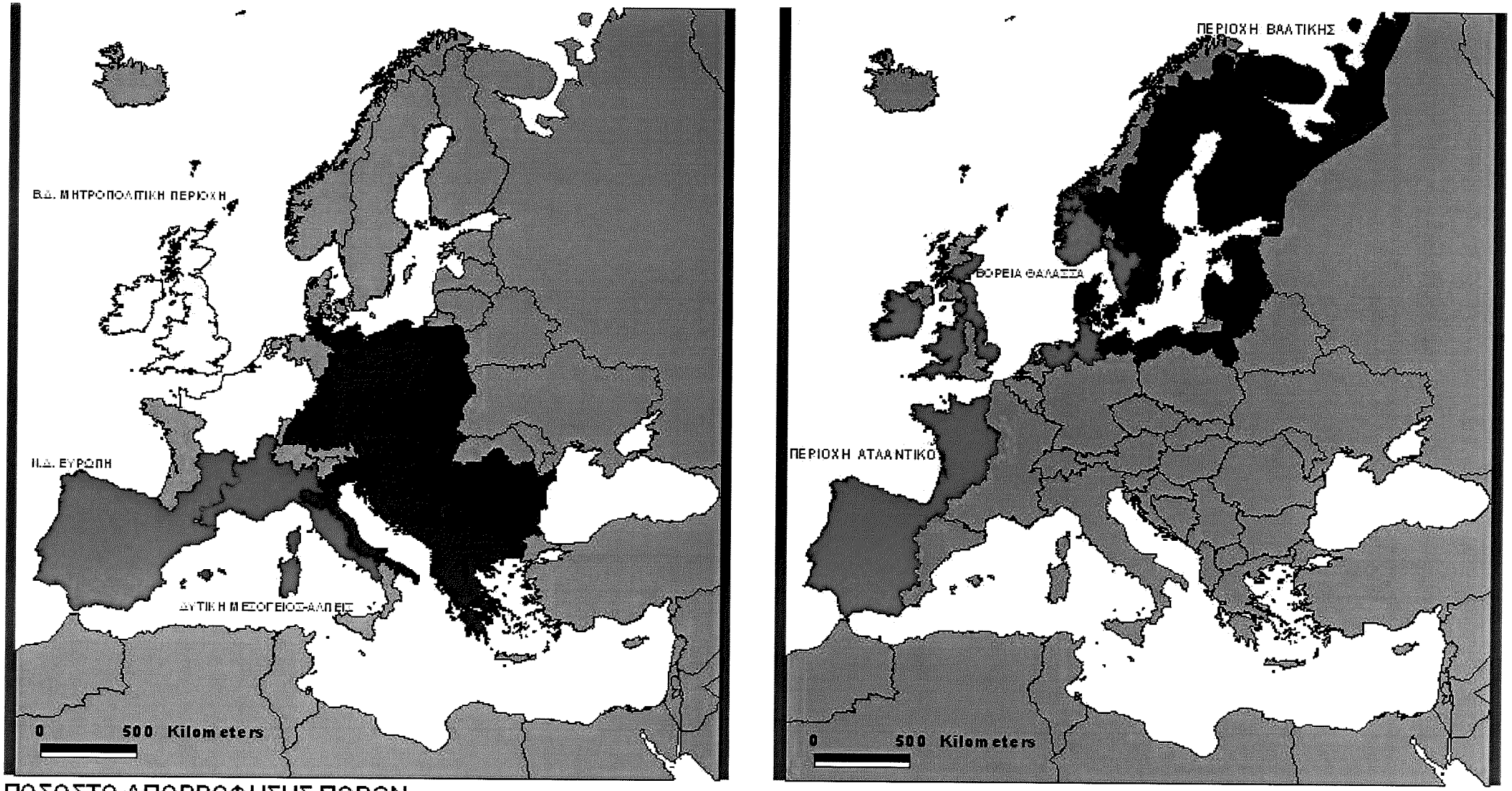

ΧΑΡΤΗΣ 19

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

4.6.2 ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ

Στο διάγραμμα που ακολουθεί αναπαρίστανται οι ρυθμοί απορρόφησης των προγραμμάτων του INTERREG ΙΙΓ. Είναι σαφές ότι το μεγαλύτερο ποσοστό απορρόφησης συναντάται στο πρόγραμμα «Μετριασμός της ξηρασίας» όπου το ποσοστό προσεγγίζει ή και ξεπερνά το 100%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13: *Οι ρυθμοί απορρόφησης του INTERREG ΙΙΓ ανά θεματική.*

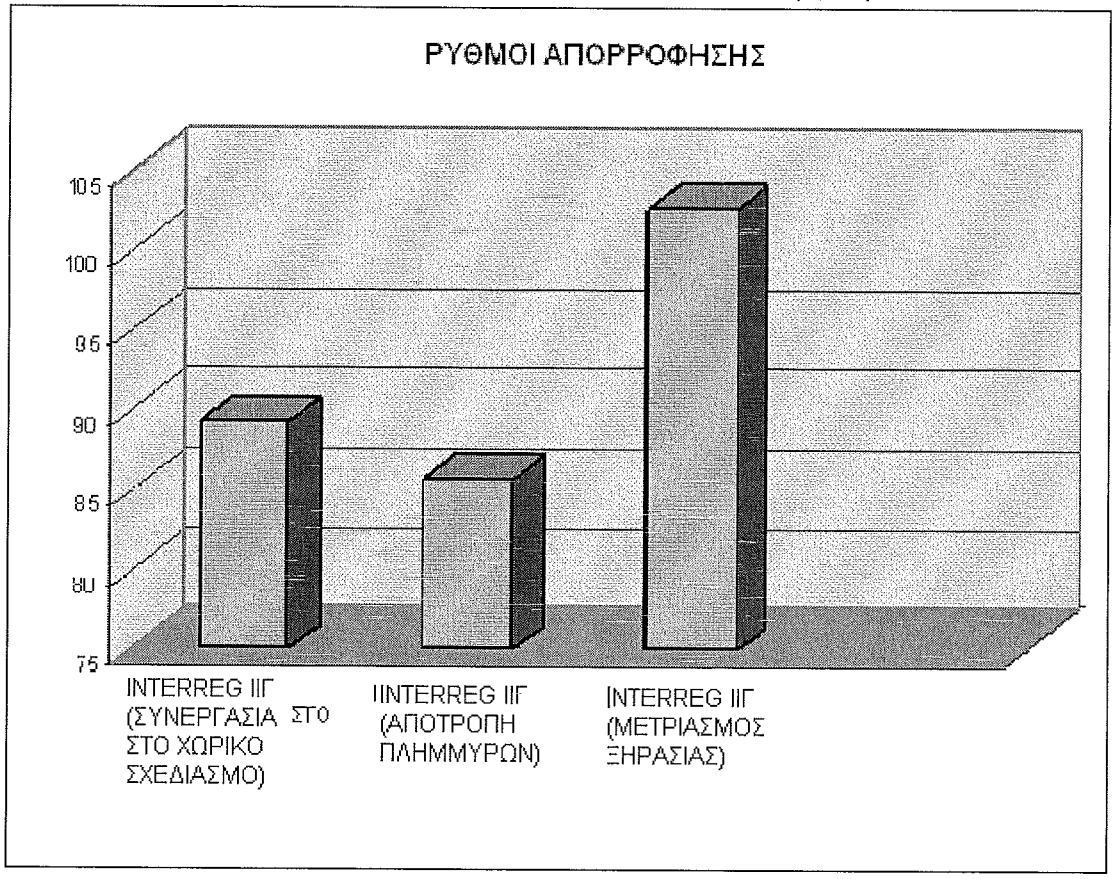

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

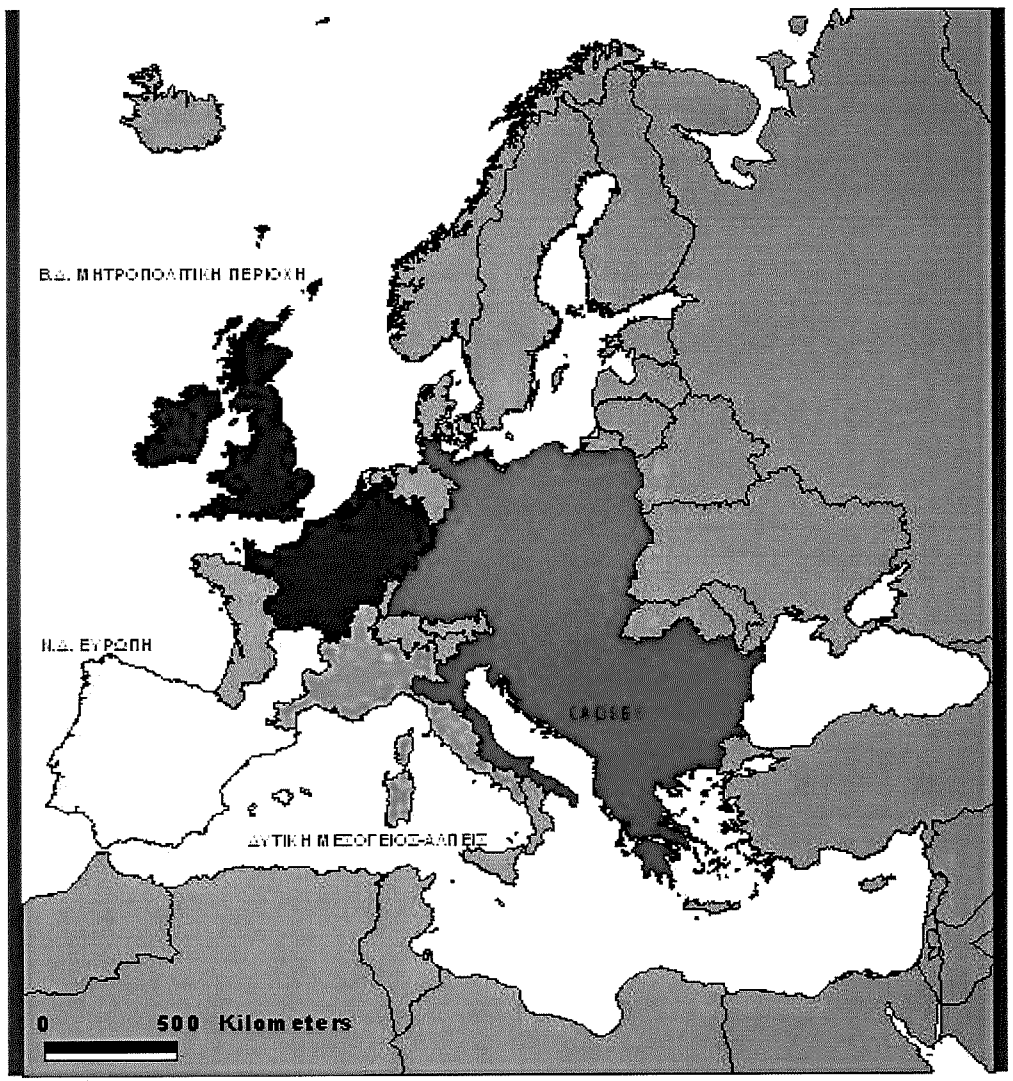

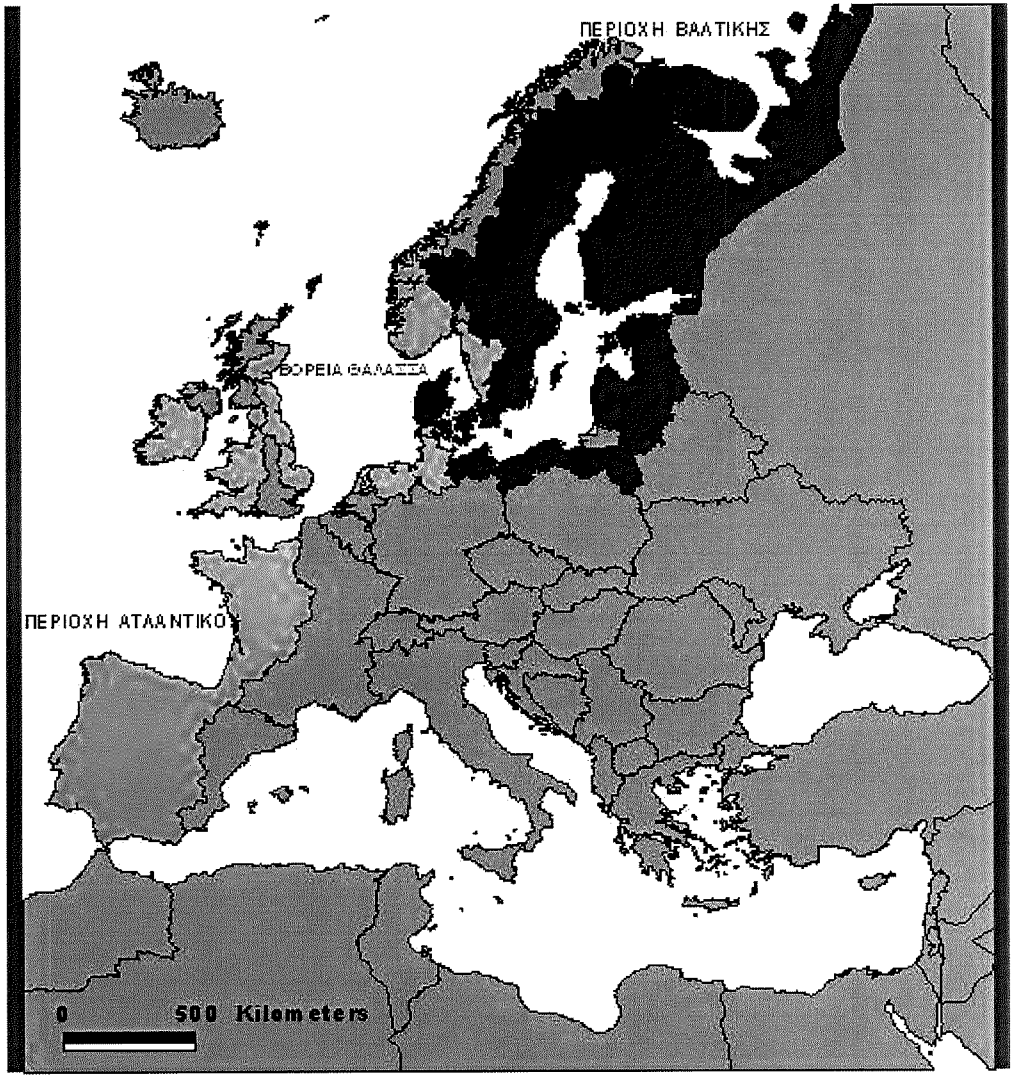

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΕΥΡΩ)

- 5.500.000
- 5.500.001 - 14.800.000
- 14.800.001 - 21.725.000
- 217.25.001 - 320.00.000
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

ΧΑΡΤΗΣ 20

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

4.6.2.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Το συνολικό ποσό δαπανών ήταν 204,788 εκατομμύρια ευρώ, με ένα μέσο ρυθμό απορρόφησης 89,23%. Αυτό σημαίνει ότι μόλις 10% των διαθέσιμων πόρων δεν αξιοποιήθηκε. Αυτός ο μέσος όρος κρύβει ορισμένες διαφοροποιήσεις μεταξύ των προγραμμάτων: το πρόγραμμα «ΒΔ Μητροπολιτική Περιοχή» απορρόφησε μόνο 82,14% των διαθέσιμων πόρων, ενώ το πρόγραμμα CADSES απορρόφησε 95,67% των διαθέσιμων πόρων. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι που εξηγούν το μικρότερο βαθμό απορρόφησης των πόρων σε συγκεκριμένα προγράμματα: αργοπορημένη έναρξη των εργασιών, απουσία προηγούμενης συνεργασίας κ.λπ..

Μια συγκεκριμένη περίπτωση ήταν αυτή του προγράμματος Περιοχής του Ατλαντικού, το οποίο εγκρίθηκε σε ένα πολύ μεταγενέστερο στάδιο (Μάιο 1999), ενώ η προθεσμία τέλεσης δαπανών παρέμενε η 31/12/1999. Ένα σημαντικό ποσοστό χρημάτων του ΕΤΠΑ (30% του αρχικού προϋπολογισμού) μεταφέρθηκε από το Η.Β. στο Πρόγραμμα για την Ειρήνη στη Βόρεια Ιρλανδία, γεγονός που αύξησε με έμμεσο και τεχνητό τρόπο το βαθμό απορρόφησης, ο οποίος χωρίς αυτή τη μεταφορά θα ήταν μάλλον μικρός.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14 : *ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ»*

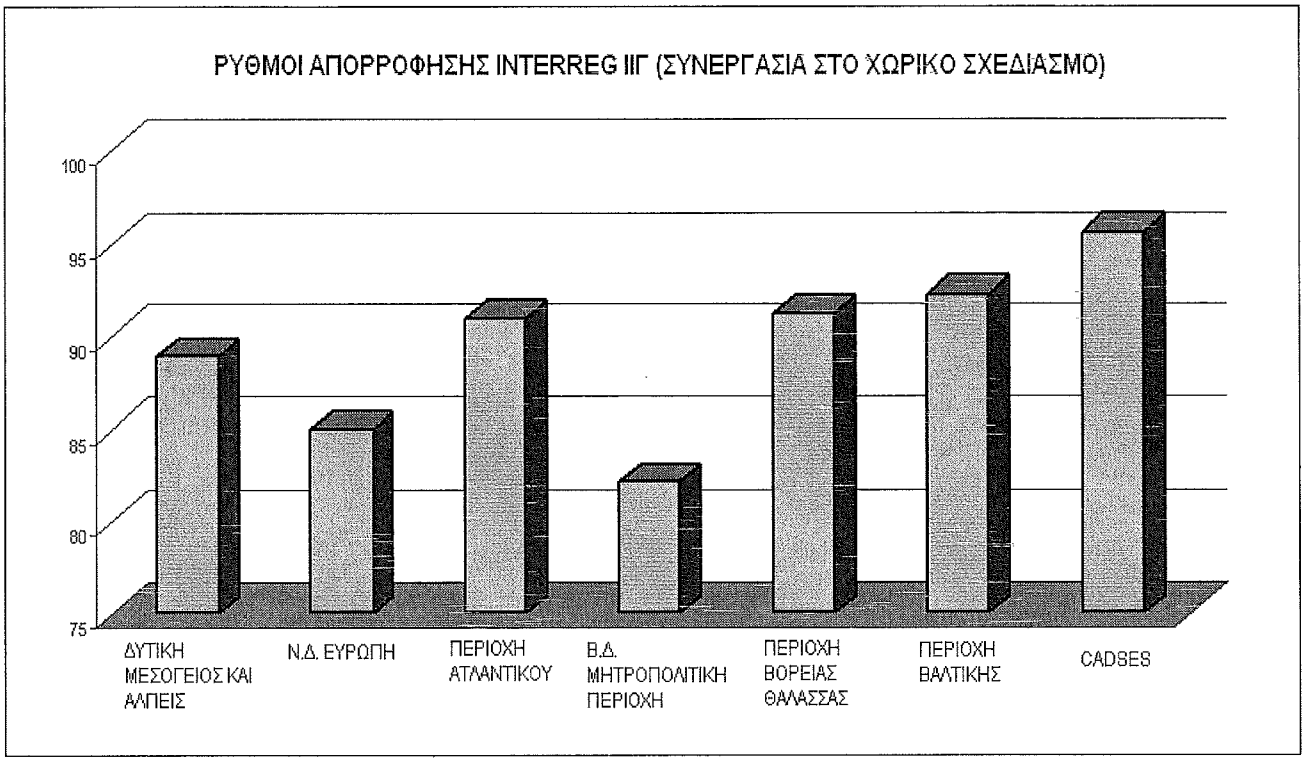

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Τέλος, στο παραπάνω διάγραμμα μπορούμε να δούμε και να αξιολογήσουμε τους ρυθμούς απορρόφησης των κονδυλίων ανά περιοχή για το πρόγραμμα της «Συνεργασίας στον Χωρικό Σχεδιασμό».

4.6.2.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Α. ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ

Ο βαθμός απορρόφησης των πόρων ανήλθε στο 84,89% στην περίπτωση του IRMA και το 101,9% στην περίπτωση του «Αποτροπή πλημμυρών Γαλλία-Ιταλία». Αυτό φαίνεται και στο διάγραμμα 15:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15: *ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ»*

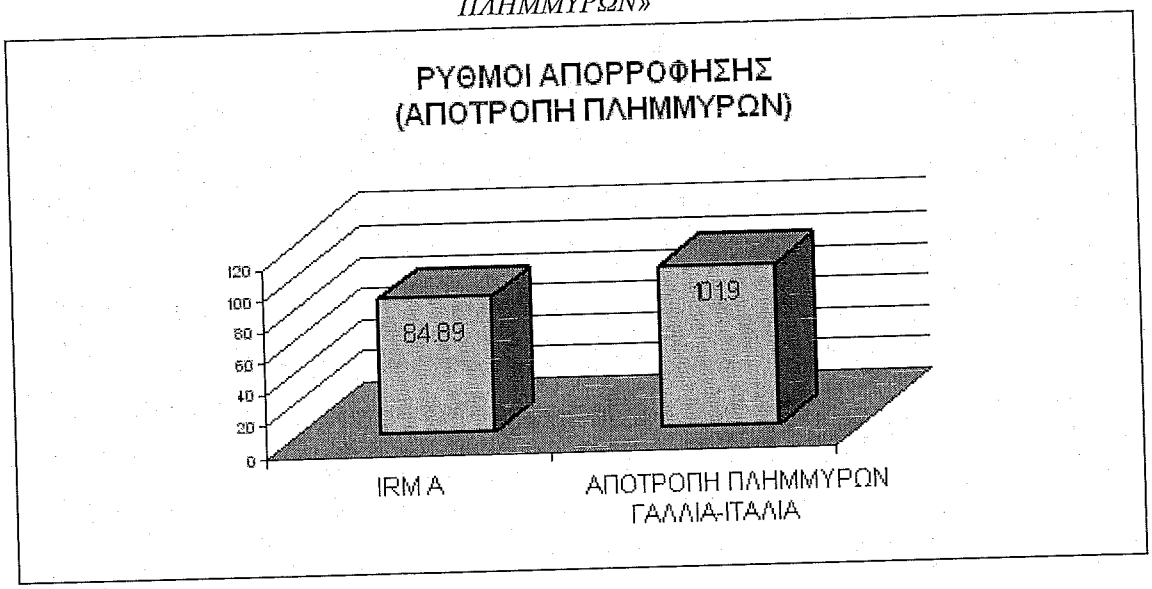

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Β. ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ

Ο συνολικός όγκος που δαπανήθηκε ανήλθε στα 2,113.18 εκατομμύρια ευρώ, με το μερίδιο του ισπανικού προγράμματος να είναι 71,6%. Ο μέσος όρος απορρόφησης ήταν 102,7%, λόγω του ισπανικού προγράμματος που κινητοποίησε περισσότερους πόρους από αυτούς που είχαν προβλεφθεί στον προσωρινό προϋπολογισμό. Ο βαθμός απορρόφησης των άλλων τριών

προγραμμάτων ήταν επίσης ικανοποιητικός (φθάνοντας από 89% έως 99.9%) και αποκαλύπτεται στο παρακάτω διάγραμμα:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16: *ΡΥΘΜΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ»*

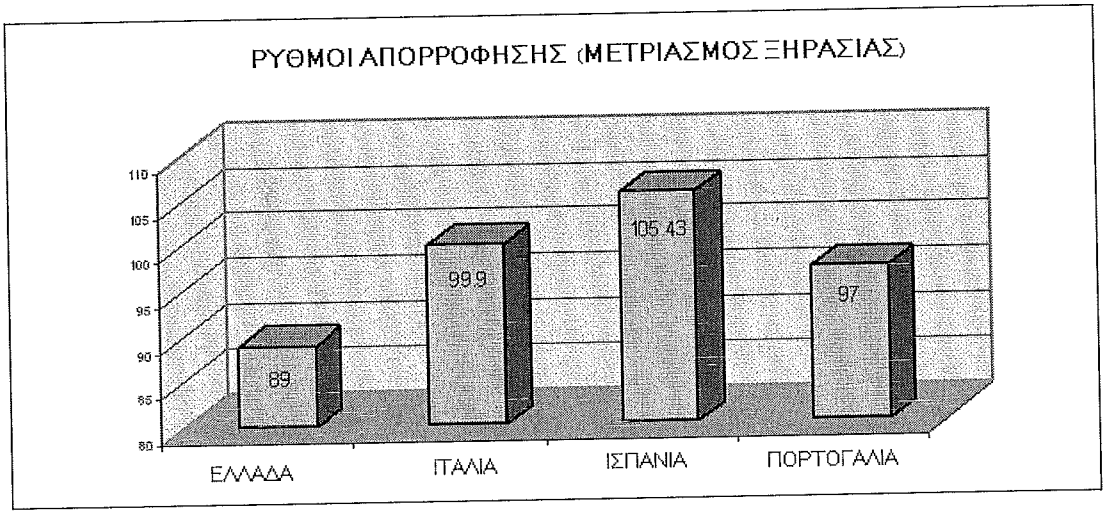

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

4.6.3 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Αν και η δομή των προγραμμάτων διαφέρει από το ένα πρόγραμμα στο άλλο, είναι δυνατό να εντοπισθεί ένας αριθμός Προτεραιοτήτων/Υπο - προγραμμάτων /Μέτρων κλπ που αφορούν σε παρόμοια θέματα, και να συγκριθούν οι βαθμοί απορρόφησης μεταξύ τους και μεταξύ των σχετικών προγραμμάτων. Για την επιλογή των Προτεραιοτήτων/Υπο -προγραμμάτων /Μέτρων κλπ, επιλέχθηκαν τα τρία βασικά συστατικά του ΕΤΠΑ:

Α. ΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΝΑ ΥΠΟ-ΕΡΓΟ: «ΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ»

Προτεραιότητα/ Υπο-έργο/ Μέτρο	Βαθμός απορρόφησης	Μέσος βαθμός απορρόφησης σχετικού προγράμματος
Υπο-έργο 3 «Αστική οργάνωση και μετατροπή σε μητροπόλεις» του προγράμματος Δυτική Μεσόγειος και Λατινικές Άλπεις	*94.21%*	*88.89%*
Μέτρο 1 «Αστικά Συστήματα» του προγράμματος Νοτιοδυτική Ευρώπη	*89%*	*85%*
Μέτρο 1 «Αστικά και περιφερειακά συστήματα» του προγράμματος Βορειοδυτική Μητροπολιτική περιοχή	*87.89%*	*82.14%*
Προτεραιότητα 1 «Αστικά και περιφερειακά συστήματα» του προγράμματος Περιφέρεια Βόρειας Θάλασσας	*94.3%*	*91.23%*
Μέτρο 1.1 «Ισόρροπη και πολυκεντρική αστική ανάπτυξη» του προγράμματος περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας	*88.42%*	*92.27%*
Μέτρο Β «Συνεργασία Πόλεων» του προγράμματος CADSES	*98%*	*95.67%*
Μέτρο Γ «Οικιστική δόμηση και αειφόρος οικονομική ανάπτυξη» της Πιλοτικής Πράξης για το χώρο των Άλπεων	*103%*	*93.54%*

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Στο πεδίο «αστικά συστήματα και μητροπόλεις», ο βαθμός απορρόφησης είναι υψηλός (μεταξύ 88% και 103%). Στις 6 από τις 7 περιπτώσεις, είναι υψηλότερος από το μέσο βαθμό απορρόφησης του σχετικού προγράμματος, πράγμα που δείχνει το ενδιαφέρον για συνεργασία στο συγκεκριμένο πεδίο. Εξαίρεση αποτελεί το πρόγραμμα για την περιφέρεια της Βαλτικής Θάλασσας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17 : ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΝΑ ΥΠΟ-ΕΡΓΟ: «ΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ»

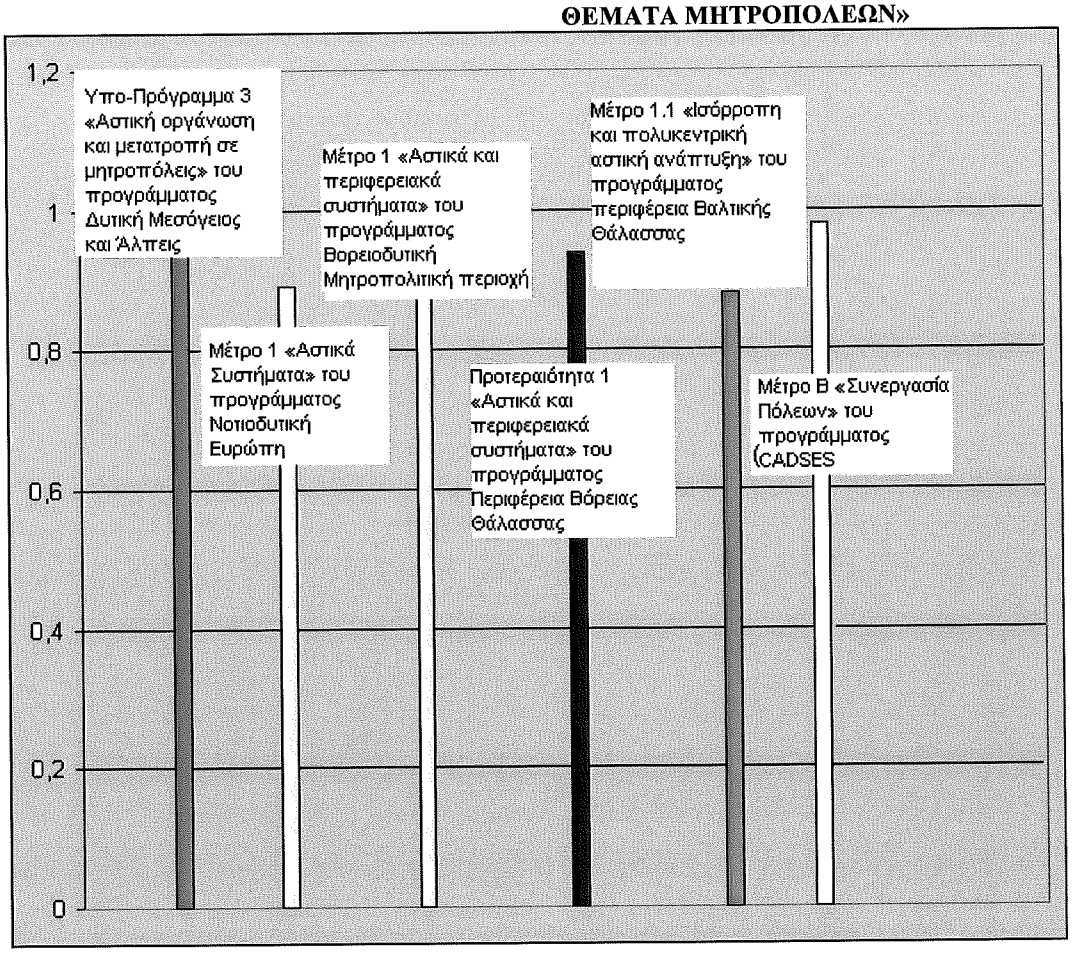

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Β. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ/ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Πίνακας 14: ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΝΑ ΥΠΟ-ΕΡΓΟ :«ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ/ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ»

Προτεραιότητα/ Υπο-έργο/ Μέτρο	Βαθμός απορρόφησης	Μέσος βαθμός απορρόφησης σχετικού προγράμματος
Υπο-έργο 2 «Μεταφορά και Τηλεπικοινωνίες» του προγράμματος Δυτική Μεσόγειος και Άλπεις	84.19%	88.89%
Μέτρο 3 «Διασύνδεση» του προγράμματος Ν.Δ. Ευρώπη	83%	85%
Μέτρο 2 «Υποδομή και επικοινωνίς» του προγράμματος Βορειοδυτική Μητροπολιτική περιοχή	74.98%	82.14%
Προτεραιότητα 2 «Μεταφορές και επικοινωνία» του προγράμματος Περιφέρεια Βόρειας Θάλασσας	83.87%	91.23%
Μέτρο 1.2 «Επικοινωνία / Ενέργεια» του προγράμματος περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας	96.62%	92.27%
Μέτρο Γ «Μεταφορές» του προγράμματος CADSES	101.5%	95.67%
Προτεραιότητα 1 «Μέθοδοι μεταφοράς / Υποδομές» του προγράμματος Ατλαντική περιοχή	95%	91%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18: *ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ/ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ»*

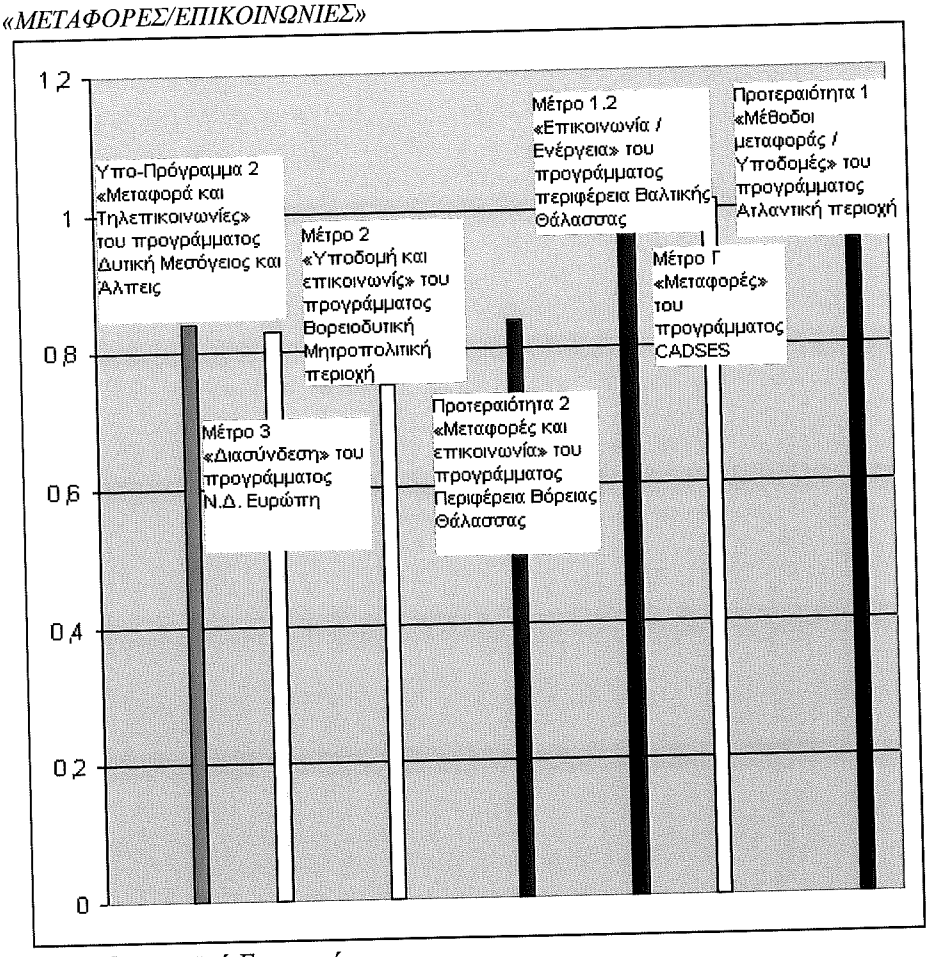

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα 18, οι βαθμοί απορρόφησης και σε αυτό το πεδίο είναι υψηλοί, αλλά οι ακραίες τιμές απέχουν μεταξύ τους περισσότερο από την περίπτωση των αστικών θεμάτων (74.97% και 101.5% αντίστοιχα). Στις 4 από τις 7 περιπτώσεις, οι βαθμοί απορρόφησης είναι μικρότεροι από το μέσο βαθμό απορρόφησης του σχετικού προγράμματος, ενώ ισχύει το αντίστροφο για τις υπόλοιπες 3 περιπτώσεις.

Γ. ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 : ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΝΑ ΥΠΟ-ΕΡΓΟ: «ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ»

Προτεραιότητα/ Υπο-έργο/Μέτρο	Βαθμός απορρόφησης	Μέσος βαθμός απορρόφησης σχετικού προγράμματος
Υπο-έργο 4 «Εμπλουτισμός της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς» του προγράμματος Δυτική Μεσόγειος και Άλπεις	*92.87%*	*88.89%*
Προτεραιότητα 4 «Περιβάλλον» του προγράμματος Ατλαντική περιοχή	*91%*	*91%*
Μέτρο 3 «Φυσικοί πόροι, πολιτιστική κληρονομιά» του προγράμματος ΒΔ Μητροπολιτική Περιοχή	*91.42%*	*82.14%*
Προτεραιότητα 3 «Φυσικοί πόροι, πολιτιστική κληρονομιά» του προγράμματος περιφέρεια Βόρειας Θάλασσας	*91.05%*	*91.23%*
Μέτρο 2.2 «Διαχείριση των χωρικών σχέσεων σε αναφορά με τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά και την ανάπτυξη του τουρισμού του προγράμματος Περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας	*89.2%*	*92.27%*
Μέτρο Ε «Φυσική και πολιτιστική κληρονομιά» του προγράμματος CADSES	*92.57%*	*95.67%*
Μέτρο Δ «Φυσική και πολιτιστική κληρονομιά» της Πιλοτικής Πράξης για το χώρο των Άλπεων	*108.63%*	*93.54%*

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19: *ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΟΥ «ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ»*

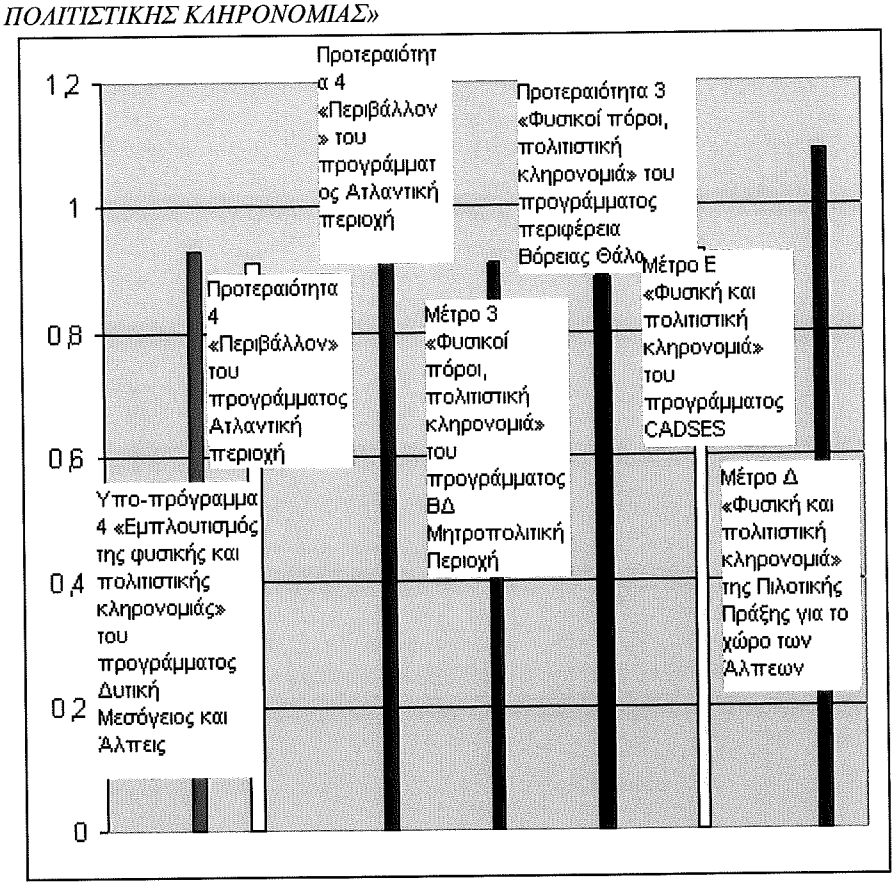

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Το διάγραμμα 19 δείχνει ότι οι βαθμοί απορρόφησης είναι οι υψηλότεροι σε αυτήν την κατηγορία (μεταξύ 89.2% και 108.63%). Αυτό επιβεβαιώνει ότι η συνεργασία στο πεδίο του εμπλουτισμού της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς έχει καταστεί περισσότερο δημοφιλής. Στις 5 από τις 7, οι βαθμοί απορρόφησης είναι μεγαλύτεροι ή ίσοι από το μέσο βαθμό απορρόφησης του σχετικού προγράμματος. Εξαιρέσεις αποτελούν τα προγράμματα Περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας και CADSES.

4.6.4 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΑΝ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Στις περισσότερες περιοχές προγραμμάτων, με λίγες εξαιρέσεις, δεν είχε προϋπάρξει καμία συνεργασία στο πεδίο των δραστηριοτήτων για τη χωρική ανάπτυξη. Οι εξαιρέσεις ήταν κυρίως η Περιφέρεια της Βαλτικής Θάλασσας, η Ατλαντική Περιοχή, και η ΒΔ Μητροπολιτική Περιοχή (περιοχή Benelux, Δανο-Γερμανικά και Γερμανο-Βελγικά σύνορα). Έτσι, στις περισσότερες περιοχές προγραμμάτων, η διεθνής συνεργασία στις πολιτικές χωρικής ανάπτυξης ήταν μια καινούρια δραστηριότητα που δεν θα μπορούσε να βασιστεί σε πρότερη εμπειρία. Ο νεωτεριστικός χαρακτήρας των προγραμμάτων αποτελούσε έναν περιορισμό, ο οποίος προκάλεσε δυσκολίες και καθυστερήσεις ιδιαίτερα στην αρχική φάση. Αυτές οι δυσκολίες οξύνθηκαν από την ύπαρξη διαφορών στις διοικητικές δομές και στις σχεδιαστικές συνήθειες, ιδιαίτερα μεταξύ κεντροποιητικών και αποκεντρωτικών προγραμμάτων.

Επιπλέον, ένας αριθμός προγραμμάτων (Περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας, CADSES) αντιμετώπισε ειδικές προκλήσεις, με τη συνεργασία να επεκτείνεται και σε μη κράτη-μέλη και περιφέρειες (υποψήφιες προς ένταξη και τρίτες χώρες). Η σκιαγράφηση των περιοχών προγραμμάτων έγινε με τέτοιο τρόπο ώστε να περιέχει έναν μεγάλο αριθμό κοινών θεμάτων, πράγμα που διευκόλυνε την ανάδυση σχεδίων. Αυτό, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι οι περιοχές προγραμμάτων είχαν έναν ομογενή χαρακτήρα. Γενικά, περιείχαν από τη μια πιο ανεπτυγμένες και αστικοποιημένες περιφέρειες και από την άλλη πιο περιφερειακές και υπανάπτυκτες περιοχές. Αν και η συνεργασία μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών περιοχών ήταν μέσα στους στόχους, η ανάδυση σχεδίων σε αυτό το πεδίο αντιμετώπισε δυσκολίες.

Δύο προγράμματα Interreg ΙΙΓ αντιμετώπισαν ειδικές προκλήσεις:

- Τα προγράμματα CADSES και Περιοχή Βαλτικής Θάλασσας σκόπιμα προσανατολίσθηκαν προς την ενσωμάτωση χωρών της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης. Η διεθνής συνεργασία στο πεδίο του χωρικού σχεδιασμού θεωρήθηκε ως ένα μέσο για τη προετοιμασία της εισόδου ενός αριθμού κρατών στην Ε.Ε. και ως διευκόλυνση των αρμονικών σχέσεων με τρίτες χώρες.
- Το πρόγραμμα «Δυτική Μεσόγειος και Άλπεις» επίσης αντιμετώπισε, τουλάχιστον μερικώς, το θέμα της ανάπτυξης ολόκληρης της Μεσογειακής Λεκάνης, πράγμα που αφορά και τρίτες χώρες. Περιλάμβανε μέριμνα για να προληφθούν οι επιπτώσεις στις περιφέρειες της μελλοντικής Ελεύθερης Ζώνης του Εμπορίου που ξεκίνησε με τη διαδικασία της Βαρκελώνης.

4.6.5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ο αριθμός των σχεδίων που δημιουργήθηκαν από τα προγράμματα INTERREG ΙΙΓ συνολικά ανήλθαν περίπου στα 800. Όσον αφορά στο οικονομικό μέγεθος των σχεδίων, αρκετά προγράμματα κυμαίνονταν μεταξύ 0.5 και 1 εκατ. ECU. Μερικά υπο-έργα, ιδιαίτερα τα σχετιζόμενα με τη διαχείριση του νερού ήταν πολύ μεγαλύτερα σε μέγεθος. Μεταξύ των τριών προτεραιοτήτων του ESDP, η μία, για τον εμπλουτισμό της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, ήταν πολύ δημοφιλής και γενικά προξένησε τη δημιουργία περισσότερων σχεδίων από τις άλλες δύο προτεραιότητες σχετικά με τα ισόρροπα αστικά συστήματα και την ισότητα στην πρόσβαση στις υποδομές και στη γνώση.

4.6.5.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Ο συνολικός αριθμός των σχεδίων που δημιουργήθηκε από τα 7 προγράμματα ήταν 259. Το μέσο οικονομικό μέγεθος των σχεδίων ήταν 0,7 εκατ. Ε., με σημαντικές διαφορές μεταξύ των προγραμμάτων: 1,022 εκατ. για το πρόγραμμα NWMA και 0,29 εκατ. Ε. για το πρόγραμμα Ατλαντική Περιοχή, σχέση της τάξεως του 1 προς 3,5.

4.6.5.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ

Α. ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ

Το IRMA παρήγαγε ένα μεγάλο αριθμό σχεδίων (153), των οποίων το μέσο οικονομικό μέγεθος ανήρχετο στα 2,32 εκατ. Ευρώ. Στην περίπτωση του προγράμματος «Αποτροπή πλημμυρών Γαλλία-Ιταλία», ο ακριβής αριθμός των σχεδίων που παρήχθησαν είναι άγνωστος, καθώς η σχετική λίστα από πλευράς Ιταλίας δυστυχώς δεν είναι διαθέσιμη.

Β. **ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ**

Ο συνολικός αριθμός των σχεδίων που παρήχθησαν έφθασε τα 277, με το μερίδιο του ισπανικού προγράμματος να αποτελεί το 78%. Το μέσο οικονομικό μέγεθος των σχεδίων ανήλθε στα 0,762 εκατ. Ε., αλλά ήταν μάλλον ανόμοιο μεταξύ των προγραμμάτων. Το μεγαλύτερο ανήκει στην Ιταλία (συγκέντρωση ορισμένων μεγάλων σχεδίων στη Σαρδηνία) με μέγεθος 11,9 εκτ. Ευρώ. Το μέσο μέγεθος των σχεδίων στα άλλα τρία προγράμματα ήταν μεταξύ 0,378 εκατ. Ευρώ και 0,701 εκατ. Ευρώ.

4.6.6 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Οι αποδόσεις μπορούν επίσης να αναλυθούν επί τη βάσει των ειδικών θεματικών, πιο συγκεκριμένα επί τη βάσει των τριών κεντρικών θεματικών του Σχεδίου Ανάπτυξης Ευρωπαϊκού Χώρου (ESDP- ΣΑΚΧ).

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΑΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Προτεραιότητα/ Υπο-έργο/ Μέτρο	**Αριθμός υπο-έργων (σχεδίων)**	**Μέσο οικονομικό μέγεθος σχεδίων (σε 1000 Ε.)**
Υπο-έργο 3 «Αστική οργάνωση και μετατροπή σε μητροπόλεις» του προγράμματος Δυτική Μεσόγειος και Λατινικές Άλπεις	4	922.378
Μέτρο 1 «Αστικά Συστήματα» του προγράμματος Νοτιοδυτική Ευρώπη	2	1015
Μέτρο 1 «Αστικά και περιφερειακά συστήματα» του προγράμματος Βορειοδυτική Μητροπολιτική περιοχή	25	839.92
Προτεραιότητα 1 «Αστικά και περιφερειακά συστήματα» του προγράμματος Περιφέρεια Βόρειας Θάλασσας	15	869.53
Μέτρο 1.1 «Ισόρροπη και πολύκεντρική αστική ανάπτυξη» του προγράμματος περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας	9	947
Μέτρο Β «Συνεργασία Πόλεων» του προγράμματος CADSES	8	744.9
Μέτρο Γ «Δομές εγκατάστασης και βιώσιμη ανάπτυξη» .	2	1209.9

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Σύμφωνα με τον πίνακα 16, δύο προγράμματα παρήγαγαν περισσότερα από 10 υπο-έργα (υπο-έργα) στο πεδίο των «αστικών συστημάτων και μητροπολιτικών θεμάτων»: το πρόγραμμα ΒΔ Μητροπολιτικής Περιοχής (25 υπο-έργα) και το πρόγραμμα Περιοχή Βόρειας Θάλασσας (15 υπο-έργα). Το μέσο οικονομικό μέγεθος όλων αυτών των προγραμμάτων ήταν γύρω στο 1 εκατ Ε. (ο μικρότερος μέσος όρος είναι στο πρόγραμμα CADSES με 0,744 εκατ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ / ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Προτεραιότητα/Υπο-έργο/Μέτρο	**Αριθμός υπό-προγραμμάτων**	**Μέσο οικονομικό μέγεθος υπό-προγραμμάτων (σε 1000 Ε.)**
Υπο-έργο 2 «Μεταφορά και Τηλεπικοινωνίες» του προγράμματος Δυτική Μεσόγειος και Άλπεις	5	912.760
Μέτρο 3 «Διασύνδεση» του προγράμματος ΝΔ Ευρώπη	1	2186
Μέτρο 2 «Υποδομή και επικοινωνίες» του προγράμματος Βορειοδυτική Μητροπολιτική περιοχή	12	1297.16
Προτεραιότητα 2 «Μεταφορές και επικοινωνία» του προγράμματος Περιφέρεια Βόρειας Θάλασσας	12	448.25
Μέτρο 1.2. «Επικοινωνία / Ενέργεια» του προγράμματος περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας	12	989
Μέτρο Γ «Μεταφορές» του προγράμματος CADSES	9	1319.1
Προτεραιότητα 1 «Μέθοδοι μεταφοράς / Υποδομές» του προγράμματος Ατλαντική περιοχή	4	311

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα τρία προγράμματα δημιούργησαν περισσότερα από 10 υπό-έργα στο πεδίο «Μεταφορα και Επικοινωνίες»: το πρόγραμμα ΒΔ Μητροπολιτική Περιοχή (12 υπό-έργα), το πρόγραμμα Περιφέρεια Βόρειας Θάλασσας (12 υπό-έργα), και το πρόγραμμα Περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας (12 υπό-έργα). Υπάρχουν μεγάλες διαφοροποιήσεις στο μέγεθος των πραγματοποιηθέντων σχεδίων, με δύο προγράμματα να δημιουργούν μεσαία υπό-έργα : το πρόγραμμα Ατλαντική Περιοχή (μέσο οικονομικό μέγεθος: 0,311 εκατ.Ε.) και το πρόγραμμα Περιφέρεια Βόρειας Θάλασσας (μέσο οικονομικό μέγεθος 0,448 εκατ. Ε) και τρία προγράμματα να δημιουργούν μεγάλου οικονομικού μεγέθους υπό-έργα: το πρόγραμμα ΝΔ ευρώπη (ένα σχέδιο με μέγεθος 2,186 εκατ.Ε.), το πρόγραμμα

CADSES (μέσο οικονομικό μέγεθος: 1,319 εκατ. Ε.) και το πρόγραμμα ΒΔ Μητροπολιτική Περιοχή (μέσο οικονομικό μέγεθος: 1,297 εκατ. Ε.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 18 : ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Προτεραιότητα/ Υπο-έργο/ Μέτρο	**Αριθμό υπό-έργων**	**Μέσο οικονομικό μέγεθος υπό-έργων (σε 1000 Ε.)**
Υπο-έργο 4 «Εμπλουτισμός της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς» του προγράμματος Δυτική Μεσόγειος και Άλπεις	11	1017.125
Προτεραιότητα 4 «Περιβάλλον» του προγράμματος Ατλαντική περιοχή	13	350
Μέτρο 3 «Φυσικοί πόροι, πολιτιστική κληρονομιά» του προγράμματος ΒΔ Μητροπολιτική Περιοχή	8	1177.12
Προτεραιότητα 3 «Φυσικοί πόροι, πολιτιστική κληρονομιά» του προγράμματος περιφέρεια Βόρειας Θάλασσας	11	729.63
Μέτρο 2.2 «Διαχείριση των διαστημικών σχέσεων σε αναφορά με τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά και την ανάπτυξη του τουρισμού του προγράμματος Περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας	4	1159
Μέτρο Ε «Φυσική και πολιτιστική κληρονομιά» του προγράμματος CADSES	10	710.4

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Για τη θεματική αυτή και σύμφωνα με τα όσα δείχνει ο παραπάνω πίνακας, τέσσερα προγράμματα δημιούργησαν τουλάχιστον 10 υποέργα στο πεδίο «Εμπλουτισμός της Φυσική και Πολιτιστικής Κληρονομιάς»: το πρόγραμμα Ατλαντική Περιοχή (13), το πρόγραμμα Δυτική Μεσόγειος και Λατινικές Άλπεις (11 υπό-έργα), το πρόγραμμα Περιφέρεια Βόρειας Θάλασσας (11 υπό-έργα) και το πρόγραμμα CADSES(10). Ενώ το πρόγραμμα Ατλαντική Περιοχή δημιούργησε μάλλον μικρού μεγέθους υπό-έργα (μέσο οικονομικό μέγεθος: 0,350 εκατ. Ε.) τρία προγράμματα δημιούργησαν μεγάλα υπό-έργα: το πρόγραμμα Δυτική Μεσόγειος και Λατινικές Άλπεις (μέσο οικονομικό μέγεθος: 1,017 εκατ. Ε.), το πρόγραμμα ΒΔ Μητροπολιτική Περιοχή (μέσο οικονομικό μέγεθος: 1,177 εκατ. Ε.) και πρόγραμμα Περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας: 1,159 εκατ. Ε.).

4.6.7 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ INTERREG ΙΙΓ

Τα αποτελέσματα του προγράμματος Interreg ΙΙΓ ερευνώνται σε τέσσερα επίπεδα,:

- Επιδράσεις στις πολιτικές και συστήματα χωρικού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο
- Επιδράσεις στις δομές και διαδικασίες συνεργασίας
- Χωρικές επιδράσεις
- Επιδράσεις στην συνέχιση της συνεργασίας από το INTERREG IIIB

Άμεσες βραχυπρόθεσμες επιδράσεις του INTERREG ΙΙΓ μπορούν να παρατηρηθούν ως ένα συγκεκριμένο βαθμό σε τέσσερεις περιοχές: τις πολιτικές και συστήματα σχεδιασμού (μερικά παραδείγματα), το στήσιμο δικτύων συνεργασίας (το οποίο θα μπορούσε να εμπλουτισθεί μέσα από προγράμματα του INTERREG IIIB), τα έργα στο πεδίο της διαχείρισης του νερού και τη συμβολή στη σύλληψη των προγραμμάτων INTERREG IIIB.

Αυτές οι βραχυπρόθεσμες επιδράσεις ωστόσο ήταν μέτριες, καθώς υπάρχει δυνατότητα για μεγαλύτερες μακροπρόθεσμες επιδράσεις, δεδομένου ότι θα πληρωθούν κάποιες συγκεκριμένες συνθήκες. Οι πολυάριθμες προτάσεις και συστάσεις για πολιτικές που δημιούργησαν τα υπό-έργα είναι πιθανό να συμβάλλουν σε μια πιο αρμονική και ισόρροπη χωρική ανάπτυξη στην Ευρώπη αν ληφθούν σοβαρά υπόψη από τα κέντρα λήψεως αποφάσεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Δύο συνθήκες πρέπει να πληρωθούν προς αυτό το σκοπό: μια πιο συστηματική εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων των σχεδίων και κάποιας μορφής διαρκούς υψηλού επιπέδου συζήτησης σε κάθε περιοχή

προγράμματος μεταξύ των εθνικών και περιφερειακών υπηρεσιών υπεύθυνων για τις πολιτικές χωρικής ανάπτυξης, σύμφωνα με το μοντέλο που εφαρμόσθηκε στην Περιφέρεια Βαλτικής Θάλασσας.

4.6.7.1 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Επιδράσεις στις πολιτικές και συστήματα χωρικού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο μπορούν να παρατηρηθούν κυρίως στα προγράμματα διαχείρισης νερού. Για την υλοποίηση ενός αριθμού υπό-έργων ο σχεδιασμός της εδαφικής χρήσης τροποποιήθηκε, οι κανονισμοί για τον αστικό σχεδιασμό διαμορφώθηκαν ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος πλημμύρας και οι επακόλουθες ζημιές. Συνολικές προσεγγίσεις στα προβλήματα της ξηρασίας εισήχθησαν μέσα από τη σχέση με τις πολιτικές χωρικού σχεδιασμού. Σε άλλα προγράμματα η μικρή χρονική περίοδος από την ολοκλήρωση των σχεδίων κατέστησε αδύνατη την εφαρμογή των αποδόσεων των σχεδίων σε αποφάσεις σχεδιασμού. Υπάρχει ωστόσο δυνατότητα βελτίωσης στις πολιτικές χωρικού σχεδιασμού στη βάση των ληφθέντων αποτελεσμάτων. Τέλος, η ανεπαρκής διασπορά και εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων ενήργησε σε αρκετές περιπτώσεις ως τροχοπέδη.

I. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Οι βραχυπρόθεσμες επιδράσεις στις πολιτικές και συστήματα χωρικού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο είναι δύσκολο να προσδιοριστούν. Η χρονική περίοδος από την ολοκλήρωση των προγραμμάτων ήταν στην πραγματικότητα πολύ μικρή υπάρχουν, όμως, σημαντικές δυνατότητες, ως προς τις εφαρμοσμένες δραστηριότητες, προερχόμενες από:

Ευρύτερες βάσεις γνώσεως (βάσεις δεδομένων, αναλύσεις, προβέψεις, σενάρια) με υπερεθνικό χαρακτήρα

Πολυάριθμες προτάσεις και συστάσεις για πολιτικές

Νέες μέθοδοι και πιλοτικές υλοποιήσεις

Χωρικές προβλέψεις σε τέσσερεις περιοχές προγραμμάτων

ΙΙ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ

Α. ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ

Στο πρόγραμμα IRMA, ένας αριθμός πιλοτικών υπό-έργων και μελετών έδωσε διάφορα στοιχεία που πιθανόν να οδηγήσουν στη βελτίωση του περιεχομένου των χωρικών και τομεακών σχεδίων σε διάφορα επίπεδα. Για την υλοποίηση ενός αριθμού «σχεδίων- έργων» ο σχεδιασμός για την εδαφική χρήση έπρεπε να τροποποιηθεί.

Το πρόγραμμα «αποτροπή πλημμυρών Γαλλία-Ιταλία» είχε σημαντικά αποτελέσματα στα συστήματα και τις αποφάσεις χωρικού σχεδιασμού, τόσο στη Γαλλία όσο και στην Ιταλία. Ένας αριθμός κανονισμών για τον αστικό σχεδιασμό τροποποιήθηκε με σκοπό τη μείωση των κινδύνων πλημμύρας και των επακόλουθων ζημιών.

Β. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ

Τα τέσσερα προγράμματα εισήγαγαν μια νέα περιεκτική/ συνολική προσέγγιση στα προβλήματα της ξηρασίας μέσα από τη σχέση με τις πολιτικές χωρικού σχεδιασμού. Επιδράσεις θα προέλθουν επίσης από την καλύτερη πρόσβαση στην πληροφορία (μελέτες, πιλοτικές πράξεις). Στην περίπτωση της Ελλάδας, αφού ο χωρικός σχεδιασμός είναι σε μεγάλο βαθμό δικαιοδοσία των εθνικών αρχών, η συνεργασία σε έναν αριθμό τομεακών υπηρεσιών και υπουργείων μέσα στο πρόγραμμα αύξησε την επίδραση των αποτελεσμάτων στις αποφάσεις για το σχεδιασμό. Στην Ιταλία το πρόγραμμα θεωρήθηκε πολύ μικρό

για να έχει πραγματικές και άμεσες επιδράσεις στις πολιτικές χωρικού σχεδιασμού, αλλά τα αποτελέσματα παρέχουν προοπτικές για μελλοντικές αποφάσεις για το σχεδιασμό. Η έντονη ανάμειξη εθνικών και περιφερειακών στοιχείων που άνηκαν στους τομείς περιβάλλοντος και γεωργίας αποτέλεσε ένα θετικό παράγοντα σε σχέση με τη μετατροπή αποτελεσμάτων σε πολιτικές. Στην Πορτογαλία το πρόγραμμα είχε μια επίδραση σε στρατηγικό επίπεδο καθώς έδωσε νέους προσανατολισμούς σε υπουργεία και περιφερειακές αρχές.

4.6.8 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

4.6.8.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Η πιο σημαντική επίδραση των προγραμμάτων INTERREG ΙΙΓ στην θεματική της συνεργασίας στο χωρικό σχεδιασμό ήταν η εγκαθίδρυση υπερεθνικών δικτύων συνεργασίας μεταξύ εταίρων με κοινά ενδιαφέροντα, με μερικά να συνδέονται ευθέως με τις πολιτικές χωρικού σχεδιασμού, ενώ άλλα να είναι πιο τομεακού και ειδικού χαρακτήρα. Αυτά τα δίκτυα παρουσιάζουν σημαντικές προοπτικές για το μέλλον, ακόμα κι αν δεν χρησιμοποιούνται άμεσα.

Οι δραστηριότητες υπό το INTERREG ΙΙΓ δεν φαίνεται να έχουν οδηγήσει στη συγκρότηση δομών επίσημης συνεργασίας (νέες υπερεθνικές συμφωνίες ή σχέσεις). Γενικά, δομές επίσημης συνεργασίας δεν θεωρήθηκαν απαραίτητες από τους διαχειριστές του προγράμματος. Η υλοποίηση των προγραμμάτων ωστόσο ανέδειξε σημαντικές ελλείψεις στην επίσημη συμμετοχή εθνικών και περιφερειακών αρχών σχεδιασμού. Προκαλεί ιδιαίτερη έκπληξη το γεγονός ότι δεν έλαβε χώρα καμία συνάντηση Υπουργών ή Διευθυντών αρμόδιων για το χωρικό σχεδιασμό στις αντίστοιχες περιοχές προγραμμάτων, με εξαίρεση την περιφέρεια Βαλτικής, όπου προϋπήρχε μια Διαρκής Διάσκεψη Υπουργών. Το παράδειγμα της Βαλτικής καταδεικνύει πως η συνεργασία μπορεί να οδηγήσει σε μόνιμες δομές σε διϋπουργικό και διαπεριφερειακό επίπεδο. Αυτό το παράδειγμα θα έπρεπε να ακολουθηθεί και σε άλλες περιοχές προγραμμάτων. Είναι, όμως, ξεκάθαρο ότι, παρόλες τις ελλείψεις, οι περιοχές προγραμμάτων συγχωνεύθηκαν ως περιοχές συνεργασίας.

4.6.8.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ

Α. ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ

Καθώς δεν προϋπήρχε του προγράμματος καμία συνεργασία στο πεδίο της αποτροπής πλημμυρών, μία σημαντική επίδραση του IRMA ήταν η ανάπτυξη πολυάριθμων επαφών και δικτύων συνεργασίας. Με αυτόν τον τρόπο, οι διάφορες προσεγγίσεις μπορούσαν να συγκριθούν ενώ νέες να αναπτυχθούν από κοινού.

Η επίδραση του προγράμματος «Αποτροπή πλημμυρών Γαλλία-Ιταλία» στις διαδικασίες και δομές συνεργασίας ήταν σημαντική, καθώς δεν υπήρχε καμία συνεργασία πριν την έγκριση του προγράμματος. Οι επαφές πραγματοποιήθηκαν κυρίως από ειδικούς από κάθε συμμετέχον κράτος. Παρατηρήθηκε μία κάποια συνέχιση της συνεργασίας και μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος στο πεδίο των καιρικών προβλέψεων και ιδιαίτερα των προβλέψεων έντονων βροχοπτώσεων. Τα συστήματα ανίχνευσης του καιρού διασυνδέονται και μία σταθερή ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών που λαμβάνει χώρα μεταξύ της Ιταλίας και του Γαλλικού μέρους του Μεσογειακού Τόξου.

Β. ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ

Στην περίπτωση των τεσσάρων προγραμμάτων δεν υπήρξε καμία απολύτως συνεργασία. Κατ'επέκταση, δεν υπήρξε καμία επίδραση στις δομές και διαδικασίες υπερεθνικής συνεργασίας.

4.6.9 ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

Τα προγράμματα διαχείρισης νερού είχαν μάλλον σοβαρές επιδράσεις στο έδαφος: μετατροπή της εδαφικής χρήσης ώστε να μειωθεί το ενδεχόμενο πλημμυρικής ζημιάς, αύξηση του μεγέθους των αντιπλημμυρικών πεδιάδων, επαναφορά των περιοχών επίσχεσης κατά μήκος των μεγάλων ποταμών, επαναπροσδιορισμός της κοίτης των ποταμών, αφάιρεση των δρόμων κατά μήκος των ποταμών, επανατοποθέτηση τάφρων/ προσχωμάτων, μέτρα χωρικού σχεδιασμού με στόχο την αύξηση της ασφάλειας του πληθυσμού, επενδύσεις στην άντληση και αποθήκευση του νερού και στα εργοστάσια επεξεργασίας (βοθρο)λυμάτων, υπό-έργα άδρευσης, μείωση της μόλλυνσης και των περιβαλλοντικών ζημιών, μείωση των κινδύνων που σχετίζονται με την ξηρασία μέσα από την καλύτερη διαχείριση των συστημάτων και την καλύτερη επαναχρησιμοποίηση των λυμάτων, βελτίωση των υποδομών διαχείρισης νερού κ.λπ..

Τα άλλα προγράμματα Interreg ΙΙΓ σχεδόν δεν είχαν επίδραση στο έδαφος καθώς δεν έγινε καμία σημαντική επένδυση.

4.6.9.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Βραχυπρόθεσμα, οι άμεσες επιδράσεις στο έδαφος των δραστηριοτήτων που έλαβαν χώρα υπό το INTERREG ΙΙΓ ήταν ασήμαντες, καθώς δεν έγιναν μεγάλες επενδύσεις. Υπήρχαν κάποιες πιλοτικές υλοποιήσεις σε τοπικό επίπεδο (περιβαλλοντική βελτίωση για παράδειγμα) και στις υποδομές (δίκτυα και εφαρμογές).

4.6.9.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ

Α. ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ

Το πρόγραμμα IRMA είχε μάλλον ισχυρές χωρικές επιδράσεις: μετατροπή της εδαφικής χρήσης ώστε να μειωθεί το ενδεχόμενο πλημμυρικής ζημιάς, αύξηση του μεγέθους των αντιπλημμυρικών πεδιάδων, επαναφορά των περιοχών επίσχεσης κατά μήκος των μεγάλων ποταμών, επαναπροσδιορισμός της κοίτης των ποταμών, αφαίρεση των δρόμων κατά μήκος των ποταμών, επανατοποθέτηση τάφρων/ προσχωμάτων κ.λπ..

Στο πρόγραμμα «Αποτροπή πλημμυρών Γαλλία-Ιταλία», τα μέτρα χωρικού σχεδιασμού με στόχο την αύξηση της ασφάλειας του πληθυσμού και η αποαστικοποίηση των απειλούμενων περιοχών αποτέλεσαν τις κύριες επιδράσεις.

Β. ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ

Τα τέσσερα προγράμματα χαρακτηρίσθηκαν από σημαντικές επιδράσεις στο έδαφος σε περιφερειακό επίπεδο: κατασκευή φραγμάτων, επενδύσεις στην άντληση και αποθήκευση του νερού και στα εργοστάσια επεξεργασίας (βοθρο)λυμάτων, υπό-έργα άδρευσης, μείωση της μόλυνσης και των περιβαλλοντικών ζημιών, μείωση των κινδύνων που σχετίζονται με την ξηρασία μέσα από την καλύτερη διαχείριση των συστημάτων και την καλύτερη επαναχρησιμοποίηση των λυμάτων, βελτίωση των υποδομών διαχείρισης νερού κ.λπ..

4.6.10 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟ INTERREG IIIB ΚΑΙ ΣΕ ΑΛΛΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σε αυτό το τελικό σημείο θα πρέπει να δοθεί έμφαση στις επιδράσεις του INTERREG IIΓ ως προς τη δημιουργία ενός είδους «τετελεσμένου» για τη συνέχιση και το μελλοντικό σχεδιασμό παρόμοιων θεματικών.

Τα προγράμματα INTERREG IIΓ είχαν σημαντικές επιπτώσεις στο INTERREG IIIB, τόσο στη σύλληψη του προγράμματος IIIB όσο και στη συνέχιση των συμπαγών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο συγκεκριμένων σχεδίων. Τα προγράμματα διαχείρισης νερού δεν είχαν συνέχεια ως τέτοια υπό το INTERREG IIIB, όμως τα προγράμματα του INTERREG IIIB για τη συνεργασία στο χωρικό σχεδιασμό περιέχουν μέριμνα για τη συνεργασία στη διαχείριση του νερού. Σε αυτήν την περίπτωση όλα τα υπό-έργα πρέπει να έχουν υπερεθνικό χαρακτήρα.

4.6.10.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Τα προγράμματα INTERREG IIΓ είχαν σημαντικές επιπτώσεις στο Interreg IIIB, τόσο στη σύλληψη του προγράμματος IIIB όσο και στη συνέχιση των συμπαγών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο συγκεκριμένων σχεδίων.

Παρατηρήθηκε πως τα προγράμματα INTERREG IIIB μάλλον διαφέρουν σε χαρακτήρα από αυτά του INTERREG IIΓ (προσανατολισμένα περισσότερο προς τη δράση και την επένδυση, λιγότερο προς τις μελέτες και την επιθεώρηση, παρατήρηση, επισκόπηση /κ.α.) Φαίνεται ότι η εγκαθίδρυση υπερεθνικής συνεργασίας στις πολιτικές χωρικής ανάπτυξης αποτελεί μία

διαδικασία που απαιτεί πολύ χρόνο και συνέχεια. Είναι γενικά αισθητή η ανάγκη για μια μεγαλύτερη περίοδο αφιερωμένη στην αμοιβαία γνώση, την ανταλλαγή εμπειριών, την υλοποίηση υπερεθνικών αναλύσεων, βάσεων δεδομένων, πιλοτικών σχεδίων και την επιβολή μακροπρόθεσμων από κοινού στρατηγικών.

Η κίνηση προς περισσότερο άμεσες βραχυπρόθεσμες δράσεις και επενδύσεις προσιδιάζει περισσότερο στο πνεύμα της Κοινότητας, ενώ το πνεύμα των πολιτικών χωρικής ανάπτυξης ανήκει σε αυτές των μακροπρόθεσμων οραμάτων και στρατηγικών, ψάχνοντας για συνοχή μεταξύ των διάφορων τομεακών πολιτικών. Σε πολλές χώρες οι πολιτικές χωρικής ανάπτυξης δεν διαθέτουν άμεσα όργανα για την υλοποίηση ανεξάρτητων αναπτυξιακών σχεδίων. Πρέπει να χρησιμοποιήσουν είτε τομεακές πολιτικές είτε χαμηλότερης βαθμίδας (τοπικές και περιφερειακές αρχές) ώστε να υλοποιήσουν τη δική τους πολιτική. Η τάση προς τα προσανατολισμένα στη δράση και επένδυση υπό-έργα με βραχυπρόθεσμες προσεγγίσεις στο πλαίσιο του INTERREG IIIB δημιουργεί ένα κλιμα που λίγο είναι συμβατό με τις φυσιολογικές δραστηριότητες χωρικού σχεδιασμού, όπως αυτές εμφανίζονται προς το παρόν στα Κράτη Μέλη. Είναι μάλλον οξύμωρο με την ίδια τους τη φύση η άσκηση πίεσης στις αρχές χωρικού σχεδιασμού για την υλοποίηση δράσεων και επενδύσεων σε υπερεθνικό επίπεδο μέσα σε μικρή χρονική περίοδο.

4.6.10.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ

Α. ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΛΗΜΥΡΩΝ

Και για τα δύο προγράμματα δεν υπήρχε ευθεία συνέχιση υπό το Interreg IIIB στο πλαίσιο των αφιερωμένων στην αποτροπή πλημμυρών προγραμμάτων. Τα προγράμματα του Interreg IIIB NEW και MEDOC παρέχουν τη δυνατότητα για την ανάπτυξη σχεδίων αποτροπής πλημμυρών. Ορισμένα υπό-έργα που αναπτύχθηκαν υπό το INTERREG IIΓ ήδη συνεχίζονται υπό το Interreg IIIB.

Β. **ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ**

Τέλος, ο χαρακτήρας των σχεδίων προσέφερε δυνατότητα για συνέχιση. Εντούτοις, δεν υπάρχει άμεση συνέχιση των αφιερωμένων στον περιορισμό της ξηρασίας προγραμμάτων κατά τη διάρκεια της παρούσας περιόδου προγραμμάτων. Δραστηριότητες σχετιζόμενες με τον περιορισμό της ξηρασίας μπορούν να υποστηριχθούν από μία σειρά προγραμμάτων Interreg IIIB τα οποία έχουν πιο ευρείς στόχους, όπως τα MEDOC. SUDOE, CADSES, Archimed. Συγκεκριμένα, τα Archimed και SUDOE περελαμβάνουν ενδιαφέρουσες ειδικές μέριμνες για τον περιορισμό της ξηρασίας. Μία σημαντική διαφορά με τα προγράμματα του INTERREG ΙΙΓ είναι ότι η υπερεθνικότητα των σχεδίων αποτελεί προϋπόθεση, γεγονός που περιορίζει την εμβέλεια των δράσεων, βοηθά όμως την ανταλλαγή γνώσεων κατασκευής και εμπειριών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ήδη από το ξεκίνημα της η παρούσα εργασία προσπάθησε να αναδείξει τη σπουδαιότητα των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών ως αξιόλογου και δυναμικού μεθοδολογικού εργαλείου με πολλαπλές εφαρμογές αλλά και προεκτάσεις στον τομέα της λήψης αποφάσεων. Ειδικά, μεγάλη προσπάθεια καταβλήθηκε στην ολιστική προσέγγιση του υπό μελέτη ζητήματος με κύρια προοπτική την ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων με τη χρήση Γ.Σ.Π.

Η διαδικασία όμως προς αυτό το τελικό σημείο δε ήταν εύκολη, καθώς ποικίλες δυσκολίες ανέκυψαν, κυρίως ως προς τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων δεδομένων αλλά και την καταλληλότητα τους για την ανάλογη γεωγραφική επεξεργασία.

Προς αυτή την κατεύθυνση προκύπτει, δηλαδή, το συμπέρασμα ότι Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών για να μπορέσουν να αποβούν χρήσιμα στην εξέταση κάποιου ζητήματος πρέπει το τελευταίο να έχει τέτοια διάρθρωση που να καθίσταται η χωρική του προβολή εφικτή.

Σημαντικό, επίσης, θέμα στο ίδιο πλαίσιο είναι σαφέστατα και ο ανθρώπινος παράγοντας. Για τη σωστή αξιολόγηση και χρήση των δεδομένων και την ανάλογη επεξεργασία τους απαιτείται άριστη τεχνική κατάρτιση και γνώση του υπό χρήση λογισμικού αλλά και άφθονη δημιουργικότητα ως προς την επιλογή, αποτελεσματική και εύστοχη διαχείριση και οργάνωση της βάσης του διαθέσιμου υλικού.

Υπό τις παραπάνω συνθήκες ένα Γ.Σ.Π. μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά τόσο για τον ερευνητή όσο και για τον εκάστοτε αναγνώστη και υπεύθυνο για τη λήψη αποφάσεων. Η αναγωγή των περιγραφικών δεδομένων σε χωρικές πληροφορίες διευκολύνουν την ταχύτερη και πιο ολοκληρωμένη εξαγωγή συμπερασμάτων και ωθούν

την κλασική στατιστική ανάλυση σε ένα επόμενο στάδιο, είτε ως βοηθητικό είτε ως κύριο μέσο ανάλυσης.

Αυτός ήταν και ο βασικός στόχος κατά την επιλογή της Πρωτοβουλίας INTERREG II. Βάσει της επεξεργασίας που έχει προηγηθεί και της παράλληλης χρήσης του επιλεγμένου Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών γίνεται σαφές ότι σε μεγάλο βαθμό η εξαγωγή αποτελεσμάτων ενισχύθηκε και εντάθηκε με τη χρήση και της ανάλυσης των δεδομένων σε επίπεδο χωρικής πληροφορίας.

Αυτό που μπορεί να ειπωθεί για το INTERREG II είναι ότι ως εργαλείο της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής έδρασε, τηρουμένων των αναλογιών, αποτελεσματικά σε αρκετές από τις περιοχές στις οποίες εφαρμόστηκε.

Η ίδια, όμως, η ειδική φύση του ως μέτρο παρέμβασης δεν μπορεί να εκτιμηθεί με τα ίδια κριτήρια των υπόλοιπων κοινοτικών παρεμβάσεων. Μπορεί όμως με βεβαιότητα να αξιολογηθεί ο σημαντικός ρόλος του ως μέσο εδραίωσης και συνέχισης της νοοτροπίας της διακρατικής διασυνοριακής συνεργασίας, της ενίσχυσης της ιδέας της Ευρώπης χωρίς σύνορα και διασυνοριακούς φραγμούς, καθώς επίσης και της γενικότερης ενδυνάμωσης των αρχών της περιφερειακής πολιτικής. Ακόμα. το INTERREG II αποτέλεσε ένα μεταβατικό, δοκιμαστικό στάδιο της εφαρμογής τέτοιου είδους πρωτοβουλιών καθώς διαδέχθηκε το INTERREG I (1989-93) αλλά και απέδειξε τη χρησιμότητα και την αξία του αφού αποτέλεσε τον προκάτοχο και εμπνευστή του INTERREG III, της συνέχειας, δηλαδή, του προγράμματος κατά την περίοδο 2000-2006.

Επιπλέον, με την ανάλογη επεξεργασία και την υποστήριξη από το χρησιμοποιούμενο Γ.Σ.Π. μπόρεσε να προβληθεί εύστοχα και επαρκώς το γεγονός ότι πολλές από τις περιφέρειες μπόρεσαν να βελτιωθούν σε αρκετές αν όχι σε όλες τις κύριες θεματικές στις οποίες στόχευαν οι πόροι των προγραμμάτων. Αυτό πάντως που σίγουρα αποτελεί την «προστιθέμενη αξία» των παρεμβάσεων και δεν μπορεί να εκτιμηθεί ποσοτικά και να επεξεργαστεί χωρικά, είναι η απόκτηση κουλτούρας συνεργασίας καθώς και ενός θετικού προηγούμενου που προετοίμασε το έδαφος, δημιούργησε την

απαραίτητη τεχνογνωσία και το εμπειρικό υπόβαθρο που λειτούργησαν ως βάση και έδειξαν το δρόμο για τη συνέχιση και βελτίωση του πλαισίου την επόμενη περίοδο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ήδη από το ξεκίνημα της η παρούσα εργασία προσπάθησε να αναδείξει τη σπουδαιότητα των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών ως αξιόλογου και δυναμικού μεθοδολογικού εργαλείου με πολλαπλές εφαρμογές αλλά και προεκτάσεις στον τομέα της λήψης αποφάσεων. Ειδικά, μεγάλη προσπάθεια καταβλήθηκε στην ολιστική προσέγγιση του υπό μελέτη ζητήματος με κύρια προοπτική την ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων με τη χρήση Γ.Σ.Π.

Η διαδικασία όμως προς αυτό το τελικό σημείο δε ήταν εύκολη, καθώς ποικίλες δυσκολίες ανέκυψαν, κυρίως ως προς τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων δεδομένων αλλά και την καταλληλότητα τους για την ανάλογη γεωγραφική επεξεργασία.

Προς αυτή την κατεύθυνση προκύπτει, δηλαδή, το συμπέρασμα ότι Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών για να μπορέσουν να αποβούν χρήσιμα στην εξέταση κάποιου ζητήματος πρέπει το τελευταίο να έχει τέτοια διάρθρωση που να καθίσταται η χωρική του προβολή εφικτή.

Σημαντικό, επίσης, θέμα στο ίδιο πλαίσιο είναι σαφέστατα και ο ανθρώπινος παράγοντας. Για τη σωστή αξιολόγηση και χρήση των δεδομένων και την ανάλογη επεξεργασία τους απαιτείται άριστη τεχνική κατάρτιση και γνώση του υπό χρήση λογισμικού αλλά και άφθονη δημιουργικότητα ως προς την επιλογή, αποτελεσματική και εύστοχη διαχείριση και οργάνωση της βάσης του διαθέσιμου υλικού.

Υπό τις παραπάνω συνθήκες ένα Γ.Σ.Π. μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά τόσο για τον ερευνητή όσο και για τον εκάστοτε αναγνώστη και υπεύθυνο για τη λήψη αποφάσεων. Η αναγωγή των περιγραφικών δεδομένων σε χωρικές πληροφορίες διευκολύνουν την ταχύτερη και πιο ολοκληρωμένη εξαγωγή συμπερασμάτων και ωθούν

την κλασική στατιστική ανάλυση σε ένα επόμενο στάδιο, είτε ως βοηθητικό είτε ως κύριο μέσο ανάλυσης.

Αυτός ήταν και ο βασικός στόχος κατά την επιλογή της Πρωτοβουλίας INTERREG II. Βάσει της επεξεργασίας που έχει προηγηθεί και της παράλληλης χρήσης του επιλεγμένου Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών γίνεται σαφές ότι σε μεγάλο βαθμό η εξαγωγή αποτελεσμάτων ενισχύθηκε και εντάθηκε με τη χρήση και της ανάλυσης των δεδομένων σε επίπεδο χωρικής πληροφορίας.

Αυτό που μπορεί να ειπωθεί για το INTERREG II είναι ότι ως εργαλείο της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής έδρασε, τηρουμένων των αναλογιών, αποτελεσματικά σε αρκετές από τις περιοχές στις οποίες εφαρμόστηκε.

Η ίδια, όμως, η ειδική φύση του ως μέτρο παρέμβασης δεν μπορεί να εκτιμηθεί με τα ίδια κριτήρια των υπόλοιπων κοινοτικών παρεμβάσεων. Μπορεί όμως με βεβαιότητα να αξιολογηθεί ο σημαντικός ρόλος του ως μέσο εδραίωσης και συνέχισης της νοοτροπίας της διακρατικής διασυνοριακής συνεργασίας, της ενίσχυσης της ιδέας της Ευρώπης χωρίς σύνορα και διασυνοριακούς φραγμούς, καθώς επίσης και της γενικότερης ενδυνάμωσης των αρχών της περιφερειακής πολιτικής. Ακόμα. το INTERREG II αποτέλεσε ένα μεταβατικό, δοκιμαστικό στάδιο της εφαρμογής τέτοιου είδους πρωτοβουλιών καθώς διαδέχθηκε το INTERREG I (1989-93) αλλά και απέδειξε τη χρησιμότητα και την αξία του αφού αποτέλεσε τον προκάτοχο και εμπνευστή του INTERREG III, της συνέχειας, δηλαδή, του προγράμματος κατά την περίοδο 2000-2006.

Επιπλέον, με την ανάλογη επεξεργασία και την υποστήριξη από το χρησιμοποιούμενο Γ.Σ.Π. μπόρεσε να προβληθεί εύστοχα και επαρκώς το γεγονός ότι πολλές από τις περιφέρειες μπόρεσαν να βελτιωθούν σε αρκετές αν όχι σε όλες τις κύριες θεματικές στις οποίες στόχευαν οι πόροι των προγραμμάτων. Αυτό πάντως που σίγουρα αποτελεί την «προστιθέμενη αξία» των παρεμβάσεων και δεν μπορεί να εκτιμηθεί ποσοτικά και να επεξεργαστεί χωρικά, είναι η απόκτηση κουλτούρας συνεργασίας καθώς και ενός θετικού προηγούμενου που προετοίμασε το έδαφος, δημιούργησε την

απαραίτητη τεχνογνωσία και το εμπειρικό υπόβαθρο που λειτούργησαν ως βάση και έδειξαν το δρόμο για τη συνέχιση και βελτίωση του πλαισίου την επόμενη περίοδο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ INTERREG IIA

NUTS_2	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
AT11	BURGENLAND
AT12	NIEDEROESTERREICH
AT13	WIEN
AT21	KAERNTEN
AT22	STEIERMARK
AT31	OBEROESTERREICH
AT32	SALZBURG
AT33	TIROL
AT34	VORARLBERG
BE1	REG.BRUXELLES-CAP./BRUSSELS HFDST.GEW.
BE21	ANTWERPEN
BE22	LIMBURG (B)
BE23	OOST-VLAANDEREN
BE24	VLAAMS BRABANT
BE25	WEST-VLAANDEREN
BE31	BRABANT WALLON
BE32	HAINAUT
BE33	LIEGE
BE34	LUXEMBOURG (B)
BE35	NAMUR
BG01	SEVEROZAPADEN
BG02	SEVEREN TSENTRALEN
BG03	SEVEROIZTOCHEN
BG06	YUGOIZTOCHEN
CH01	REGION LIMANIQUE
CH02	ESPACE MITTELLAND
CH03	SUISSE DU NORD-EST
CH04	ZUERICH
CH05	SUISSE ORIENTALE
CH06	SUISSE CENTRALE
CH07	TICINO
CY	KYPROS
CZ01	PRAHA
CZ02	STREDNCECHY
CZ03	JIHOZAPAD
CZ04	SEVEROZAPAD
CZ05	SEVEROVYCHOD
CZ06	JIHOVYCHOD
CZ07	STREDNI MORAVA
CZ08	OSTRAVSKY
DE11	STUTTGART
DE12	KARLSRUHE
DE13	FREIBURG
DE14	TUEBINGEN

DE21	OBERBAYERN
DE22	NIEDERBAYERN
DE23	OBERPFALZ
DE24	OBERFRANKEN
DE25	MITTELFRANKEN
DE26	UNTERFRANKEN
DE27	SCHWABEN
DE3	BERLIN
DE4	BRANDENBURG
DE5	BREMEN
DE6	HAMBURG
DE71	DARMSTADT
DE72	GIESSEN
DE73	KASSEL
DE8	MECKLENBURG VORPOMMERN
DE91	BRAUNSCHWEIG
DE92	HANNOVER
DE93	LUENEBURG
DE94	WESER-EMS
DEA1	DUESSELDORF
DEA2	KOELN
DEA3	MUENSTER
DEA4	DETMOLD
DEA5	ARNSBERG
DEB1	KOBLENZ
DEB2	TRIER
DEB3	RHEINHESSEN-PFALZ
DEC	SAARLAND
DED1	CHEMNITZ
DED2	DRESDEN
DED3	LEIPZIG
DEE1	DESSAU
DEE2	HALLE
DEE3	MAGDEBURG
DEF	SCHLESWIG-HOLSTEIN
DEG	THUERINGEN
DK	DANMARK
ES11	GALICIA
ES12	ASTURIAS
ES13	CANTABRIA
ES21	PAIS VASCO
ES22	NAVARRA
ES23	RIOJA
ES24	ARAGON
ES3	MADRID
ES41	CASTILLA-LEON
ES42	CASTILLA-LA MANCHA
ES43	EXTREMADURA

ES51	CATALUNA
ES52	COMUNIDAD VALENCIANA
ES53	BALEARES
ES61	ANDALUCIA
ES62	MURCIA
ES63	CEUTA Y MELILLA
FI13	ITA-SUOMI
FI14	VALI-SUOMI
FI15	POHJOIS-SUOMI
FI16	UUSIMAA (SUURALUE)
FI17	ETELA-SUOMI
FI2	AALAND
FR1	ILE DE FRANCE
FR21	CHAMPAGNE-ARDENNE
FR22	PICARDIE
FR23	HAUTE-NORMANDIE
FR24	CENTRE
FR25	BASSE-NORMANDIE
FR26	BOURGOGNE
FR3	NORD-PAS-DE-CALAIS
FR41	LORRAINE
FR42	ALSACE
FR43	FRANCHE-COMTE
FR51	PAYS DE LA LOIRE
FR52	BRETAGNE
FR53	POITOU-CHARENTES
FR61	AQUITAINE
FR62	MIDI-PYRENEES
FR63	LIMOUSIN
FR71	RHONE-ALPES
FR72	AUVERGNE
FR81	LANGUEDOC-ROUSSILLON
FR82	PROVENCE-ALPES-COTE D'AZUR
FR83	CORSE
GR11	ANATOLIKI MAKEDONIA, THRAKI
GR12	KENTRIKI MAKEDONIA
GR13	DYTIKI MAKEDONIA
GR14	THESSALIA
GR21	IPEIROS
GR22	IONIA NISIA
GR23	DYTIKI ELLADA
GR24	STEREA ELLADA
GR25	PELOPONNISOS
GR3	ATTIKI
GR41	VOREIO AIGAIO
GR42	NOTIO AIGAIO
GR43	KRITI
HU01	KOEZEP-MAGYARORSZAG

HU02	KOEZEP-DUNANTUL
HU03	NYUGAT-DUNANTUL
HU04	DEL-DUNANTUL
HU05	ESZAK-MAGYARORSZAG
HU06	ESZAK-ALFOELD
HU07	DEL-ALFOELD
IE01	BORDER, MIDLAND AND WESTERN
IE02	SOUTHERN AND EASTERN
IT11	PIEMONTE
IT12	VALLE D'AOSTA
IT13	LIGURIA
IT2	LOMBARDIA
IT31	TRENTINO-ALTO ADIGE
IT32	VENETO
IT33	FRIULI-VENEZIA GIULIA
IT4	EMILIA-ROMAGNA
IT51	TOSCANA
IT52	UMBRIA
IT53	MARCHE
IT6	LAZIO
IT71	ABRUZZO
IT72	MOLISE
IT8	CAMPANIA
IT91	PUGLIA
IT92	BASILICATA
IT93	CALABRIA
ITA	SICILIA
ITB	SARDEGNA
LU	LUXEMBOURG (GRAND-DUCHE)
LV	LATVIJA
MT	MALTA
NL11	GRONINGEN
NL12	FRIESLAND
NL13	DRENTHE
NL21	OVERIJSSEL
NL22	GELDERLAND
NL23	FLEVOLAND
NL31	UTRECHT
NL32	NOORD-HOLLAND
NL33	ZUID-HOLLAND
NL34	ZEELAND
NL41	NOORD-BRABANT
NL42	LIMBURG (NL)
NO01	OSLO OG AKERSHUS
NO02	HEDMARK OG OPPLAND
NO03	SOR-OSTLANDET
NO04	AGDER OG ROGALAND
NO05	VESTLANDET

NO06	TRONDELAG
NO07	NORD-NORGE
PL01	DOLNOSLASKIE
PL02	KUJAWSKO-POMORSKIE
PL03	LUBELSKIE
PL04	LUBUSKIE
PL05	LωDZKIE
PL06	MALOPOLSKIE
PL07	MAZOWIECKIE
PL08	OPOLSKIE
PL09	PODKARPACKIE
PL0A	PODLASKIE
PL0B	POMORSKIE
PL0C	SLASKIE
PL0D	SWIETOKRZYSKIE
PL0F	WIELKOPOLSKIE
PL0G	ZACHODNIOPOMORSKIE
PT11	NORTE
PT12	CENTRO (P)
PT13	LISBOA E VALE DO TEJO
PT14	ALENTEJO
PT15	ALGARVE
RO01	NORD-EST
RO02	SUD-EST
RO03	SUD
RO04	SUD-VEST
RO05	VEST
RO06	NORD-VEST
RO07	CENTRU
RO08	BUCURESTI
SE01	STOCKHOLM LAEN
SE02	OESTRA MELLANSVERIGE
SE04	SYDSVERIGE
SE06	NORRA MELLANSVERIGE
SE07	MELLERSTA NORRLAND
SE08	OEVRE NORRLAND
SE09	SMAALAND MED OEARNA
SE0A	VASTSVERIGE
SI	SLOVENIJA
SK01	BRATISLAVSKI
SK02	ZAPADNI SLOVENSKO
SK03	STREDNI SLOVENSKO
SK04	VICHODN SLOVENSKO
UKC1	TEES VALLEY AND DURHAM
UKC2	NORTHUMBERLAND
UKD1	CUMBRIA
UKD2	CHESHIRE
UKD3	GREATER MANCHESTER

UKD4	LANCASHIRE
UKD5	MERSEYSIDE
UKE1	EAST RIDING AND NORTH LINCOLNSHIRE
UKE2	NORTH YORKSHIRE
UKE3	SOUTH YORKSHIRE
UKE4	WEST YORKSHIRE
UKF1	DERBYSHIRE AND NOTTINGHAMSHIRE
UKF2	LEICESTERSHIRE, RUTLAND AND NORTHAMPTONSHIRE
UKF3	LINCOLNSHIRE
UKG1	HEREFORDSHIRE, WORCESTERSHIRE AND WARWICKSHIRE
UKG2	SHROPSHIRE AND STAFFORDSHIRE
UKG3	WEST MIDLANDS
UKH1	EAST ANGLIA
UKH2	BEDFORDSHIRE AND HERTFORDSHIRE
UKH3	ESSEX
UKI1	INNER LONDON
UKI2	OUTER LONDON
UKJ1	BERKSHIRE, BUCKINGHAMSHIRE AND OXFORDSHIRE
UKJ2	SURREY, EAST AND WEST SUSSEX
UKJ3	HAMPSHIRE AND ISLE OF WIGHT
UKJ4	KENT
UKK1	GLOUCESTERSHIRE, WILTSHIRE AND NORTH SOMERSET
UKK2	DORSET AND SOMERSET
UKK3	CORNWALL AND ISLES OF SCILLY
UKK4	DEVON
UKL1	WEST WALES AND THE VALLEYS
UKL2	EAST WALES
UKM1	NORTH EASTERN SCOTLAND
UKM2	EASTERN SCOTLAND
UKM3	SOUTH WESTERN SCOTLAND
UKM4	HIGHLANDS AND ISLANDS
UKN	NORTHERN IRELAND
BG04	YUGOZAPADEN
BG04	YUGOZAPADEN
BG05	YUZHEN TSENTRALEN
BG05	YUZHEN TSENTRALEN
LT	LIETUVA
LT	LIETUVA
PL0E	WARMINSKO-MAZURSKIE
PL0E	WARMINSKO-MAZURSKIE
EE	EESTI

ΧΑΡΤΕΣ

(ΠΑΡΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΚΑΠΟΙΟΙ ΧΑΡΤΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΟΥΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ)

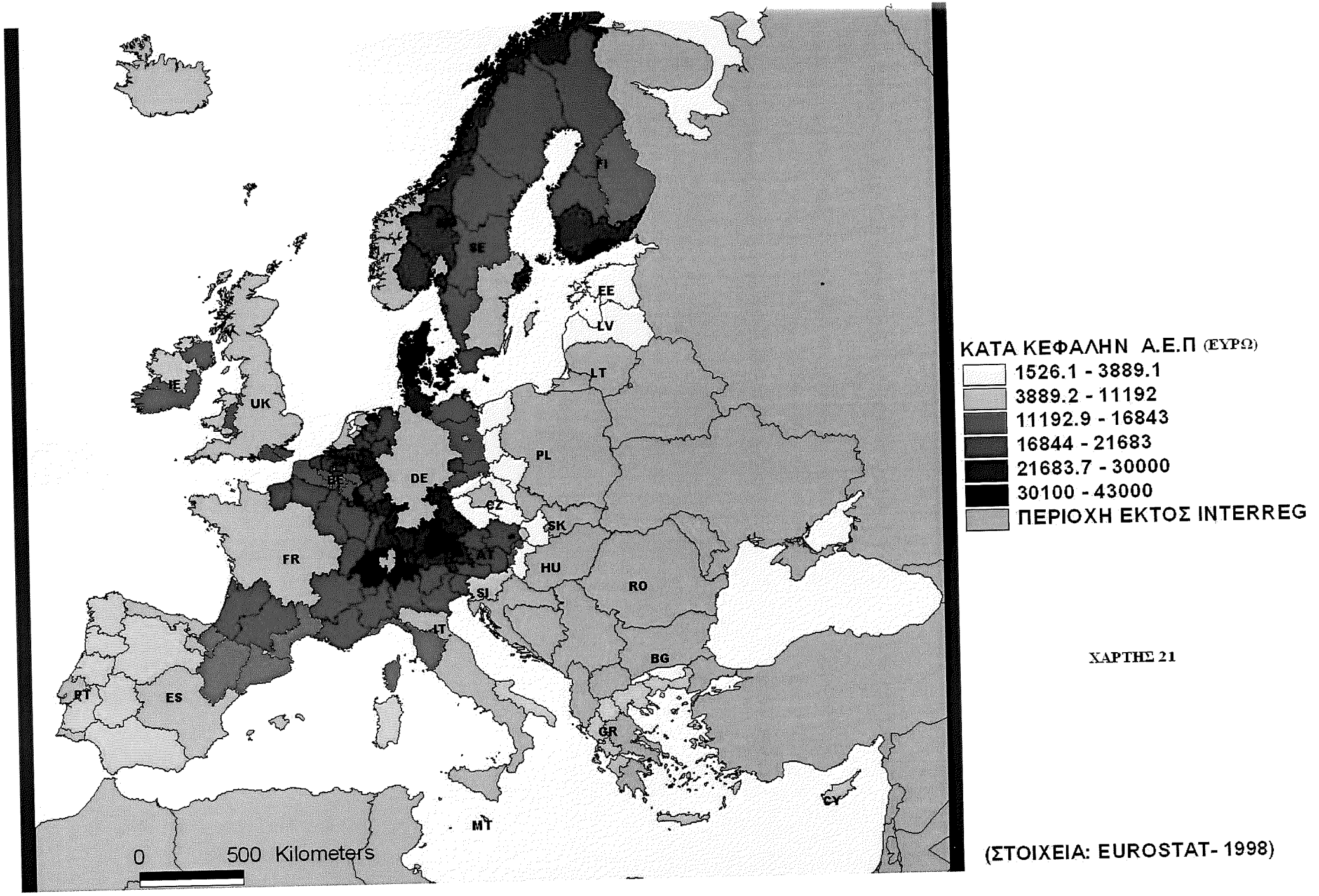

ΧΑΡΤΗΣ 21

(ΣΤΟΙΧΕΙΑ: EUROSTAT- 1998)

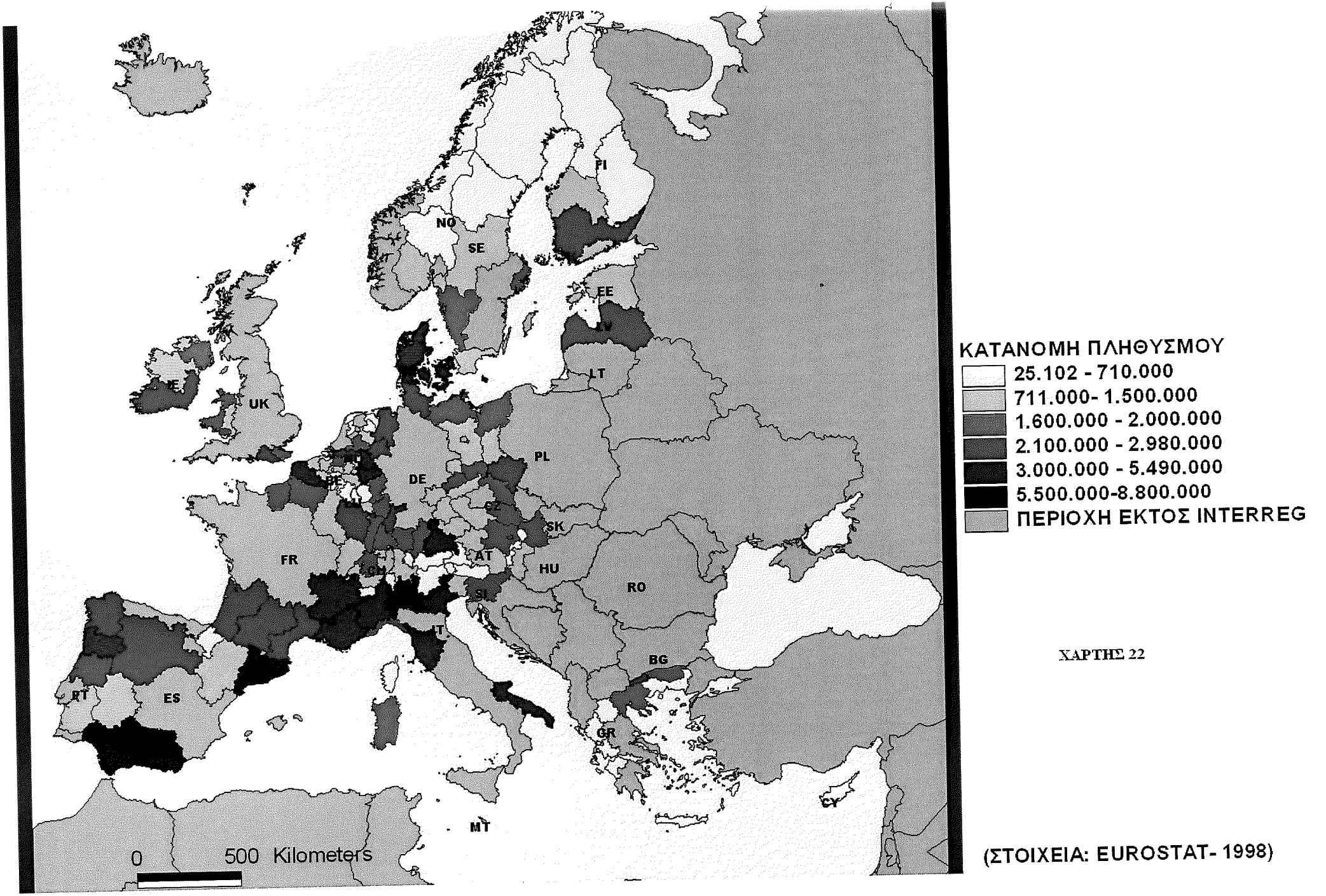

ΧΑΡΤΗΣ 22

(ΣΤΟΙΧΕΙΑ: EUROSTAT- 1998)

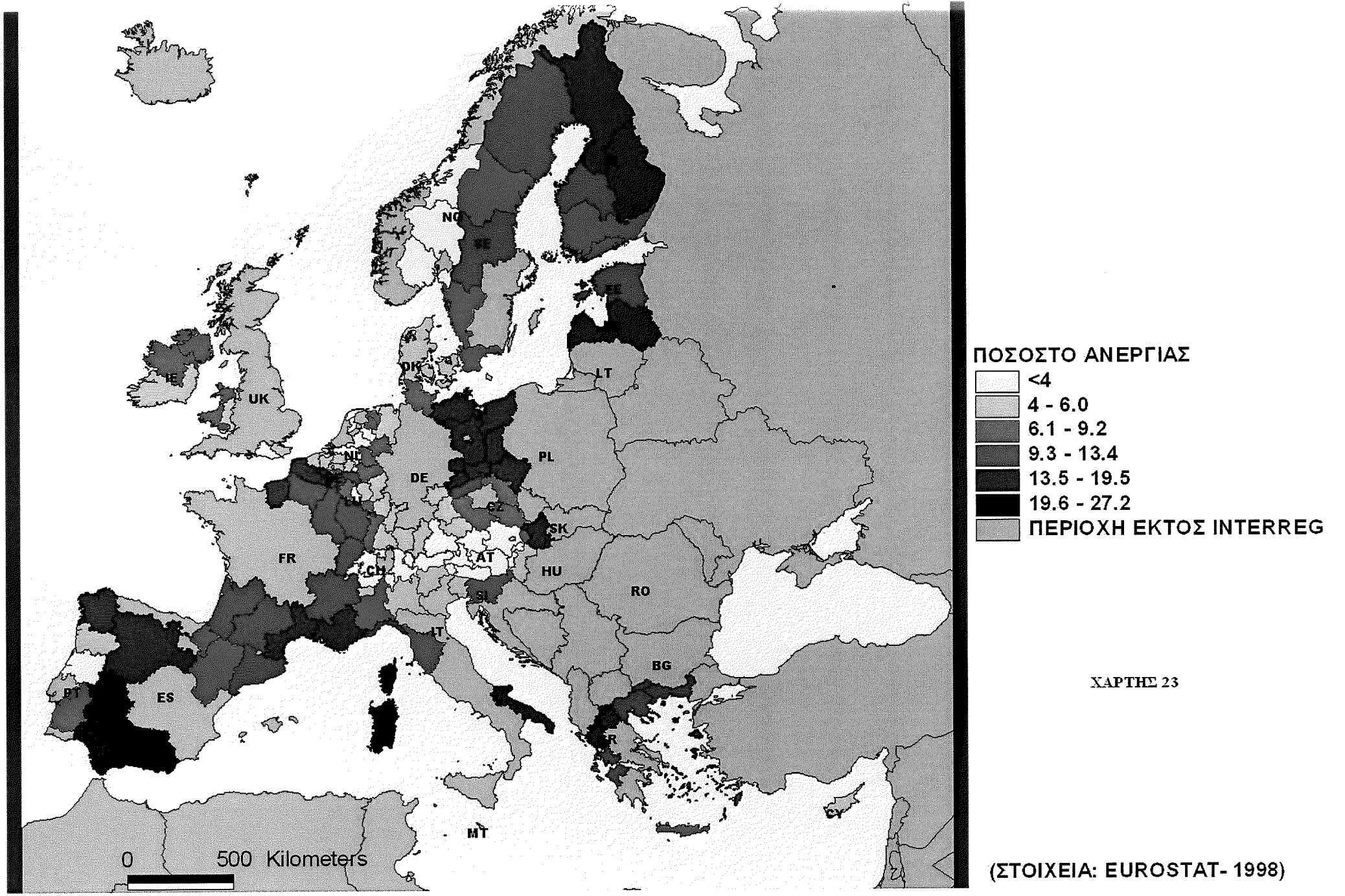

ΧΑΡΤΗΣ 23

(ΣΤΟΙΧΕΙΑ: EUROSTAT- 1998)

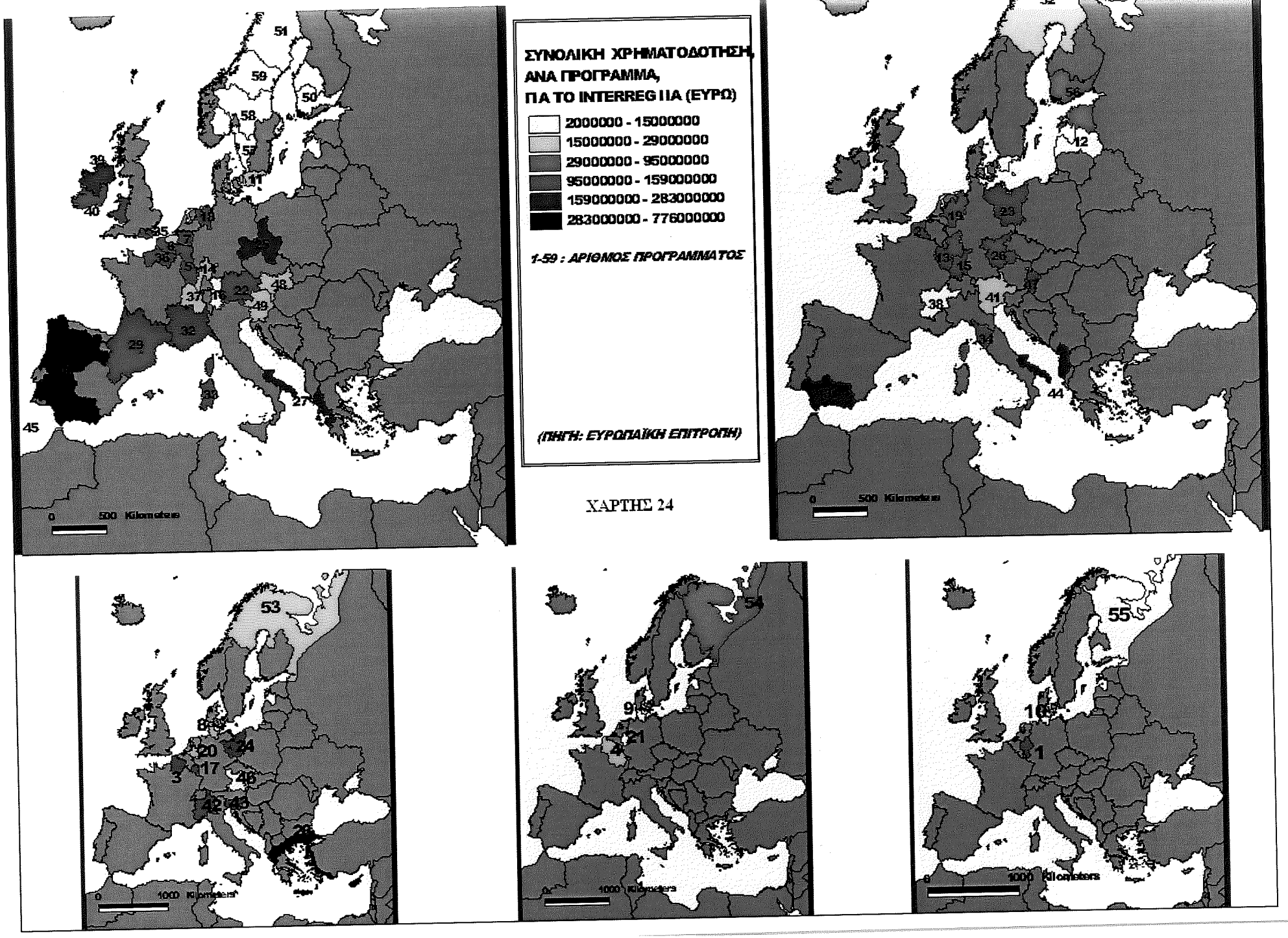
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΠΑ ΤΟ INTERREG IIA (ΕΥΡΩ)
2000000 - 15000000
15000000 - 29000000
29000000 - 95000000
95000000 - 159000000
159000000 - 283000000
283000000 - 776000000
1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 1000 Kilometers

ΧΑΡΤΗΣ 24

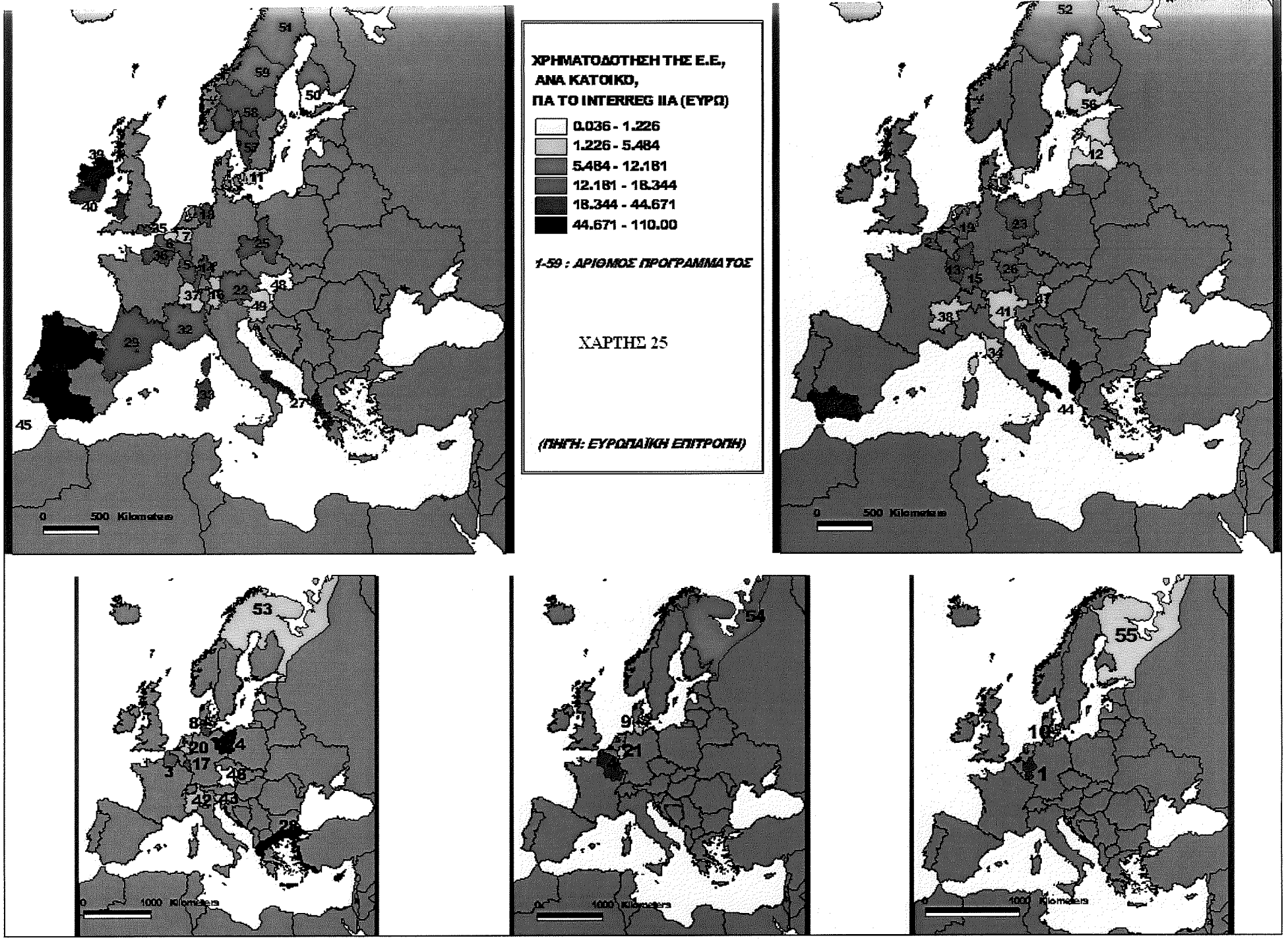
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε.,
ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ,
ΠΑ ΤΟ INTERREG IIA (ΕΥΡΩ)
0.036 - 1.226
1.226 - 5.484
5.484 - 12.181
12.181 - 18.344
18.344 - 44.671
44.671 - 110.00
1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΧΑΡΤΗΣ 25
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 500 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers

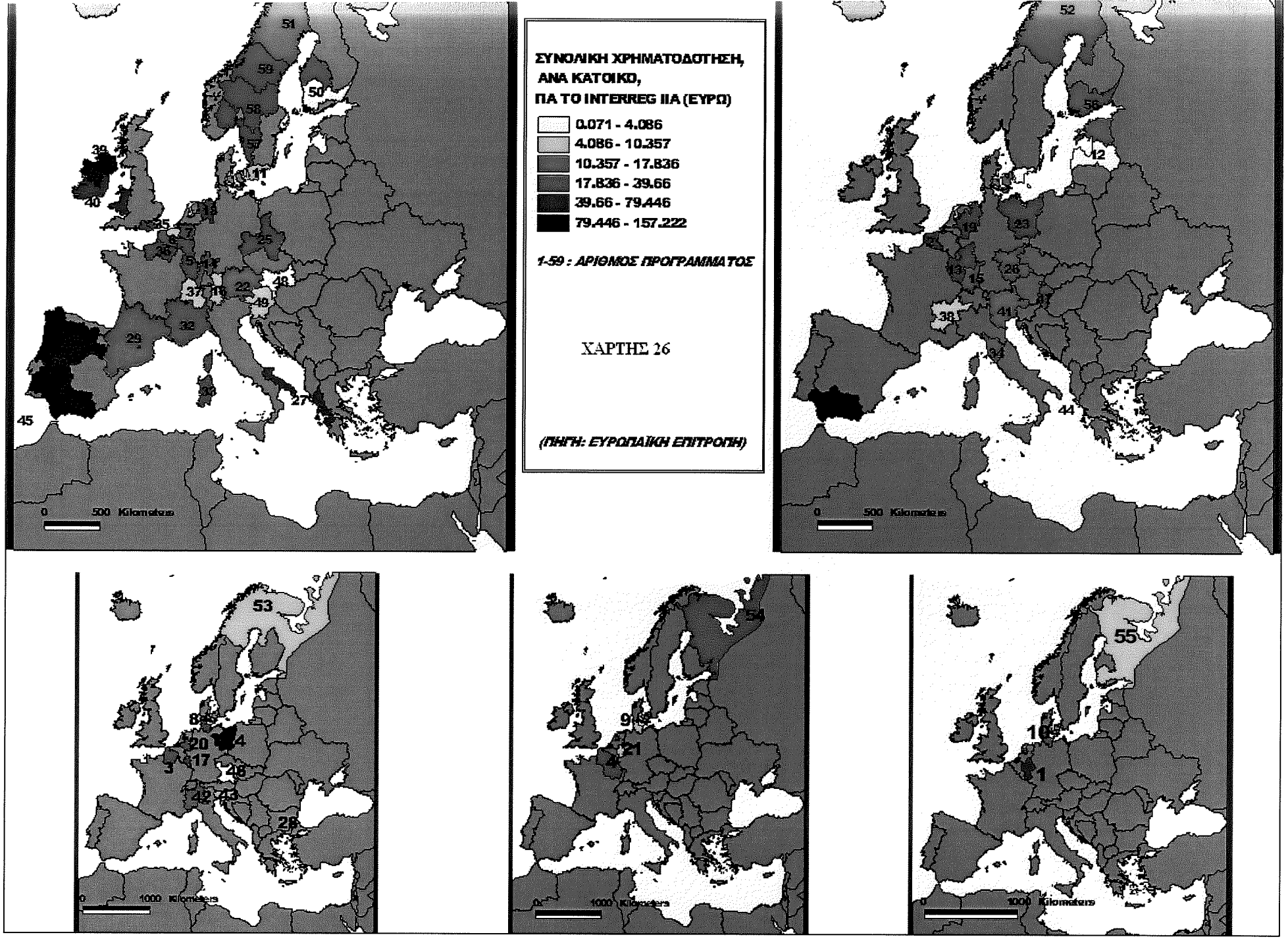
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ,
ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ,
ΠΑ ΤΟ INTERREG IIA (ΕΥΡΩ)
0.071 - 4.086
4.086 - 10.357
10.357 - 17.836
17.836 - 39.66
39.66 - 79.446
79.446 - 157.222
1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΧΑΡΤΗΣ 26
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 500 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers
0 1000 Kilometers

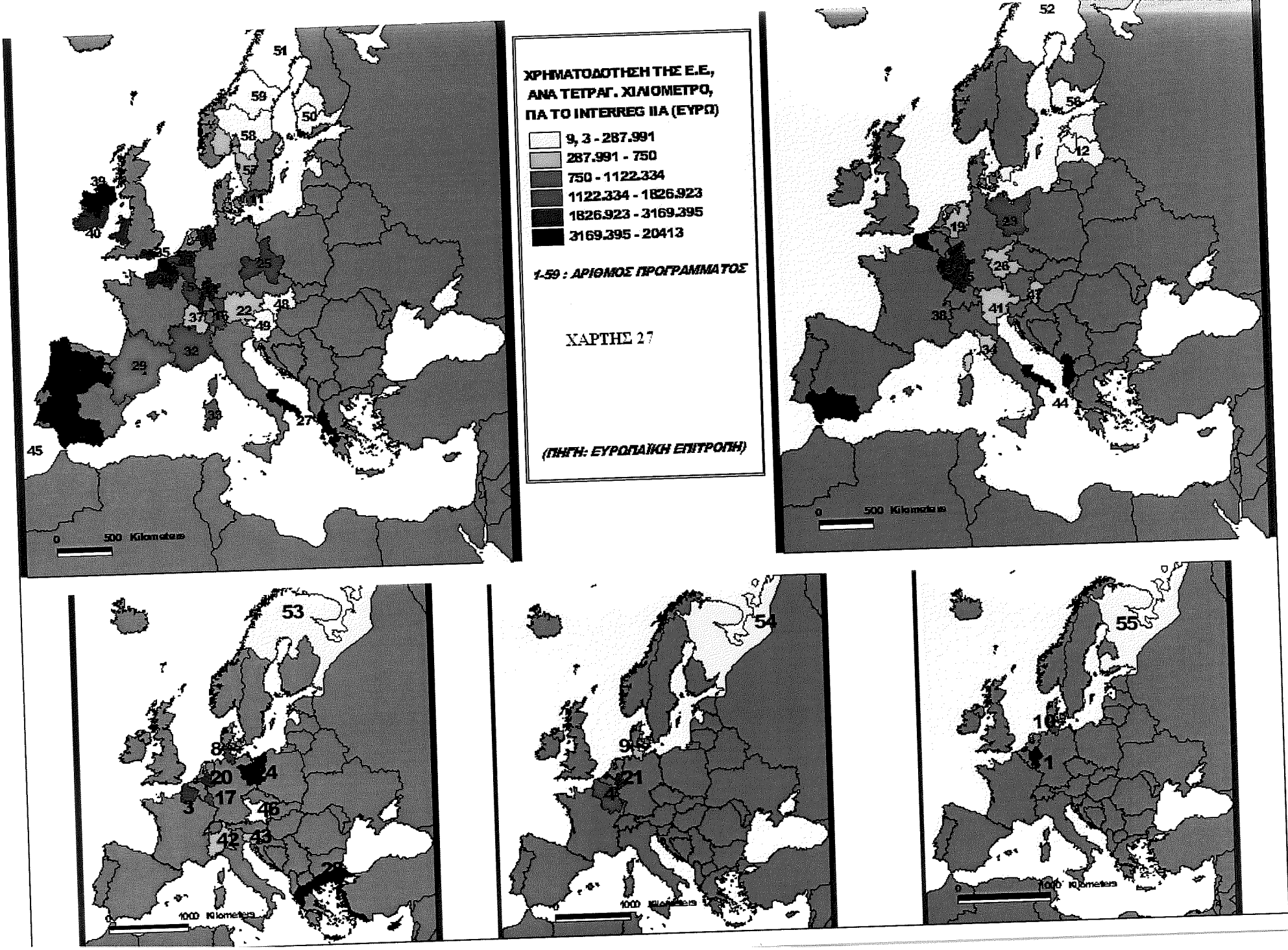
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε,
ΑΝΑ ΤΕΤΡΑΓ. ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΟ,
ΠΑ ΤΟ INTERREG IIA (ΕΥΡΩ)
9, 3 - 287.991
287.991 - 750
750 - 1122.334
1122.334 - 1826.923
1826.923 - 3169.395
3169.395 - 20413
1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΧΑΡΤΗΣ 27
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 1000 Kilometers

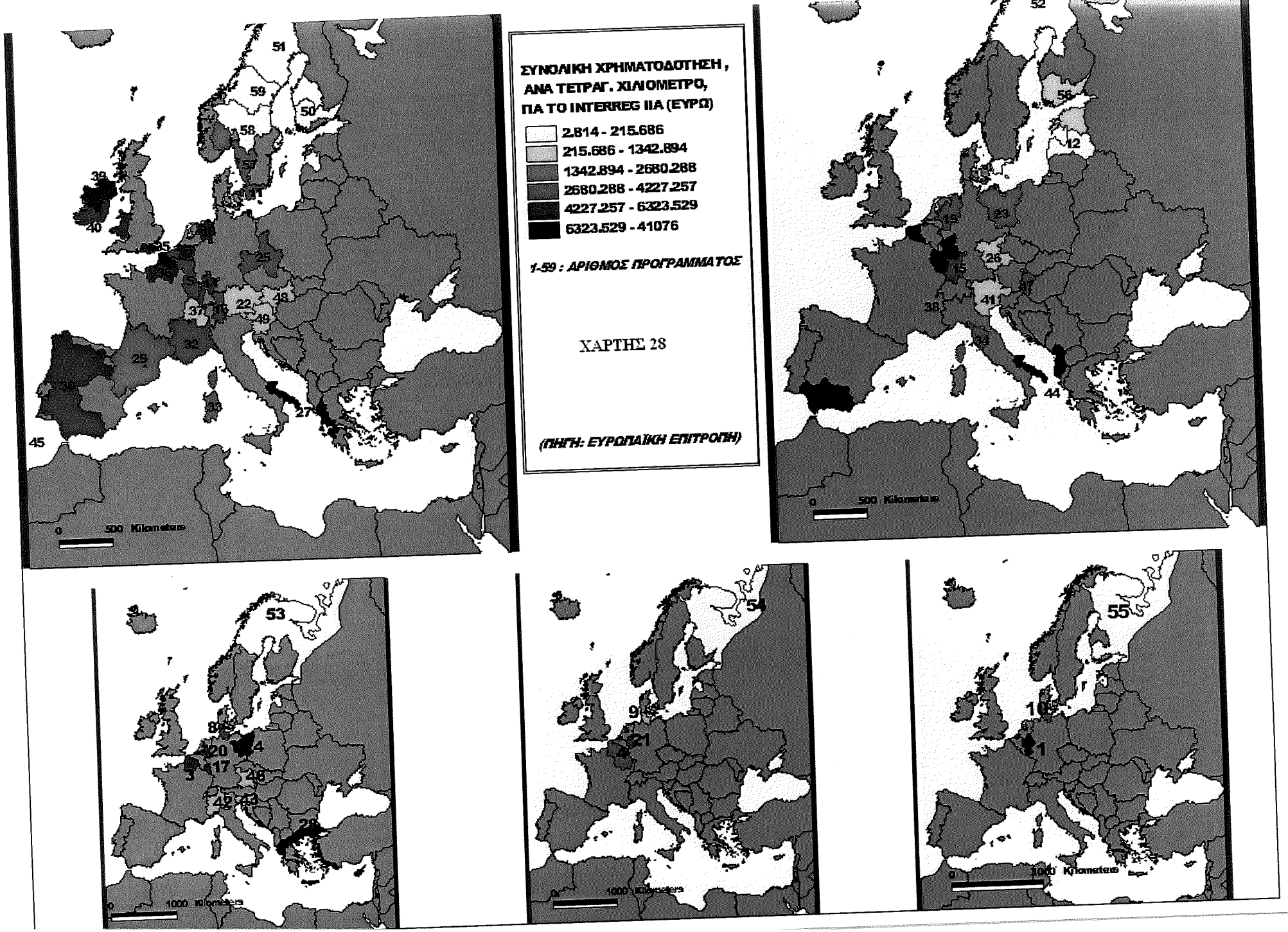
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ,
ΑΝΑ ΤΕΤΡΑΓ. ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΟ,
ΠΑ ΤΟ INTERREG IIA (ΕΥΡΩ)
2.814 - 215.686
215.686 - 1342.894
1342.894 - 2680.288
2680.288 - 4227.257
4227.257 - 6323.529
6323.529 - 41076
1-59 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΧΑΡΤΗΣ 28
(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)
0 500 Kilometers
0 1000 Kilometers

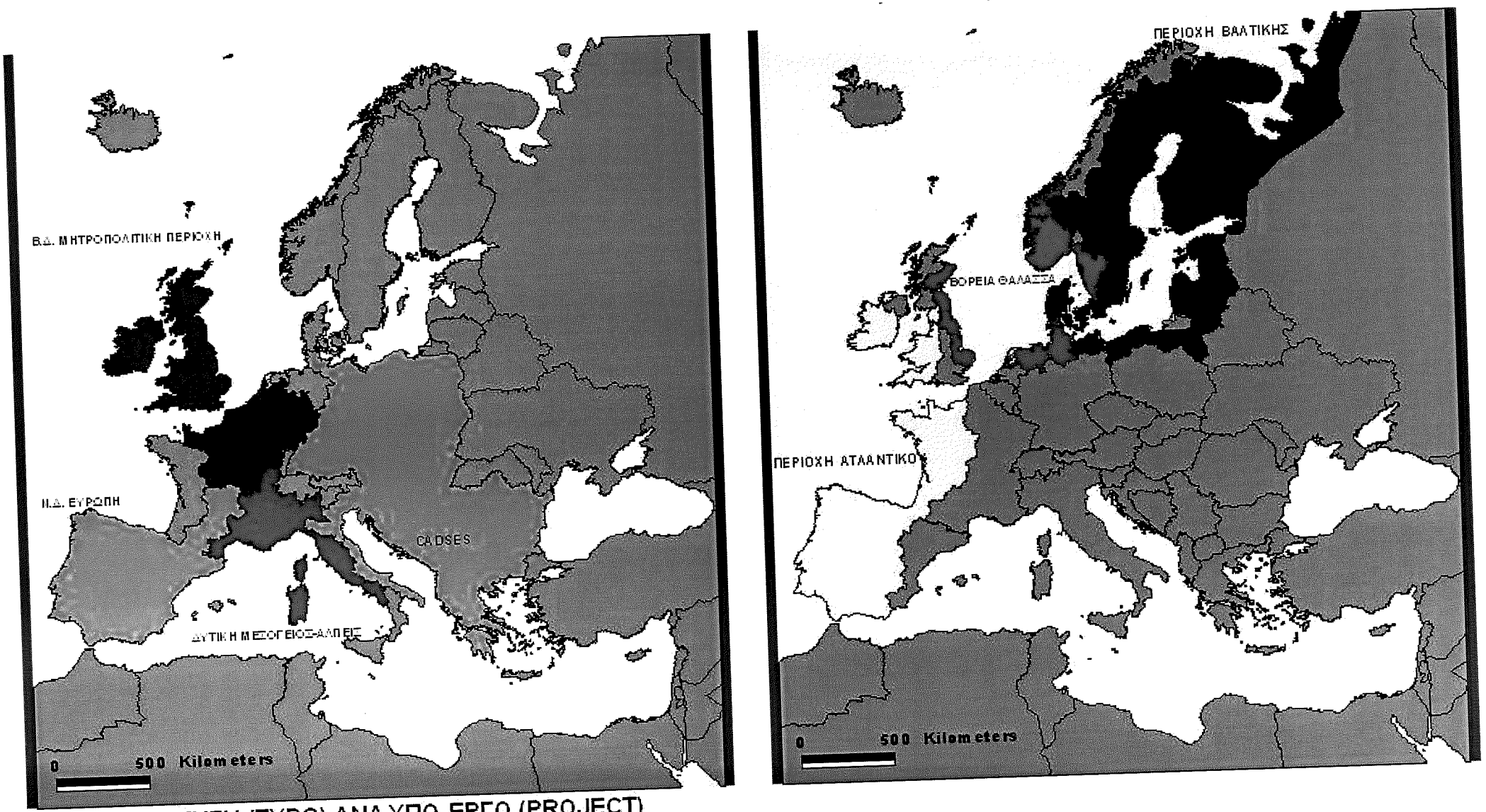

ΧΑΡΤΗΣ 29

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

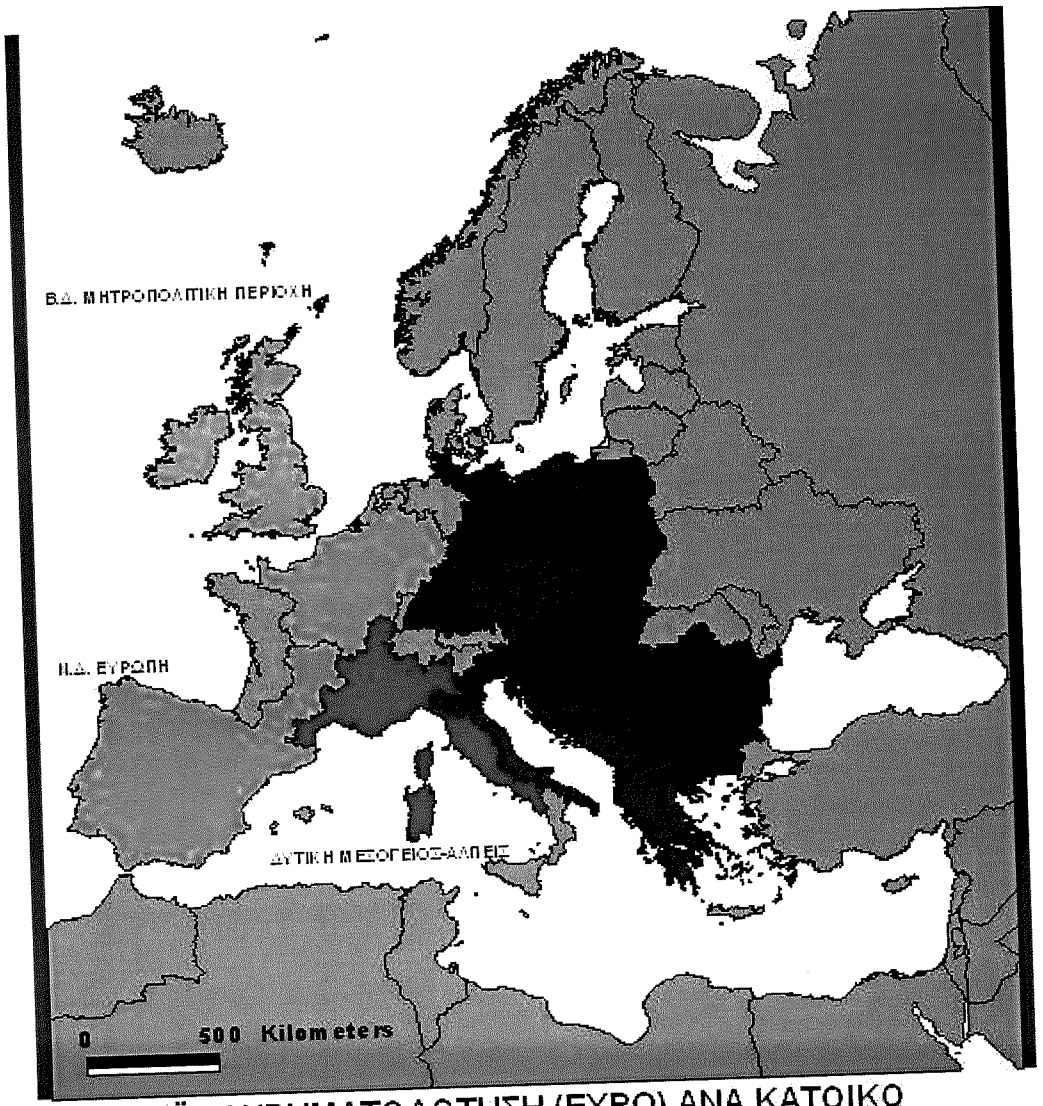

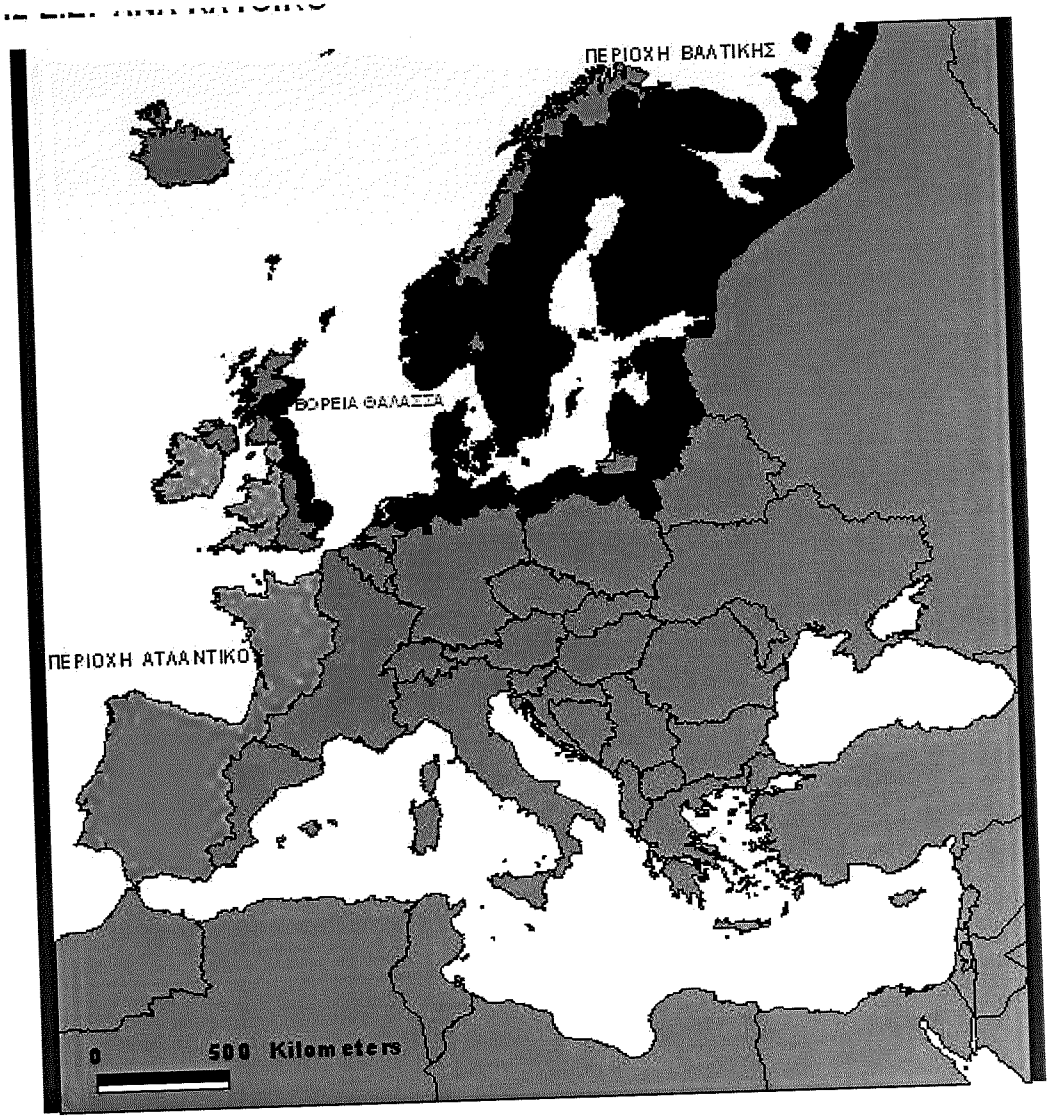

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (ΕΥΡΩ) ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ

- 0.139 - 0.234
- 0.234 - 0.329
- 0.329 - 10.863
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΤΟΣ INTERREG

ΧΑΡΤΗΣ 30

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

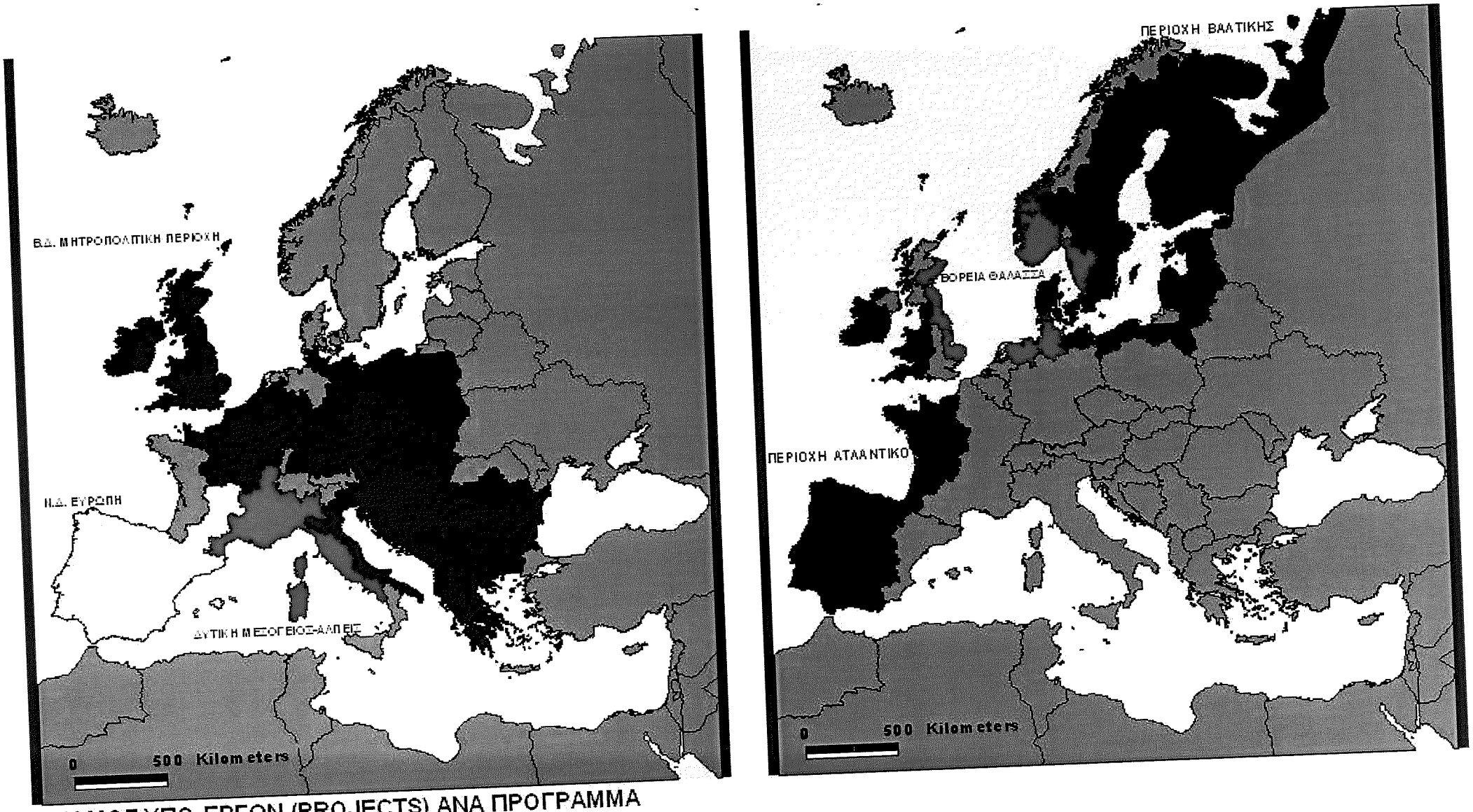

ΧΑΡΤΗΣ 31

(ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αναστασίου, Φώτιος, Ευρωπαϊκά προγράμματα και κοινοτικές πρωτοβουλίες για θέματα ανάπτυξης : η περίπτωση της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, Αθήνα , 2003 (Διπλωματική Εργασία Τμημ. Οικον. κ. Περιφερειακής Αναπτυξης)
2. Ανδρικοπούλου, Ελένη Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση : η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής από τη συνθήκη της Ρώμης έως το Maastricht, Θεμέλιο, Αθήνα, 1995
3. Αραβαντινός.Α., Πολεοδομικός Σχεδιασμός για μια βιώσιμη ανάπτυξη του Αστικού Χώρου, Αθήνα, 1997
4. Aronoff, S. Geographic Information Systems: A Management Perspective. Ottawa, ON, Canada: WDL Publications, 1989
5. Burrough, P.A., Principles of Geographical Information Systems for land Resources Assessment, Clarendon, Oxford, 1986
6. Carter. J. Fundamentals of Geographic Information Systems: A Compendium, chapter On Defining the Geographic Information System, American Society for Photogrammetry and Remote Sensing, 1989
7. Cowen, D..GIS versus CAD versus DBMS: what are the differences? Photogrammetric Engineering and Remote Sensing, 1988
8. Γιαννόπουλος, Αθανάσιος, Τα Σ.Γ.Π ως εργαλείο ανάπτυξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, (Διπλωματική Εργασία, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης.)
9. Γιώτη-Παπαδάκη, Όλγα, Φίλιας, Σπ., Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αθήνα, 2002
10. Garson, David, Biggs, Robert. S. Analytic mapping and geographic databases / Newbury Park, Calif. (Sage University papers), 1992
11. -Goodchild M. F., Kemp K. K. (ed.), Technical issues in GIS, NCGIA Core Curriculum, Univ. of California, Santa Barbara, 1990
12. Devine, H.A., and Field, R.C. The Gist of GIS. Journal of Forestry, 1986
13. -Διακίδης, Δημ., Η περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, Διδακτ. Διατριβή, Θεσ/νίκη, 1983
14. Δρακοπούλου, Αθανασία Η περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης : η ελληνική περιφερειακή πολιτική και οι επιπτώσεις των Κοινοτικών

Πλαισίων Στήριξης στην ελληνική οικονομία και στην περιφερειακή ανάπτυξη, Αθήνα , 1999 (Διπλωματική Εργασία Τμημ. Οικον. κ. Περιφερειακής Αναπτυξης)

15. Dueker, K.J, Land Resource Information Systems. A review of fifteen years experience. Geoprocessing, 1979
16. Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Αστικού Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού, Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών, www.uehr.panteion.gr
17. Johnston, Carol, Συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών στην οικολογία, Εκδ. ΙΩΝ, 2005
18. -Καλύβας, Διον., Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών, Σημειώσεις Παραδόσεων, ΑΘΗΝΑ, 2003
19. -Καραγάνης, Αναστάσιος, Πολυμεταβλητά Υποδείγματα Ανάλυσης Περιφειακής Οικονομικής Πολιτικής, Αθήνα, 1999 (Διδακτορική Διατριβή)
20. Καστανή, Κ Σκαραμαγκά Β., Η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Από την Ε.Ο.Κ. στην Ε.Ε., εκδ. Κέντρου Έρευνας Περιφερειακής Αναπτύξεως Ιερώνυμος Πίντος, 1997
21. Κάτσιος, Ιωάννης Λ., Αξιοποίηση συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών στη χωρική ανάπτυξη : δημιουργία χαρτογραφικού συστήματος χωρικών πληροφοριών και δεικτών
22. -ΚΕΠΕ, Μελετητική Ομάδα, Μελέτη Αξιολόγησης των ΠΕΠ του ΚΠΣ 1994-1999, Αθήνα, 1997
23. -Κοκκώνη, Γεωργ. Δ, Εκτίμηση ζωνών αντικειμενικής αξίας ακινήτων με τη χρήση γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών, Αθήνα , 2006
24. -Κορρέ, Μ., Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών. Ενδεικτικές Εφαρμογές, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Αθήνα 1999
25. Koshkariov, A.V., Tikunov, V.S., and Trofimov A.M. ,The Current State and the Main Trends in the Development of Geographical Information Systems in the USSR. International Journal of Geographical Information Systems, 1989
26. -Κουζής, Δημήτριος Ενδοπεριφερειακές ανισότητες στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και απεικόνισή τους με τη βοήθεια γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών, Αθήνα , 1998

27. -Κουτσόπουλος Κ., Βασιλοπουλου Α., Ευελπίδου Ν., Εκδ. Παπασωτηρίου, Αθήνα, 2006
28. -Κουτσόπουλος, Κ., Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών και ανάλυση χώρου, Εκδ. Παπασωτηρίου,, Αθήνα, 2002
29. Μανιάτης, Γιάννης , Γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών γης – κτηματολογίου, Θεσσαλονίκη, 1993
30. ΜΗΛΙΑΡΕΣΗΣ, Γεωργ. , ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟ ARCGIS, Εκδ. ΙΩΝ, 2006
31. Morehouse B.; The ARC/INFO Geographic Information System; Computers and Geosciences; vol. 18, 1992.
32. -Μούσης, Ν., Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο - Οικονομία - Πολιτική, εκδ. Παπαζήση, 1997
33. Οδηγός Κοινοτικών Προγραμμάτων 1996 - 2000 (1996)
34. -ΟΚΕ, Γνώμες, «Επιχειρησιακά Προγράμματα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III 2000-2006», 2003
35. -Παπαδασκαλόπουλος Α., Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης, Παπαζήσης, Αθήνα, 1995
36. Παπαδασκαλόπουλος Α., Χριστοφάκης Μ.: Περιφερειακός Προγραμματισμός, εκδ. Παπαζήση, 2002
37. Parker, H.D., The Unique Qualities of a Geographic Information-System - A Commentary, Photogrammetric Engineering and Remote Sensing,Vol. 54, 1988
38. -Πλασκοβίτης, Αλ., Μεθοδολογία αξιολόγησης περιφερειακών προγραμμάτων, Αθήνα, 2004
39. -Στεφανάκης, Εμμ., Ανάπτυξη Ευφυών Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών, Αθήνα 1997 (Διδακτορική Διατριβή)
40. Στεφανάκης, Εμμανουήλ, Βάσεις γεωγραφικών δεδομένων και συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών, Εκδ. Παπασωτηρίου, 2003
41. -Συλλαίος, Νικ. Εισαγωγή στην Τηλεπισκόπηση και στα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών, Αθήνα, 2000
42. -Τσάτσαρης, Α., Ειδικά Κεφάλαια στις Εφαρμογές Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών, Σημειώσεις για το μάθημα «Εφαρμογές Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών» τμήματος Τοπογραφίας ΤΕΙ Αθήνας, 2003

43. Vanhove, Nor., Klaasen, Leo., Η περιφερειακή πολιτική της ΕΟΚ και των χωρών μελών της, Εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα, 1984
44. -Χαλκιάς, Χριστ., Ανάπτυξη Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών για την περιοχή της Λακωνίας με χρήση στοιχείων τηλανίχνευσης, Αθήνα, 1996 (Διδακτορική Διατριβή)
45. -Χατζηχρήστος, Θωμ., Προσδιορισμός οικοπεριφερειών με τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και υπολογιστικής νοημοσύνης, Αθήνα, 1999, (Διδακτορική Διατριβή)
46. Χριστοφάκης Μ., Τοπική Ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική, εκδ. Παπαζήση, 2001

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

WWW.INTERREG.GR
WWW.EUREGIO.ORG
EC.EUROPA.EU
EC.EUROSTAT.EU/EUROSTAT
WWW.ESPON.EU
EUROPA.EU
WWW.CADSES.NET
EC.EUROPA.EU//REGIONAL_POLICY//INTERREG3
EC.EUROPA.EU//INSTITUTIONS/FINANCIAL/EIB
WWW.HELLASGI.GR
WWW.ESRI.COM
WWW.EKT.GR
WWW.OKE.GR
www.uehr.panteion.gr

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝ. & ΠΟΛΙΤ. ΕΠΙΣΤ. - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ